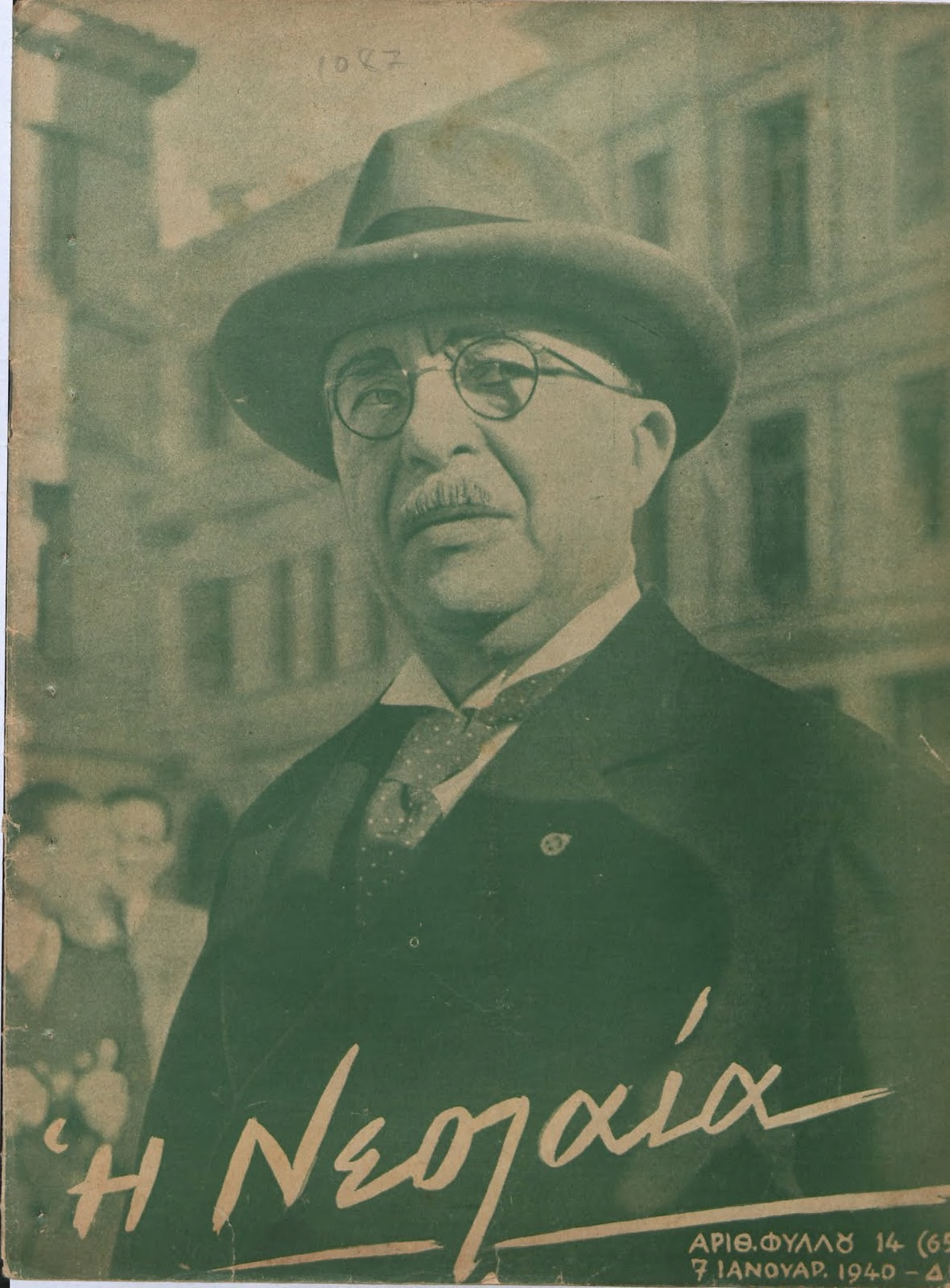

1087
Ἡ Νεολαία
ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 14 (65
7 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1940 - ΔΡ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικουμένου ὑπὸ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καὶ ἐκπροσωπεῖ ταύτην, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ 2 — ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19 (Β' ὄροφος)
Ἀριθ. Τηλεφ. 32-094

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀρ. Τεύχ. 14 — 6 Ἰανουαρίου 1940
ΤΙΜΗ Δραχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

		Μελῶν & μαθητῶν	Μὴ μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ)	Δρ.	160	200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ »	»	80	100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ »	»	40	50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρ. Ἀγγλίας			1
Ἀμερικῆς Δολ.			6
Αἰγύπτου Λίρ.			1

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας) καὶ Σχολικὰς Ἐφορίας. ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου ἐ. ἀ. καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ε.Ο.Ν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Διευθυνταὶ τῶν Σχολείων, Δημοτικῶν, Γυμνασίων κ. λ. π. ὅπως εἰς τὰς ἐπιστολάς των πρὸς τὸ περιοδικὸν κάμνωσι διάκρισιν τῶν ἐγγραφομένων μαθητῶν των ὡς συνδρομητῶν καὶ τῶν ἀγοραζόντων τοῦτο καθ' ἑβδομάδα.

Ὅταν δηλ. ζητοῦν ὡρισμένον ἀριθμὸν τευχῶν διὰ διάθεσιν λιανικήν, ν' ἀναγράφουν «Δι' ἑβδομαδιαίαν διάθεσιν», ὅταν δὲ πρόκειται περὶ συνδρομητῶν ν' ἀναγράφουν τὸν χρόνον διαρκείας τῆς συνδρομῆς αὐτῶν.

Ἐπίσης καθίσταται γνωστὸν ὅτι οἱ συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἢ παρὰ τῶν περιοδευόντων ἀντιπροσώπων μας ἢ ἀπ' εὐθείας δι' ἐπιστολῆς.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Σχολείου πρέπει νὰ εἶναι πλήρης, μὲ τὴν πόλιν ἢ τὸ χωρίον, τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὸν νομὸν εἰς ὃν ὑπάγεται τοῦτο.

(Ἐκ τῆς Δ/σεως τῶν Οἰκον. ὑπηρεσιῶν τοῦ περιοδικοῦ)

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως οἱ ἀλληλογραφοῦντες μὲ τὸ περιοδικόν μας ἀναγράφωσι πλήρη τὴν διεύθυνσίν των, ἤτοι: Πόλιν ἢ χωρίον, ἐπαρχίαν καὶ νομόν, ὄχι μόνον ἐπὶ τοῦ φακέλλου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς.

Τοῦτο εἶναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΝ διὰ τὴν ταχυτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν λῆψιν τοῦ περιοδικοῦ.

«Η ΝΕΟΛΑΙΑ»

ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΑΒΑΘΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

«Παλληκάρια μου! οἱ πολέμοι
γιὰ σᾶς ὅλοι εἶναι χαρά,
καὶ τὸ γόνα σας δὲν τρέμει
στοὺς κινδύνους ἐμπροστά!»

Μίαν μεγάλην θρησκευτικὴν ἑορτὴν ἑορτάζουν ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ — τοῦ ἁγίου Ἰωάννου — καὶ αὐτὴν καὶ μίαν ἄλλην μαζὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ὁπουδήποτε τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὁπουδήποτε γῆς καὶ ἂν εὑρίσκωνται: τὴν ὀνομαστικὴν ἐπέτειον τοῦ Ἀρχηγοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Νὰ τονίσωμεν ἐδῶ ποῖα αἰσθήματα πλημμυρίζουν τὴν ψυχήν, ποῖαι εὐχαὶ ὑψώνονται ἀπὸ βάθους καρδίας διὰ τὴν ὑγείαν καὶ μακροημέρευσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐτάχθη ἀπὸ τὴν Θείαν Πρόνοιαν νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ μᾶς κατασφαλίσῃ τὸ δικαίωμα νὰ λεγώμεθα καὶ νὰ εἴμεθα Ἕλληνες; Νὰ τονίσωμεν ποῖος αἶνος ὑψώνεται ἀπὸ τὰ παιδικὰ χείλη, ἀπὸ τὰ ἁγνὰ αὐτὰ παιδικὰ χείλη, τὰ ὁποῖα Κύριος οἶδε τί θὰ ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ λέγουν, χωρὶς τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν; Ἴσως νὰ ἐπερίττευε, διότι καὶ τὰ αἰσθήματα καθημερινῶς πλημμυρίζουν τὴν ψυχὴν καὶ αἱ εὐχαὶ δὲν παύουν θερμαὶ νὰ ὑψώνωνται ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως ἔχουν τάξει μερικὰς συμβατικὰς ἡμερομηνίας καὶ εἰς αὐτὰς παρέχεται ἡ εὐκαιρία νὰ διατρανωθοῦν αἱ μύχιαί των σκέψεις, μακρὰν τῶν κατὰ συνθήκην τύπων. Εἰς τὴν συμβατικὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀρχηγοῦ δονεῖται ὅλος ὁ Ἑλληνισμός, διότι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ὑπῆρξεν ἡ ἔκφρασις τοῦ ἔθνους του, τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ ἤθελε νὰ ζήσῃ καὶ ἐφέρετο κατὰ κρημνῶν ὑπὸ ἀνθρώπων μικρῶν τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχήν. Δονεῖται καὶ προσηλώνει τὰ βλέμματα εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ θὰ ἠμποροῦσε νὰ ζῇ ἱκανοποιημένος εἰς τὸ σπίτι του διότι τὰ πάντα εἶχε, δὲν ὠρρόδησε πρὸ οὐδενὸς καὶ ὠρθώθη φραγμὸς εἰς τὸν κρημνὸν πρὸς τὸν ὁποῖον ὡς κράτος καὶ ὡς ἔθνος ἐφερόμεθα. Εἶναι, βεβαίως, πολὺ ἐνωρὶς νὰ κριθῇ τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Ὅταν ἕνα ἔργον ξεπερνᾷ τὰ ὅρια τοῦ μετρίου καὶ παίρνῃ τὴν ἔκτασιν δημιουργίας, ὅπως τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ, οἱ σύγχρονοι μένουν ἁπλῶς ἔκθαμβοι ν' ἀντικρύζουν τὴν στιλβηδόνα αὐτήν, καὶ μόνον εἰς τὸ μέλλον παρουσιάζονται ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι τοποθετοῦν, μὲ τὴν ἠρεμίαν τοῦ ἱστορικοῦ, τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὰ ἱστορικά του πλαίσια. Καὶ τότε περισσότερον ἀκόμη διαδηλώνεται ἡ ἀξία του καὶ ἐξαίρεται ἡ μορφὴ τοῦ ἐμπνευσμένου καὶ δημιουργικοῦ Ἀρχηγοῦ. Σεῖς ὅμως, σεῖς τὰ Ἑλληνόπουλα, ἀπὸ τώρα ἠμπορεῖτε νὰ διασαλπίζετε ὅτι καὶ μόνον τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα, καὶ μόνον ἡ φροντίς του διὰ τὴν γενεὰν ποὺ θ' ἀναλάβῃ εἰς τοὺς ὤμους της τὸ βαρὺ φορτίον τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, καὶ μόνον αὐτὴ ἀρκεῖ διὰ νὰ τοῦ προσδώσῃ αἴγλην, ποὺ κανεὶς ἄλλος Ἕλλην κυβερνήτης δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ διεκδικήσῃ. Τὸ Ἑλληνόπουλο ἦτο εἰς τὸ περιθώριον τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, τὸ παιδὶ ποὺ δὲν εἶχε ἰδίαν γνώμην, διότι κανένα δὲν εἶχε πραγματικὸν ποδηγέτην, ποὺ δὲν εἶχε προορισμὸν μέχρις ὅτου τοῦ δώσουν τὸ σύνθημα: «Μεγάλωσες, κάνε ὅ,τι θέλεις», ποὺ ἔμενε διαρκῶς παραμερισμένον, καὶ μέχρι τῆς 4ης Αὐγούστου ἕρμαιον εἰς τὴν φρικωδεστέραν προπαγάνδαν ποὺ ἐγνώρισεν ἡ ἀνθρωπότης. Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ὅμως, ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ ἔλαβε τὰ ἡνία τοῦ Κράτους, ἀλλὰ καὶ ἐνωρίτερον ἔστρεψε στοργικὰ τὰ βλέμματα πρὸς τὸ Ἑλληνόπουλο. Πολὺ πρὶν καὶ διὰ λόγων ἀλλὰ καὶ δι' ἔργων διεδήλωσε τί ἐπίστευε διὰ τὸ Ἑλληνόπουλο καὶ πῶς ἔβλεπε τὴν συνεργασίαν του εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀναδημιουργίαν. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὅμως ποὺ ἔδωσε ὁ Θεὸς καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ εὑρέθη ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰ Ἑλληνόπουλα ἔγιναν ὀργανικὴ ὀντότης καὶ κατέλαβον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ἔθνους τὴν θέσιν ποὺ τοὺς ἀνήκει καὶ ἀπὸ λόγους ἱστορικοὺς καὶ ἀπὸ λόγους ἀκλονήτου πραγματικότητος. Σεῖς τὰ Ἑλληνόπουλα θὰ κυβερνήσετε αὔριον τὴν Ἑλλάδα καὶ ἂν δὲν εἶσθε παρεσκευασμένα διὰ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, ποτὲ δὲν θὰ κατασταθῆτε ἱκανὰ νὰ φανῆτε ἀντάξια τῶν προσδοκιῶν τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ σᾶς ἀπέδωσε τὴν θέσιν ποὺ σᾶς ἀνήκει μέσα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ζωήν, καὶ νὰ βαστάσετε τὸ βάρος μιᾶς ἱστορικῆς κληρονομίας ποὺ ἐσώρευσαν αἰῶνες προτοῦ ὑπάρξουν μεγάλοι καὶ κυβερνήσουν, οἱ Σπαρτιᾶται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐμαθήτευον ὄχι μόνον εἰς τὰ σχολεῖα, ὅπου θὰ ἐδιδάσκοντο γράμματα, μουσικὴν καὶ φιλοσοφίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς σχολὰς ἐκείνας, ποὺ προορισμὸν εἶχαν νὰ διαπλάσσουν τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ψυχὴν τῶν μικρῶν παιδιῶν, νὰ τὰ παρασκευάζουν διὰ τὸ μέγα ἔργον ποὺ θὰ τοὺς ἀνετίθετο. Τὸ Κράτος τότε εἶχε πλήρη συνείδησιν τῶν ὑποχρεώσεών του ἀπέναντι τῶν παιδιῶν, διότι ἤξευρε πολὺ καλὰ ὅτι οἱ λαοὶ χωρὶς νεότητα ὑγιᾶ, ἑτοίμην νὰ προσφέρῃ τὰ πάντα ὅταν θὰ ἔφθανεν ἡ ὥρα, ἀλλὰ καὶ μετέχουσαν καὶ πρὸ τῆς ὥρας ταύτης, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών της, τῶν κοινῶν, δὲν ζοῦν.

Ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ποὺ ἐκυβέρνησαν τὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα τῆς ἐλευθέρας της ζωῆς, πρῶτος καὶ μόνος εἶναι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ὁ ὁποῖος ἀνασυνέδεσε τὴν παράδοσιν, πρῶτος καὶ μόνος ποὺ ἐπῆρε τὸ Ἑλληνόπουλο, τὸ ἀνώρθωσε εἰς τὴν ἰδίαν του συνείδησιν, εἰς τὰ ἰδιά του μάτια καὶ τοῦ ἔδωσε μέρος τῆς εὐθύνης διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὴν ὀργάνωσιν ἑνὸς νέου καὶ πλήρως συγχρονισμένου Κράτους. Αὐτὸ τὸ ἕνα γεγονὸς θὰ ἤρκει διὰ νὰ πυργώσῃ τὴν λάμψιν τοῦ ἔργου τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Διὰ τὸ ὅλον ἔργον θὰ ὁμιλήσουν οἱ αἰῶνες μὲ θάμβος καὶ ἔκπληξιν. Καὶ οἱ αἰῶνες θὰ εὐλογοῦν τὴν στιγμὴν ποὺ ἐγεννήθη διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ὅπως τὴν εὐλογοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς μας.

«ΗΘΕΛΗΣΑ - ΑΠΕΦΑΣΙΣΑ - ΕΞΕΤΕΛΕΣΑ»

Ἄσκησις τῆς θελήσεως!

Πολλοὶ ἴσως νομίσουν τοῦτο μιὰ ματαιοπονία. Ἐκεῖνοι μάλιστα, ποὺ θέλησαν γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ ἐπιβληθοῦν στὸν ἑαυτόν τους καὶ ἀφοῦ δὲν εἶδαν ἀποτέλεσμα μέσα σὲ μιὰ ἑβδομάδα, μετενόησαν, αὐτοὶ λέγω θὰ νομίσουν τοῦτο ἀσφαλῶς ὡς χίμαιρα.

Μὴ νομίσετε, φίλοι, ὅτι αὐτὰ εἶναι ζητήματα ἡμερῶν.

Χρειάζεται ἀγὼν καὶ ὁ ἀγὼν αὐτὸς εἶναι σκληρός, ὅταν ἔχουμε νὰ παλαίσουμε μὲ φυσιολογικοὺς παράγοντας.

Μέσα μας ὑπάρχουν προδιαθέσεις κακὲς — θέλω νὰ εἰπῶ ἐλαττώματα — ποὺ πρέπει νὰ ἐκριζώσουμε, ἀλλὰ καὶ ποὺ ἔχουν σχέσι μὲ τὸ νευρικό μας σύστημα. Κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς προδιαθέσεις αὐτὲς κατέχει καὶ ἕνα μέρος τοῦ νευρικοῦ μας συστήματος. Ἔχει στὴν κατοχή της ὡρισμένο ἀριθμὸ νευρικῶν κυττάρων. Οἱ προδιαθέσεις δὲ αὐτὲς οἱ κακὲς ριζώνουν περισσότερο μέσα μας ὅταν διευκολύνωμεν αὐτὲς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἀφοῦ μᾶς κολακεύουν στὸ βίο.

Φαντασθῆτε τώρα ποιὸς πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀγὼν γιὰ τὴν ἐξαφάνισι τῶν κυττάρων ἐκείνων καὶ γιὰ τὴν δημιουργία νέων μὲ τὶς νέες ἀρχές, τὶς ὁποῖες ἡμεῖς θέλουμε ν' ἀποκτήσουμε. Καθὼς βλέπετε δὲν ἔχουμε μπροστά μας οὔτε μιὰ εἰκόνα οὔτε ἕνα ἄγαλμα ποὺ καὶ ἂν ἔχουνε μιὰ κηλῖδα ἢ μιὰ ἀνορθογραφία ἀμέσως μὲ τὸν χρωστῆρα ἢ μὲ τὴν σμίλη νὰ τὰ διορθώσουμε. Ἔχουμε ὁλόκληρο ψυχικὸ κόσμο, ποὺ ἔχει σχέσι μὲ τὸ νευρικό μας σύστημα, τὸν κόσμο δὲ αὐτὸ προκαλοῦμε ἡμεῖς νὰ τὸν κάνουμε ἐχθρό μας. Ὥστε ὁ ἑαυτός μας ἀναλαμβάνει ἐπίθεσι κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ποιὲς λοιπὸν καὶ πόσες δυσκολίες θὰ συναντήσουμε!

Καὶ ὅμως δὲν εἶναι ἀνυπέρβλητες.

Ἀρκεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἡ θέλησις. Ὅταν ὅμως ὁμιλῶ γιὰ θέλησι ἐννοῶ τὴν κρατερὴ καὶ ἀδάμαστο, τὴ χαλυβδίνη ἐκείνη θέλησι. Τέτοια ἀκριβῶς πρέπει νὰ τὴν κάνουμε, γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τὴν νίκη σ' αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνας. Μὲ ποῖο τρόπο θὰ μ' ἐρωτήσετε.

Πολλὲς φορὲς ξυπνοῦν μέσα μας οἱ εὐγενεῖς ἐκεῖνες δυνάμεις, ποὺ μᾶς προτρέπουν γιὰ τὴν ἐπιτυχία εὐγενῶν καὶ ὑψηλῶν σκοπῶν. Παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ ἡμεῖς δὲν προβαίνουμε ἀμέσως στὴν ἐκτέλεσι. Ἀντηχεῖ στὰ τοιχώματα τοῦ ἐγκεφάλου μας τὸ κακὸ ἐκεῖνο ρητὸ «ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα». Ναί, ἀλλὰ ἡ αὔριο δὲν ἔχει τέλος ποτέ, καὶ ἡ θέλησις αὔριο μὲ τὴν αὔριο παραλύει, σκοτώνεται. Πολλὲς φορὲς ὅταν ἔχουμε νὰ ἐκτελέσουμε μιὰ πρᾶξι βυθιζόμαστε σὲ ἀνυπόφορες σκέψεις γιὰ τὴν ἐκτέλεσί της. Τώρα θὰ μ' ἐρωτήσετε:

Δὲν πρέπει κύριε, νὰ σκεφθοῦμε γιὰ τὴν πρᾶξι ποὺ θὰ ἐκτελέσουμε; Δὲν ἀντιλέγω, ἀλλὰ ὄχι μὲ τέτοιο τρόπο ποὺ θὰ κουρασθοῦμε, ψυχικῶς. Οἱ συνεχεῖς ἐρωτήσεις πρὸς τὸν ἑαυτό μας γιὰ ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐπιφέρουν τὸν κόπο καὶ τὴν ὀκνηρία. «.... λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει» εἶπε ὁ μεγάλος πολιτικὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος — ὁ Περικλῆς. Ἐπιχειρήσατε νὰ μάθετε μιὰ γλῶσσα ἢ νὰ μελετήσετε ἕνα καὶ μόνο μάθημα — ψυχολογία παραδείγματος χάριν — χωρὶς νὰ διακόπτετε τὴν ἐργασία αὐτὴ καὶ μὲ ἄλλες ἀσχολίες. Θὰ ἰδῆτε ὅτι θὰ ἔλθη ὁ κόρος καὶ ἡ ἀηδία. Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι νὰ μὴ μάθετε ποτὲ τὴ γλῶσσα αὐτὴ οὔτε νὰ ξαναεπιχειρήσετε, σύντομα πάλι νὰ μελετήσετε ψυχολογία. Ὥστε λοιπὸν ἀπαιτοῦνται ὡρισμένες στιγμὲς καὶ μέθοδος νὰ σκεφθῇ κανεὶς γιὰ τὴν ἐκτέλεσι μιᾶς πράξεως. Ἂν δὲν συμβαίνη τοῦτο τότε σημαίνει ὅτι δὲν ἔχουμε πρόγραμμα διὰ τὴν ψυχική μας ἄσκησι. Καὶ ὅταν μιὰ ἐργασία δὲν ἐκτελῆται ἐπάνω σὲ πρόγραμμα αὐτὴ ἀσφαλῶς θ' ἀποτύχῃ. Ἂς λάβουμε ὡς παράδειγμα τὸν ἀσθενῆ. Ἂν εἰς αὐτὸν δὲν δοθοῦν τὰ φάρμακα σύμφωνα μὲ συνταγὴ οὐδέποτε αὐτὸς θ' ἀναρρώσῃ. Κατὰ παρόμοιο τρόπο δὲν θὰ ἐπιτύχουμε κανένα ἀποτέλεσμα καὶ ἡμεῖς, ὅταν χωρὶς μέθοδο ἐπιδιώκουμε τὴν ψυχική μας θεραπεία. Ἀφοῦ λοιπὸν μεθοδικῶς ἐξετάσουμε μιὰ ὑπόθεσι καὶ ἀντιληφθοῦμε ὅτι τὰ πάντα εἶναι ἕτοιμα, τότε ἐμπρὸς γιὰ τὴ νίκη. Προσοχὴ μήπως τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἐξέλθη ἀπὸ τὸ στόμα μας τὸ «θά». Ὄχι θὰ τὸ κάνω, ἀλλὰ τὸ κάνω. Τώρα ἴσως στὴν ἀρχὴ τῆς προσπαθείας αὐτῆς τῆς ψυχικῆς γυμναστικῆς νὰ μὴ ἔχουμε καὶ πολλὰ ἀποτελέσματα. Δὲν πρέπει ὅμως ν' ἀπελπισθοῦμε. «Μᾶθε, δοκίμασε, πρᾶξε», νὰ τὸ σύνθημα ὅλων ἐκείνων ποὺ ἀπαθανατίστηκανε στὴν ἱστορία.

Ὁ Θωμᾶς Ἔδισσον ἀγωνιζότανε ὁλόκληρους μῆνες γιὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν ἀπόδοσι τῆς φωνῆς ἀπὸ τὸ φωνόγραφο καὶ μὲ τὴν ἐπιμονή του ἐπέτυχε ἐκεῖνο ποὺ ζητοῦσε. Μακριὰ ἀπὸ τοὺς δισταγμοὺς καὶ τὶς ἀμφιβολίες. Ὅλα αὐτὰ κάνουν τοὺς προδότες καὶ τοὺς φονιάδες, ποὺ σκοτώνουν τὶς στιγμὲς κατὰ τὶς ὁποῖες θὰ ἐπιτύχουμε μεγάλα καὶ γενναῖα κατορθώματα. Ἂν ὁ Μέγας Ναπολέων ἔδινε προσοχὴ στὶς διστακτικὲς καὶ φοβισμένες συμβουλὲς τῶν ἐπιτελῶν του, ποτὲ δὲν θὰ περνοῦσε τὰς Ἄλπεις. Καὶ ἂν δὲν περνοῦσε αὐτές, ποτὲ δὲν θὰ κατακτοῦσε τὴν Ἰταλία.

Ἀλλὰ τὸ παράδειγμα ὀρθώνεται μπροστά μας. Εἶναι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς.

Νὰ τὸ σύνθημά του: «ἠθέλησα, ἀπεφάσισα, ἐξετέλεσα».

Γι' αὐτὸ ἕνα τονωτικὸ γιὰ τὴ θέλησι εἶναι ἡ ἱστορία τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. Ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλι μὴ νομίσουμε ὅτι μιὰ τέτοια ἀπόπειρα, καθὼς ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου, θὰ ἔχῃ σὰν θαῦμα τ' ἀποτελέσματά της. Ὄχι, εἴπαμε ὅτι χρειάζεται ἀγὼν τραχύς.

Πολλὲς φορὲς μάλιστα τ' ἀποτελέσματα αὐτὰ παραμένουν ἀσυνείδητα ἀλλὰ πάντοτε ἕτοιμα νὰ ἐκδηλωθοῦν σὲ κάθε εὐκαιρία. Τὰ ἀποτελέσματα λοιπὸν τῆς ψυχικῆς αὐτῆς ἀσκήσεως θ' ἀκολουθήσουν ὁπωσδήποτε, ἀρκεῖ μόνον νὰ προσέξουμε εἰς τὴν μεθοδικὴ ἐκτέλεσι, καθὼς προσέχουμε ὅταν ἀναλαμβάνουμε νὰ ἐκγυμνάσουμε τὸ σῶμα.

Μὴ νομίσουμε στὴν ἀρχὴ τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτῆς ὅτι μποροῦμε νὰ θέσουμε εἰς κίνησι τόσες δυνάμεις, ὥστε ἀμέσως καὶ συγχρόνως νὰ κτυποῦμε εἰς ὅλα τὰ μέτωπα τοῦ πολέμου, εἰς τὸν ὁποῖον ριπτόμεθα, καὶ ἔτσι ὕστερα ἀπὸ λίγο νὰ ἔχουμε τὴν ἐπιτυχία.

Ὄχι, γιατὶ τότε θὰ μοιάσουμε σὰν ἐκεῖνον ποὺ θέλησε νὰ γίνῃ ἀθλητὴς καὶ ἀμέσως ρίχτηκε σὲ τέτοια ἀγωνίσματα, ποὺ ἔπρεπε νὰ ριφθῇ ὕστερα ἀπὸ πολλὴ ἄσκησι. Αὐτὸς ἔπρεπε ἐπὶ τῇ βάσει προγράμματος νὰ ἐκτελέσῃ ἐλαφρότερες ἀσκήσεις κι' ὕστερα νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσι τῶν σκληρῶν ἀγωνισμάτων.

Καλλίτερα δείχνεται τοῦτο εἰς τὸ παράδειγμα τοῦ μαθητοῦ ποὺ ἐπιφορτίζουμε μὲ τόσες καὶ τέτοιες πνευματικὲς ἐργασίες, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ δεχθῇ ὁ ἐγκέφαλός του. Καὶ ὁ ἄνθρωπος τρώγει γάλα πρῶτα, ὕστερα πολτὸ καὶ τελευταῖα σκληρὴ τροφή.

Ἔτσι εἰς τὴν ψυχικὴ γυμναστικὴ χρειάζεται στὴν ἀρχὴ διάκρισις ἐκείνων ἐναντίον τῶν ὁποίων θ' ἀρχίσῃ ἡ ἐπίθεσις.

Ὁ ἀγών μας στὴν ἀρχὴ θὰ εἶναι ἤπιος, γιατὶ — ἐπαναλαμβάνω — δὲν ἔχομε δυνάμεις ἀφθόνους γιὰ ἀκαριαῖον ἀγῶνα. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον μὲ τὴν κατάκτησιν τὰ πολεμεφόδιά μας θὰ γίνωνται περισσότερα, τὸ ἠθικό μας ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίες ἀκμαιότερο — θέλω νὰ εἰπῶ ἡ θέλησίς μας, θὰ χαλυβδώνεται — καὶ ὁ θρίαμβος ἀργὰ ἴσως ἀλλ' ἀσφαλῶς.

Τὰς προόδους αὐτὰς — ἐπιμένω νὰ λέγω — ἴσως νὰ μὴν τὰς ἀντιλαμβανώμεθα, ἀλλὰ καθόλου δὲν πρέπει ν' ἀμφιβάλλουμε ὅτι ἀσυνειδήτως ἐναποθηκεύουμε μέσα μας δυνάμεις ποὺ μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία θὰ ἐκδηλωθοῦν. Ἔτσι ἐκεῖνος ποὺ καθημερινῶς ἀσχολεῖται μὲ τὴν φωνητικὴ μουσικὴ γίνεται ἀοιδὸς χωρὶς νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεται. Ἐκεῖνος ποὺ μελετᾷ συχνὰ τοὺς λόγους μεγάλων ρητόρων γίνεται ρήτωρ ἀσυνειδήτως καὶ ὅταν εὑρεθῇ ἐπάνω εἰς τὰ δικανικὰ ἢ τὰ ἐκκλησιαστικὰ βήματα θαυμάζει καὶ αὐτὸς τὸν ἑαυτόν του γιὰ τὴν ἱκανότητά του.

Καὶ ὁ καθημερινὸς πεζοπόρος δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὸ πρωτάθλημα τοῦ δρόμου, ὅταν εὑρεθῇ εἰς τὸν στίβον. Μὲ αὐτὰ ὅμως δὲν θέλω νὰ παρουσιάσω τὸν ἄνθρωπο σὰν μιὰ μηχανὴ ποὺ ἐνεργεῖ ἀσυναίσθητα, γιατὶ ἀλλοίμονο ἂν δὲν εἴχαμε τὶς ἱκανότητες ἐκεῖνες γιὰ ν' ἀνεβαίνουμε στὶς πνευματικὲς σφαῖρες, ἐκεῖ ποὺ ὑπάρχουν τὰ

'Από τήν έορτήν τής Πρωτοχρονιάς

ΤΟ ΚΟΨΙΜΟ ΤΗΣ ΠΗΤΤΑΣ ΣΤΗΝ Κ. ΔΙΟΙΚΗΣΙ

Θά έπεθυμοῦμεν νά παρίστατο ὅλη ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν προχθεσινὴν Ἑορτὴν τῆς παραμονῆς τοῦ Νέου Ἔτους εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως τῆς Ε.Ο.Ν. περὶ τῆς ὁποίας ἀσχολούμεθα κατωτέρω λεπτομερῶς διὰ νὰ θαυμάσῃ τὴν λατρείαν καὶ τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλληνικὴ Νεότης τρέφει πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρχηγοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι μόνον ὁ ἀνώτατος βαθμοῦχος δι' αὐτὴν ἀλλὰ ὁ πατὴρ καὶ ὁ φίλος ὁ ἐγκάρδιος. Ἔβλεπε κανεὶς ἀπὸ μιὰ μεριὰ τὰ πρόσωπα τῶν νέων ποὺ Τὸν ἐχειροκρότουν καὶ Τὸν ἐπευφήμουν, τὴν χαράν, τὸν ἐνθουσιασμόν, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἀγάπην νὰ ξεχύνωνται μὲ τόσον αὐθορμητισμὸν καὶ τόσην θερμότητα, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην Ἐκεῖνον νὰ ξεχνᾷ μαζί τους γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅλον τὸν βαρὺν φόρτον τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων τοῦ Κυβερνήτου καὶ νὰ γίνεται νέος μεταξὺ τῶν νέων, μὲ τὴν ἁπλὴν καὶ τόσον τρυφερὰν συμπεριφοράν του πρὸς ὅλους καὶ ὅλας τοὺς παρισταμένους βαθμούχους καὶ μή. Εἶναι τὸ μυστικὸν τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ νὰ συνεπαίρνῃ τὴν νεότητα, νὰ τὴν ἀνυψώνῃ μαζί του καὶ ἐνθουσιῶσαν νὰ τὴν ὁδηγῇ εἰς τὴν εὐρεῖαν λεωφόρον τῆς πραγματώσεως τῶν ὑψηλῶν σκοπῶν διὰ τοὺς ὁποίους τὴν προορίζει.

κΦς

Ἡ ἑορτὴ τῆς πήττας τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως διεξήχθη τὴν ἑσπέραν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, παραμονῆς τῆς Πρωτοχρονιᾶς ἐν μέσῳ θερμῆς ἀτμοσφαίρας ἐγκαρδιότητος καὶ ἐνθουσιασμοῦ.

Ἡ συγκέντρωσις ἐγένετο εἰς τὴν νέαν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελετῶν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως ἡ ὁποία εἶχε διακοσμηθῆ ἑορταστικῶς μὲ ἐξαίρετον καλαισθησίαν. Ἀπὸ τῆς 7ης ἑσπερινῆς ἤρχισαν νὰ προσέρχωνται οἱ ἐπιτελεῖς τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως καὶ αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν σχηματισμῶν Πρωτευούσης Πειραιῶς, καὶ ἐπαρχιῶν ὡς καὶ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ταγμάτων ἐργασίας.

Εἰς τὴν ἑορτὴν προσῆλθον οἱ ὑπουργοὶ κ.κ. Δουρέντης Ἐσωτερικῶν, Κριμπᾶς Ὑγιεινῆς, Κυριακὸς Γεωργίας, Μανιαδάκης Δημοσίας Ἀσφαλείας, Παπαδήμας Στρατιωτικῶν, Παπαβασιλείου Ναυτικῶν, Ζαφειρόπουλος Ἀγορανομίας.

Ἐπίσης παρέστησαν ὁ Ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου κ. Φωτεινός, ὁ Δήμαρχος Ἁγίου Γεωργίου Κερατσινίου, ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς κ. Δροσόπουλος καὶ οἱ Ναύαρχοι κ.κ. Οἰκονόμου καὶ Σακελλαρίου.

Τὴν 7 καὶ 45 προσῆλθεν ὁ Ἀρχηγὸς εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ὅπου καὶ ἐγένετο δεκτὸς μὲ ἐνθουσιασμὸν ἐκ μέρους τῶν κατακλυζόντων τοὺς διαδρόμους Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν, ὡς καὶ τῶν βαθμοφόρων οἱ ὁποῖοι ἐξέσπασαν εἰς ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ὁ Ἀρχηγὸς κατηυθύνθη ἅμα τῇ ἀφίξει του εἰς τὸν Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν τῆς Ε.Ο.Ν. ἀπ' ὅπου καὶ ἐξεφώνησε τὸν δημοσιευθέντα ἤδη εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος μας χαιρετισμόν του πρὸς τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Φαλαγγιτίσσας Σκαπανεῖς καὶ Σκαπάνισσες τῆς Ἑλλάδος.

Κατόπιν ὁ Ἀρχηγὸς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. Κανελλοπούλου προσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν ὅπου καὶ ἐγένετο ἀντικείμενον θερμοτάτων ἐκδηλώσεων ἐκ μέρους τῶν συγκεντρωθέντων.

Εὐθὺς ἤρχισε τὸ κόψιμο τῆς πήττας τὸ ὁποῖον ὁ Ἀρχηγὸς ἔκαμε βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου.

Τὸ πρῶτο κομμάτι ἐκόπη ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους. Τὸ δεύτερο ὑπὲρ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος τοῦ Ὁποίου ὑψώθη μιὰ διάτωρος ζητωκραυγή, τὸ τρίτον ὑπὲρ τοῦ ἀρχηγοῦ, τοῦ Ὁποίου τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ὀνόματος συνώδευσε πανδαιμόνιον ζωηροτάτων καὶ ἐνθουσιωδῶν ἐκδηλώσεων ὑπὲρ τοῦ Μεγάλου πατέρα τῆς Ἐθν.Νεολ. τῆς Ἑλλάδος. Ἐπηκολούθησεν κατόπιν τὸ κόψιμο τεμαχίων ὑπὲρ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ὑπὲρ τῆς περιφερειακῆς διοικήσεως Ἀχαΐας καὶ Αἰγύπτου καὶ κατόπιν κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ὑπὲρ τῶν περιφερειακῶν διοικήσεων θηλέων καὶ ἀρρένων ὅλων τῶν Νομῶν τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ νόμισμα ἔτυχεν εἰς τὴν περιφερειακὴν διοίκησιν ἀρρένων Θεσσαλονίκης.

Προσεφέρθησαν ἀκολούθως εἰς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ τοὺς λοιποὺς προσκεκλημένους ἀναψυκτικά. Ὁ Ἀρχηγὸς κατόπιν περιῆλθε τὴν αἴθουσαν χαιρετῶν καὶ συνομιλῶν οἰκειότατα μὲ τοὺς βαθμοφόρους Φαλαγγίτας καὶ Φαλαγγιτίσσας.

Ἐδέχθη ἔπειτα ὁ Ἀρχηγὸς καὶ ἐχαιρέτισε διὰ χειραψίας ὅλους τοὺς ἐπιτελεῖς τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑορτῆς ἡ μουσικὴ τῶν ταγμάτων ἐργασίας ἐπαιάνιζε τὸν ὕμνον τῆς 4ης Αὐγούστου, τῆς Νεολαίας, τῶν ταγμάτων ἐργασίας κ.λ.π.

Ἐπίσης χορῳδία ὑπὸ τὸν συναγωνιστὴν Γλυκοφρύδην ἐτραγούδησε τό: «Νὰ μᾶς ζήσῃς ἀρχηγέ», τὸ ὁποῖον καὶ ἐσημείωσε ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν.

Μετὰ τὸ κόψιμο τῆς βασιλόπηττας ἐκυκλοφόρησε καὶ μιὰ τετρασέλιδος ἐφημερὶς μὲ τὸν τίτλον «Ἡ Κουζίνα μας», καθημερινὴ ἐφημερὶς ἐκδιδομένη ὅταν τῆς καπνίσῃ, τυφλόν... ὄργανον τῆς Πολιτικῆς διαφωτίσεως τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ἡ ὁποία ἦταν ἀρκετὰ πνευματώδης, ἀλλὰ δὲν φαίνεται ὅτι θὰ ξαναδεῖ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος παρὰ τὸ προσεχὲς ἔτος... Ὁ Ἀρχηγὸς μὲ εὐχαρίστησιν τὴν ἀνέγνωσεν.

Ἡ ἀναχώρησις τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐκ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως ἐγένετο ἐν μέσῳ θερμῶν ἐκδηλώσεων.

Α. Μ.

ὑψηλὰ ἰδανικά, γιὰ τὰ ὁποῖα καὶ κάνουμε τὸν ἀγῶνα τοῦτον. Ὄχι βέβαια.

Θέλω ὅμως νὰ τονίσω κάτι παρόμοιο γιὰ τὴ συνήθεια μὲ ἐκεῖνο ποὺ εἶπε ὁ σοφὸς Πλούταρχος «εἰ χωλῷ παροικῆς ὑποσκάζειν μαθήσει».

Εἶναι αὐτὸ ποὺ λέγει ἁπλούστατα ὁ λαὸς «ἂν μὲ τὸν κουτσὸ κάθεσαι θὰ μάθῃς νὰ κουτσαίνῃς».

Ἀσφαλῶς θὰ μάθῃς νὰ κουτσαίνῃς χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνεσαι. Ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦνε, φίλοι, μόνον οἱ προσπάθειες καὶ αἱ δυνάμεις ποὺ ἀνέφερα παραπάνω, γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τὴν νίκη εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτόν, ποὺ κάνουμε γιὰ τὴ γυμναστικὴ τοῦ ἑαυτοῦ μας. Χρειάζεται λέγω καὶ μιὰ ἄλλη δύναμις ἀπαραίτητος, σύμμαχος καὶ τῶν ἄλλων δυνάμεων καὶ χωρὶς τὴν ὁποία δὲν μποροῦμε νὰ νικήσουμε.

Εἶναι ἡ πεποίθησις πρὸς τὴν νίκη. Αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν ἠθικὴ δύναμι ποὺ εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ κάθε ἀγῶνα.

Οἱ ἄνθρωποι, ποὺ ξεκινοῦν γιὰ μιὰ μάχη χωρὶς αὐτή, ἔχουν ἐξασφαλίσει τὴν ἀποτυχία. Καὶ αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ δειλοί, οἱ φοβισμένοι — ποὺ εἴπαμε παραπάνω, καὶ ποὺ ὀνομάζονται στὸ λεξιλόγιον τοῦ λαοῦ «κακομοίρηδες». Εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ὑπολογίζουν τὴν ἀποτυχία ἑνὸς ἀγῶνος πρὶν νὰ ἐπιχειρήσουν τοῦτον. Καὶ τοὺς ἀκοῦομεν νὰ λέγουν. «Τί ζητῶ ἐγὼ εἰς τὴν προσπάθεια; Ἐγὼ γνωρίζω ὅτι ἡ τύχη δὲν μὲ βοηθεῖ. Τί θέλω νὰ κοπιάσω; Ὅσες ἱκανότητες καὶ ἂν ἀποκτήσω θὰ ἐξουδετερωθοῦνε ἀπὸ τὴν ἀντίδρασι τῆς τύχης». Δὲν γνωρίζω τί ἐννοοῦν μὲ τὴ λέξι τύχη. Τύχη δὲν ὑπάρχει, κύριοι. Ὑπάρχει μόνον Θεός, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ ὑβρίζουν, ὅταν παραδέχωνται ὅτι Αὐτὸς δὲν βοηθεῖ στὴν προσπάθειά μας γιὰ τὴν καλλιτέρευσι τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ἡ Θεία θέλησις εἶναι πάντοτε γιὰ τὸ καλό, σύμμαχος τῆς ἰδικῆς μας θελήσεως, ὅταν ἡμεῖς θελήσουμε.

Καὶ ἂς προσέχουμε πάντοτε τὶς δυὸ αὐτὲς θελήσεις νὰ τὶς κάνουμε συμμάχους. Λοιπὸν μακριὰ ἀπὸ τοὺς κακομοίρηδες αὐτοὺς ἀνθρώπους, ποὺ θὰ μᾶς φέρουν τὴν καταστροφή.

Φώτιος Μπούρας

Η ΗΘΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

Δημοσιεύομεν κατωτέρω ἐπιστολὴν τοῦ Σ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ τὴν συναποσταλεῖσαν ἐπιστολὴν τοῦ σοφοῦ διδασκάλου τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων Δ. Βερναρδάκη πρὸς τὸν Ἀσημάκην Ἠλιόπουλον, εἰς τὴν ὁποίαν οὗτος κρίνων τὸ σύγγραμμά του «Μελέται περὶ Γεωργίας» ὁμιλεῖ ἐκτενέστερα περὶ τῆς ἠθικῆς ἀξίας τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου.

Τὴν δημοσίευσιν ταύτην κρίνομεν ἀναγκαίαν, σήμερον μάλιστα ὁπότε ἡ γεωργικὴ ἰδέα ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ ἔλαβεν ὅλην τὴν ἀξίαν ποὺ τῆς ἀνήκει, ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν ὁποίαν ὁ Βερναρδάκης πρὸ 60 καὶ πλέον ἐτῶν ὁραματίζεται ἐν τῇ κατωτέρῳ ἐπιστολῇ του.

Ἀγαπητὲ κ. Πρόεδρε,

Παρακολουθῶν τὴν ἐξαιρετικήν σας μέριμναν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Γεωργίας ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος ἐθεώρησα λυσιτελὲς νὰ σᾶς καταστήσω γνώστην ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου Λεσβίου σοφοῦ Δ. Βερναρδάκη, γραφείσης τὸν Νοέμβριον τοῦ 1878, ἤτοι πρὸ 61 ἐτῶν. Ὅ,τι προλέγει προφητικῶς ὁ ἀείμνηστος μέγας σοφὸς ἐν τῇ ἐπιστολῇ του, λαμβάνει σήμερονσάρκα καὶ ὀστᾶ.

Πρέπει νὰ εἶσθε ὑπερήφανος, ἀγαπητὲ κ. Πρόεδρε, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἐδώκατε τὴν ἀληθινὴν κατεύθυνσιν εἰς τὸ Ἔθνος.

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς προσθέσω καὶ δύο λέξεις πῶς περιῆλθε τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἰς γνῶσίν μου. Εἰς τὸν πρότερον ἐν Μυτιλήνῃ καὶ ἤδη ἐν Ἀθήναις διαμένοντα φίλον μου κ. Ἠλίαν Ἠλιόπουλον ἀπέστειλα πρό τινος τὸ μετάλλιον τῆς 100ετηρίδος τοῦ Λεσβίου σοφοῦ.

Ὁ κ. Ἠλιόπουλος ἀπαντῶν μοῦ ἔστειλε καὶ τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ πατρός του περισωθείσης ἐπιστολῆς τοῦ ἀειμνήστου Δ. Βερναρδάκη.

Μετὰ τιμῆς καὶ εὐχῶν ἐνθέρμων
† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Τὰ κάτωθι ἀναφέρει ὁ Ἀσημάκης Ἠλιόπουλος, Διευθυντὴς πάλαι ποτὲ τῆς μοναδικῆς τότε ἐν Ἑλλάδι Γεωργικῆς Σχολῆς Τίρυνθος, ἅμα καὶ καθηγητὴς τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκονομίας, ἐν τῷ συγγράμματί του «Μελέται περὶ Γεωργίας»:

«Ἀνὴρ ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν σοφωτέρων, διαπρέψας εἰς τὰς ἀνωτάτας βαθμίδας περὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἱστορίας καὶ τῶν γραμμάτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἔγκριτος συγγραφεύς, ἐτράπη ἀπό τινος εἰς τὸν γεωργικὸν βίον καταστὰς ἰδιοκτήτης γῆς, ἣν καλλιεργεῖ· ἕνεκεν ἴσως τῆς μακροτέρας μου πείρας περὶ τὰ γεωργικὰ ἔκρινα καλὸν προσφάτως μάλιστα, ὅπως ἀνταλλάξωμεν ἰδέας ἐν συζητήσεσι περὶ γεωργικῶν ζητημάτων· ἐν τούτῳ δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐτέθη ὑπ' ὄψει του καὶ τὸ προκείμενον μικρόν μου ἔργον, περὶ οὗ ἰδοὺ πῶς ἀποφαίνεται ὁ κ. Δημ. Βερναρδάκης ἐν ἐπιστολῇ του γεγραμμένῃ ἐκ τοῦ ἐν Λέσβῳ κτήματός του, κατὰ τὸν τελευταῖον Νοέμβριον (1878)»:

«Προκειμένου, γράφει ὁ μέγας σοφός, νὰ ἐκφράσω γνώμην περὶ τῆς συγγραφῆς σας, περὶ μὲν τῆς οὐσίας θέλω ἐκθέσει ἁπλῶς μόνον ἐντυπώσεις, ἄνευ περαιτέρω ἀξιώσεως, διότι τόσον μόνον ἐπιτρέπεται εἰς ἐμέ. Κατ' ἀρχὰς ἐσκόπουν νὰ σημειώσω γλωσσικὰς μόνον παρατηρήσεις, ἀλλ' ὅσῳ προεχώρουν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, τόσῳ μᾶλλον καὶ ἡ ὕλη μὲ εἵλκυεν, οὕτως ὥστε μετ' ὀλίγον ἠναγκάσθην ν' ἀφήσω κατὰ μέρος τὰς σημειώσεις μου, ὅπως διεξέλθω ἀπερισπάστως τὸ ὅλον. Ἐν πρώτοις σᾶς συγχαίρω ἀπὸ καρδίας εἰλικρινῶς διὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ἔργου σας, καὶ διὰ τήν, καθόσον τοὐλάχιστον ἐγὼ δύναμαι νὰ κρίνω, ἐπιτυχῆ ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι τὸ ἔργον σας τοῦτο δημοσιευόμενον θέλει ἀποβῆ μεγίστης Ἐθνικῆς ὠφελείας πρόξενον.

Ὡς αὐτοτελὲς ἐγχειρίδιον περὶ γεωργίας ἐξεταζόμενον τὸ ἔργον σας — προστίθησιν — εἶναι κατὰ πάντα λόγον ἄξιον μελέτης, ὡς περιέχον ἐν συνόψει πᾶν ὅ,τι ἄριστον ἐγράφη περὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἢ ἀκροθιγῶς ἢ λεπτομερέστερον θεωρουμένων ζητημάτων, ἰδίως ὅμως τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ βιβλίου σας, ὅπερ μοὶ ὑπερήρεσε, καὶ τὸ ὁποῖον θεωρῶ ὡς ἄριστον, εἶναι τὸ ἠθικόν, τὸ μέρος δηλαδὴ ἐκεῖνο, εἰς ὃ συνεκομίσατε ὡς μέλισσα ἐκ τῶν ἀρχαίων τῆς Πατρίδος μας συγγραφέων, πᾶν ὅ,τι ἐρρέθη περὶ γεωργίας καὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου. Καὶ ἐν τῷ μέρει τούτῳ ὑπάρχουσί τινα τὰ ἐξ ἀνωτέρας ἱστορικῆς ἀπόψεως ἐπιδεκτικὰ συζητήσεώς τινος, ἀλλ' ἀσήμαντα ὅλως, τόσον ἀσήμαντα, ὥστε ὅλον τοῦτο τὸ μέρος εἶναι λαμπρὸν καὶ θαυμάσιον καὶ τοιοῦτον ὥστε νὰ Σᾶς συγχαρῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, καὶ νὰ σᾶς προτρέψω ἐντόνως εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ. Ναί, τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου δὲν ᾐσθάνθησαν οὐδ' ἐξετίμησαν οἱ νεώτεροι μόνον, ἀλλὰ πλειότερον καὶ βαθύτερον οἱ πρόγονοι ἡμῶν, οὐδεὶς δ' ἐξ ὅσων ἀνέγνωσα παρὰ τοῖς σημερινοῖς Ἕλλησιν ᾐσθάνθη καὶ ἐξέθηκε κάλλιον καὶ ὡραιότερον τὰς ἀληθείας ταύτας, παρ' ὑμᾶς, ἀγαπητὲ φίλε!

Ναί, τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου τὴν ὁποίαν οἰκτρῶς καὶ οἰκτρότατα ἐπὶ αἰῶνας ὅλους παρεγνώρισε καὶ παραγνωρίζει ἀκόμη καὶ σήμερον ὁ Ἑλληνισμός, πρώτην φορὰν εἶδα εἰς τὸ βιβλίον σας τοῦτο, ὅτι εὑρέθη Ἕλλην καὶ συναισθανθεὶς κατὰ βάθος καὶ ἀναδείξας αὐτὴν ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ λάμψει καὶ ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ εἰς πᾶσαν πολιτικήν, θρησκευτικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀρετὴν γονιμότητι. Εὔχομαι διὰ τοῦτο ἀπὸ ψυχῆς νὰ ἴδῃ ὅσον τάχιον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος τὸ βιβλίον σας, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι ὄχι μόνον οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες γεωργοὶ θέλουσιν ἀρυσθῆ πλῆθος μέγα χρησιμωτάτων εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν θεωριῶν καὶ γνώσεων, ἀλλὰ καὶ διότι ἐλπίζω ὅτι θέλετε κατορθώσει διὰ τοῦ βιβλίου σας ν' ἀποσύρετε ἀπὸ τὴν αὐχμηρὰν καὶ ἄγονον πολιτικὴν κονίστραν τῶν Ἀθηνῶν πολλοὺς εὐφυεῖς καὶ φιλεργοὺς νεανίας καὶ μεταφέρητε αὐτοὺς εἰς τὰ χλοερὰ καὶ γόνιμα πεδία τόσων Ἑλληνικῶν χωρῶν χέρσων καὶ ἀκαλλιεργήτων, αἵτινες ἄλλο δὲν προσμένουν παρὰ τὸν σπόρον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιστήμης καὶ τὸν ἱδρῶτα τῆς Ἑλληνικῆς δραστηριότητος καὶ φιλοπονίας διὰ νὰ καλυφθῶσιν ἀπὸ κώμας καὶ κωμοπόλεις καὶ πόλεις καὶ ν' ἀναδείξωσι πάλιν τὴν μικρὰν καὶ ἀσθενῆ ἡμῶν Πατρίδα μεγάλην ἔργῳ καὶ πολυάνθρωπον καὶ εὐανδροῦσαν ὡς πάλαι. Ἀνάγκη καὶ ὑλικῆς σπουδαίας ἐπικουρίας πρὸς ἀνακούφισιν καὶ βελτίωσιν τῆς γεωργίας, τοιαύτης, ὁποίαν μόνον Κυβέρνησις δύναται νὰ χορηγήσῃ σπουδαίως καὶ διαρκῶς, ἀφιεροῦσα εἰς αὐτὴν ὁλόκληρον Ὑπουργεῖον καὶ ὁλόκληρον μερίδα τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἡ Ἑλληνικὴ οὐδέποτε κατενόησεν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τὸ χρέος, ὅπερ ἔχει νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῆς γεωργίας, ἥτις ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ὕπατον καὶ σοβαρώτατον ἀντικείμενον τῆς ἐσωτερικῆς της διοικήσεως. Φαίνεται ὅτι πάντα ταῦτα εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐννοηθῶσιν ἀπὸ Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἐν ὅσῳ τὸ Ἔθνος, ἐν ὅσῳ ἡμεῖς αὐτοί, δὲν ἐννοήσαμεν πρῶτοι αὐτά, ἐννοήσαντες δ' ἅπαξ δὲν ἀναγκάσωμεν ἐπὶ τέλους τὴν Κυβέρνησιν νὰ τὰ ἐννοήσῃ καὶ αὐτή.

Τὴν σπουδαιότητα τῆς γεωργίας εἷς καὶ μόνος ἐνόησεν ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας, ὁ ἀοίδιμος Κυβερνήτης, μετ' αὐτὸν οὔτε ἡ Κυβέρνησις οὔτε τὸ Ἔθνος, ἐννόησαν πῶς πρέπει νὰ κυβερνηθῇ ἐν γένει τὸ Κράτος καὶ νὰ διοικηθῇ ἡ χώρα. Ὅλοι μας, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, παρημελήσαμεν τὴν ὕλην καὶ ἐπεμελήθημεν ἀποκλειστικῶς τὸ πνεῦμα, καὶ τοῦτο δὲ μονομερέστατα καὶ ἐπιπολαιότατα, μὴ κατανοήσαντες ὅτι, ὅπως τὸ ἄτομον πρέπει πρῶτον νὰ παγιώσῃ τὸ σῶμα καὶ ἔπειτα νὰ καλλιεργήσῃ καὶ τὴν ψυχὴν κατὰ τὸ δυνατόν, οὕτω καὶ τὸ Ἔθνος τότε βαίνει ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως πρὸς τὸν προορισμόν του, ὅταν θεμελιώσῃ πρῶτον καὶ στηρίξῃ καὶ κρατύνῃ τὴν ὑλικὴν αὐτοῦ εὐεξίαν, ὄχι δὲ ὅταν ἐπιδοθῇ ὅλον καὶ μονομερῶς εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ἀδιαφοροῦν καὶ παραμελοῦν ἐντελῶς τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας καὶ τὰ ὑλικὰ του συμφέροντα, ὅπως ἡμεῖς ἐπράξαμεν, ἀκολουθήσαντες δρόμον ὄχι μόνον πλημμελῆ ἀλλὰ καὶ ὀλέθριον. Μάρτυς πλὴν ἄλλων ἔστω καὶ ἡ σημερινὴ ἡμῶν κατάστασις, ὁ ὑλικὸς ἡμῶν ἐκνευρισμὸς καὶ ἡ ἐσχάτη ὡς πρὸς τὰς σπουδαίας περὶ ἡμᾶς περιστάσεις ὑλικὴ ἀδυναμία».

Ἀπὸ τὴ σημερινὴ γιορτὴ

Η ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

Θεοφάνεια ἢ Ἐπιφάνεια ὠνομάσθηκε ἡ σημερινὴ μεγάλη ἑορτὴ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χριστιανικοὺς χρόνους. Κι' ὠνομάσθηκεν ἔτσι, γιατὶ τὴ μέρα τούτη, μὲ τὴ βάπτισί του ὁ Κύριος στὸν Ἰορδάνη ἐμπῆκε πιὰ ἐπίσημα στὸν κόσμο σὰν διδάσκαλος καὶ σὰν λυτρωτής. Ἀρχίζει τὸ ἀπολυτρωτικό του ἔργο. Ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης ποὺ συγκρατοῦσεν ὣς τώρα τὶς ἀκτῖνές του, ἀρχίζει νὰ σκορπᾶ πλούσιο τὸ καθάριο καὶ πανέλαμπρο φῶς του ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους τοὺς βυθισμένους στὴν εἰδωλολατρεία καὶ στὸ σκοτάδι τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀπιστίας.

Ὀκτακόσια χρόνια νωρίτερα ὁ μεγάλος προφήτης Ἠσαΐας εἶχε προφητέψει τὴν ὥρα τούτη μ' αὐτὰ τὰ λόγια: «Χώρα Ζαβουλὼν καὶ χώρα Νεφθαλείμ, χῶρες παραθαλάσσιες πέρα ἀπ' τὸν Ἰορδάνη, Γαλιλαία ποὺ εἶσαι γεμάτη ἀπὸ εἰδωλολάτρες, ὁ λαὸς ποὺ ἐκαθόταν στὸ σκοτάδι εἶδε φῶς μέγα καὶ σὲ κείνους ποὺ ἐκαθόνταν κάτω ἀπ' τὸν μαῦρον ἴσκιο τοῦ θανάτου, φῶς ἀνέτειλε καὶ γι' αὐτούς». Καὶ περιγράφοντας τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Σωτῆρος ὁ μεγάλος προφήτης, ἔβαλε στὸ στόμα τοῦ Ἰησοῦ αὐτοὺς τοὺς λόγους: «Μὲ ἔστειλεν ὁ οὐράνιος Πατέρας, γιὰ νὰ φέρω χαρᾶς εὐαγγέλια στοὺς φτωχοὺς ἀνθρώπους, νὰ γιατρέψω ἐκείνους ποὺ ἡ καρδιά τους ἔχει γίνει συντρίμμι, νὰ κηρύξω στοὺς αἰχμαλώτους τῆς ἁμαρτίας τὴν ἀπολύτρωσι καὶ στοὺς τυφλοὺς νὰ δώσω φῶς, νὰ στείλω ἐλεύθερους καὶ γεροὺς τοὺς τσακισμένους καὶ συντετριμμένους...».

Ἀρχίζει λοιπὸν ἀπὸ σήμερα τὸ ἀπολυτρωτικό του ἔργο ὁ Χριστός μας. Ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, φυσιογνωμία ἐξαιρετικῆς ἁγιότητος καὶ ἀρετῆς, τὸν βλέπει νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν καὶ λέει σ' ἐκείνους ποὺ τὸν κυκλώνουν, δείχνοντας τὸν Ἰησοῦ: «Νὰ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ θὰ σηκώση τὴν ἁμαρτία τοῦ κόσμου». Κι' οἱ οὐρανοὶ ἀπὸ τὰ ὕψη ἐπιβεβαιώνουν, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἔρχεται νὰ ἐπισφραγίση τὴν μαρτυρίαν τοῦ Προδρόμου, κι' ὁ Πατὴρ ὁ οὐράνιος διακηρύττει τὴν ἄπειρην ἀγάπη του πρὸς τὸν Υἱόν του, ὁ ὁποῖος ἐδέχτηκε νὰ γίνη ἄνθρωπος, γιὰ νὰ λυτρώση τοὺς ἀνθρώπους.

Ὅλοι οἱ αἰῶνες κι' ὅλοι οἱ λαοὶ εἶχαν ὀνειρευτῆ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Λυτρωτοῦ. Μέσα στὶς διάφορες παραδόσεις τῶν λαῶν βρίσκομε πάντα κεντρικὴ τὴν παράδοσι πὼς κάποιος θἄρθῆ μιὰ μέρα γιὰ νὰ συντρίψη τὰ δεσμὰ τοῦ κακοῦ καὶ νὰ χαρίση στὴν ἀνθρωπότητα καινούργιους νόμους καὶ καινούργια ζωή. Καὶ κάμνει ἐντύπωσι ὅτι οἱ παραδόσεις αὐτὲς κι' ἡ ἐλπίδα αὐτὴ δὲν ἔχουν ἐντοπισθῆ σὲ μιὰ ὁμάδα λαῶν ἢ σὲ μιὰ μόνο ἤπειρο, ἀλλὰ τὶς βρίσκομε σ' ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ σ' ὅλες τὶς χῶρες. Ὄχι μόνο οἱ Αἰγύπτιοι κι' οἱ ἀσιατικοὶ λαοί, μὰ κι' ἀκόμη οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Ἀμερικῆς κι' οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὰ παλαιὰ γερμανικὰ φῦλα κι' οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῶν Σκανδιναυϊκῶν χωρῶν ἔζουσαν μὲ τὴν προσδοκία καὶ τὴν ἐλπίδα πὼς θἄρθη μιὰ μέρα ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

Μὰ γιατὶ νὰ πᾶμε μακριά; Μήπως στὴ δική μας τὴν προγονικὴ φιλολογία καὶ φιλοσοφία δὲν βρίσκομε ἐκφρασμένο τὸν ἴδιο πόθο καὶ τὴν ἴδια προσδοκία; Ἀριστοτεχνικὴ ἔκφρασι τῆς προσδοκίας αὐτῆς τῶν προγόνων μας δὲν εἶναι ἡ τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου «Προμηθεὺς δεσμώτης»; Στὸ τέλος τῆς τραγωδίας μάλιστα ἡ προσδοκία φθάνει σὲ βεβαιότητα σχεδόν, ὅταν ὁ Αἰσχύλος βάζη τὸν Ἑρμῆ νὰ λέη στὸν Προμηθέα: «Μὴν προσδοκᾶς τέρμα τῶν βασάνων σου, πρὶν νὰ φανῆ κάποιος θεός, ποὺ θὰ δεχτῆ νὰ πάρη πάνω του τοὺς πόνους σου, καὶ θὰ θελήση γιὰ σένα νὰ καταβῆ στὸν Ἅδη, ὅπου δὲν λάμπει ἡ αὐγή, καὶ στὰ τρισκότεινα βάθη τοῦ ταρτάρου». Μὰ καὶ στοῦ Σωκράτους πάλι τὴν «Ἀπολογία» ἀκοῦμε τὸ μεγάλο σοφὸ νὰ λέη πρὸς τοὺς Ἀθηναίους: «Θὰ μένετε γιὰ πάντα βυθισμένοι σὲ ὕπνο βαθύ, ἂν δὲν σᾶς λυπηθῆ ὁ Θεός, καὶ δὲν στείλη γιὰ σᾶς κάποιον ἄλλον». Αὐτὸς λοιπὸν ποὺ ἐπροφήτεψαν οἱ προφῆται, αὐτὸς ποὺ ὠνειρεύτηκαν οἱ σοφοί, αὐτὸς ποὺ ἐπεθύμησαν οἱ λαοὶ κι' ἐπροσδοκοῦσαν οἱ γενεές, ἀρχίζει τώρα τὸ μεγάλο καὶ κοσμοϊστορικό του ἔργο. Θὰ φανερώση καινούργια πίστι καὶ καινούργια λατρεία. Θὰ δείξη νέους δρόμους καὶ νέους ὁρίζοντας. Θὰ λυτρώση αὐτὸς τὸν τραγικὸ δεσμώτη, θὰ συντρίψη τοὺς γῦπες ποὺ κατατρῶνε τὰ σπλάχνα τῆς ἀνθρωπότητος, θ' ἀναλάβη πάνω του τοὺς δικούς μας πόνους, θὰ πονέση γιὰ μᾶς, θὰ σταυρωθῆ γιὰ μᾶς, θὰ καταβῆ στὸν Ἅδη, γιὰ νὰ συντρίψη δεσμά, νὰ σπάση ἁλυσίδες, νὰ μᾶς χαρίση τὴ λευτεριά, τὴν ἀπολύτρωσι καὶ τὴν ἀθανασία. «Εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος!...».

Ἀ. Ἰ. Γκιάλας

1002

Ὁ ὄγκος τοῦ χρυσοῦ

Ὁ ὄγκος τοῦ χρυσοῦ ποὺ κυκλοφορεῖ σήμερα σὲ νομίσματα, ῥάβδους, κοσμήματα κλπ. ἀνέρχεται εἰς 32000 τόννους. Ἡ ἀξία του ὑπολογίζεται σὲ 5.700.000.000 λίρας Ἀγγλίας. Ἐὰν συνεκεντροῦτο καὶ ἐτήκετο, θὰ ἐσχηματίζετο ἕνας ὄγκος μήκους 60 Ἀγγλικῶν ποδιῶν, πλάτους 40 καὶ ὕψους 27. Ὁ χρυσὸς αὐτὸς μπορεῖ νὰ μεταφερθῆ μ' ἕνα πλοῖο μετρίας χωρητικότητος.

Ἂν ἡ γῆ σταματοῦσε...

Ἡ γῆ γυρίζει... καὶ ὅμως ποτὲ δὲν γκρεμίστηκαν τὰ κεραμίδια, ποὺ μένουν ξεκάρφωτα!

Τοὐναντίον ἂν καμμιὰ φορὰ συνέβαινε νὰ σταματήση ἡ γῆ μας τὴν ἀτελείωτη στροφή της περὶ τὸν ἄξονά της οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονό μας! Τὸ πᾶν θὰ γινόταν γῆ... Μαδιάμ!... Ὅλοι ἐμεῖς, μαζὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα ποὺ συγκρατούμεθα πάνω στὴ γῆ, ἂν αἴφνης σταματοῦσε αὐτὴ θὰ ἀποκτούσαμε ἀμέσως καταπληκτική... ταχύτητα, σὰν νὰ μᾶς ἔβαζαν... μοτέρ. Θὰ τρέχαμε μὲ 30 χιλιόμετρα τὸ δευτερόλεπτο καὶ ἀενάως!!

Ἀκόμη ἂν σταματοῦσε ἡ γῆ, εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἀποκτοῦσε ἀμέσως τόσην θερμότητα ὥστε θὰ ἔλυωναν καὶ θὰ γινόντουσαν ἀτμὸς πολλὰ πράγματα πάνω στὴ γῆ.

Οἱ ὠκεανοὶ θὰ ὡρμοῦσαν μὲ μανία, μὲ κίνησι κυκλική, πάνω στὴν ξηρὰ καὶ σὲ ἐλάχιστο χρόνο θὰ πλημμυροῦσαν καὶ τὰ ψηλότερα βουνά.

Θὰ γινόταν δηλαδή, ἂν ἄξαφνα σταματοῦσε ἡ γῆ, ἕνας καινούργιος τρομακτικὸς κατακλυσμός, καὶ χωρὶς Νῶε μάλιστα μὲ τὴν κιβωτό του καὶ τὴν περιστερά!

Ἕνα σχολεῖο γιὰ φῶκες

Ἡ Ἀμερικὴ δὲν εἶναι μόνον ἡ πλουσιωτέρα χώρα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἡ χώρα ποὺ γίνονται τὰ πιὸ περίεργα πράγματα. Ἀπὸ τὴ χώρα αὐτὴ λοιπὸν μᾶς ἔρχεται ἡ πληροφορία πὼς λειτουργεῖ ἐκεῖ ἕνα πρωτότυπο σχολεῖο, στὸ ὁποῖον ἐκπαιδεύονται... οἱ φῶκες. Τὸ σχολεῖο τῶν περιέργων αὐτῶν θαλασσινῶν θηλαστικῶν ἱδρύθηκε ἀπὸ κάποιο Χάλιγκ, ποὺ τὸ διευθύνει καὶ εἶναι καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους καθηγητάς του.

Ὁ κ. Χάλιγκ λέγει πὼς τὰ περίεργα αὐτὰ ζῶα, ἂν καὶ ζοῦν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς τους μέσα στὸ νερό, εἶναι πολὺ βρώμικα. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ πλύνουν κάθε πρωῒ μὲ χλιαρὸ νερὸ καὶ σαποῦνι. Στὴν ἀρχὴ δυστροποῦν, κατόπι ὅμως συνηθίζουν. Μετὰ τὸ πρωϊνὸ πλύσιμο ἀκολουθεῖ τὸ πρόγευμα. Τὸ πρόγευμα αὐτό, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ ψάρια, τοὺς τὸ κρεμοῦν ψηλὰ ὥστε οἱ φῶκες ν' ἀναγκάζωνται νὰ πηδοῦν γιὰ νὰ τὸ παίρνουν. Ἔτσι μαθαίνουν νὰ πηδοῦν. Οἱ φῶκες ἔχουν σπουδαῖες ἱκανότητες, καὶ ταχύτατα γίνονται... καλλιτέχνες καὶ ἀκροβάτες.

'Από τὴν ἐποποιΐα τοῦ 1912

Η ΜΑΝΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗ

Ἀπὸ τὸ πρωῒ ὅλη ἡ πόλι εἶναι στὸ πόδι, σὰν σὲ μεγάλη γιορτὴ χαρᾶς, ἑτοιμάζεται νὰ πανηγυρίση προσμένοντας μὲ λαχτάρα τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μεγάλου Βασιληᾶ, ποὺ γυρίζει ἥρωας καὶ νικητὴς ἀπ' τὸν πόλεμο. Εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν μεγάλων ἐθνικῶν παλμῶν καὶ συγκινήσεων. Τὸ ἔθνος ὁλόκληρο συγκλονίζεται γιὰ τὴν κατάκτησι τῶν ἐθνικῶν πεπρωμένων του. Πέρα ἐκεῖ, στὴν ἀπόμερη συνοικία, κοντὰ στὰ Ἀναφιώτικα, μέσα στὴ μεγάλη μάντρα μὲ τὴν ἀπλόχωρη αὐλὴ ποὺ μοιάζει σὰ μεσαιωνικὸ μοναστῆρι, τὰ φτωχικὰ σπίτια τριγύρω, φτωχικὰ σὰν φωλιὲς περιστεριῶν — σὲ κάθε καμαροῦλα καὶ μιὰ τσούρμα ἄνθρωποι — ὅλες οἱ νοικοκυροῦλες, κορίτσια, ἄντρες, παιδιά, βρίσκονται σὲ κίνησι ἀδιάκοπη.

Ἡ κυρὰ Μήτσαινα παράτησε τὸ κοφίνι τῆς μπουγάδας καὶ βάνει τὸ μπερὲ της καὶ τὴ κεντητή της ποδιά. Ἡ κυρὰ Μαγδαληνὴ ἄφησε τὸ σιδέρωμα, ἔσβησε τὴ φουφοῦ, δίπλωσε τάσπρόρρουχα καὶ ἑτοιμάζεται νὰ ξεκινήση μὲ τὰ δυό της παιδιά. Ἡ κυρὰ Μαργαρὼ ἔπαψε κι' αὐτὴ τὸ ράψιμό της, οἱ ἄντρες ὅλοι, ἐργατικοί, ἡμεροκαματάρηδες, σχόλασαν ἀπὸ τὸ μεσημέρι.

Εἶναι κι' αὐτοὶ γιὰ τὸ μεγάλο πανηγύρι. Τρία-τέσσαρα τρελλόπαιδα μὲ μιὰ μικρὴ σημαία στὸ χέρι τρέχουν, πηδοῦν, χαλοῦν τὸν κόσμο μὲ ξεφωνητὰ καὶ ἀλαλαγμούς: Ζήτω τοῦ Βασιληᾶ μας! Ἡ Κικὴ ἡ πεταχτὴ μοδιστροῦλα ἔφθασε λαχανιασμένη μεσημεριάτικα, ἐσυγύρισε λίγο βιαστικὰ καὶ ἄρχισε νὰ στολίζεται. Ἡ Βιβὴ ἡ διπλανή της γειτόνισσα μπροστὰ σ' ἕνα ξεγδαρμένο ἀκορνίζωτο καθρέφτη καρφώνει καὶ ξανακαρφώνει τὸ κόκκινο φιογκάκι στὰ κατάμαυρα μαλλιά της.

Ἀπὸ τὴν ἀντικρυνὴ καμαροῦλα, στὴν ἄλλη μεριὰ τῆς μάντρας, ἡ Φωφὼ ἡ φιλενάδα της προβάλλει δίπλα στὴ σκάλα καὶ τῆς φωνάζει πειραχτικά: Εἶναι ἀλήθεια Βιβὴ πὼς μὲ τὸ μεγάλο Βασιληᾶ μας ἔρχεται καὶ ἡ μεραρχία τοῦ Γιαννάκη; Ποιὸς τὴ χάρι σου! Αἴ;..

Ἡ Βιβὴ χαμογελᾶ, κοκκινίζει καὶ πνίγει ἕνα μικρὸ χαμόγελο μέσα της.

—Ἡ κυρὰ Περγάμαλη ἡ Γεώργαινα πρώτη καὶ καλλίτερη ντύθηκε τὸ μαβί της τσίτινο φουστάνι, ἔβαλε τὸ κίτρινό της τὸ τσεμπέρι καὶ ξεκινάει. Ὁ μπάρμπα Μῆτσος τὴ βλέπει πρόσχαρα.

—Καὶ τοῦ λόγου σου κυρὰ Περγαμαλίνα νὰ ἰδῆς τὸ γυιό σου τὸ λεβέντη μὲ τὸ στράτευμα τοῦ Βασιληᾶ.

— Ὁ Θεὸς νὰ δώση νὰ τὸν καμαρώσω ζωντανό, ποὺ τὸν λαχταρῶ τόσον καιρὸ καὶ τὸν καρτερῶ δέκα μῆνες ἡ κακομοίρα.

Καὶ δυὸ δάκρυα χαρᾶς λάμπουν σὰ διαμάντια στὰ χλωμὰ μάγουλα τῆς Περγαμαλίνας.

Ἀπὸ τὴν εἰκόνα αὐτὴ τῆς εὐτυχίας ποὺ φέγγει στὰ πρόσωπα τῶν νοικοκυραίων μιὰ γρηοῦλα μονάχα φαίνεται σὰν ξεχασμένη.

Κάθεται στὸ πεζοῦλι τοῦ καλυβιοῦ της. Ἔχει χωμένο τὸ πρόσωπο μέσ' στὰ χέρια της τὰ στεγνὰ καὶ μένει ἀκίνητη, ἀμίλητη, βουβή.

Συγκλονίζεται καὶ κλαίει τὸ γυιό της τὸν μονάκριβο, ποὺ τὸν ἔφαγε τὸ βουλγάρικο βόλι. Ἄχ! Πόσες ἄλλες μανάδες θ' ἀγκαλιάσουν τὰ παιδιά τους, τώρα ποὺ θὰ γυρίσουν ἀπὸ τὴ δόξα καὶ τὴ νίκη!...

Μονάχα τὸ δικό της δὲν θὰ ξαναγυρίση πιά.

Κοντά της ἕνα ἀγοράκι τριῶν-τεσσάρων χρονῶν, ξυπόλητο, μισόγυμνο, μ' ἕνα πουκαμισάκι λερωμένο — ὅλη ἡ φορεσιά του — καὶ μὲ τὰ ποδαράκια του λασπωμένα κυλιέται στὰ χώματα καὶ παίζει μὲ τὸ γατάκι, ποὺ κάθεται κουλουριασμένο καὶ νυσταγμένο καὶ ρουνρουνίζει.

Περνάει τὸ ἀπομεσήμερο. Σιγά-σιγὰ ὅλος ὁ μικρόκοσμος ξεκινάει. Ἔφτασε καὶ ἡ ὥρα.

Νά τώρα τὰ πυροβολεῖα τοῦ Λυκαβηττοῦ ποὺ σείονται ἀπὸ τὴν βουὴ τοῦ κανονιοῦ καὶ ἀναγγέλλουν χαρμόσυνα τὸ φθάσιμο τοῦ Βασιληᾶ. Ἡ γρηοῦλα, σὰ νὰ ξαφνιάστηκε ἀκούοντας τὶς κανονιές, σηκώνεται, μπαίνει μέσα, πηγαίνει μπρὸς στὸ εἰκονοστάσι, ἀνάβει δυὸ κάρβουνα, ρίχνει τρία σπειριὰ λιβάνι στὸ χωματένιο λιβανιστῆρι καὶ λιβανίζει, κάνει τὸ σταυρό της καὶ κάτι σὰν προσευχὴ καὶ σὰν παράπονο ἀναδεύουν τὰ τρεμάμενα χείλη της...

Ὕστερα βγαίνει μὲ βουρκωμένα μάτια καὶ ξανακάθεται στὴν ἴδια θέσι, βουβή, ἀμίλητη, σκουντουφιασμένη.

Οἱ νοικοκυροῦλες μιὰ-μιὰ κλειδώνουν τὸ σπιτάκι τους καὶ ξεπορτίζουν γελαστές, χαρούμενες, εὐτυχισμένες.

Ξεκινάει κι' ὁ γέρω Θάνος μὲ ἀργοκίνητο βῆμα καὶ προσπερνῶντας ἀπὸ τὴ γρηοῦλα κοντοστέκεται πονετικὰ καὶ τὴν παρηγοράει...

«Κουράγιο, κυρὰ Ἀθηνᾶ. Κάμε τὴ καρδιά σου σίδερο. Ἔτσι τὄθελε ὁ Παντοδύναμος. Νὰ πάη γιὰ τὴν Πατρίδα! Εὖγε του!».

Ἡ γρηοῦλα δὲν κουνιέται, δὲν μιλεῖ, δὲν γυρίζει νὰ δῆ, σκύβει τὸ κεφάλι της χωμένο στὰ ἀδύνατά της χέρια.

Ἔφυγε κι' ὁ γέρω Θάνος κλείνοντας πίσω του τὸ ξεφτυσμένο φύλλο τῆς αὐλόπορτας.

Ὁ μικρὸς σὰν κάτι νὰ κατάλαβε, ἀφίνει τὸ γατί, πάει κοντά της, ρίχνεται στὸ λαιμό της καὶ τῆς λέει παρακαλετά:

«Γιατί δὲν πᾶμε καὶ μεῖς, γιαγιά, νὰ δοῦμε τὸν πατέρα μὲ τὸν Βασιληᾶ;...».

Ἡ γρηοῦλα νοιώθει σὰν νὰ ξυπνάη ἀπὸ κακὸ ὄνειρο, ἀνοίγει τὴν ἀγκαλιά της, φιλεῖ, ξαναφιλεῖ τὸ πεντάμορφο ἐγγονάκι της καὶ ξεσπάει σὲ λυγμούς.

Ὁ μικρὸς τὴ βλέπει μ' ἀπορία. Σὲ μιὰ στιγμὴ δακρύζουν τὰ ματάκια του. Μὰ σὲ λίγο γυρίζει μὲ γέλια καὶ πηδήματα στὸ ἄσπρο γατάκι του.

Στὴν μάντρα τώρα βασιλεύει νεκρικὴ σιωπὴ καὶ μόνο τ' ἀναφυλλητὰ τῆς γρηοῦλας ἀκούονται στὴν ἐρημιὰ τῆς μεγάλης αὐλῆς.

Ἔπειτα ἀπὸ ὧρες πολλές, ποὺ τῆς φάνηκαν γιὰ ὁλόκληρα χρόνια, ξύπνησε σὰν ἀπὸ βαθὺ λήθαργο.

Κάτι χαρούμενες φωνές, τραγούδια' ἦταν ὅλος ὁ κόσμος τῆς αὐλῆς ποὺ γύριζε μὲ δυὸ παλληκάρια στεφανωμένα μὲ τὴ δόξα τῆς Πατρίδος.

Δυὸ στρατιῶτες πέρασαν πρῶτοι στὴν αὐλή, εἶδαν τὴν γρηοῦλα, τῆς φίλησαν τὸ χέρι μὲ δακρυσμένα μάτια καὶ σὰν νὰ τῆς ψιθύρισαν:

«... Ναί γιαγιά, ἔπεσε... γιὰ τὴν Πατρίδα!».

Γ. Π. Μπ.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Ἀγαπητοί μου φίλοι,

Μέσα στὴ μαύρη θύελλα, ποὺ δέρνει ἕνα μεγάλο μέρος τῆς ἀνθρωπότητος, ἄναψε πρὸ ὀλίγου καιροῦ μιὰ δυνατὴ καὶ μεγάλη ἀστραπή, ποὺ ἔσχισε τὸ πηχτὸ σκοτάδι καὶ χάραξε ἀνάμεσα σ' οὐρανὸ καὶ γῆ ἕνα παρηγορητικὸ κι' ἐλπιδοφόρο οὐράνιο τόξο. Εἶναι ἡ ἀστραπὴ ποὺ ρίχνει σ' ὅλο τὸν κόσμο ὁ ὑπέροχος ἀγὼν τῆς ἡρωϊκῆς Φινλανδίας γιὰ τὴν ἐλευθερία της καὶ τὸν πολιτισμό της.

Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ πράγματα· κι' οὔτε μᾶς ἀπασχολεῖ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος. Μᾶς ἀρκεῖ τὸ ὑψηλὸ κι' ὡραῖο φαινόμενο, ποὺ παρουσιάζει ὁ γενναῖος λαός: τὸ φαινόμενο τῆς ἀνεξάντλητης ἀντοχῆς τῆς Ψυχῆς, τῆς ἀπέραντης δυνάμεως τοῦ Πνεύματος, τοῦ ἀσυλλήπτου μεγαλείου τῆς Ἰδέας.

«Ὑποταχθῆτε! τοὺς ἐφώναζε ἡ ψυχρὴ καὶ στυγνὴ λογική. Τί ἐλπίζετε; Ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἀντιπάλων σας εἶναι τεράστια, συντριπτική. Στρατὸς ἑξῆντα φορὲς μεγαλείτερος ἀπὸ τὸν δικό σας· τεχνικὰ μέσα ἀσυγκρίτως ἀφθονώτερα καὶ τελειότερα· πόροι οἰκονομικοὶ ἀνεξάντλητοι. Θὰ τσακισθῆτε, θὰ ἐξοντωθῆτε. Τί ἐλπίζετε; Ὑποταχθῆτε!».

Δὲν ὑποτάχθηκαν. Στὴν ἀνώτερη ὑλικὴ δύναμι ἀντέταξαν τὴ δύναμι τῆς θελήσεώς τους. Στὴν τεχνικὴ ὑπεροχὴ τὴν ὁρμὴ τοῦ πατριωτισμοῦ τους. Στὸν ἀριθμητικό, τὸν ποσοτικὸ ὑπολογισμό, τὸ αἴσθημα τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας. Καὶ σώθηκαν. Καὶ νίκησαν!

Δὲν ἔχει σημασία ἂν αὔριο καταστραφοῦν οἱ πόλεις της, ἂν κατακτηθῆ τὸ ἔδαφός της, ἂν ὑποκύψη ὁ στρατός της. Θὰ εἶναι καὶ πάλι νικήτρια, θὰ εἶναι γιὰ πάντα νικήτρια. Ὑπάρχει κάτι ποὺ δὲν καταστρέφεται, ποὺ δὲν κατακτᾶται, ποὺ δὲν ὑποκύπτει: ἡ Ψυχή. Κι' ἡ ψυχή της ἔχει ἤδη νικήσει.

Ὁ κόσμος ὅλος, γεμᾶτος συγκίνησι καὶ σεβασμό, στέκεται καὶ θαυμάζει τὴ νίκη αὐτή! Μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλους τοὺς λαοὺς τὴν αἰσθάνεται καὶ τὴ χαίρεται ὁ δικός μας. Τοῦ εἶναι τόσο γνώριμη, τόσο συγγενική! Τί ἄλλο εἶναι ὅλη του ἡ Ἱστορία παρὰ μιὰ τέτοια νίκη; Ποῦ ἀλλοῦ βασίστηκε ὁλόκληρη ἡ ἐθνική του ζωὴ κι' ὑπόστασι, ὁλόκληρος ὁ πολιτισμός του, παρὰ στὸν ἀγῶνα καὶ στὴ νίκη τοῦ Πνεύματος ἐναντίον τῆς Ὕλης, τῆς Ἰδέας ἐναντίον τοῦ ὄγκου, τῆς Ψυχῆς ἐναντίον τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ποσότητος;

Ἔτσι κι' ἡ Φινλανδία, μέσα στὴ φοβερὴ κρίσι καὶ δοκιμασία ποὺ περνᾷ σήμερα ἡ ἀνθρωπότης, ἔφερε ἀκόμα μιὰ φορὰ στὸν κόσμο τὸ θεῖο μήνυμα τῆς νίκης τῆς Ψυχῆς. Σ' ἕνα μικρὸ μέρος τῆς γῆς σήμερα, σ' ὅλη τὴ γῆ αὔριο. Μέσα στὴ μαύρη καταιγίδα τοῦ πολέμου σήμερα, αὔριο στὴν ὁλόφωτη μέρα τῆς εἰρήνης.

Ἂς εὐχηθοῦμε, ἀγαπητοί μου, ἂς ἐλπίσουμε νὰ χαροῦμε γρήγορα, ὅσο τὸ δυνατὸν πιὸ γρήγορα, τὴν εὐλογημένη αὐτὴ μέρα.

Μὲ ὅλη μου τὴν ἀγάπη
Μελῆς Νικολαΐδης

Ἀπὸ τὶς ὁμιλίες τοῦ Ἀρχηγοῦ

ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ

Σὲ μιὰ πρόσφατη ὁμιλία ποὺ ἔκαμε ὁ κ. Πρωθυπουργός, ἐγκαινιάζοντας τὴν ἐφετεινὴ λειτουργία τῆς Παντείου Σχολῆς, — σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς τόσο πυκνὲς σὲ νοήματα ὁμιλίες ποὺ ἀπευθύνει τελευταῖα τόσο συχνὰ ὁ Κυβερνήτης μας πρὸς τὸν ἑλληνικὸ λαὸ ὅλων τῶν κοινωνικῶν ἀποχρώσεων καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν κατευθύνσεων — εἶπε μεταξὺ ἄλλων τὸ ἑξῆς σημαντικό: «Γενικὴ μόρφωσις, οὕτως ὥστε ὁ ἄνθρωπος νὰ χρησιμεύῃ δι' ὅλα, δὲν εἶναι δυνατή». Ἡ παραπάνω φράσι εἰπώθηκε κυριώτερα γιὰ τοὺς νέους ποὺ θὰ σπουδάσουν ἐκεῖ μὲ προορισμὸ νὰ χρησιμοποιηθοῦν, ἀφοῦ ἀποφοιτήσουν, ὡς δημόσιοι ὑπάλληλοι. Θίγει ὅμως ἕνα ζήτημα τόσο σπουδαῖο καὶ κάνει μιὰ διπίστωσι τόσο ἐνδιαφέρουσα, ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ τὸ σχολιάσῃ κανεὶς ἰδιαίτερα.

Στὴν ἀρχὴ τοῦ πολιτισμοῦ ἑνὸς ἔθνους εἶναι φυσικὸ τὰ λιγοστὰ ἄτομα ποὺ ἔχουν λάβει τὴ λεγόμενη ἀνώτερη μόρφωσι νὰ εἶναι μορφωμένα μ' ἕναν τρόπο ὁλωσδιόλου γενικό, κατάλληλο γιὰ ν' ἀνταποκριθοῦν σὲ κάθε εἴδους σχετικὴ ἀνάγκη. Ἐξίσου ὅμως φυσικὸ εἶναι οἱ μορφωμένοι αὐτοὶ ἄνθρωποι νὰ μὴ μποροῦν νὰ δείξουν σὲ ὅλα τὴν ἴδια ἱκανότητα: στὸ ἕνα θὰ ὑπερέχουν, στὸ ἄλλο θὰ ὑστεροῦν. Οἱ μοιραῖες αὐτὲς ἐλλείψεις θὰ ὑπάρχουν πάντα ὅσο τὰ πνευματικὰ στελέχη ἑνὸς λαοῦ θὰ εἶναι δυσανάλογα πρὸς τὸν συνολικό του πληθυσμὸ καὶ πρὸς τὶς παρουσιαζόμενες ἀνάγκες. Ὅταν ὅμως — ὅπως συμβαίνει σήμερα στὸν τόπο μας — ἡ μόρφωσι ἔχῃ ἀγκαλιάσει ὅλα τὰ κοινωνικὰ στρώματα καὶ τὰ πνευματικὰ στελέχη πλεονάζουν, τότε χρειάζεται καὶ ἡ μόρφωσι νὰ χάνῃ τὸ γενικό της χαρακτῆρα. Σὲ τέτοιες περιστάσεις ἡ εἰδίκευσι εἶναι κάτι ποὺ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὸ συμφέρον τὸ ἴδιο τοῦ ἔθνους, ἀπὸ τὸ συμφέρον τὸ ἴδιο τῶν ἀτόμων. Ἕνας νέος ποὺ μορφώνεται σὲ τρόπο ποὺ νὰ τὰ ξέρῃ ὅλα, δὲν κατορθώνει στὸ τέλος παρὰ νὰ ἔχῃ μάθει λίγα ἀπ' ὅλα, καταντᾷ μὲ ἄλλα λόγια ἡμιμαθής. Ἕνας τέτοιος διανοούμενος, ἕνας τέτοιος ὑπάλληλος, ἕνας τέτοιος ἐπαγγελματίας θὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐργασθῇ γιὰ τὸ σύνολο μὲ τὴ γνῶσι, τὴν ἀκρίβεια, τὴ μεθοδικότητα ποὺ παρουσιάζει στὴν ἀπόδοσί του ἕνας ἄλλος εἰδικευμένος. Παλαιότερα, ποὺ ἡ κοινωνικὴ μηχανὴ δὲν ἐδούλευε μὲ τὸν σημερινὸ ἐντατικὸ ρυθμό, ὁ καταμερισμὸς τῆς μορφώσεως δὲν ἦταν καὶ τόσο ἀναγκαῖος. Σήμερα ὅμως, ποὺ ὁ ἕνας λαὸς συναγωνίζεται τὸν ἄλλο στὴν πορεία τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ποὺ οἱ διεθνεῖς ὅροι ὑποχρεώνουν τὸ κάθε κράτος νὰ κινηθῇ πρὸς τὰ ἐμπρὸς μὲ τὴ μεγαλύτερη ἔντασι, σήμερα ἡ ἡμιμάθεια πρέπει νὰ παραμερισθῇ ὁριστικά. Ὁ καθένας θὰ εἰδικεύεται σὲ κάτι, καὶ θὰ εἰδικεύεται σ' αὐτὸ μὲ τρόπο συστηματικό, ὁλοκληρωτικὸ καὶ ἀνυπέρβλητο. Γιὰ νὰ φεῖμαστε ἱκανοὶ στὴ δουλειά μας, δὲν ἀρκεῖ πολλὲς φορὲς ἡ καλὴ θέλησι. Ἀπαιτεῖται καὶ μιὰ κατάρτισι ὅσο μπορεῖ πιὸ λεπτομερειακή, ἐξαντλητικὴ θάλεγε κανείς. Αὐτὸ δὲν σημαίνει, φυσικά, πὼς ἕνας ἄνθρωπος καταρτισμένος γερὰ στὴν ἐπαγγελματικὴ ἀσχολία καὶ στὸν ἰδιαίτερο κλάδο του θὰ στερῆται τὶς γενικὲς γνώσεις, τὶς ἀπαραίτητες γιὰ νὰ προσανατολίζεται κάθε τόσο στὸ δρόμο τῆς ζωῆς του. Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ ξέρῃ τέλεια εἶναι τὰ ἰδιαίτερα καθήκοντά του. Ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπο κύκλο τῶν γνώσεων θὰ παίρνῃ ὅ,τι τοῦ ἀρέσει ἢ ὅ,τι τοῦ χρειάζεται κάθε φορά.

Αὐτὴ τὴ σημασία ἔχει ἡ περικοπὴ τοῦ πρωθυπουργικοῦ λόγου καὶ σὲ παρόμοια κατεύθυνσι ὁδηγεῖ. Ἂς τὸ ἔχουν ὑπ' ὄψι τους οἱ νέοι μας, προπάντων ὅσοι σπουδάζουν, γιατὶ μονάχα ἔτσι θὰ προκόψουν καλύτερα στὸ στάδιό τους καὶ θὰ φανοῦν χρησιμώτεροι στὸ ἔθνος μας. Ἡ γενικὴ μόρφωσι, τὸ λίγο ἀπ' ὅλα, ἀνήκει πιὰ στὸ παρελθόν. Σήμερα καθένας πρέπει νὰ εἰδικεύεται σὲ κάτι, φιλοδοξώντας νὰ μὴν ἔχῃ σ' αὐτὸ καλύτερόν του.

Κτς

Ὁ Μεθώνης Γρηγόριος Παπαθεοδώρου

Α΄.

Μέρα φθινοπωρινὴ καὶ συννεφιασμένη εἶδε τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Ἴσως ἡ ἡμέρα τῆς γεννήσεώς του, ἡ τόσο ἀγέλαστη, νὰ συμβόλιζε τὸ μαρτυρικό του τέλος, καὶ τὰ σύννεφα τὰ βαριὰ καὶ μαῦρα, ποὺ σκέπαζαν τότε τὸν οὐρανό, νὰ συμβόλιζαν τὰ μαῦρα σάβανα ποὺ σκέπασαν τόσα χρόνια τ' ὄνομά του.

Γεννήθηκε στὶς 12 τοῦ Νοέμβρη στὰ 1770 στὸ χωριὸ Ἄλβαινα, τὸ σήμερα ὀνομαζόμενο Μίνθη, τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας. Τὰ πνεύματα δὲν εἶχαν ἀκόμα τότε ἡσυχάσει ἀπὸ τὴν ἐπανάστασι τῶν Ὀρλὼφ καὶ τοῦ Παπαζώλη. Τρικυμισμένες ἦταν οἱ ψυχὲς καὶ κατάκοπα τὰ σώματα ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ τὰ τρεχάματα. Μικρὸς - μικρός, ἀπὸ τὰ στόματα τῶν πιὸ μεγάλων, ἔμαθε τὰ πολλὰ βάσανα ποὺ τράβηξε ὁ Ἑλληνισμὸς σὲ κεῖνα τὰ χρόνια. Ἀλλὰ κι' ὅταν μετὰ μεγάλωσε, ποὺ ὡραῖος ἔφηβος γύριζε στὰ χώματα τοῦ τόπου του, χειροπιαστὰ ἔβλεπε τὶς ἀδικίες τῶν Τούρκων εἰς βάρος τῶν ραγιάδων. Θεόδωρο Παπαθεοδώρου* λέγαν τὸν πατέρα του, κι' Ἀναστασία τὴ μάνα του, ποὺ κατάγονταν ἀπὸ τὸ γένος τῶν Σακελλαρίων.

Ἀρχοντικὸ ἦταν τὸ σπίτι του, μὰ χωρὶς παράδοσι ζηλευτή. Ἀπὸ τοῦτον τώρα θ' ἄρχιζε ἡ παράδοσι, θὰ βλάσταινε ὁ θρῦλος. Δάσκαλοι πολλοί, πληρωμένοι ἀδρὰ ἀπὸ τὸν πατέρα του, σταθήκανε οἱ πνευματικοί του φίλοι καὶ τὸν ὡδήγησαν στοὺς δρόμους τῆς γνώσης. Ἀργότερα πάλι, ποὺ μεγάλωσε, στὴ βιβλιοθήκη τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Βυτίνας συμπλήρωσε τὴ μόρφωσί του. Ἡ πλούσια βιβλιοθήκη τοῦ μοναστηριοῦ τὸν ἔφερε σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸ ἀρχαῖο πνεῦμα. Θαύμαζε τὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πολιτισμό, καμάρωνε τὸ Βυζαντινὸ μὲ τὶς χρυσὲς στολές του, καὶ σκέφτονταν πάντα τὴ δημιουργία τοῦ νέου. Ἀγάπαγε τοὺς ἁρματωλοὺς τοῦ Μωρηᾶ, τὸ Γιάννη Ρούση, τὸ Μᾶρκο Ντάρα, τοὺς Πιπιλαίους, τοὺς Πετιμεζάδες καὶ τοὺς Κολοκοτρωναίους. Κάθε καινούργια τους πολεμικὴ ἐπιτυχία τὸν γιόμιζε περηφάνεια κι' ἀγαλλίασι. Τὸ σπίτι του ἦτανε πάντα ἀνοιχτὸ γι' αὐτούς, κι' ἀδερφικὸς ξενῶνας. Στοὺς νεανικούς του ἐνθουσιασμοὺς εἶχε σκεφτῆ νὰ περάσῃ παραμάσκαλα τὸ καρυοφύλλι καὶ νὰ ζώσῃ στὴ μέση του τὸ γιαταγάνι. Σύντροφος ἤθελε νὰ γίνῃ τῶν κλεφτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν ραγιάδων. Στὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς Τριφυλίας βασίλευε τότε ἕνα πολίτευμα ἀρκετὰ ἰδιόρρυθμο. Τὸ πολίτευμα τῶν Ντρέδων. Μόνοι τους εἴχανε γίνει νομοθέτες, καὶ μόνοι τους ἐκτελεστές. Προστατεύανε τοὺς φτωχούς, ἐντύνανε τοὺς γυμνοὺς καὶ ταΐζανε τοὺς πεινασμένους. Σφαχτὰ πολλὰ σφάζονταν, ποὺ βράζανε μέσα σὲ μεγάλα λεβέτια καὶ μετὰ μοιράζονταν στοὺς φτωχούς. Τὸ πολίτευμα αὐτὸ τὸν γοήτεψε. Μὰ οἱ γονεῖς του ἦτανε εἰρηνικοὶ ἄνθρωποι καὶ κάποιο ἄλλο δρόμο ἤθελαν γιὰ τὸ γιό τους. Τὸ δρόμο τῆς παπαδωσύνης. Εἴπανε στὸ παιδί τους τὴν ἐπιθυμία τους καὶ πιστὰ κεῖνο τὴν ἐκτέλεσε. Ἔπειτα κι' ὁ ἴδιος σκέφτηκε πὼς μὲ τὸ ράσο ἴσως πρόσφερνε περισσότερες ἐκδουλεύσεις στὸ ὑπόδουλο γένος.

Στὶς 16 τοῦ Μάη τοῦ 1800 γίνηκε παπᾶς. Στὸ βαθμὸ αὐτὸ ἔκατσε κάμποσα χρόνια. Στὶς 9 τοῦ Ἀπρίλη τοῦ 1806 γίνηκε Πρωτοσύγκελλος. Καὶ στὶς 12 Αὐγούστου τοῦ 1816 ὠνομάστηκε ἐπίσκοπος Μεθώνης. Ὁ βαθμός του ὁ νέος τοῦδινε ἄπειρα δικαιώματα. Σκέφτηκε πὼς τώρα θὰ μπόραγε νὰ ἐργαστῇ ἀποτελεσματικώτερα γιὰ τοὺς Ἕλληνες. Οἱ πόρτες τῆς ἐπισκοπῆς ἀνοίχτηκαν τότε σ' ὅλους. Οἱ κλέφτες μένανε ἀπ' αὐτὸν σκλαβωμένοι.

—Ἀ! Δέσποτα τοὔπε μιὰ μέρα ὁ Χαλαζωνίτης. Σεῖς ἔπρεπε νάσαστε πάνω στὰ βουνά.

—Ὄχι, εἶπε τότε ὁ Μεθώνης. Ἀπ' ἐδῶ θὰ προσφέρω περισσότερα.

Καὶ πράγματι. Κάτω ἀπὸ τὸ πλατὺ ράσο τοῦ Δεσπότη κρυβόντουσαν χίλια δυὸ ἀγαθά. Ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία ἀντίκρυζε πάντα μὲ κάποιο σχετικὸ σεβασμὸ τοὺς κληρικούς. Καὶ τοὺς κολάκευε. Ἐνῷ τὶς φουστανέλλες τὶς ἔβλεπε πάντα μὲ μάτι ἔχθρας, ἐκδικήσεως καὶ ὀλέθρου.

ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ

Ὁ Μεθώνης δὲν ἦτανε ἄνθρωπος ποὺ μποροῦσε νὰ μείνῃ εὐχαριστημένος ἀπὸ ἕναν τέτοιο στενὸ κύκλο. Ἤθελε νὰ πάῃ λίγο μακρύτερα, νὰ δῇ ξένο κόσμο, ἐπίσημους καὶ ἀνεπίσημους καὶ νὰ μιλήσῃ σ' αὐτοὺς γιὰ τὰ καθημερινὰ δράματα τοῦ σκλαβωμένου Ἑλληνισμοῦ. Μὲ τὶς σκέψεις αὐτὲς ἄφησε τὴ Μεθώνη στὶς ἀρχὲς τοῦ Μάρτη τοῦ 1817. Μπῆκε στὸ ὑδραίϊκο καράβι τοῦ Κ. Ντεντάκη καὶ τράβηξε πρῶτα πρὸς τὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου πελάγους. Εἶδε τὴ Ζάκυνθο, τὴν Κεφαλλωνιὰ καὶ τὴν Κέρκυρα. Μετὰ τράβηξε γιὰ τὴ Μάλτα, Βενετία, Γένουα, Νεάπολι καὶ Κωνσταντινούπολι. Δυὸ μῆνες ἔκατσε στὴν Πόλι. Καὶ παντοῦ ὅπου πέρναγε μίλαγε γιὰ τὴ σκλαβιὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ μὲ καλοβαλμένες λέξεις προσπαθοῦσε νὰ κερδίσῃ τὴ συμπάθεια τῶν ξένων γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἔπειτα ἦτανε προικισμένος καὶ μὲ τὸ χάρισμα τῆς ρητορικῆς. Καὶ ἀπὸ ἀφηγήσεις

πολλῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του μαθαίνουμε πὼς οἱ ἀγορεύσεις του ἦτανε ἀληθινὰ ἐμπνευσμένες. Πολὺ περισσότερο φάνηκε ἡ ρητορική του δύναμι στῆς Τρίπολης τὶς ταραχὲς κατὰ τὸ 1824, ὅταν τότε ἐξελέγη κιόλας καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς Συνελεύσεως καὶ μὲ πατριωτισμὸ ἀληθινὸ προσπάθησε νὰ ἀδελφώσῃ τοὺς χωρισμένους ἀπὸ τὰ πολιτικὰ πάθη Ἕλληνες.

Ἀπὸ τὴν Πόλι πῆγε στὴν Ὀδησσό. Κι' ἀπὸ κεῖ τράβηξε γιὰ τὴν Πετρούπολι. Ρῶσσοι καὶ Ἕλληνες τὸν ὑποδέχτηκαν μὲ τιμές. Στὴ Ρωσσία συναντήθηκε μὲ τὸν Αὐτοκράτορα. Τοῦ μίλησε γιὰ τὸ ταξίδι του καὶ τοῦ ζωγράφισε τὰ βάσανα τῶν Ἑλλήνων. «Οἱ ἀδερφοί μου — τόνισε στὸ Ρῶσσο Αὐτοκράτορα — καὶ οἱ ὁμόθρησκοί Σας Ἕλληνες, ἀπὸ Σᾶς καὶ μόνον ἀπὸ Σᾶς περιμένουν τὴ λευτεριά τους. Καθημερινὰ ἄπειρα δράματα δημιουργοῦνται καὶ καμμιὰ μέρα δὲν διαβαίνει ἀμάτωτη. Κληρικοὶ καὶ γέροντες σεβαστοὶ τραβιοῦνται ἀπὸ τὰ γένεια καὶ φτύνουνται, ἁγνὰ κορίτσια ἀτιμάζουνται, καὶ ἱεροὶ ναοὶ—ἔνδοξα λείψανα τοῦ ἄλλοτε ἀκμάσαντος Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ — βεβηλώνονται. Στρέψατε Μεγαλειότατε τὴν προσοχή Σας στὴν Ἑλλάδα καὶ συνδέσατε μὲ τὴν Ἀνάστασί της τὄνομά Σας».

Ὁ Ρῶσσος Αὐτοκράτορας συγκινήθηκε. Καὶ εἶπε στὸν Μεθώνης ὅτι δὲν θὰ πάψῃ ποτὲ νὰ ἀγαπάῃ τὴν Ἑλλάδα κι' ὅτι θὰ κάνῃ ὅ,τι εἶναι δυνατὸ γιὰ τὰ σκλαβωμένα παιδιά της. Τοῦ χάρισε κιόλας καὶ μιὰ ἀρχιερατικὴ ἐνδυμασία, ἕνα μικρὸ ἀδαμαντοποίκιλτο σταυρὸ καὶ μαζὶ καὶ δυὸ πιστόλια μεγάλης ἀξίας καὶ ἀλβανικῆς κατασκευῆς. Τοῦ ἔθεσε ἀκόμα στὴ διάθεσί του καὶ μιὰ φρεγάδα γιὰ νὰ συνεχίσῃ μ' αὐτὴν ἄνετα τὸ ταξίδι του πρὸς τὴ Μεθώνη.

Μὲ τέτοιες χαρὲς καὶ μὲ τέτοιες ἐλπίδες γύρισε στὴν ἐπισκοπική του ἕδρα τὸν Ἰούνιο τοῦ 1818.

ΤΟ ΜΠΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΣΤΗ ΦΙΛΙΚΗ

Στὶς 22 τοῦ Ὀχτώβρη τοῦ 1818 ἔφτασε στὴ Μεθώνη ὁ Ἀντώνης Πελοπίδας. Παρουσιάστηκε στὸν Μεθώνης καὶ τοῦ ζήτησε μιὰ ἰδιαίτερη συνάντησι. Ὁ Δεσπότης φάνηκε πρόθυμος. Τὴν ἴδια κιόλας ὥρα πῆρε στὸ γραφεῖο του τὸν Πελοπίδα. Ἔκλεισε καλὰ τὴν πόρτα, ὅπως ὁ ξένος τοῦ εἶχε ζητήσει, καὶ τέντωσε τ' αὐτιά του.

Ὁ Πελοπίδας ἄρχισε μὲ τὸ τροπάρι πρὸς τὴν Παρθένον, τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.

«Γραικῶν παραστάτης ἀπεστάλην πρὸς σὲ τὸν ποιμένα τῆς Μεθώνης, κομίζων εὐαγγέλια. Μὴ φοβοῦ σοφώτατε τὸν μᾶλλον σὲ φοβούμενον, μὴ εὐλαβοῦ δέσποτα τὸν σὲ σεπτῶς εὐλαβούμενον».

Κάθε λέξι ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Πελοπίδα τοῦ μιρμίριαζε τὸ κορμί του. Κι' ὅταν πιὰ κεῖνος τέλειωσε, ἔδωκε ὁ Δεσπότης τὸν μεγάλον ὅρκο: «Ὁρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ αὐτοθελήτως ὅτι θέλω εἶμαι πιστὸς εἰς τὴν Ἑταιρείαν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα. Δὲν θέλω φανερώσει τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τὰ σημεῖα ἢ τοὺς λόγους της. Μήτε θέλω δώσει νὰ καταλάβουν ποτὲ ὅτι ἐγὼ ἠξεύρω τὶ περὶ τούτου. Τέλος πάντων ὁρκίζομαι εἰς Σὲ ὦ ἱερὰ καὶ ἀθλία πατρίς. Ὁρκίζομαι εἰς τὰς πολυχρονίους βασάνους σου. Ὁρκίζομαι εἰς τὰ πικρὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα τόσους αἰῶνας ἔχυσαν τὰ ταλαίπωρα τέκνα σου! Εἰς τὰ ἴδια μου δάκρυα τὰ ὁποῖα χύνω αὐτὴν τὴν στιγμήν. Εἰς τὴν μέλλουσαν ἐλευθερίαν τῶν ὁμογενῶν μου, ὅτι ἀφιερώνομαι ὅλος εἰς Σέ, ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς Σὺ θέλεις εἶσαι ἡ αἰτία καὶ ὁ σκοπὸς τῶν διαλογισμῶν μου. Τὸ ὄνομά σου ὁ ὁδηγὸς τῶν πράξεών μου καὶ ἡ εὐτυχία σου ἡ ἀνταμοιβὴ τῶν λόγων μου. Ἡ θεία δικαιοσύνη νὰ ἐξαντλήσῃ ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλήν μου ὅλους τοὺς κεραυνοὺς τῆς δικαιοσύνης σου. Τὸ ὄνομά μου ἂς εἶναι εἰς καταστροφὴν καὶ τὸ ὑποκείμενόν μου τὸ ἀντικείμενον τῆς κατάρας καὶ τοῦ ἀναθέματος τῶν ὁμογενῶν μου ἂν ἴσως λησμονήσω μίαν στιγμὴν τὰς δυστυχίας των καὶ δὲν ἐκπληρώσω τὸ χρέος μου καὶ ὁ θάνατος ἂς εἶναι ἡ ἄφευκτος τιμωρία τοῦ ἁμαρτήματός μου διὰ νὰ μὴ μολύνω τὴν ἱερότητα τῆς Ἑταιρείας μὲ τὴ συμμετοχή μου».

Μετὰ τὸ μπάσιμό του στὴ Φιλικὴ ἄρχισε νὰ ἑτοιμάζεται γιὰ τὴν Ἐπανάστασι. Ἔβαλε μπρὸς τὴν προπαγάνδα. Σὲ ἐργοστάσιο πολεμικὸ μετέβαλε τὴ Μητρόπολι. Ἄνθρωποι δικοί του ἔσκαβαν βαθιὰ κι' ἔθαβαν πολεμεφόδια. Καρυοφύλλια, γιαταγάνια, πιστόλες, μπαροῦτι καὶ βόλια. Συνεργάστηκε στενὰ μὲ τὸν Χριστιανουπόλεως Γερμανὸ καὶ τὸν Ἀμβρόσιο Φραντζῆ. Ἦρθε σὲ συνεννόησι μὲ τὸν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη. Σκόρπιζε παντοῦ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς τῆς ψυχῆς του καὶ τοὺς ὀρθολογισμοὺς τοῦ πνεύματός του. Ἀπὸ γράμμα τοῦ Ἀλ. Ὑψηλάντη τὰ βλέπουμε ὅλα αὐτὰ ἀκόμα μιὰ φορὰ καθαρώτερα καὶ λαμπερώτερα.

«Δὲν λείπομεν νὰ δηλοποιήσωμεν τῇ φιλοκάλῳ σου Σεβασμιότητι — γράφει ὁ πρίγκηπας Ὑψηλάντης — ὅτι ἐλάβομεν τὸ περιπόθητον ἡμῖν γράμμα σου, ἀπὸ 25 Δεκεμβρίου τοῦ 1820 ἔτους γεγραμμένον, παρ' οὗ γνόντες τὰ τῆς φίλης ὑγείας σου καὶ γενναίων φρονημάτων σου ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν, ὄχι μόνον ἐχάρημεν, ἀλλὰ ἀξίως ἐπῃνέσαμεν καὶ ἐθαυμάσαμεν τὰ μέγιστα».

Ἡ μορφή του, οἱ ἰδέες του καὶ ἡ δρᾶσι του προκαλοῦσαν πράγματι τὸ θαυμασμό. Μ' αὐτὸν τὸν ἀκράτητο ἐνθουσιασμὸ «ὁ ποιμενάρχης οὗτος — γράφει ὁ Φωτᾶκος — πρῶτος ἐπῆρε τὰ ὅπλα καὶ τὴν σημαίαν τοῦ τόπου του καὶ ἐπολιόρκησε τὴν Μεθώνην καὶ τὸ Νιόκαστρον, βοηθούμενος παρὰ τῶν ἀδελφῶν του καὶ τῶν λοιπῶν συγγενῶν του.

Στὶς εἴκοσι πέντε τοῦ Μάρτη σήκωσε τὴν ἐπαναστατικὴ σημαία. Φίλησε τὸ σταρὸ σὰν πιστὸς χριστιανός, καὶ τράβηξε τὸ σπαθί, σὰν σκλάβος ἀγανακτησμένος ποὺ συντρίβει τὰ δεσμά του, καὶ στηλώνει περήφανα στὸν καθαρὸν ἀγέρα καὶ τὸν Ἥλιο τ' ἀνάστημά του».

Ἦτανε τότε ποὺ οἱ Τοῦρκοι τῆς Τριφυλίας, ὀρεινῆς καὶ πεδινῆς, τρομοκρατημένοι ἀπὸ μιὰ νότα ἀληθινὰ διπλωματική, ποὔχε στείλει σ' αὐτοὺς ἀπὸ τὰ Σουλιμοχώρια ὁ Ἀμβρόσιος Φραντζῆς, τράβαγαν φοβισμένοι καὶ κερωμένοι γιὰ νὰ τρουπώσουν στὰ κοντινὰ κάστρα.

---

* Γιὰ πρώτη φορὰ ἔρχεται στὴ δημοσιότητα τὸ πραγματικὸ ἐπίθετο τοῦ Δεσπότη τῆς Μεθώνης. Κι' εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ παραξενέψῃ πολλούς. Οἱ ἱστορικοί, καθὼς καὶ τὰ λεξικὰ καὶ οἱ ἐγκυκλοπαίδειες, τὸν ὀνομάζουν Οἰκονόμου. Ἔκανε ὁ Φωτᾶκος τὸ πρῶτο σφάλμα καὶ τὸ σφάλμα αὐτὸ τὸ ἐπανέλαβαν ὅλοι.

Ἀπὸ δῶ κι' ἐμπρὸς Παπαθεοδώρου ἂς γράφεται πιὰ ὁ μαρτυρικὸς αὐτὸς κληρικός, καὶ ὄχι Οἰκονόμου.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος μὲ τὴν περικοπὴν τοῦ ἔναντι Εὐαγγελίου του: «Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν τῷ σκότει εἶδε φῶς μέγα» μᾶς ἀναγγέλλει τὸ κατ' ἐξοχὴν εὐτυχὲς δι' ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα γεγονός. Μᾶς λέγει ὅτι τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ θὰ καταργήσῃ τὸ σκότος τοῦ διαβόλου καὶ θὰ ἀρχίσῃ μία περίοδος νέας ζωῆς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σωτηρίας, δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, θὰ ρίψῃ τὰς ζωογόνους του ἀκτῖνας εἰς ὅλους μας. Γνωρίζομεν μὲ πόσην ταπεινότητα ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλὰ ὁ βίος του, τὰ θαύματά του, ἡ διδασκαλία του καὶ αἱ προφητεῖαι ἀπέδειξαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρον ὅτι δὲν ἦτο ἄνθρωπος κοινός, ἀλλὰ ἄνθρωπος τέλειος, ὑπερτέλειος. Δηλαδὴ ἄνθρωπος ἄνευ ἁμαρτίας καὶ ἅγιος. Ἐκτὸς τοῦ Ματθαίου μᾶς βεβαιώνει περὶ τούτου καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους του: «Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον».

Καὶ ἀληθῶς ποία διδασκαλία οἱουδήποτε σοφοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ παραβληθῇ μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ; Βέβαια ἔζησαν ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν διδασκαλίαν των διεκήρυξαν πολλὰς ἀληθείας. Ἀλλὰ ἐστάθη εἰς αὐτοὺς ἀδύνατον νὰ μὴ ὑποπέσουν καὶ εἰς κάποιαν πλάνην. Ἡ διδασκαλία ὅμως τοῦ Σωτῆρός μας εἶναι αὐτὴ ἡ ἀλήθεια, εἶναι τὸ φῶς ποὺ λάμπει, τὸ φῶς ποὺ δίδει ζωήν.

Βεβαίως ἡ ἁγία καὶ σῴζουσα τοῦ Χριστοῦ διδασκαλία ἔγινε δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Σκοπός του ποὺ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἦτο τὸ νὰ σώσῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλὰ ἄραγε τὸ φῶς ποὺ ζωογονεῖ εἰσέρχεται εἰς κάθε ψυχήν; Σῴζονται μὲ αὐτὸ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι; Ὅλοι βέβαια θὰ τὸ ἐπιθυμοῦσαν αὐτό. Δυστυχῶς ὅμως δὲν γίνεται τοῦτο. Ὅπως τὸ φῶς τοῦ ἡλίου δὲν μπορεῖ νὰ φωτίσῃ τοὺς τυφλούς, ἔτσι καὶ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ δὲν μπορεῖ νὰ φωτίσῃ τὰ σκοτεινὰ καὶ βυθισμένα εἰς τὴν ἁμαρτίαν σώματα τῶν ἀνθρώπων. Διὰ νὰ μᾶς φωτίσῃ τοῦτο πρέπει μὲ ὅλην μας τὴν ψυχὴν νὰ τὸ θελήσωμεν.

Ἡμεῖς ἑπομένως οἱ Χριστιανοὶ ποὺ εἴδαμε τὸ ἀληθινὸν φῶς, ἂς ἐκτιμήσωμεν καὶ ἂς ἀγαπήσωμεν μὲ ὅλην τὴν ψυχήν μας αὐτό, ἂς πεισθῶμεν ὅτι ἀπομακρυνόμενοι ἀπ' αὐτό, θὰ πέσωμεν εἰς τὸ μεγαλύτερον σκότος, εἰς τὴν πλάνην καὶ τὴν ἁμαρτίαν. Ἂς ζητήσωμεν εἰλικρινῶς ὅπως μὲ αὐτὸ ἐπιτύχωμεν τὴν σωτηρίαν μας. Αὐτὸ ἂς μᾶς ζωογονῇ, ἂς μᾶς θερμαίνῃ καὶ ἂς μᾶς καθοδηγῇ.

Τοὺς εἴχανε πάρει στὸ κυνηγητὸ οἱ ντόπιοι καπετανέοι: Παπατσώρης, Γρηγοριάδης, Καλαντζῆς, Μέλιος, Ντούφας, Παπαζαφειρόπουλος. Στὰ σύνορα τῶν ἐπαρχιῶν Τριφυλίας καὶ Πυλίας ἑνώθηκε μ' αὐτοὺς κι' ὁ Μεθώνης καὶ κλείσανε τοὺς Τούρκους στὰ κάστρα τῆς Μεθώνης καὶ τοῦ Ναυαρίνου.

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΟΥ ΝΙΟΚΑΣΤΡΟΥ

Ἀπὸ τὸν Μεθώνης καὶ τοὺς ἄλλους ἀρχηγοὺς ἄρχισε ἀμέσως ἡ πολιορκία καὶ τῶν δύο κάστρων, ποὺ κράτησε ἕξη ὁλάκερους μῆνες. Ὁ στρατὸς τροφοδοτιώτανε καλά· καὶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ἐδῶ ὅτι στὴν πολιορκία αὐτὴ ὁ πρωτοσύγκελλος Φραντζῆς σπατάλησε ὁλάκερη τὴν περιουσία του, καὶ μπόρεσε ἔτσι νὰ μείνῃ καρφωμένος μὲ πεῖσμα στὶς ἀρχικές του πολιορκητικὲς θέσεις. Ἔκαναν τῶν Τούρκων γερὸ ἀποκλεισμό, ποὺ τοὺς ἀνάγκασαν στὸ τέλος γιὰ τροφή τους νὰ φᾶνε κι' αὐτὲς ἀκόμα τὶς βρῶμες τους...

Ὁ Μεθώνης ἔβλεπε τὸν ἀποκλεισμόν. Ἀλλὰ ἔβλεπε μαζὶ καὶ τὸν ὑγρὸ δρόμο ποὺ κράταγαν ἀκόμα οἱ Τοῦρκοι: τὴ θάλασσα. Αὐτὴ ἤτανε ἀκόμα δική τους. Ἑλληνικὰ καράβια δὲν εἶχαν ἀκόμη φανῆ γιὰ νὰ καταλάβουν τὰ πόστα τους καὶ νὰ ἐπιτύχουν τὸ πέσιμο τοῦ κάστρου. Ἔγραψε τότε στὴ διοίκησι τοῦ στόλου καὶ ζήτησε καράβια.

Στὶς 18 τοῦ Μάη τοὺς ἤρθανε δυὸ Σπετσιώτικα. Καὶ κυβερνῆτες τῶν δυὸ καραβιῶν ἤταν ὁ Ν. Μπότασης κι' ὁ Ἀναστάσης Κολαντροῦτσος. Ἐντονώτερη γίνηκε τώρα ἡ πολιορκία. Ὁ Μεθώνης ἔτρεχε πότε στὸ Νιόκαστρο καὶ πότε στὸ κάστρο τῆς Μεθώνης. Τόνωνε τοὺς πολεμιστές, μίλαγε σ' αὐτοὺς γιὰ τὴν ἐπιτυχία, γιὰ τὴ δόξα καὶ γιὰ τὰ λάφυρα ποὺ μετὰ θὰ κέρδιζαν. Τὸ σκληρὸ αὐτὸ σφίξιμο εἶχε καὶ τὰ ἀγαθά του ἀποτελέσματα. Σμπαράλιασε γρηγορώτερα ἀπ' ὅ,τι καὶ οἱ πολιορκητὲς περίμεναν τὸ ἠθικὸ τῶν Τούρκων. Μιὰ μονάχα ἐλπίδα κρυφή, ποὺ ἔφεγγε σὰ μικρὸ λυχναράκι στὰ βάθια τῆς ψυχῆς τους, εἶχε μείνει στοὺς καστροκλεισμένους Τούρκους: Τὸ ξαγνάντημα τοῦ στόλου. Τὰ μάτια τους ὅλο πρὸς τὸ βάθος τῆς θάλασσας καρφωνόντανε ὧρες, μέρες, βδομάδες καὶ μῆνες. Μὰ τίποτα δὲ φαινότανε καὶ τίποτα δὲν ἀναδευότανε. Ὅταν πιὰ βεβαιώθηκαν πῶς τίποτα δὲν ἔπρεπε νὰ καρτερᾶνε ἀπὸ τὸ γαλάζιο δρόμο, ἀποφάσισαν νὰ κάνουν ὁρμητικώτερες ἀκόμα ἐξόδους γιὰ νὰ σπάσουν τὴν πολιορκία. Ἀντὶς ὅμως νὰ σπάσουν τὴν πολιορκητικὴ ζώνη, ἔσπαγαν τὰ μοῦτρα τους καὶ τὰ κεφάλια τους καὶ γύριζαν πάλι στὸ κάστρο ματωμένοι καὶ ντροπιασμένοι.

Στὶς ταπεινωτικὲς αὐτὲς ὧρες πολλοὶ σκέφτηκαν τὴν παράδοσι. Μὰ καὶ πολλοὶ πάλι ἀντιδροῦσαν. Κυριάρχησε ἡ γνώμη τῶν πρώτων. Ἔτσι πρωτοπαραδόθηκε μιὰ ὁμάδα ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ἄντρες καὶ γυναῖκες. Οἱ ἀρχηγοὶ τοὺς στείλανε στὴν Κυπαρισσία καὶ τοὺς διαμοίρασαν σὲ διάφορα σπίτια. Ἀκολούθησε δεύτερη ὁμάδα. Τούτους τοὺς τοποθέτησαν στὴ Σφακτηρία. Μὲ χαρὰ ἔβλεπε ὁ Μεθώνης τὴν ἐπιτυχία τῆς πολιορκίας.

Ἤτανε τώρα βέβαιος πῶς τὸ Νιόκαστρο μέσα σὲ λίγες μέρες θὰ βρίσκονταν στὰ χέρια τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Τοῦρκοι εἴχανε διαιρεθῆ σὲ διάφορες ὁμάδες. Μέσα στὰ σπλάχνα τοῦ κάστρου κυριαρχοῦσε ἡ ἀναρχία.

Κι' εἶναι φανερό, ὅπου βάνει αὐτὴ ἡ γκρινιάρα καὶ κακορίζικη κυρία τὴν οὐρά της, ἡ καταστροφὴ εἶναι ἀναπόφευκτη. Τὰ γυναικόπαιδα φώναζαν. Ἤθελαν ψωμί, προσφάϊ καὶ νερό...

Ὁ Μεθώνης μάθαινε μὲ λεπτομέρειες ἀπὸ καλοὺς πληροφορητάδες τί γινότανε μέσα. Τὶς μέρες κεῖνες μποροῦσε νὰ διάταζε μιὰ γενικὴ ἔφοδο καὶ νὰ παιρνότανε τὸ Νιόκαστρο ἀμέσως. Δὲν τὸ θέλησε. Καὶ τοῦτο γιατὶ γνώριζε τί σφαγὲς θὰ γίνονταν καὶ τί αἵματα ἀθῶα θὰ χύνονταν, ἂν ἔμπαιναν σὲ τέτοιες ὧρες μέσα κεῖνα τὰ λιοντάρια ποὺ βρίσκονταν καρφωμένα γύρω ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ κάστρου τόσους μῆνες...

Τὸ δειλινό, στὶς ἕξη τ' Αὐγούστου, φτάσανε τὰ χαρούμενα μηνύματα. Οἱ Τοῦρκοι θὰ παραδίδονταν τώρα ὅλοι ὁριστικά.

Γίνανε πολλὰ συμβούλια ὥσπου στὸ τέλος κατέληξαν σὲ συμφωνία. Τὸ σχετικὸ ἔγγραφο τῆς παραδόσεως τοῦ Νιόκαστρου ἔχει ἔτσι:

«Φανερώνομεν οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι ἀρχιστράτηγοι, οἱ καπετανέοι ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, ὅτι ἀπὸ τὶς 25 Μαρτίου τοῦ παρόντος χρόνου κατὰ ὑψηλὴν προσταγὴν ἤλθομεν μὲ τὰ στρατεύματά μας τῆς ξηρᾶς καθὼς καὶ διὰ θαλάσσης μὲ τὰ καράβια μας ἐπολιορκήσαμεν τὸ Κάστρο, λεγόμενον Νιόκαστρον, καὶ ἀφ' οὗ διάφορες φορὲς ἐπολεμήσαμεν μὲ τοὺς εἰς τὸ Κάστρον πολιορκουμένους Τούρκους, μὲ κανόνια καὶ μπόμπες καὶ ντουφέκια, τοὺς ἐκαταντήσαμεν μονασερὶ σφιχτὰ καὶ τοὺς ἐβαστάξαμεν ἕως τὴν σήμερον Αὐγούστου 7 ἀποκεκλεισμένους ξηρᾶς καὶ θαλάσσης χωρὶς νὰ ἠμπορέσουν οὔτε νὰ ἔμπουν οὔτε νὰ ἔβγουν. Μὲ τοῦτον τὸν τρόπον τοὺς ἐφέραμεν εἰς τέτοιον περεσέ, ὅπου ἔφαγαν τ' ἄλογά τους καὶ κάθε ἄλλο εἶδος ζώων, ὅπου εὑρέθη μέσα καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον μᾶς ἐπληροφόρησαν ὄχι μόνον οἱ καθημερινοὶ Τοῦρκοι ἀπὸ τὸ κάστρο, ποὺ ἐπαραδίδοντο ἐκ τῆς πείνης σχεδὸν ἀποθαμένοι εἰς χεῖρας μας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας, εὑρισκομένους μέσα, ὅλα αὐτὰ ἐπληροφορήθημεν. Ἐκ ταύτης τῆς ἀνάγκης λοιπὸν καὶ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χρέος σήμερις ἐσυμφωνήσαμεν μὲ κατὰ μέρος ἀμοιβαῖα γράμματα καὶ μᾶς ἐπαράδωσαν τὸ κάστρο καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος φιλανθρώπως τοὺς ἐσυμφωνήσαμεν ἐλεύθερον πέρασμα ξηρᾶς καὶ θαλάσσης μὲ ὅλα τους τὰ πράγματα, ἐκτὸς τῶν ἁρμάτων νὰ τοὺς ὑπάγωμεν ὅπου ὁ καθεὶς ἠθέλησεν.

Δι' ὃ εἰς ἔνδειξιν τοὺς δίδομεν τὸ παρὸν ὑπογεγραμμένον.

1821 Αὐγούστου 7 Νεόκαστρον.
Καπετάνιοι.
Μεθώνης Γρηγόριος.

Πρωτοπαπατσώρης, Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης, Ν. Πονηρόπουλος, Γιαννάκης Μέλλιος, Α. Ρ. Χ. Α. Ρ. Κ., Ν. Μπότασης, Ἀθανασούλης Κουμουνδουράκης, Γαλάνης, Γ. Οἰκονομόπουλος, Κ. Διαμάντης, Π. Τσώνης, Παναγιώτης Ντούφας, Ἀναστάσιος Περωτής, Γεώργιος Παναγιώταρος».

⁂

Καὶ μετὰ ὅμως τὴ συμφωνία οἱ Τοῦρκοι ἄρχισαν καὶ πάλι νὰ φοβῶνται. Σκέφτονταν τοὺς ἀνεξόφλητους λογαριασμοὺς ποὺ εἴχανε τόσα χρόνια μὲ τοὺς Ἕλληνες. Ἔπειτα τὴν ἡμέρα ἐκείνη γιὰ τύχη τους κακὴ γίνηκε μιὰ ὁρμητικὴ ἀπόπειρα ἐξόδου τῶν Τούρκων τοῦ κάστρου τῆς Μεθώνης. Πρὸς τὰ κεῖ τρέξανε πολλοὶ ἀρχηγοί. Ὁ Παπατσώρης, ὁ Πονηρόπουλος, ὁ Γρηγοριάδης. Ὁ Κ. Πιερᾶκος Μαυρομιχάλης ξυριζότανε τὴν ὥρα ποὔμαθε τὴν ἔξοδο. Ἔτσι μισοξυρισμένος πορεύθηκε πρὸς τὴ Μεθώνη γιὰ ν' ἀφήσῃ τὴ τελευταία πνοή του καὶ νὰ χαράξῃ στὸ βιβλίο τῆς ἱστορίας του τὴ λαμπρότερη σελίδα.

Τὸ βράδυ τῆς ἴδιας μέρας ἔμαθαν οἱ Τοῦρκοι τὸ σκότωμα τοῦ Μαυρομιχάλη καὶ μαζὶ ἔμαθαν καὶ τὴν τραγικὴ κατάντια κείνων ποὺ εἶχαν προηγούμενα παραδοθῆ κι' εἴχανε τοποθετηθῆ στὴ Σφαχτηρία. Ἔτσι ἄρχισαν πάλι μέσα στὸ κάστρο ἡ συζητήσεις κι' ἀντεκλήσεις. Στὶς ὀκτὼ συμφώνησαν ξανὰ μεταξύ τους γιὰ τὴν παράδοσι. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα πρωΐ-πρωΐ, ποὺ ὁ μῆνας εἶχε ἐννιά, ἄρχισε ἡ ἔξοδος.

Σκελετωμένοι καὶ κουρασμένοι βγήκανε οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τὸ Κάστρο. Παραδώκανε τὰ κλειδιὰ κι' ἔγινε κιόλας ἀπὸ τὸν Μεθώνης, τὸ Φραντζῆ καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς ἐφορείας, ποὔχανε φτάσει ἀπὸ τὴν Ἀρκαδιὰ γιὰ νὰ παρακολουθήσουνε τὴν ἐξέλιξι τῆς πολιορκίας, ἡ πρώτη ἐπιθεώρησι.

Μὲ τὴν ἔξοδο ὅμως τῶν ὀθωμανῶν δὲν ἔλειψαν καὶ αἱ σχετικαὶ ἀντεγκλήσεις. Τοῦρκοι καὶ Ἕλληνες εἴχανε ζήσει μία ζωή. Οἱ πρῶτοι τόσες καὶ τόσες φορὲς εἴχανε βλάψει τοὺς δεύτερους.

Κάμποσοι Τοῦρκοι τοὺς ὠνόμασαν ἀκόμα σκλάβους. Τοὺς μίλησαν μὲ περιφρόνησι. Δὲν εἴχανε καταλάβει, ἢ δὲν ἤθελαν ἀκόμα νὰ καταλάβουν τὴ στροφή, ποὺ εἶχε πάρει ὁ τροχός. Οἱ Μανιάτες πάλι, ποὺ εἴχανε μόλις πρὸ ὀλίγου χάσει τὸν ἀρχηγό τους, τὸν Μαυρομιχαλη, εἶχαν σκυλιάσει. Μὲ τέτοιες προστριβὲς ἤρθαν στὰ χέρια οἱ πιὸ ζωηροὶ καὶ φιλοπόλεμοι καὶ τῶν δυὸ στρατοπέδων.

(Ἀκολουθεῖ)

Πάντα τέτοια ἐποχὴ στρέφεται ἡ θύμησί μου στὴ Θράκη. Εἶναι ἡ χώρα ποὺ μᾶς γαλούχισε στὴ μικρὴ ἡλικία μας καὶ γι' αὐτὸ οἱ ἀναμνήσεις μας εἶναι ζωηρὲς ἀπὸ τὶς ἡμέρες αὐτές, ποὺ τὶς ζήσαμε μὲ τόση χαρὰ παιδική, μὲ τόση χριστιανικὴ κατάνυξι καὶ ἀγάπη μέσα στὴ χώρα τούτη, ποὺ τώρα δὲν ἀκούγεται οὔτε ἡ ἑλληνικὴ φωνή, οὔτε ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησιᾶς, οὔτε οἱ χριστιανικὲς τελετὲς γίνονται μὲ τόσο θόρυβο καὶ βοή. Τὰ Φῶτα ἔπεφτε πάντα πολὺ κρύο καὶ πολὺ χιόνι. Οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα πάλευαν νὰ σταθοῦν πάνω στὴ χιονισμένη γῆ. Ἀγῶνας ζωῆς, μὰ εὐχάριστος. Τέτοιες μέρες οἱ πάγοι ἦταν ζωντανοί. Πατοῦσες ἐλεύθερα; Θὰ γλιστροῦσες γιὰ νὰ βρεθῆς δὲν ξέρω ποῦ, μὲ τὸ παιγνίδι σπασμένο, μὲ τὸ χέρι χτυπημένο καὶ τὸ κεφάλι τρύπιο. Ἔπρεπε νὰ περπατῆς προφυλαχτικά. Ἔπρεπε νὰ φορῆς λάχτιχα τῆς Ρωσσίας καὶ νάχης καρφιὰ στὰ παπούτσια σου, ἀλλιῶς κινδύνευες νὰ τσακιστῆς.

Τὰ παιδιὰ τέτοιαν ἐποχὴ παγοδρομοῦσαν, ὄχι βέβαια μὲ παγοπέδιλα, μὰ μὲ τὰ «καΐκια» τους, ὅπως ἔλεγαν τὰ ἕλκηθρά τους τὰ μικρά, ποὺ μόνα τους σκάρωναν μὲ σανίδια γιὰ νὰ κάθωνται πάνω καὶ ν' ἀφίνωνται πάνω στὸν πάγο νὰ γλιστροῦν στὴν κατηφοριά. Θυμοῦμαι πὼς στὴ συνοικία μας εἴχαμε τὸν καλύτερο παγόδρομο σὲ μιὰ μεγάλη κατηφοριά, ποὺ κατέβαινε ὣς πενήντα μέτρα καὶ πάνω στὴ ρεματιὰ — τὸ χείμαρρο — ποὺ χώριζε τὴ συνοικία μας ἀπὸ τὴ συνοικία τῆς Μητροπόλεως. Μετὰ τὸ σχολεῖο ὅλα τὰ παιδιά, μικρὰ - μεγάλα, γλιστροῦσαν στὸν παγωμένο αὐτὸ δρόμο καὶ κατέβαιναν ὣς τὸν ποταμὸ κάτω, ποὺ τὸν χειμῶνα πότε ἔτρεχε καὶ πότε πάγωνε. Ἐκεῖ ἀμέτρητα παιδιὰ ἀγωνιζόντανε νὰ ἐπιδείξουν τὴν ἱκανότητά τους καὶ νὰ ἱκανοποιήσουν τὴ μανία τοῦ γλιστρήματος. Ὅταν ὁ ἥλιος ἔπεφτε καὶ σουρούπωνε, τότε πιὰ ἔπαυε τὸ παιγνίδι αὐτὸ μὲ τὰ καθημερινὰ θύματά του — παιδιὰ λαβωμένα.

Ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα ἄρχιζε τὸ μεγάλο χιόνι καὶ ὅλες τὶς μέρες χιόνιζε χιόνι πάνω στὸ χιόνι. Οἱ θερμάστρες καὶ τὰ τζάκια ἔκαιγαν σὲ φτωχικὰ καὶ πλούσια σπίτια. Δίχως φωτιὰ πῶς νὰ ξενυχτήσης; Πάγωνε μέσα στὸ δωμάτιο τὸ νερὸ στὸ ποτῆρι, τὸ νερὸ στὸ νιπτῆρα, στὸ σταμνί, στὴ βρύση. Τότε ἔβλεπες μὲ φωτιὰ νὰ θερμαίνουν τὴ βρύση νὰ χύση τὸ νερό της, τὸ μπουκάλι νὰ λυώση, ἡ στάμνα νὰ ξεπαγώση. Γιὰ νὰ πλυθῆς τὸ πρωΐ χρειαζότανε φωτιὰ πρῶτα. Μόνον τὰ πηγάδια ἄχνιζαν, σὰν ἄνοιγες τὸ καπάκι τους. Ἐκεῖνα εἶχαν τὴ φυσική τους ζεστασιὰ κι' ἂν ἔβγαζες ἕναν κουβᾶ νερό, θαρρεῖς καὶ ἦταν βραστὸ καὶ σ' αὐτὸ μποροῦσες νὰ βουτήξης τὰ χέρια σου καὶ νὰ νίψης τὸ πρόσωπό σου. Παιδὶ δὲ θυμοῦμαι τὸν χειμῶνα νὰ μὴν ἔχω τὰ χέρια μου σκασμένα ἀπὸ τὸ πολὺ κρύο. Τὸ κρύο νερὸ χαλοῦσε τὴν ἐπιδερμίδα, τὴν ἔσκαζε, τὴ μάτωνε.

Ὁ ὕπνος ἦταν μαρτυρικὸς πρὶν ἀρχίση. Πῶς νὰ βγάλης τὰ ζεστὰ ροῦχα σου γιὰ νὰ κοιμηθῆς καὶ νὰ πλυθῆς, ποὺ ἔξω ὁ βοριᾶς φυσοῦσε λυσσασμένος καὶ παγωμένος; Τὰ χιόνια σκέπαζαν τὰ πάντα. Οἱ πάγοι κρέμονταν ἀπὸ τὰ κεραμίδια κρυσταλλωμένοι σὲ σχήματα περίεργα. Τότε τὰ παιδιὰ ἐπιδίδονταν νὰ στήνουν ἀρκοῦδες μὲ χιόνια καὶ ἀνθρωπάκια. Μέσα στοὺς δρόμους, στὶς πλατειοῦλες σχημάτιζαν ἕναν ἄνθρωπο, τοῦβαζαν μάτια μὲ κάρβουνο, τοῦβαζαν ἕνα στόμα καρβουνένιο, τοῦδιναν στὸ χέρι ἕνα ξύλο καὶ τὸν ὠνόμαζαν χιονάνθρωπο. Πολλὰ παιδάκια ἔκαμναν καλλιτεχνήματα. Ἔτσι καὶ τὸ χιόνι καὶ οἱ πάγοι ἦταν εὐχάριστα γιὰ τὰ παιδιὰ τὶς μέρες αὐτές, ποὺ εἶχαν διακοπὲς δώδεκα μερῶν. Τὰ βιβλία τὰ κρεμοῦσαν στὸ τσιγγέλι. Οὔτε διάβαζαν, οὔτε ἔγραφαν. Ἔβγαζαν τὸ ἄχτι τους γιὰ τοὺς πολλοὺς κόπους τοῦ φθινοπώρου, ποὺ μάθαιναν τότε γράμματα πολλά.

Μὲ μεγάλη ἀγωνία πρόσμεναν τὶς γιορτές. Ὅσο πλησίαζαν οἱ μέρες τόσο ἡ προσδοκία αὐτὴ ἔκαμνε τὰ παιδιὰ ν' ἀγωνιοῦν. Σὰν ἄρχιζαν πάλι ἀπὸ τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων μιὰ μελαγχολία ἔπιανε τὰ παιδιά, ποὺ λογάριαζαν τὸ τέλος τῶν ἑορτῶν καὶ τ' ἄνοιγμα τοῦ σχολείου. Ὅταν τελείωναν οἱ μέρες, ὅπως τὸ φυτῆλι ἢ τὸ λάδι στὴν καντήλα, ἔτσι τελείωνε κι' ἡ ψυχή μας, λογαριάζοντας τὶς ὧρες, τὰ λεφτά, ποὺ θὰ χτυποῦσε πάλι ἡ καμπάνα νὰ πᾶμε στὸ σχολειὸ τὴν ἄλλη μέρα ἀπὸ τ' Ἅη - Γιάννη. Τί μέρα θλιβερή, τί μέρα πικρή! Ἔπειτα πάλι θὰ συνηθίζαμε στὴ δουλειά.

* * *

Ὁ πατέρας μου ἦταν παπᾶς καὶ μεῖς, τ' ἀδέρφια μου κι' ἐγώ, εἴχαμε κι' ἄλλα καθήκοντα. Ἔπρεπε ὅλες τὶς γιορτὲς νὰ βοηθοῦμε τὸν πατέρα μας στὰ διαβάσματά του. Ἔτσι τὰ Χριστούγεννα ξυπνούσαμε νύχτα βαθειὰ μὲ τὸ χτύπημα τῆς γλυκειᾶς καμπάνας, τὸν ἀκολουθούσαμε καὶ διαβάζαμε μαζί του στὴν ἐκκλησιὰ τὸν Ὄρθρο, ὥς ὅτου νὰ μαζευθῆ ὁ κόσμος, νάρθουν οἱ ψαλτάδες καὶ νὰ πλημμυρίση ἡ ἐκκλησιά. Τότε ἠχοῦσε ἀγγελικὰ ἡ ἐκκλησιά μας μὲ τὶς παιδικὲς κρυστάλλινες φωνές μας. Ψέλναμε γλυκὰ τὰ τροπάρια καὶ στὸ τέλος τὸ τροπάρι τῶν Χριστουγέννων. Βοηθούσαμε τὸ μεγάλο μας ἀδελφὸ καὶ πρωτοψάλτη ψάλλοντας τὸ «Τί θαυμάζεις Μαριάμ» καὶ τὶς καταβασίες «Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε» κι' ὅλα τὰ τροπάρια καὶ τὸ Χερουβικὸ καὶ τὸ «Μυστήριον ξένον ὁρῶ καὶ παράδοξον».

Ἔτσι ὁ πατέρας μου ἀπὸ τὰ τυχηρά του μᾶς φιλοδωροῦσε ἀπὸ ἕνα μικρὸ ποσὸ γιὰ ἔξοδα τῶν Χριστουγέννων. Ἔτσι μᾶς βλογοῦσε μὲ τὴν χαρὰ τῆς ψυχῆς του καὶ βλογημένοι προκόβαμε στὰ γράμματα καὶ στὴν ψαλτική. Ὅλα τὰ ξέραμε ἀπόξω καὶ δὲ χάναμε πουθενὰ τὸν ἦχο ἢ τὸ ἴσο. Ἔτσι τὴν ἄλλη μέρα ξημερώματα κι' ἀνήμερα Χριστούγεννα τρώγαμε καὶ τὴ χοιρινὴ μπριζόλα ὕστερ' ἀπὸ νηστεία μακρά.

Ἔτσι καὶ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, παγωμένοι ἀπὸ τὸ πολὺ κρύο, σουρβίζαμε, λέγαμε τὰ ὡραῖα κάλανδα, ψέλναμε στὴν ἐκκλησία, κόβαμε στὴν πῆττα, γλεντούσαμε, παγοδρομούσαμε ὥς που νὰ ἔφταναν τὰ Φῶτα. Πέφταμε ἀπὸ νωρὶς νὰ κοιμηθοῦμε κάτω ἀπὸ ζεστὰ παπλώματα, γιατὶ τῆς νύχτας κείνης τὸ μαρτύριο ἦταν πολύ. Οἱ καμπάνες χτυποῦσαν βαθειὰ νύχτα. Ἔπρεπε νὰ γίνη ὁ ἁγιασμὸς ὁ μικρός. Ἔπειτα ὁ πατέρας μου ντυνότανε πολὺ βαριά. Φοροῦσε τὴ γούνα του, τὸ τζουμπέ του, τυλίγονταν τὸ σάλι του, ἔσφιγγε τὸ καλιμαῦκι του νὰ μὴ τὸ πάρη ὁ ἀέρας καὶ φορῶντας τὰ μάλλινα χειρόκτιά του, ξεκινοῦσε γιὰ τὸ φώτισμα τῶν σπιτιῶν τῆς συνοικίας, ποὺ πρόσμεναν ὅλα μὲ τὰ φῶτα ἀναμμένα νὰ μπῆ ὁ παπᾶς νὰ τοὺς ἁγιάση, νὰ σκορπίση ἁγιασμὸ μὲ τὴ φωτιστῆρα του ποὺ πάγωνε στὸ δρόμο ἀπὸ τὸ κρύο. Ἕνας ἀπὸ τ' ἀδέρφια μου βαστοῦσε τὸ μπακίρι μὲ τὸν ἁγιασμό, ὁ ἄλλος χτυποῦσε τὶς ξώπορτες προτρέχοντας, γιὰ νὰ μᾶς ἀνοίξουν, κι' ὁ τρίτος ἕνα φανάρι ἀναμμένο νὰ μᾶς φέγγη. Τὸ περπάτημά μας ἦταν μαρτυρικὸ μέσα στοὺς πάγους, στὰ χιόνια, στὸν δυνατὸ βοριᾶ καὶ στὴ σκοτεινιά. Ὁ οὐρανὸς ἔχυνε τσουχτερὸ κρύο καὶ λίγο παρηγοριὰ ἀπὸ τ' ἀμέτρητα καντήλια του ποὺ πλημμύριζαν τὸ μαῦρο στερέωμα. Μπαίνοντας σὲ κάθε σπίτι ξεφωνίζαμε τὸ «Ἐν Ἰορδάνη βαφτιζομένου σου Κύριε...» καὶ μέσα στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας θαρρεῖς καὶ ἀγγελάκια ἀληθινὰ κατέβαιναν κάτω στὴ γῆ

ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΡΙΠΤΥΧΟ

Γιορτὲς τὶς ὀνομάζει ὁ λαὸς ὅλες μαζὶ — Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιὰ καὶ Θεοφάνεια — ἀτίμητες πέτρες ποὺ λάμπουν στὸ φθαρτὸ δαχτυλίδι τοῦ χρόνου. Κι' εἶναι πραγματικὰ οἱ μέρες αὐτὲς γιορτὲς τῆς ψυχῆς, κάθε μιὰ μὲ τὴ δική της ἑορταστικὴ φαιδρότητα, μὲ τὴ δική της μυστικὴ ἀγαλλίασι, σὰν ἄστρα ποὺ φέγγουν ἀπὸ τὸν ἴδιο οὐρανό, κλωνιὰ ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὸ ἴδιο δεντρί, κι' εἶναι λουσμένα μέσα στὸ ἴδιο πρωϊνό, μὰ ἡ ὀμορφιά τους μένει πάντα ξέχωρη κι' ἀπαρόμοιαστη. Πῶς νὰ παρεξηγήσῃ κανένας τὴ χάρι τους;

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ: Νύχτα γεμάτη ἀνάσες κοιμισμένων παιδιῶν. Πάνω ἀπὸ τους ἀνοιχτοὺς ἢ σκεπασμένους οὐρανοὺς ἀγρυπνοῦν φαιδρά, πανεύδια τἄστρα. Ἡ πλάσις ὅλη εὐπρεπισμένη ἑτοιμάζεται καὶ περιμένει ἥσυχα, σὰν κῦμα ποὺ ἀναπαύτηκε. Ξάφνου μέσα στὴ νύχτα οἱ καμπάνες ἠχοῦν, οὐράνιες φωνὲς σηκώνουν ἀπ' ὅλες τὶς ἄκρες τὴ γῆ, ποὺ ἀκούει τὸ μήνυμα: «Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Θεοῦ συγκατάβασις. Στὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ποὺ ἔφθασε ἔγινε τὸ μυστήριο τῆς χάριτος. Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐσώζετο ἀπὸ ἄνθρωπο καὶ ὁ Θεὸς ἄλλως δὲν οἰκειοῦτο, στὴν ἄπειρη εὐσπλαχνία του, χωρεῖ μέσα στὸ χῶρο ὁ ἀχώρητος, ὁ ἀπρόσιτος κατεβαίνει στὴ γῆ, μὲ τὸ ἄνοιγμα τῶν πρώτων πράσινων φύτρων, σὰν βρέφος ἄνευ σπορᾶς, μὲ τὰ βελάσματα τῶν νεογέννητων ἀμνῶν, σὰν ἀμνὸς ἄμωμος καὶ ἀνακλίνεται μέσα στοῦ σπηλαίου τὴ φάτνη. Στὸν πλοῦτο τῆς πενίας ἀναπαύεται ὁ ἐνανθρωπισμένος Θεός, φτωχοὺς βοσκοὺς δέχεται πρώτους στὰ πόδια του, ὅσοι βρέθηκαν ἐκείνη τὴν ὥρα «ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτός», γιατὶ αὐτοὺς πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἦρθε νὰ περιμαζέψῃ μέσ' ἀπ' τὰ πάγη τῆς νύχτας γύρω του, νὰ τοὺς ζεστάνῃ καὶ νὰ τοὺς παρηγορήσῃ. Τούτη τὴν εἰκόνα τοῦ ἐρχομοῦ του ὡραματίστηκε ὁ προφήτης καὶ εἶπε: «Ἂς βαστάξουν τὰ ὄρη τὴν εἰρήνη τοῦ κόσμου καὶ τὰ βουνὰ τὴ δικαιοσύνη. Θὰ δώσῃ τὸ δίκιο στὴ φτωχολογιὰ καὶ θὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν πεῖνα τοὺς λιμασμένους. Θὰ κατεβῇ σὰ νεροποντὴ ἀπάνω στὸ φύτρο, καὶ σὰ στάλα ποὺ στάζει ἀπάνω στὴ γῆ. Καὶ θὰ τὸν προσκυνήσουν ὅλοι οἱ βασιλιάδες τῆς γῆς κι' ὅλα τὰ ἔθνη θὰ τὸν ὑπηρετήσουν. Γιατὶ ἔσωσε τὸ φτωχὸ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἀφέντη του, καὶ τὸν ἀνήμπορο ποὺ δὲν περίμενε ἀπὸ πουθενὰ βοήθεια».

Αἰῶνες τώρα κοιτᾷ τὸ δίκιο τοῦ φτωχοῦ, καὶ σώζει φάλαγγες ἀπὸ πεινασμένους παντοῦ ἡ παρουσία του, σὰ νεροποντὴ ἀπάνω στὸ φύτρο. Στρατιὲς ἀπὸ βασιλιάδες τὸν προσκύνησαν καὶ μυριάδες μυριάδων κεῖνοι ποὺ γονατίσανε σ' αὐτόν· ἂν δὲν φορτώθηκαν τὰ ὄρη ἀπὸ τὴν εἰρήνη τοῦ κόσμου, καὶ τὰ βουνὰ ἀπὸ δικαιοσύνη, ἂς μὴ ὀλιγοψυχήσουμε. Δὲν θὰ περάσῃ τὸ Κράτος ἐκείνου ποὺ τὸν ἀνάμεναν οἱ αἰῶνες. Ἐκεῖνοι σὰ διψασμένοι τὸν περίμεναν, ἐμεῖς σὰ γεννημένον ἂς τὸν ὑποδεχτοῦμε, γελαστοί, ὅπως ἡ γῆ ποὺ στολίστηκε μὲ λουλούδια.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ: Μὲ διπλῆ λάμψι λαμπρύνεται ἡ πρώτη μέρα τοῦ χρόνου: μὲ τὴ λαμπρότητα τῆς περιτομῆς καὶ τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Χριστοῦ — ὀκτὼ μέρες μετὰ τὴν γέννησι — ὁπότε τοῦ δόθηκε τὸ ὄνομα Ἰησοῦς, ποὺ θὰ πῇ «Σωτῆρας», καὶ τῆς ἀθάνατης μνήμης τοῦ Μεγάλου Ἱεράρχου καὶ πατρός, Βασιλείου τοῦ ἀπὸ Καππαδοκίας, ποὺ πέθανε τὴν 1ην Ἰανουαρίου. Ἔτσι σοφὰ δέθηκε ἡ μιὰ γιορτὴ μὲ τὴν ἄλλη, γιατὶ κι' οἱ δυὸ συμβολίζουν τῆς σάρκας τὴν ταπείνωσι, ποὺ ὁ Ἰησοῦς τὴ δέχτηκε γιὰ τοῦ νόμου τὴν πλήρωσι, καὶ ὁ ὅσιος γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν συμβιώτευσι. Θρονιασμένος τώρα, λαμπρὸς μέσα στὸ βασιλικό του ἱεράτευμα, στέκει πάνω ἀπ' τὴ ροὴ καὶ τὴν ἀστασία τοῦ κόσμου, δείχνοντας τὰ «μένοντα». Αὐτὸς ποὺ ἀποστερήθηκε ζῶντας τὰ ἐγκόσμια, χορταίνει σήμερα στοὺς φτωχοὺς καὶ πεινασμένους, καὶ κυβερνᾷ τοὺς πλούσιους, πατέρας ὅλων στὴ χαρά, ποὺ τὴ σκορπίζει παντοῦ ἀπὸ τὸ πιὸ ταπεινὸ καλύβι ὡς τὰ πιὸ ἀρχοντικὰ ἀνάκτορα, μὲ τῆς φιλοδωρίας του τὸ ἀκένωτο καὶ τῆς ὁμιλίας του τὴν γλυκύτητα, ποὺ ἀπεκλήθηκε «ψωμὶ τῶν ἀγγέλων» κάνοντας νὰ λάμπῃ ἡ μέρα τούτη σὰ νἄχῃ πάρει τῆς Σιὼν τὴ φωτεινὴ μεγαλοπρέπεια!

ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ: Ἀπὸ τὴ Βηθλεὲμ κινᾷ ἡ πανύχια πομπὴ γιὰ τὶς ὄχθες τοῦ Ἰορδάνη· πλησίασε ποταμὲ ἀφίνοντας τὴν ἔρημο. Ἡ αὐγὴ πρόφθασε· ἡ κοιμισμένες ἀναπνοὲς τῶν παιδιῶν ἔχουν σταθῆ κι' ἡ πλάσι ἔχει πάρει τῆς ὄψης των τὸ γέλασμα ποὖναι καμωμένο ἀπὸ τὰ φτερὰ τῶν Ἀγγέλων· ἡ λάμψι τους ἀντανακλᾷ στὰ νερὰ ποὺ ἁγιάζονται σήμερα. Μπροστά τους γυμνὸς σὰ δοῦλος στέκεται ὁ Κύριος γιὰ νὰ λάβῃ τὸ βάφτισμα, αὐτὸς ποὺ δὲ γνώρισε ἁμαρτία, ἀπὸ τὴν παλάμη κεινοῦ ποὺ ἡ φωνή του ἀντιλαλοῦσε στὴν ἔρημο ἀγγέλλοντας σὰν τὸ χελιδόνι τὸν ἐρχομό του. Μὰ γιατὶ ἦρθ' ἐδῶ, ποιὲς ν' ἀποπλύνῃ ἁμαρτίες; Τοῦ Ἀδὰμ ποὺ ἔχασε τὴ Θεοκάμωτη στολή, γιὰ νὰ μὴν κρύβεται πιά, γιὰ νὰ μὴν ντρέπεται, καθὼς αὐτὸς γυμνώνεται σήμερα καὶ βαφτίζεται. Μὰ ποιὸς νὰ τὸν βαφτίσῃ; Ταπεινὰ ὁ γυιὸς τῆς στείρας τὸ γυιὸ τῆς Παρθένου παρακαλεῖ: «Τί γυρεύεις ἀπὸ ἐμὲ τὸν ἄνθρωπο Φιλάνθρωπε; Πῶς θὰ σκύψῃς τὸ κεφάλι, πῶς θὰ ὑψώσω τὸ χέρι μου; Τολμᾷ τὸ χόρτο ν' ἁπλώσῃ στὴ φωτιά; Μπορεῖ ὁ φτωχὸς νὰ δανείσῃ τὸν πλούσιο;». «Βάπτισέ με μόνο, τὴν παλάμη σοῦ ζητῶ, σιώπα καὶ περίμενε», καὶ στὴ φωνή του αὐτὸς ποὺ δὲν ἤθελε νὰ λύσῃ τῶν ποδιῶν του τὸν ἱμάντα, τώρα ἀπὸ τὰ πόδια του τὸ χέρι τρέμοντας ἀνεβάζει στὴν κεφαλή. Καὶ νά, ἀνοίγονται οἱ οὐρανοὶ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιο κατεβαίνει σὰν περιστερὰ πάνω του, καὶ φωνὴ ἀκούγεται ἀπὸ κεῖ μέσα ποὺ λέγει: «Οὗτος ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ὦ ηὐδόκησα».

Τὸ νερὸ τοῦ Ἰορδάνη στρέφεται ὀπίσω. Τὰ ὄρη γύρω σκιρτοῦν σὰν κριάρια, τὰ βουνὰ σὰν ἀρνάκια ποὺ τρέχουν, οἱ κοιλάδες ἀφίνουν περίτρομες μαζὶ καὶ χαρούμενες κραυγές. Ἀπὸ τότες ὅλη ἡ πλάσι φέγγει ἀνακαινισμένη· καὶ οἱ ἀπ' Ἀδὰμ σὰν αὐτὸν γυμνοὶ σὰ νυμφίο σὲ ντύνουμε, ἐσὲ ποὺ εἶσαι στόλισμα στοὺς γυμνοὺς καὶ φῶς στοὺς ντυμένους.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΔΟΥΚΑΣ

νὰ θυμίσουν τὸ βάφτισμα τοῦ Χριστοῦ. Τὰ σκυλιὰ γαύγιζαν, οἱ κοκόροι λαλοῦσαν καὶ μεῖς τελειώναμε τὸ τροπάρι μαζί τους, παίρνοντας τὸ μεγάλο φιλοδώρημα τῶν σπιτιῶν ποὺ καλοπερνοῦσαν καὶ τὸ φτωχὸ μεταλίκι τῶν πεινασμένων. Γιατὶ καὶ τότε ὑπῆρχαν φτωχοὶ καὶ πεινασμένοι. Αὐτὸ ἔπρεπε νὰ γίνῃ σὲ διακόσια τοὐλάχιστον σπίτια. Ἕνας μου ἀδελφὸς πρότρεχε μὲ τὸ φανάρι νὰ μᾶς φέγγῃ. Ἔτσι ἀνεβαίναμε δρόμους ἀλλόκοτους, σκάλες ψηλές, αὐλὲς μακρόσυρτες. Πατούσαμε πάγους καὶ χιόνια καὶ γλιστρούσαμε ἐπικίνδυνα. Γι' αὐτὸ κάποτε κι' ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου γλιστρῶντας ἔπεσε, χτύπησε βαριὰ καὶ διακόψαμε τὸ φώτισμα γιὰ νὰ τὸν πᾶμε σπίτι σακατεμένον. Τί θλῖψι... κλαίγαμε μαζί του παγωμένοι καὶ σκοτωμένοι ἀπὸ τὸ βαρὺ αὐτὸ χριστιανικὸ παπαδικὸ καθῆκον τῆς νύχτας τῶν Φώτων. Χρέος ποὺ ἂν τὸ παράβαινες καὶ στὸ πιὸ φτωχόσπιτο μποροῦσε ν' ἀκούσῃ καὶ ὁ παπᾶς ὀνειδίσματα βαριά. Τὸ μπακίρι τοῦ σπιτιοῦ μας τοῦτο, ποὺ τὸ κρατήσαμε ὅλα τ' ἀδέρφια μὲ τὴ σειρά, τὄχω τώρα στὴ βιβλιοθήκη μου πάνω νὰ μοῦ θυμίζῃ ὅλα τοῦτα ποὺ σᾶς ἱστορῶ. Πολλὲς φορὲς εἶχε παγώσει καὶ τοῦτο μὲ τὴν ἁγιαστούρα μέσα καὶ εἶχε κρυσταλλώσει. Αὐτὸ εἶδε ἀμέτρητες φορὲς τὰ δῶρα μας νὰ χάνωνται κάτω στὸν πάτο του καὶ νὰ μεγαλώνουν μέσα στὸ νερό, νὰ γίνωνται τρίδιπλα. Καὶ τὰ τυχερά μας αὐτὰ ἦταν εὐλογημένα. Μ' αὐτὰ ἀγοράζαμε παπούτσια χειμωνιάτικα ἢ τὰ βάζαμε στὸν κουμπαρᾶ, γιὰ τὰ πασχαλινὰ μας ροῦχα, ἂν ἡ μητέρα μας εἶχε προλάβει νὰ ὑφάνῃ τὸ σαγιάκι νὰ μᾶς ντύσῃ χειμερινά.

Τὶς μέρες κεῖνες βγαίναν κι' οἱ καλικάντζαροι, ποὺ κυνηγοῦσαν τοὺς ἀνθρώπους. Ἔτσι ἀποκτήσαμε ἕνα φόβο μεγάλο νὰ βγοῦμε τὴν νύχτα ἔξω, τὸ φόβο τῶν καλικαντζάρων ποὺ ἀνέβαιναν στὰ κεραμίδια, ἔμπαιναν ἀπὸ τὴν καμινάδα τῆς κουζίνας, κατέβαιναν στὸ τζάκι κι' ἔκαναν ζημιές. Μὲ τ' ἅγιασμα τῶν νερῶν χανόντανε πιὰ καὶ ἡσύχαζε ὁ κόσμος. Τότε κάποτε βουβάθηκε χάνοντας τὴ φωνή του ἀπὸ φόβο ἕνα γειτονόπουλό μας, ποὺ τὸ καβαλίκεψε καλικάντζαρος, τὄπιασε ἀπὸ τὰ μαλλιὰ καὶ τὸ ἔτρεξε καβάλλα. Αὐτὸ τὸ ἔλεγαν, μὰ δὲν τὸ εἴδα ποτὲ μου.

Τὴ μέρα τῶν Φώτων θυμᾶμαι τὰ γειτονόπουλά μας ποὺ περιτρέχοντας μὲ τὰ τουμπελέκια τραγουδοῦσαν:

Σήμερα τὰ Φῶτα κι' ὁ Φωτισμὸς
καὶ χαρὲς μεγάλες στοὺς οὐρανούς.
Σήμερα κυρά μας ἡ Παναγιὰ
ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς ἐκατέβηκε,
σπάργανα κρατοῦσε, κερὶ ἄναφτε
καὶ τὸν ἅγη-Γιάννη παρακαλεῖ:
—Ἅγη-Γιάννη ἀφέντη καὶ βαφτιστή
σήκω νὰ βαφτίσῃς Κύριου παιδί,
νὰ τὸ βγάλῃς Δρόσο καὶ Λίβανο
νἀγιαστοῦν οἱ κάμποι μὲ τὰ νερά,
νἀγιαστῇ κι' ἀφέντης μὲ τὴν κυρά.

Τὴν ἄλλη μέρα πιὰ ὁ οὐρανὸς κατακάθαρος μᾶς ἔστελνε τὸν ἥλιο νὰ ζεστάνῃ τὸ κόκκαλό μας, νὰ χύσῃ χαρὰ καὶ φῶς, ζωὴ καὶ εὐτυχία. Ἔλαμπαν τὰ πάντα. Τὰ χιόνια ἔβγαζαν σπίθες, οἱ πάγοι σὰν καθρέφτες γυάλιζαν. Κι' ἂν πύρωνε πολύ, ἄρχιζαν οἱ κρεμασμένοι κρύσταλλοι ἀπὸ τὰ κεραμίδια νὰ σταλάζουν. Ἦταν ἡ προτελευταία μέρα τῆς τεμπελιᾶς καὶ τοῦ παιγνιδιοῦ. Πόσο γρήγορα εἶχαν περάσει οἱ γιορτές! Ὅμως τὰ βιβλία ἀκόμα δὲν τ' ἀγγίζαμε, τὴν πέννα δὲν τὴν πιάσαμε, τὰ τετράδια δεκατέσσερες μέρες κοίτουνταν κλειστὰ καὶ τὰ βιβλία βουβά. Τὴν μεθεπομένη θὰ χυποῦσαν οἱ καμπάνες πολὺ πρωῒ ἢ μὲ τὸ χιόνι ἢ μὲ τὴ βροχὴ νὰ μᾶς καλέσουν στὸ σχολειό, ποὺ ἄνοιγε τὶς πόρτες του χαρούμενες ἢ λυπηρές. Χαρούμενες γιὰ τοὺς καλοὺς καὶ λυπηρὲς γιὰ τοὺς κακούς, ποὺ θὰ μάθαιναν τὰ γράμματα ἀφώτιστοι τρώγοντας ξύλο τοῦ παληοῦ καιροῦ καὶ μένοντας νηστεία τὸ μεσημέρι.

Πολύδ. Παπαχριστοδούλου

Τ' ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ...

«Σᾶς θέλω ἑνωμένους ὅλους μὲ μιὰ καρδιά, νὰ μὴ συλλογίζεσθε τίποτε ἄλλο παρὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ μόνον τὴν Ἑλλάδα».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Νέο κορίτσι,

Ἔτσι μᾶς εἶπε μιὰ φορὰ ὁ Ἀρχηγὸς πρὶν ἀπὸ δυὸ χρόνια, κι' ἔτσι νοιώθουμε τώρα τὸν ἑαυτό μας σὰν ἕνα μικρὸ μόριο προσηρμοσμένο σ' ἕνα γερὸ καὶ αἰώνιο σύνολο. Εἴχαμε ξεχάσει νὰ πιστεύουμε στὸ σύνολο αὐτὸ ποὺ λέγεται Ἑλλάδα, κι' Αὐτὸς μᾶς ἔδωσε τὴν πίστι.

Πῆρε στὰ χέρια του φροντιστικὰ τὴν πλάκα τῆς ψυχῆς μας, ἔσβησε μὲ προσοχὴ ὅ,τι ἄλλοι ξένοι στὴν ἑλληνικὴ πατρίδα μᾶς εἴχανε ἐκεῖ ἐπάνω γράψει πρίν, κι' ἄρχισε αὐτός, Τεχνίτης καὶ Πατέρας, νὰ χαράζῃ μὲ μιὰ ὑπερούσια σμίλη τί πρέπει ν' ἀγαποῦμε καὶ τί πρέπει νὰ πιστεύουμε. Ὅμως κάτω ἀπ' ὅλα αὐτά, τὰ ἱερὰ καὶ τὰ μεγάλα, σύρθηκε γερὸ καὶ ἀνεξίτηλο τὄνομά του.

Ἂν μᾶς ρωτοῦσε σήμερα κανεὶς γιατὶ τὸ ψιθυρίζουμε μὲ τόσο σεβασμό, γιατὶ ἀκολουθοῦμε χωρὶς ὅρο τὶς χαραγμένες στὴν καρδιά μας συμβουλές του καὶ γιατὶ νοιώθουμε τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς μας ἀπὸ αὐτὸν ἐμπνευσμένο, δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ τοῦ δώσουμε μιὰ θετικὴ ἐξήγησι.

Ὅλα τὰ γιατὶ κι' ὅλες οἱ ἀπαντήσεις θὰ συναντοῦσαν μονάχα ἕνα μέρος τοῦ ὅλου, γιατὶ τὰ λόγια δὲν μποροῦν νὰ καθορίσουν καὶ νὰ ἐκφράσουν τὸ μέγεθος τῆς εὐχαριστίας μας πρὸς τὸ ὄνομα αὐτό.

Κάπου κάποια φορὰ μᾶς ἀντάμωσε ἡ φωνή του κι' ἀπὸ τότε ἀντιλαλεῖ μέσα στ' αὐτιὰ καὶ στὴν ψυχή μας ἡ φωνὴ καὶ τ' ὄνομά του.

Ἡ φωνὴ αὐτὴ δὲν μᾶς ἔδωσε ὑποσχέσεις. Μᾶς ἐζήτησε μόνο καὶ μᾶς ἀνέθεσε ὑποχρεώσεις. Μᾶς εἶπε ὅτι τὰ δικαιώματά μας θὰ ξεπεταχθοῦν ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσι τῶν ὑποσχέσεών μας.

Ἐμεῖς ἀκολουθήσαμε τυφλά, γιατὶ μέσα στὴ φωνὴ ἐκείνη νοιώσαμε τὴ λαχτάρα μας καὶ μέσα στ' ὄνομα Ἐκείνου τὴ γνησιότητα τῆς πίστεώς μας.

Ἀπὸ ἔνστικτο νοιώσαμε ὅτι ἡ φωνὴ ἔρχονταν μέσα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς αἰώνιας ἑλληνικῆς ψυχῆς καὶ προαισθανθήκαμε ὅτι τὸ ὄνομά του θὰ χαράξῃ ἡ Ἀθανασία ὡς ὄνομα γνησίου Ἀρχηγοῦ, ποὺ ἕνας χρυσοῦς αἰῶνας χαρίζει στοὺς λαούς.

Στὴν ἀρχὴ ἀκούσαμε μοναχὰ τὴ φωνὴ ποὺ μᾶς μίλησε καὶ τὴ σημαία τῶν Ἰδανικῶν, ποὺ μᾶς ἔδωσε στὰ χέρια. Κάθε λέξι ποὺ μᾶς ἔλεγε ἔφθανε κατ' εὐθεῖαν στὴν καρδιὰ κι' ὅλο πιὸ λαμπρὴ ξεδιπλώνονταν ἡ σημαία αὐτὴ στὸ δρόμο μας.

Στερνὰ ἀπὸ καιρὸ φτερούγισε μέσα στὸν ψυχικό μας οὐρανὸ καὶ τὄνομά του, σὰν μιὰ πλατυφτέρουγη ἀλκυονίδα, ποὺ πάνω ἀπὸ μιὰ γαληνεμένη ἡλιόλουστη θάλασσα προαναγγέλλει τὴν αἰθρία.

Μέσα μας ριζώθηκε ἡ πίστι στ' ὄνομα αὐτὸ πολὺ δυνατὰ καὶ ποτὲ δὲν θὰ μπορέσῃ ὁ χρόνος νὰ μᾶς τὸ ἐξαλείψῃ. Θὰ στέκῃ αἰώνιο μέσα στὴν ψυχή μας, γιατὶ Ἐκεῖνος τὴν ἔχει κερδίσει γιὰ πάντα! Μᾶς ἀρκεῖ ὅτι τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶναι τοῦ Ἀρχηγοῦ μας καὶ τίποτε ἄλλο ἐμεῖς δὲν ἐξετάζουμε.

Ὅπως μέσα στὴν ψυχή μας θρονιάζεται φανατικὰ ἡ Ἑλλάδα μας ἀδιαίρετη καὶ συνολική, ἔτσι καὶ τὄνομα Ἐκείνου ποὺ μᾶς τὴν ἔφκιασε ἀδελφικὴ καὶ ἑνωμένη. Γιατὶ ἡ Ἑλλάδα τῆς ἐποχῆς μας θὰ εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένη μὲ τὸ ὄνομα Ἐκείνου ποὺ τὴ δημιούργησε.

Μιὰ προσευχὴ καὶ μιὰ παράκλησι συνολικὴ ἂς ἀνέβῃ σὰν θυμίαμα στὸν Ὑπέρτατο Ἄρχοντα γιὰ τὄνομα Ἐκείνου τὸ αὐριανό.

Οἱ ψυχές μας ἂς γονατίσουν στὰ πόδια τοῦ καλοῦ Θεοῦ, κι' ἂς τὸν παρακαλέσουν μὲ κατάνυξι νὰ τοῦ χαρίζῃ γερωσύνη καὶ καλὴ καρδιά.

Σὰν προσφορά, σὰν δῶρο τοῦ προσφέρουμε πρόσχαρα καὶ πρόθυμα τὴν πίστι μας καὶ τὴν ἀγάπη μας.

Σ. Καρ.

...Κι' ἡ προσευχή μας.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ: ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ

Τὸ σπίτι εἶναι γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὅ,τι ἡ ζεστὴ φωληὰ γιὰ τὰ πουλιά. Εἶναι τὸ γαλήνιο λιμάνι ποὺ βρίσκομε σ' αὐτὸ τὴν ἀνάπαυσι, τὴν πνευματικὴ καὶ τὴν ψυχική. Σ' αὐτὸ θὰ βροῦν ξεκούρασμα οἱ ἀδελφοί μας, οἱ σύζυγοι, οἱ πατέρες, ὅταν γυρίσουν κουρασμένοι ἀπ' τὰ γραφεῖα τους, ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια ἢ τὶς διάφορες δουλειές τους. Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ εἶναι πάντα καθαρό, τακτοποιημένο, καὶ φιλόξενο, γιατὶ ἕνα καλοβολεμένο σπίτι, ξεκουράζει τὰ τσακισμένα νεῦρα, ἐπιδρᾶ γλυκὰ στὸν ψυχικό μας κόσμο, καὶ μᾶς κάνει πρόσχαρους καὶ γελαστούς. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νἄχῃ κανεὶς μεγάλο πολυτελὲς σπίτι, γιὰ νἄχῃ ὅλη κείνη τὴν ἀτμόσφαιρα ποὺ ἀναπαύει. Μὰ λίγη καλὴ θέλησις ἐκ μέρους τῆς νοικοκυρᾶς, καὶ μάλιστα τοῦ κοριτσιοῦ τῆς οἰκογενείας, κι' ὅλα θὰ πάρουν ἕναν τόνο ἁρμονικὸ καὶ ἀναπαυτικό. Μιὰ γλάστρα μὲ λουλούδια πάνω σ' ἕνα τραπεζάκι δίνει φῶς στὸ σπίτι, ἕνα καλοκεντημένο μαξηλάρι ριγμένο μὲ γοῦστο στὸ ντιβάνι, ἕνα λινὸ καθαρὸ τραπεζομάνδηλο μὲ λίγη διακόσμησι κεντήματος, κι' ὅλα ἀλλάζουν διὰ μιᾶς. Ἔχω παρατηρήσει ὅτι πολλὰ κορίτσια ποὺ ἔχουν τελειώσει πιὰ τὶς σπουδές τους, θεωροῦν ταπεινὸ καὶ ἀναξιοπρεπὲς ν' ἀσχολοῦνται καὶ μὲ κάτι, ἔξω ἀπὸ τὶς πνευματικὲς καὶ κοσμικές τους ἀσχολίες, μὲ κάτι ποὺ ἀφορᾶ τὴν γυναῖκα κι' αὐτὲς τὶς ἴδιες. Μὲ τὸ κέντημα π.χ., μὲ τὸ ράψιμο, μὲ τὸ πλέξιμο καὶ τὴν τακτοποίησι τοῦ σπιτιοῦ. Δὲν ἔχουν ὅμως καθόλου δίκηο, κι' εἶναι παράλογες οἱ σκέψεις τους. Γιατὶ ἕνα κορίτσι εἶναι πιὸ ἀξιέπαινο, κι' ἔχει περισσότερη ἀξία, ὅταν ἀσχολῆται, παρ' ὅλη τὴν πνευματική του μόρφωσι καὶ τὶς κοινωνικὲς ὑποχρεώσεις, καὶ μὲ τὸ σπίτι. Γιατὶ τὸ σπίτι εἶναι τὸ περιβάλλον της, καὶ γιὰ νἄχῃ κανεὶς ὅμορφη ψυχή, καὶ καλλιτεχνικὰ γοῦστα πρέπει νἄναι ἀνάλογα αἰσθητικὸ καὶ τὸ περιβάλλον του. Εἶναι περισσότερο μορφωμένο καὶ ξεχωριστὸ ἕνα κορίτσι, ὅταν ξέρῃ μὲν νὰ παίζῃ ἕνα ὄμορφο κομμάτι στὸ πιάνο μὰ συνάμα ξέρῃ νὰ στρώνῃ μὲ τέχνη κι' ἕνα τραπέζι στολισμένο μὲ γοῦστο, ἢ νὰ περιποιῆται μὲ ἁβρότητα τοὺς καλεσμένους του. Ἡ κοινωνία δίνει ξέχωρη θέσι κι' ἐκτίμησι στὸ κορίτσι ποὺ ναὶ μὲν ξέρει νὰ ζωγραφίζῃ ὤμορφα τοπία, ἀλλὰ ξέρει καὶ νὰ κεντᾶ ἕνα ὄμορφο ἐσώρουχο ἢ νὰ πλέξῃ ἕνα μαξηλάρι τῆς μόδας. Τὸ σύγγχρονο κορίτσι πρέπει νὰ ξέρῃ ἀπὸ ὅλα. Νὰ παίζῃ μουσική, νὰ κεντᾶ, νὰ ράβῃ, νὰ μαγειρεύῃ, νὰ συζητᾶ πάνω σ' ὅλα τὰ θέματα καὶ νὰ διαβάζῃ. Δὲν εἶναι καθόλου ταπεινωτικὸ ν' ἀσχολῆται μὲ τὴν διαρρύθμισι τοῦ σπιτιοῦ, ὅσο εὐκατάστατο κι' ἂν εἶναι, γιατὶ ἡ νοικοκυροσύνη δὲν εἶναι μόνο γιὰ τὶς φτωχές, μὰ καὶ γιὰ τὶς πλούσιες. Ἀκόμα πολὺ περισσότερα μάλιστα πρέπει νὰ ξέρῃ ἕνα πλουσιοκόριτσο, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ ἐπιστατῇ, νὰ καθοδηγῇ, καὶ νὰ μαθαίνῃ τὴν τάξι στὶς ὑπηρέτριές της. Ἂς μὴ ξεχνᾶμε ποτέ, ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι ρόδα ποὺ γυρίζει, καὶ δὲν ξέρουμε τί μᾶς ἐπιφυλάσσει τὸ αὔριο.

Γι' αὐτὸ τὰ κορίτσια ποὺ εὐκαιροῦν, καὶ δὲν παλεύουν στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς γιὰ νὰ κερδίσουν τὸ ψωμί τους, κι' ἔχουν ὅλον τὸν καιρὸ ν' ἀσχοληθοῦν μὲ κάτι τέτοιο, ποὺ ἀφορᾶ τὸ σπίτι καὶ τὴν φυσική τους κλίσι, ἂς μὴν τὸ θεωροῦν τιποτένιο ν' ἀσχολοῦνται καὶ μὲ πράγματα ἔξω τῶν κοσμικῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῆς πνευματικῆς ἀσχολίας. Γιατὶ καὶ τὸ συγύρισμα μιᾶς σάλας, τὸ στρώσιμο τοῦ τραπεζιοῦ, τὸ μαγείρευμα ἑνὸς γλυκοῦ, τὸ κέντημα καὶ τόσα ἄλλα εἶναι κι' αὐτὰ μιὰ τέχνη ἄξια προσοχῆς, ποὺ καθιστοῦν τὸ κορίτσι περιζήτητο καὶ διαλεχτό.

Τῶν Ἐφορειῶν

* Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ *

Μέσα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου δὲν ὑπάρχουν κατὰ τὴν γνώμην μου ὡραιότερες στιγμές, ἀπ' ἐκεῖνες ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἐργάζεται... Ποὺ προσφέρει ὅλες του τὶς δυνάμεις, σωματικὲς καὶ πνευματικές, γιὰ τὴν ἐκτέλεσι κάποιου ὡρισμένου σκοποῦ.

Εἶναι στιγμὲς ποὺ κάνουν τὸν ἄνθρωπο νὰ γίνεται ἀνώτερος, νὰ φεύγῃ πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν πεζότητα κι' ἀπὸ τὸ συνηθισμένο, καὶ ν' ἀνοίγῃ τὰ φτερά του γιὰ ἕνα καινούργιο πέταγμα, ψηλότερο, ποὺ θὰ τὸν φέρῃ κάπου, ἴσως μακριά, ὅπου θὰ νοιώσῃ τὴν ἀληθινὴ ἱκανοποίησι τῆς ζωῆς του.

Αὐτὲς τὶς στιγμὲς αἰσθάνεται περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, πὼς δὲν ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ σῶμα, ἀλλὰ πὼς μέσα στὴν ὕλη κρύβονται καὶ κάτι ἄλλες δυνάμεις, ποὺ ὅταν δουλεύῃ βρίσκονται σ' ὅλη τὴν ἔντασι καὶ τὴν δημιουργικότητά τους.

Ἡ ἐργασία ἔχει τὴν ἰδιότητα, ὅσον μικρὸς καὶ ἀσήμαντος κι' ἂν εἶναι ἕνας ἄνθρωπος, τόσον νὰ τὸν μεγαλώνῃ — μέσα στὴν προσπάθειά του — καὶ νὰ τὸν δείχνῃ ἀνώτερο στὰ μάτια τῶν ἄλλων.

Ἂν ρίξωμε μιὰ ματιὰ στὶς διάφορες ἐκδηλώσεις τῆς Τέχνης, εἴτε ὡς ποίησις παρουσιάζεται αὐτή, εἴτε ὡς ζωγραφική, εἴτε ἀκόμη καὶ ὑπὸ μορφὴν διηγήματος, ἢ κάπως ἀλλοιώτικα, θὰ δοῦμε πὼς πολλὰ ἔχουν γραφῆ καὶ δημιουργηθῆ γιὰ τὴν δουλειά. Μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς ἡ ἐργασία εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα μέσα στὰ ὁποῖα ζῇ καὶ κινεῖται ἡ Ἑλληνικὴ ψυχή.

Εἶναι ἡ πηγὴ ἀπ' ὅπου παίρνει τὴν χαράν, μέσα στὰ νάματα τῆς ὁποίας λούζεται γιὰ νὰ βγῇ καθαρὸς ὁ ἄνθρωπος, ἀπηλλαγμένος ἀπὸ κάθε κακὴ σκέψι ἢ ἐπιθυμία.

Εἶναι τόσο ἀληθινὸ αὐτὸ τὸ τελευταῖο...

Ἂς ἐξετάσουμε τὸν ἑαυτό μας τὶς στιγμὲς ποὺ ἐργαζόμαστε... Ὅσο κοπιαστικὸ κι' ἂν εἶναι αὐτὸ ποὺ κάνουμε, δὲν τὸ νοιώθουμε. Ἡ ψυχή μας ἀνάλαφρη ἀγκαλιάζει κάθε ἀντικείμενο ποὺ μᾶς χρειάζεται, τοῦ δίνει κάποια ἄλλη μορφή, ποὺ δὲν εἶναι καὶ τόσο πεζή, καὶ τὸ σῶμα μας ὁλόκληρο σὲ μιὰ ἐντατικὴ προσπάθεια ἀγωνίζεται, χωρὶς νὰ φαίνεται, γιὰ τὴν ὅσο τὸ δυνατὸ καλύτερη ἐκτέλεσι αὐτοῦ ποὺ ἀνελάβαμε.

Μὰ αὐτὰ δυστυχῶς δὲν συμβαίνουν πάντα! Κάθε ἄνθρωπος ποὺ ἐργάζεται, δὲν κατέχεται καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια συναισθήματα. Πρέπει νὰ ξέρουμε πὼς κάθε τὶ ποὺ ἀναλαμβάνουμε θὰ γίνῃ καλὰ ἢ κακά, σύμφωνα μὲ τὴν ἰδέα καὶ τὶς σκέψεις ποὺ ἔχουμε γι' αὐτό. Εἶναι σὲ ὅλες γνωστὸ πὼς κάτι ποὺ μᾶς ἀρέσει γίνεται εὐκολώτερα, συντομώτερα, καὶ μᾶς χαρίζει μιὰ χαρά, ἕνα γέλιο ἱκανοποιήσεως. Ἐνῷ ἀντίθετα κάτι ποὺ δὲν τὸ παίρνουμε μὲ «καλὸ μάτι», ὅπως λέμε, γίνεται δύσκολα, μᾶς φαίνεται ἀνιαρό, καὶ πολλὲς φορὲς μένει ἀτέλειωτο.

Κι' αὐτό, γιατὶ κάτι ποὺ γίνεται χωρὶς νὰ τὸ ζήσουμε δὲν ἔχει τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ ζητοῦμε. Ὁ καταναγκασμὸς καὶ ἡ βία, ἀντὶ νὰ μᾶς κάμουν νὰ ἀγαπήσουμε τὴ δουλειά, φέρνουν τὸ ἀντίθετο ἀποτέλεσμα.

Παράλληλα πρέπει νὰ σκεπτώμαστε κάθε φορὰ ποὺ καταπιανόμαστε μὲ κάτι, πὼς αὐτὸ τὸ κάτι ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ κάποιο σκοπό.

Ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια ὁ ἄνθρωπος κατάλαβε πὼς δὲν ἦτανε δυνατὸ νὰ ζῇ ἀπάνω στὴ γῆ χωρὶς νὰ κινῆται πρὸς κάποιον σκοπόν.

Μόλις ἄρχισε τὸ μυαλό του νὰ λειτουργῇ, κατάλαβε πὼς γιὰ νὰ προοδεύσῃ καὶ νὰ ζήσῃ καλύτερα εἶναι ἀνάγκη νὰ δουλέψῃ. Γιὰ νὰ μὴ κρυώνῃ καὶ νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὶς διάφορες καιρικὲς μεταβολές, ἔπρεπε νὰ κατασκευάσῃ ἕνα καλύβι. Γιὰ νὰ τρέφεται, εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ διάφορα ἐργαλεῖα, ποὺ θὰ τὸν βοηθοῦσαν νὰ βρῇ τὴν τροφή του, καὶ χίλια δυὸ ἄλλα. Αὐτὰ ὅμως δὲν γίνονται μόνα τους. Ἔπρεπε κάποιος νὰ τὰ κατασκευάσῃ. Καὶ ἄλλος κανεὶς δὲν ὑπῆρχεν ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιο...

Κι' ἀρχίζει ἀμέσως τὴ δουλειά, νοιώθοντας μιὰ χαρά, κάποιο συναίσθημα, ποὺ πρώτη φορὰ τοῦ παρουσιαζόταν, νὰ πλημμυρίζῃ ὅλο τὸ εἶναί του.

Κι' ὅταν φθάσῃ στὸ τέρμα... ἐκεῖ ποὺ ὠνειρεύθηκε, ὅταν δῇ μπροστά του κάθε τι ποὺ τοῦ χρειαζόταν, τότε ἡ ἱκανοποίησίς του γίνεται μεγάλη, πολὺ μεγάλη.

Αὐτὸ ἐξακολούθησε μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ, μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅσο προώδευε καὶ ἐξεπολιτίζετο, τόσο ἠσθάνετο περισσότερο τὴν εὐχαρίστησι ν' ἀσχολῆται μὲ ἐργασίες ποὺ εἶναι σύμφωνες μὲ τὴν ἐξέλιξί του.

Εἶναι φανερὸ καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἀμφισβητήσῃ πὼς δὲν εἶναι ὄμορφο τὸ νὰ ζῇ κανεὶς τὴν ζωή του περιμένοντας ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ τοῦ προσφέρουν ὅ,τι τοῦ χρειάζεται.

Καταντᾷ ἔτσι ἕνα παράσιτο:

Συνηθίζει στὴν ἀκινησία καὶ στὴν ἀργία καὶ σιγὰ σιγὰ ἀρχίζει νὰ βαριέται, νὰ βλέπῃ τὴ ζωὴ κενή, καὶ δὲν διακρίνει μεγαλύτερους ὁρίζοντας καὶ καινούργιους δρόμους. Καταντᾷ ἕνα ἀξιολύπητο πλάσμα: Δυσκίνητος, ἄβουλος, χωρὶς βλέψεις καὶ ὄνειρα ἀνθρώπινα, μένει κάπου σὲ μιὰ μεγαλόπρεπη τεμπελιά, περιμένοντας τὴν βοήθεια τοῦ ἄλλου.

Ἀλλὰ καὶ ἔτσι μήπως τοὐλάχιστον μένει εὐχαριστημένος; Ποτέ. Αὐτὴ ἡ συνήθεια ποὺ διάλεξε, νὰ μὴν κοπιάσῃ ποτὲ γιὰ τίποτε, δὲν τὸν ἀφήνει νὰ νοιώσῃ τὴν χαρὰ ποὺ δίνει ἡ δουλειά, οὔτε τὴν ἱκανοποίησι ποὺ χαρίζει ἡ θέα τῶν δημιουργημάτων τοῦ κόπου του...

Γίνεται πρόξενος λύπης καὶ στοὺς ἄλλους, ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ νὰ γεμίσουν μὲ τὸν δικό τους ἱδρῶτα τὸ κενὸ τῆς δικῆς του ζωῆς.

Ὑπάρχει καὶ ἡ περίπτωσις ποὺ μπορεῖ πάλι νὰ ἐργάζεται, εἴτε γιατὶ δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ ξεφύγῃ, εἴτε γιατὶ μόνον ἔτσι θὰ ζήσῃ.

Ἡ δουλειὰ σ' αὐτὴν τὴν περίστασι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι πραγματική, ἀνώτερη, ἐκείνη ποὺ δίνει τὴν χαρά.

Εἶναι μιὰ ἀγγαρεία. Κι' αὐτὸς ποὺ τὴν μετέρχεται δὲν βλέπει τὴν ὥρα πότε νὰ φύγῃ μακριά της, γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ.

Βλέπουμε λοιπὸν πὼς ἐργασία ἀπὸ ἐργασία διαφέρει πολύ.

Μόνον ὅταν τὴν νοιώσουμε σὰν μιὰ ἐσώτερη ἐπιθυμία θὰ μπορέσουμε νὰ τὴν ἀντιληφθοῦμε σὰν μιὰ πραγματικὴ πηγὴ χαρᾶς, ποὺ θὰ ὀμορφαίνῃ καὶ θὰ δυναμώνῃ τὴ ζωή μας.

ΚΑΙΤΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Η ΜΑΝΟΥΛΑ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΜΑΘΗΤΟΥ

Ὅταν παραβάλουμε τὴ φιλανθρωπία τῆς παληᾶς καὶ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς θὰ βροῦμε ὅτι καὶ στὸ ἐπίπεδο αὐτὸ ὁ τρόπος τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀνθρώπινης συναισθηματικῆς διαθέσεως γιὰ βοήθεια ἄλλαξε. Πρὶν γινόταν μοναχὰ χοροὶ καὶ διατυμπανίσματα. Τώρα ἥσυχα, σταθερὰ καταπιάνουνται τὰ ζητήματα οἱ ἁρμόδιοι.

Δεκαεννηὰ ἑκατομμύρια χρειάζονται γιὰ τὰ μαθητικὰ συσσίτια ἐφέτος.

Μιὰ μητέρα ἔκανε τὴν ἀρχή, μιὰ μητέρα ποὺ ὅλοι ξέρουμε τὄνομά της, ὅσο ἀθόρυβα κι' ἂν γίνεται ἡ ἐργασία της. Καλεῖ, παρακαλεῖ, δουλεύει, τηλεφωνεῖ, ζητεῖ ἀκούραστη γιὰ τὴν τροφὴ τοῦ μικροῦ μαθητοῦ, γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ παιδιοῦ, γιὰ τὴν ἱκανότητα, τὴν πνευματικὴ καὶ σωματικὴ τοῦ μέλλοντος ἑλληνικοῦ λαοῦ. Γιατὶ μὲ τὰ συσσίτια τοῦ μαθητοῦ ἐπιδιώκεται αὐτὸς ὁ ἀπώτερος μεγάλος σκοπός.

Ἡ μανοῦλα αὐτὴ δὲν φροντίζει μόνο γιὰ τὸ ἡμερήσιο φαγητὸ τοῦ μικροῦ, ἀλλὰ γιὰ τὴ μελλούμενη ἄνθησι τῆς Ἑλλάδος. Ἂς θελήσουμε μιὰ φορὰ σ' ὅλο του τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος νὰ ἀντικρύσουμε τὸ ἔργο της αὐτό.

Γι' αὐτὸ ὅταν ὁ καθένας μας τὴ βοηθῇ μὲ ὁποιονδήποτε τρόπο, ἂς ἔχῃ στὸ νοῦ του ὅτι δὲν κάνει μιὰ ἁπλῆ φιλανθρωπία, ἀλλὰ κάτι πολὺ πιὸ τρανὸ καὶ μεγάλο. Συνεργάζεται νὰ μποῦνε τὰ γερὰ θεμέλια τῆς μελλούσης Ἑλλάδος, μιᾶς πατρίδας ποὺ ὅλοι λαχταροῦμε κι' ὅλοι ὀνειροπολοῦμε καὶ ποὺ γι' αὐτὸ ὅλοι πρέπει νὰ δώσουμε τὸ χέρι μας στὸ ἔργο αὐτό, ὄχι μόνο ἀπὸ συναίσθημα φιλανθρωπίας, ἀλλὰ ἀπὸ συνείδησι καθήκοντος πρὸς τὴ μέλλουσα δόξα τοῦ λαοῦ μας. Καμμιὰ καρδιά, πρὸ πάντων καμμιὰ γυναικεία καρδιά, ἂς μὴ μείνῃ κλειστὴ στὴν πρόσκλησι τῆς «μανούλας τοῦ μικροῦ μαθητοῦ».

ΤΙ ΠΡΟΙΚΑ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΕΝΑ ΝΕΟΓΕΝΝΗΤΟ

Μὴ φοβηθῆτε, δὲν θ' ἀρχίσουμε ἕναν πελώριο κατάλογο. Εἴμαστε μαθημένες στὴν οἰκονομία, καὶ πρὸ πάντων στὸ πρακτικὸ πνεῦμα.

Ἂς ἀρχίσουμε λοιπὸν ἀπὸ τὰ πιὸ σπουδαῖα: 12 πανάκια γιὰ τὴν ἀπόλυτη ἀνάγκη, 6 φανελένια τὸ χειμῶνα ἀκόμα, 6 πουκαμισάκια καὶ 6 σακάκια, ἕνα μεγάλο τετράγωνο φροτὲ γιὰ τὸ μπάνιο, μερικοὶ ὀμφαλεπίδεσμοι, 6 λαστιχένια πανταλονάκια, 6 σαλιαρίστρες, 6 μαντηλάκια, 3 σεντονάκια γιὰ τὸ ἁμαξάκι, ἐννοεῖται καὶ τὸ ἁμαξάκι μ' ἕνα παπλωματάκι ἢ φανελένιο σκέπασμα. Μαξηλαράκια καὶ σκεπάσματα γιὰ τὸ κρεββάτι. Ἂν μπορῆτε ἕνα τραπεζάκι γιὰ τὸ φάσκιωμα μὲ μαλακὰ σκεπάσματα καὶ ἕνα μικρὸ μπανάκι.

Αὐτὰ εἶναι τὰ πρῶτα καὶ τὰ πιὸ ἀπαραίτητα πράγματα ποὺ μπορεῖ μιὰ προβλεπτικὴ μέλλουσα μάνα νὰ προετοιμάσῃ γιὰ τὸ ἀγοράκι ἢ τὸ κοριτσάκι της ποὺ ἐντὸς ὀλίγου πρόκειται νὰ φέρῃ στὸ κόσμο. Ὅταν θἄχῃ προβλέψει γι' αὐτὰ θὰ εἶναι πιὰ ἥσυχη γιὰ τὸ μωρό της.

Ἀπὸ τὴ Βυζαντινὴ Ἐποποιΐα

ΜΕ ΤΟ ΝΙΚΗΦΟΡΟ ΦΩΚΑ

ὑπὸ : Μ. ΑΝ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

—Θὰ ξαναμιλήσουμε γι' αὐτὸ Νανώ, εἶπε... θέλεις;

—Μὰ βέβαια, ἀπάντησε κείνη καὶ τὸ χαριτωμένο πρόσωπό της ἔλαμψε ἀπὸ χαρά... Πήγαινε τώρα καὶ καλὴ ἐπιτυχία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Κ'

Τ' ὄνειρο ποὺ γίνεται ἀλήθεια!

Ὅταν ὁ Γρηγόρης μπῆκε στὸ τρίκλινο ἦταν τόσο σίγουρος πὼς ὅλα θὰ πήγαιναν καλὰ καὶ σύμφωνα μὲ τὴ θέλησή του, ποὺ εἶχε κι' ὅλας τὴν κίνηση καὶ τὴν ἔκφραση τοῦ ἀνθρώπου ποὺ εἶναι εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτό του καὶ τὴν τύχη του. Ἡ ἐξέχωρη κουβέντα μὲ τὴ Νανὼ τοῦβαλε, θαρρεῖς, φτερὰ στοὺς ὤμους του... τόσο μεγάλα ποὺ τὸν ἐμπόδιζαν καὶ νὰ περπατᾷ ἀκόμα. Βολικώτερο λόγου χάρη θὰ τοῦ ἦταν ἂν βρισκόταν ἀνάμεσα οὐρανοῦ καὶ γῆς.

Τὸ δυνατὸ φῶς ἀπὸ τὰ πολυκάντηλα καὶ τὶς λαμπάδες ποὺ ἄναβαν ὁλοῦθε κι' ἀντιφέγγιζαν πάνω στὶς πολύχρωμες φορεσιὲς τῶν ἀρχόντων καὶ τὰ στολίδια τους... ὕστερα τόσα μάτια ποὺ στηλώθηκαν μονομιᾶς ἀπάνω του μὲ περιέργεια, μόλις παρουσιάστηκε στὸ ἄνοιγμα τοῦ χρυσοκέντητου βήλου, τὸν ἔκαμαν νὰ σταθῇ μιὰ στιγμὴ καὶ νὰ κλείσῃ τὰ ματόφυλλα· μὰ εὐτὺς τ' ἄνοιξε, ἀναζήτησε τὰ πρόσωπα τῶν δύο φίλων του, χαμογέλασε κι' ἔκλινε μὲ πολλὴ σεμνότητα χαιρετῶντας ὁλόγυρα τὸ σεβαστὸ ἀρχοντολοΐ.

—Περίφημα! εἶπε ὁ Μιχαὴλ ἐνθουσιασμένος κι' ἔδωσε μιὰ τέτοια δυνατὴ σπρωξιὰ μὲ τὸν ἀγκῶνα του στὸ Δημήτρη ποὺ μὲ κόπο κρατήθηκε τοῦτος καὶ δὲν ἔπεσε πάνω στὸν διπλανό του.

Ὡς τόσο ὁ Πρωτοσπαθάρης πῆρε τὸ λόγο:

—Ἐνδοξότατε, εἶπε κοιτάζοντας τὸν Φωκᾶ, ὁ ἄγουρος τοῦτος εἶναι γιὸς τοῦ Ἀκρίτα Κομιτᾶ ποὺ στάθηκε πολλὰ χρόνια γενναῖος πρόμαχος στὶς κλεισοῦρες τῆς Καππαδοκίας κι' ἔπεσε πάνω στὸ χρέος του...

Ὕστερα πρόστεσε γυρίζοντας στοὺς ἄλλους:

—...Ἂν ξέρατε, ἀρχόντοι, τὸ πῶς κατάφερε τοῦτος νὰ σωθῇ ἀπὸ τὴν καταστροφή, θὰ πιστεύατε καὶ σεῖς πὼς ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ μεγαλώσῃ καὶ νὰ γίνῃ ἴσως ἐκδικητὴς μὰ καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς πιὸ βασανισμένης ἐπαρχίας ἀπὸ ὅσες ἔχει τὸ ἅγιο κράτος τῶν Ρωμαίων. Κρίνετε καὶ μόνοι σας ἀπὸ τὰ περιστατικὰ ποὺ θ' ἀκούσετε σήμερα... Τώρα καὶ πέντε χρόνια τοῦτος μαζὶ μὲ τὸν πατέρα Εὐτύχιο — αἰώνια του ἡ μνήμη... γιατὶ βρίσκεται στὰ σκηνώματα τῶν μαρτύρων — κατάφεραν νὰ κρατήσουν πενῆντα λυσσασμένους Σαρακηνοὺς ποὺ πῆγαν νὰ κουρσέψουν τὸ μοναστῆρι τῆς Παναγίας στὸν Ἄθωνα... Θαῦμα ἀκατανόητο!... Γιατὶ τὸ ἴδιο τοῦτο μοναστῆρι κουρσέφτηκε σήμερα ποὺ ἐξὸν ἀπὸ τοὺς καλογέρους εἶχε στὴ δούλεψή του καὶ εἴκοσι, καθὼς μαθαίνω, ρογιαστοὺς ἐργάτες, διαλεγμένους ἕνα κι' ἕνα γιὰ νὰ παίζουν μὲ τὴν ἴδια τέχνη τὸ τσαπὶ καὶ τὸ κοντάρι... Ὡς τόσο καταδεχτῆτε ν' ἀκούσετε ἀπὸ τὸ στόμα του τὰ καθέκαστα.

Ἡ ἐντύπωση ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ Πρωτοσπαθάρη ἦταν μοναδική. Οἱ ἀρχόντοι συγκινήθηκαν βαθιὰ γιατὶ ὁ ἄγουρος ποὺ στεκόταν μπροστά τους, ὕστερα ἀπὸ ὅσα ἄκουσαν, παρουσιαζόταν σὰν ἕνας προστατευόμενος τῆς Θείας Πρόνοιας, ποὺ οἱ μυστικὲς βουλές της ποιὸς ξέρει γιατὶ τὸν προωρίζανε. Κάθισαν λοιπὸν πιὸ ἀναπαυτικὰ στὶς βαθειές τους καρέκλες καὶ πρόσμεναν μὲ ἀσυγκράτητο ἐνδιαφέρον ν' ἀκούσουν τὴ διήγηση ποὺ οἱ περισσότεροι τὴν ἤξεραν κιόλας, ἄκρες - μέσες, κι' ἄλλοι θὰ τὴν ἄκουγαν γιὰ πρώτη φορά.

Ὅσο γιὰ τὸ Φωκᾶ... τοῦτος φαινότανε συλλογισμένος καὶ σκύβοντας λίγο τὸ κεφάλι κοίταζε τὸ Γρηγόρη πίσω ἀπὸ τὰ δασιά του φρύδια. Δὲν εἶχε προλήψεις καὶ ἀδικαιολόγητους φόβους... Διάφορα ὅμως περιστατικὰ ποὺ ἐμεῖς μαθαίνουμε σήμερα ἀπὸ τοὺς χρονογράφους γιὰ τὴν ἐποχὴ κείνη γύριζαν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, εἶχαν κάνει τοὺς ἀνθρώπους καὶ ξέχωρα κείνους ποὺ εἶχαν βάλει γιὰ σκοπὸ νὰ κερδέψουν τὴ δόξα καὶ τὴ δύναμη τοῦ κόσμου τούτου, νὰ προσέχουν μερικὰ σημάδια, γιατί, καθὼς πίστευαν, κρύβανε τὴ μυστικὴ βουλὴ Κείνου ποὺ τὰ κανονίζει ὅλα σύμφωνα μὲ τὴ θέλησή του... Ἦταν πασίγνωστο λόγου χάρη αὐτὸ ποὺ ἔτρεξε στὸ Βασίλειο τὸν Μακεδόνα. Ἕνας χωριάτης ἀγράμματος ἐκεῖ πέρα, φτωχός, κατέβαινε ἀπὸ τὰ βόρεια στὴ βασιλεύουσα γυρεύοντας τύχη. Οὔτε τέχνη ἤξερε, οὔτε γνωριμιὲς εἶχε... Τὰ μοναδικά του προσόντα ἦταν τὰ νιᾶτα του, ἡ γερωσύνη του καὶ ἡ δύναμή του' ὅσο γιὰ τὸ τελευταῖο μάλιστα ξεχώριζε... Ἔμοιαζε τὶς μαλλιαρὲς ἀρκοῦδες ποὺ γύριζαν στὰ φαράγγια τῆς πατρίδας του, στὰ χιονισμένα Μπαλκάνια. Πάτ - πάτ ἔκανε καθὼς ἡ πλατειά του πατοῦσα χτυποῦσε τὸ χιόνι τὸ κρουσταλλιασμένο ἀπὸ τὸ κρύο καὶ σοῦ ἔκανε φόβο νὰ τόνε βλέπῃς, ἕνα γίγαντα ὡς ἐκεῖ πάνω μὲ μακρυὰ ἄκουρα μαλλιὰ καὶ γένεια...

Ἕνα Κυριακάτικο σούρουπο λοιπὸν ἔφτασε στὴν Κωνσταντινούπολι κι' ἐπειδὴ δὲν εἶχε ποῦ νὰ πάῃ κι' ἀποσταμένος καθὼς ἦταν ἔγειρε κι' ἀποκοιμήθηκε ἔξω ἀπὸ τὴν ἐνοριακὴ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Διομήδη. Τὸν πῆρε γιὰ καλὰ γιατὶ νύχτωσε κι' αὐτὸς ρουχάλιζε ξαπλωμένος στὸ πεζούλι... Τότες συνέβη κάτι παράξενο... Ὁ προσμονάριος δηλαδὴ τῆς ἐκκλησιᾶς εἶδε ἕνα ὄνειρο... Παρουσιάστηκε, λέει, μπροστά του, ὁ Ἅγιος, τὸν σκούντηξε μὲ τὸ πόδι του καὶ τοῦ εἶπε: «Σήκω καὶ φιλοξένησε τὸ βασιλῆ ποὺ κοιμᾶται ἔξω». Πετιέται τρομαγμένος αὐτός, ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ βλέπει ἕνα χωριάτη ποὺ ρουχάλιζε. Γύρισε καὶ ξανακοιμήθηκε. Μόλις ἔκλεισε τὰ ματόφυλλά του, νάσου πάλι ὁ ἅγιος παρουσιάζεται μπροστά του καὶ τοῦ ξαναλέει τὰ ἴδια λόγια: «Σήκω κλπ.». Νὰ μὴν τὰ πολυλογοῦμε, τρεῖς φορὲς ἔγινε τὸ ἴδιο πρᾶμα. Στὸ τέλος ὁ προσμενάρης βεβαιώθηκε πὼς ὁ ἅγιος ἐννοοῦσε τὸ φτωχὸ ἐκεῖνο ἄνθρωπο κι' ἔκανε κατὰ τὴν προσταγή του... Πῶς μπορεῖ κανένας νὰ ξέρῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιὸ εἶναι καὶ πῶς μπορεῖ ἀνάμεσα στοὺς ὅμοιους του, ποὺ οἱ ἐγκόσμιες συνθῆκες ἄλλους ἀνεβάζουν παρ' ἀξία κι' ἄλλους κατεβάζουν, νὰ ξεχωρίσῃ τὸν ἐκλεχτὸ τοῦ Κυρίου; Νά, λόγου χάρη, κεῖνος ὁ φτωχὸς ποὺ δὲν εἶχε ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι, ἔγινε βασιλιᾶς καὶ αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πιὸ διαλεχτούς, κι' ἀρχηγὸς ὁλόκληρης δυναστείας, τῆς Μακεδονικῆς.

«Μήπως καὶ τοῦτος ὁ ἄγουρος ἄραγε...» ἀνανοήθηκε ὁ Φωκᾶς, «Ἂς ἀκούσουμε λοιπὸν μὲ προσοχὴ αὐτὸ τὸ ἀκατανόητο θαῦμα... Δὲ λέω, πρέπει νὰ τὸν βοηθήσω μιὰ καὶ εἶναι πατριώτης μου μάλιστα καὶ ἡ ὄψη του δείχνει ἄνθρωπο ποὺ θὰ πάῃ μπροστά... καὶ τίμιο. Ὅπως κι' ἂν ἔρθουν τὰ πράματα θἄχω ἕναν φίλο σωστὸ

Εἶδε ἕνα χωριάτη νὰ κοιμᾶται.

στὸ πλευρό μου... κι' ὁ Θεὸς ξέρει πόσο ἔχει κανεὶς ἀνάγκη ἀπὸ τέτοιον σήμερα... μὰ ἂν ἀπὸ τὴ διήγησή του δειχτῆ πῶς μαζὶ μὲ τ' ἄλλα ἡ Θεία Πρόνοια τὸν ἔχει σημαδέψει γιὰ μεγάλα, γιατὶ νὰ μὴν εἶμαι ἐγὼ αὐτὸς ποὺ θὰ σταθῆ στὸ πλευρό του μεθαύριο καὶ θὰ φαντάζη γιὰ προστάτης καὶ ὁδηγός του;»

Σὲ μιὰ στιγμὴ μέσα ὅλες τοῦτες οἱ σκέψεις σπίθισαν στὸ μυαλὸ τοῦ Φωκᾶ. Τώρα ἂν κανεὶς θελήση ἀπ' αὐτὲς νὰ τὸν φανταστῆ ἄνθρωπο ταπεινὸ καὶ ὑπολογιστή, δὲ θἄχη καθόλου δίκιο. Ὁ Λέων καθὼς κι' ὁ ἀδερφός του ὁ Νικηφόρος ἦταν γενναῖος στρατηγὸς καὶ εἶχε προσφέρει τέτοιες σημαντικὲς ὑπηρεσίες στὴν αὐτοκρατορία ποὺ τὶς τιμὲς καὶ τὰ ἀξιώματα τὰ κέρδισε νὰ ποῦμε μὲ τὸ μπράτσο του καὶ δὲν τὰ χρωστοῦσε σὲ ραδιουργίες καὶ ἀνάξια καμώματα... Ἦταν ὅμως παλατιανὸς καὶ συνήθιζε νὰ σκέπτεται σύμφωνα μὲ τὶς περιστάσεις κι' ἀνάλογα μὲ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶχε γύρω του. Πήγαινε λοιπὸν προσεκτικὰ μὰ στέρεα, σὰν τὸ λιοντάρι, νὰ ποῦμε, μέσα στὴ ζούγκλα ποὺ, ὅσο κι' ἂν νοιώθη τὴ δύναμή του, δὲν τὸ θαρρεῖ περίσσιο νὰ πάρη καὶ τὰ μέτρα του γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο καὶ νὰ λογαριάση τὸ κάθε τι ποὺ μπορεῖ σὲ ὥρα ἀνάγκης νὰ τοῦ χρειαστῆ.

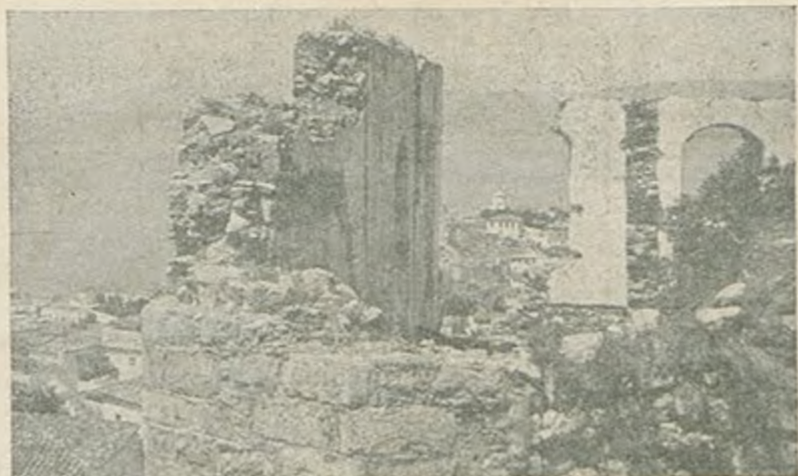
Ὡς τόσο ὁ Γρηγόρης ἀκίνητος περίμενε νὰ τὸν ρωτήση ὁ Δομέστικος ἢ νὰ τὸν προστάξη μ' ἕνα του νεῦμα ν' ἀρχίση.

Ὁ Λέων Φωκᾶς ἔκοψε τὴ σιωπή:

— Τὸν Ἰωάννη Κομιτᾶ, τὸν πατέρα σου, τὸν ἤξερα. Κάποτε μάλιστα περάσαμε ἀπὸ τὸν πύργο του καὶ μᾶς φιλοξένησε... Πόσα χρόνια... Ἤμουνα νέος τότες, ἄγουρος σὰν καὶ σένα, κι' ἀκολουθοῦσα τὸν πατέρα μου ποὺ ἦταν Δομέστικος σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση. Ἀκόμα θυμοῦμαι τὰ λόγια ποὺ μοῦ εἶπε σὰ φύγαμε κεῖθε: «Γενναῖος καὶ τίμιος στρατιώτης ὁ Κομιτᾶς!» Συνήθιζε πάντα ὁ μακαρίτης μὲ δυὸ λόγια δεμένα καὶ σταράτα νὰ ζωγραφίζη τὸν καθένα κι' εἶχε τὴν ἀπαίτηση νὰ τὰ χαράζουμε τὰ λόγια τοῦτα βαθιὰ στὴν καρδιά μας. Συχνὰ μᾶς ἔλεγε: «Κάθε δουλειὰ χρειάζεται τὰ σύνεργά της, εἰδεμὴ ὅση μαστοριὰ κι' ἂν ἔχης κι' ἐξυπνάδα πάει χαμένη... Τί θὰ ἦταν ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς λόγου χάρη δίχως γεροὺς στρατηγοὺς καὶ πρωτομαστόρους καὶ νομοθέτες. Θὰ σᾶς ἀφήσω κληρονόμους στὸ ἔργο μου, μὰ γιὰ νὰ τὰ βγάλετε πέρα χρειάζεστε ἀνθρώπους... Νὰ τοὺς ἀγαπᾶτε καὶ νὰ τοὺς φροντίζετε γιατὶ εἶναι λιγοστοί... Ἔτσι καθὼς φροντίζει ὁ κυνηγὸς τὸ λαγωνικό του...» Ὅταν γυρίση ὁ νοῦς μου στὰ περασμένα, ἀρχόντοι, γιὰ νὰ πάρη ὁρμήνεια... τί πρέπει νὰ κάνω στὴν τάδε περίσταση καὶ πῶς, πάντα τὰ λόγια τοῦτα ἀνεβαίνουν στὴ θύμησή μου... Καὶ θαρρῶ πὼς μιλάει ὁ ἴδιος ὁ γονιός μου ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο καὶ μὲ νοιάζεται ἀκόμα καὶ μὲ παραστέκει...

Ὁ Λέων σώπασε καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ φάνηκε ὁλότελα ἀφηρημένος, σὰ νὰ προσπαθοῦσε ν' ἀντικρύση πίσω ἀπὸ τὴν πρόσκαιρη τούτη στιγμὴ μέσα στὴν ἀπόλυτη μακαριότητα, ὅπου ἡσύχαζαν οἱ ψυχὲς τῶν δικαίων καὶ τῶν μαρτύρων, τὴ μορφὴ τοῦ μεγάλου πατέρα του.

(Ἀκολουθεῖ)

Ο ΠΑΝΥΠΕΡΤΙΜΟΣ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ ΒΡΑΧΟΣ

Εἰς τὴν Γενεύην, πρὸ ἀρκετῶν ἐτῶν, ὁ πολύτιμος φίλος τῆς Ἑλλάδος Ἐδουάρδος Σαπυζᾶ, βουλευτὴς καὶ διευθυντὴς τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Γενεύης», μοῦ ἔλεγεν ἕνα βράδυ στὸ φιλόξενο σπίτι του ὅτι, ὅταν ὡδηγοῦσε κάποτε τὰ παιδιά του στὴν Ἑλλάδα, τὰ ὡδηγοῦσε σὰν νὰ τὰ πήγαινε σ' ἕνα ἱερὸ προσκύνημα.

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἑλβετοῦ φιλέλληνος τὰ θυμᾶμαι κάθε φορὰ ποὺ ἐπισκέπτομαι τὴν Ὕδρα ἢ πού, περνῶντας τὸ Μυρτῶο γιὰ τὰ ταξίδια τῆς Κρήτης, τὴν μαντεύω πίσω ἀπὸ τὸ φανάρι τῆς Ζούρβας. Τὸ ταξίδι στὴν Ὕδρα τὸ θεωρῶ κι' ἐγὼ σὰν ἕνα «ἱερὸ προσκύνημα» γιὰ κάθε Ἕλληνα καὶ γιὰ κάθε ἄνθρωπο ποὺ συγκινεῖται ἀπὸ τὸν ἡρωϊσμό.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἔνδοξα καὶ ἱστορικὰ καὶ «τόποι ἱεροὶ» γιὰ τοὺς Ἕλληνες. Τ' ὄνομά τους ἔχει συνδεθῆ ἀναπόσπαστα μὲ πολεμικὲς δόξες καὶ μὲ ἡρωϊσμοὺς ἑλληνικούς, ὄχι μόνον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῶν παπποῦδων μας, ἀκόμη καὶ κατὰ τοὺς χρόνους ποὺ ζήσαμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι. Τῆς Ὕδρας ὅμως τὸ νησὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι κατέχει τὴν πρώτη θέσι στὴ νεοελληνικὴ ἱστορία καὶ διακρίνεται γιὰ τὴν παραγωγὴ σεμνῶν παλληκαριῶν καὶ πατριωτῶν μεγάλων, ποὺ προσέφεραν καὶ προσφέρουν αἷμα, κόπον, περιουσίαν καὶ ζωὴν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος.

Κάθε βραχάκι της καὶ κάθε σπίτι της, ἀρχοντικὸ ἢ ταπεινό, κάθε δρομάκι της καθαρὸ κι' ἀσβεστωμένο, κάθε πηγάδι της καὶ κάθε πετραδάκι ἔχει νὰ σᾶς διηγηθῆ καὶ ἀπὸ μιὰ ἡρωϊκὴ ἱστορία. Σὲ κάθε βῆμα, ποὺ θὰ κάμετε, θὰ συναντήσετε καὶ μιὰ ἔνδοξη ἱστορικὴ ἀνάμνησι ποὺ θὰ μιλήση στὴν ἑλληνικὴ σκέψι σας, ὅπως μιλοῦνε στὴν ἑλληνικὴ καρδιά σας τὰ κανόνια της, ποὺ θὰ τὰ δῆτε ἀραδιασμένα στὴ σειρά, στὶς τάπιες τοῦ λιμανιοῦ της, λὲς καὶ τὴν προασπίζουν ἀκόμη, ὅπως ἐκείνους τοὺς καιρούς, φύλακες ἄγρυπνοι, ἀτρόμητοι καὶ αὐστηροί. Εἶναι τὰ ἴδια ἐκεῖνα τὰ κανόνια, ποὺ βιδωμένα τότε στὰ ὑδρέϊκα καράβια, ἔκαναν τὸν Ἰμπραὴμ ν' ἀφρίζη ἀπ' τὴ λύσσα του, καθὼς ἔβλεπε νὰ σκορποῦν ἀμείλικτα κι' ἀλάθευτα τὸ θάνατο στὰ φουσᾶτά του καὶ στοὺς στόλους του καὶ ν' ἀποκαλῆ τὴν Ὕδραν: «μικρὰν Ἀγγλίαν». Τὰ κανόνια ἐκεῖνα δὲν βουβάθηκαν ποτέ. Ἄλλοτε ξερνοῦσαν τὸ θάνατο ἀπάνω στοὺς ἐχθρούς. Σήμερα μιλοῦνε ἥσυχα καὶ σεμνὰ πότε μὲ τὴ θάλασσα ποὺ τὰ χαϊδεύει μὲ τοὺς ἀφρούς της καὶ πότε μὲ τοὺς Ἕλληνες, ποὺ ξέρουν τὴ γλῶσσά τους.

Ὁ Ὑδραῖος πατριώτης καὶ ἱστορικὸς ἐρευνητὴς τῆς νήσου κ. Ἀντώνιος Μανίκης τὴν Ὕδρα δὲν τὴν γράφει ποτέ του Ὕδρα. Τὴν γράφει πάντοτε: «ὁ Πανυπέρτιμος τῆς Ὕδρας Βράχος». Καὶ δὲν ἔχει καθόλου ἄδικο, οὔτε εἶναι ὑπερβολικὸς εἰς τὸν ἐπιτυχῆ αὐτὸν χαρακτηρισμόν. Πρῶτον διότι οὐδέποτε ἐπάτησε κατακτητοῦ ποδάρι στὸ νησὶ καὶ δεύτερον διότι εἰς τὸν Ἀγῶνα τοῦ 21 ἡ Ὕδρα προσέφερε μὲ τὸ παραπάνω ὅ,τι εἶχε. Καὶ εἶχε πολλά: Χρυσάφι, αἷμα, πλοῖα, πεῖραν.

Χρυσάφι; Τὶς λίρες τὶς ἄδειασε μὲ τὸ φτυάρι ἀπὸ τὶς στέρνες τῶν ἀρχοντικῶν της εἰς τὸν κορβανᾶν τῆς ἀγωνιζομένης Πατρίδος.

Αἷμα; Καὶ στὴ στεριὰ καὶ στὴ θάλασσα τὄχυσαν μπόλικο τὰ παιδιά της. Ὄχι μόνον στὶς ναυμαχίες ἀλλὰ καὶ στὶς μάχες τῆς ξηρᾶς.

Πλοῖα; Εἶχε κι' ἔδωσε τὰ περισσότερα ἀπὸ κάθε ἄλλο νησὶ ἢ παραθαλάσσιο. Περισσότερα πολὺ κι' ἀπὸ τὶς Σπέτσες κι' ἀπὸ τὰ Ψαρά.

Πεῖραν; Ναυάρχους καὶ ἀρχηγοὺς καὶ πεπειραμένους θαλασσόλυκους καὶ πολεμιστάς; Ἄλλο τίποτε. Ἕνα σωρὸ καὶ διαρκῶς.

Καὶ ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἑλληνικὸν πολεμικὸν ναυτικόν, ἡ Ὕδρα θὰ λάμπη καὶ θὰ ξεχωρίζη ὡς «ἡρωοτόκος» καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου. Καὶ θὰ μᾶς δίνη εἰς γενεὰς γενεῶν ναυάρχους τῆς Ἑλλης καὶ μπουρλοτιέρηδες εἰς τὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης σὰν τὸν Νικόλαον Βότσην.

Θ. Γ. Παπαμανώλης

ΣΚΙΤΣΑ ΗΡΩΩΝ

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΧΡΗΣΤΟΥ

Στὶς 21 Ἰουνίου 1908, ἕνας νεαρὸς ὑπόδικος, ἁλυσόδετος καὶ τριγυρισμένος ἀπ' τὸ ἰσχυρὸ ἀπόσπασμα τῆς φρουρᾶς τῶν φυλακῶν τοῦ Μοναστηριοῦ, ὡδηγήθηκε μπροστὰ στὸ ἔκτακτο τουρκικὸ δικαστήριο. Γύρω - γύρω του στρατιῶτες, φύλακες καὶ μάρτυρες τῆς κατηγορίας, τὸν κυττάζαν καχύποπτα. Κι' ὅμως, ὁ ὑπόδικος αὐτὸς δὲν εἶχε καθόλου ἀνησυχητικὴ ἔκφρασι. Σ' ὅλη του τὴ μορφὴ μιὰ γαλήνη ἀπόκοσμη ἦταν χυμένη καὶ μιὰ γλυκύτητα, ποὺ θύμιζε Ναζωραῖο... Ἕνα κεφάλι ὁλόξανθο, δυὸ μάτια γαλάζια καὶ κατακάθαρα, σὰν ἀνοιξιάτικος οὐρανός. Ὅλ' αὐτά, τοποθετῆστέ τα σ' ἕνα στιβαρὸ καὶ καλοδεμένο κορμὶ μετρίου ἀναστήματος καὶ θάχετε τὴν εἰκόνα τοῦ ὑποδίκου. Ἡλικία ὄχι μεγαλύτερη τῶν εἴκοσι χρονῶν. Βλέμμα γεμάτο καλωσύνη. Ἐλαφρότατα εἰρωνικὸ μειδίαμα στὰ χείλη.

Τέτοιος ἦταν ὁ Πέτρος Χρήστου. Κι' ὅμως, αὐτὸν τὸν ἀμούστακο νεανία τὸν κυττάζαν μὲ τρόμο κι' ἀνησυχία οἱ φύλακές του στρατιῶτες, οἱ ψημένοι στὶς ἀκτῖνες τοῦ καλοκαιριάτικου ἥλιου, στὴ φλόγα τοῦ μπαρουτιοῦ καὶ στὸ παγερὸ φύσημα τοῦ βορηᾶ.

Καὶ δὲν εἶχαν ἄδικο. Οἱ μάρτυρες τῆς κατηγορίας, ποὺ ἐξιστόρησαν σὲ λίγο τὴ δρᾶσι τοῦ νεαροῦ ἐκείνου ἥρωα, ἀπόδειξαν — χωρὶς νὰ τὸ θέλουν — ὅτι μέσα του κρυβόταν μιὰ ψυχὴ ἀπὸ κεῖνες, ποὺ μόνο στοὺς ἀληθινοὺς γίγαντες τῆς τόλμης μποροῦμε νὰ συναντήσουμε.

* * *

Καί, νὰ ποιὰ ἦταν καὶ πῶς ἐξετέθηκε ἡ δρᾶσι τοῦ Πέτρου Χρήστου, στὸ δικαστήριο:

Ἦταν δὲν ἦταν δεκάξη χρονῶν ὁ μικρὸς ἥρωας, ὅταν — στὰ 1904 — ἀρχίνησε ὠργανωμένος ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Μακεδονίας. Τὰ λίγα χρόνια τῆς ζωῆς του δὲν στάθηκαν ἱκανὰ νὰ κοιμίσουν τὴ μεγάλη πατριωτικὴ φλόγα, ποὔκλεινε στὴν προνομιακὴ ψυχή του. Κι' ἔτσι, ἀπ' τὸ καλοκαῖρι ἐκείνης τῆς χρονιᾶς ὁ μικρὸς Πέτρος ἐγκατέλειψε στὸ Μοναστήρι, τὴ μητέρα του καὶ τὴν ἀδελφή του καὶ τράβηξε δυτικά, πρὸς τὸ βουνὸ Περιστέρι. Ἐκεῖ σ' ἕνα μικρὸ χωριὸ ἔμεινε ὅλο τὸ χειμῶνα, κάνοντας τὸ δάσκαλο στὰ μικρὰ Ἑλληνόπουλα καὶ ζητῶντας νὰ τοὺς μεταδώση τὰ μεγάλα αἰσθήματα, ποὺ ὁ ἴδιος ἔκλεινε μέσα του γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ κομιτατζῆδες ἀναταράχτηκαν τότε κι' ἔστειλαν τὸν περιβόητο ἀρχηγὸ τους Ναούμ, μὲ κάμποσους συντρόφους, γιὰ νὰ χτυπήση τὸν μικρὸ τολμητία καὶ νὰ τιμωρήση τοὺς χωριάτες, ποὺ τὸν δέχτηκαν γιὰ δάσκαλο τῶν παιδιῶν τους. Μὰ ὑπολόγισαν χωρὶς τὴν ἀνδρεία τοῦ νεαροῦ δασκάλου, ποὺ μόλις τότε πατοῦσε τὰ δεκάξη του χρόνια. Ὁλόκληρη νύχτα ὁ Πέτρος Χρήστου, μὲ τὸ ντουφέκι στὸ χέρι, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἑλλήνων τοῦ χωριοῦ, ἐπολέμησε ἀποτελεσματικὰ καί, πρὸς τὸ ξημέρωμα, ἀνάγκασε τὸν διαβόητο ἀρχικομιτατζῆ νὰ φύγη ντροπιασμένος κι' ἄπρακτος!

Αὐτὸ ἦταν τὸ πρῶτο «βάπτισμα τοῦ πυρός», ποὺ πῆρε ὁ νεαρὸς Πέτρος. Κι' αὐτὸ ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ τὸν πείση ὅτι τὸν «σήκωνε τὸ ντουφέκι!».

Τὸν ἴδιο χρόνο — ἄνοιξι τοῦ 1905 — κατατάχτηκε στὸ σῶμα τοῦ Καραβίτη, ἐπίσημος πιὰ ἀντάρτης. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ἔδρασε κι' αὐτὸς καὶ πολέμησε γενναῖα σ' ὅλα τὰ γύρω χωριὰ καὶ τὰ βουνά,— στὸ Μεγάροβο, στὴ Νιζόπολι, στὸ Περιστέρι, στὸ Μορίχοβο.

Λίγον καιρὸ ἀργότερα τὸν βρίσκουμε ἀνάμεσα στοὺς διαλεχτοὺς ἀντάρτες τοῦ περίφημου ἀρχηγοῦ Γ. Μακρῆ, νὰ κερδίζη ἀμέριστο τὸ θαυμασμὸ τοῦ ἀτρόμητου καὶ γιγαντόσωμου καπετάνιου του.

Ἀκόμα πιὸ ἀργά, ὁ νεαρὸς Πέτρος Χρήστου, ψημένος πιὰ στὶς κακουχίες τοῦ ἀντάρτη κι' ἔμπειρος χειριστὴς τοῦ γκρά, κατατάχτηκε στὸ σῶμα τοῦ καπετὰν Βάρδα, ποὺ δὲν ἦταν ἄλλος ἀπ' τὸν συμμαθητὴ καὶ στενὸ φίλο τοῦ Παύλου Μελᾶ ἀνθυπολοχαγὸ τοῦ πυροβολικοῦ Γ. Τσόντο.

Κοντὰ στὸν καπετὰν Βάρδα πολέμησε ὁ Χρήστου ὡς τὸ χειμῶνα τοῦ 1906, μ' ἀφάνταστο ἡρωϊσμό.

Ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ ἦρθε ἡ ἀμοιβὴ γιὰ τὴν τόση δρᾶσι του. Τὸ Κομιτᾶτο ποὺ διοικοῦσε ἀπ' τὴν Ἀθήνα τὸν Μακεδονικὸ ἀγῶνα διώρισε κι' ἀνεγνώρισε τὸν νεαρὸ ἀντάρτη, ποὺ δὲν εἶχε ἀκόμα πατήσει τὰ δεκαεννηά του χρόνια, **ὁπλαρχηγό!**

Ἡ τιμὴ ἦταν μεγάλη κι' ἴσως - ἴσως πρωτοφανὴς στὰ χρονικὰ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. Μὰ δὲν ἦταν καθόλου ἄδικη!

Ὁ Πέτρος Χρήστου, ὁ ἀντάρτης μὲ τὴ φλογερὴ ψυχὴ καὶ τὰ καταγάλανα μάτια, ποὺ καθρέφτιζαν ὁλόκληρο τὸν Ἑλληνικὸ οὐρανὸ καὶ τὴ θάλασσα τὴν Ἑλληνική, εἶχε πιὰ ὅλα τὰ προσόντα τοῦ καπετάνιου... τοῦ Ἕλληνα καπετάνιου!... Ἦταν γενναῖος, τολμηρός, ἡρωϊκὸς κι' ἦταν γλυκός, μεγαλόκαρδος, ἱπποτικός...

Ἀνεξάρτητος πιά, ἔδρασε μὲ τὸ Σῶμα του σ' ὅλη τὴν περιφέρεια τοῦ Μοναστηριοῦ. Τρομοκρατοῦσε ὁ νεαρὸς ἀρχιαντάρτης τοὺς ἐχθρούς, ἦταν ἀκράτητος στὶς μάχες κι' ἡ φήμη του ἦταν ἀπὸ κεῖνες τὶς δίκαιες φῆμες, ποὺ κερδίζονται μὲ τὸ αἷμα καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν σκληρό. Ἀλλὰ κι' ἡ καλωσύνη του δὲν εἶχε ὅρια. Ἦταν στοργικὸς καὶ συμπονετικὸς γιὰ τοὺς ἀδύνατους. Κι' ὅλοι εὐλογοῦσαν τ' ὄνομά του — ὅλοι οἱ δίκαιοι καὶ τίμιοι ἄνθρωποι — ὥσπου μιὰ μέρα προδόθηκε καὶ πιάστηκε μέσα σὲ μιὰ κρυψῶνα, μαζὶ μὲ τρεῖς συντρόφους του!

Ἡ σύλληψι γίνηκε στὶς 21 τοῦ Μάη 1908, στὸ χωριὸ Μπούκοβο, ὡς δέκα χιλιόμετρα νοτιοδυτικὰ τοῦ Μοναστηριοῦ. Ἕνα μῆνα ἀργότερα, φορτωμένος τὶς βαρειὲς ἁλυσίδες τοῦ καταδίκου,— ὅπως τὸν συναντήσαμε στὴν ἀρχὴ τῆς ἱστορίας μας,— τραβιῶταν ὁ νεαρὸς καπετάνιος μπροστὰ στὸ δικαστήριο, μὲ τὸ μειδίαμα στὰ χείλη καὶ χωρὶς καμμιὰν ἐλπίδα στὴν καρδιά...

* * *

Ἡ δίκη σύντομη. Ἡ ἀπόφασι ἐκ τῶν προτέρων γνωστή. Δέκα λεπτὰ ἀργότερα ὁ μαρτυρικὸς καπετάνιος ἔφευγε καὶ πάλι ἀπ' τὸ δικαστήριο κι' εὐθυτενής, σχεδὸν ἀνάλαφρος, ἔπαιρνε μὲ τὴ συνοδεία του τὸ δρόμο τῆς φυλακῆς. Οὔτε οἱ χοντρὲς ἁλυσίδες του, μὰ οὔτε κι' ἡ θανατικὴ καταδίκη ποὺ ἔσερνε τώρα μαζί του φαινόταν νὰ τὸν βαραίνη!...

* * *

Ὑπῆρχε στὴν πόλι τοῦ Μοναστηριοῦ — δὲν ξέρω ἂν σώζεται ἀκόμα — ἐκεῖ, πρὸς τὸ σιδηροδρομικὸ σταθμό, μιὰ πελώρια λεύκα. Ἦταν μιὰ λεύκα θεώρατη, ποὺ εἶχε τοῦτο τὸ κοινὸ μὲ τὸ περίφημο πλατάνι τοῦ Ἀλήπασα, στὰ Γιάννενα: Ὅτι κάθε της κλαδὶ εἶχε γίνει χιλιάδες φορὲς ἀγχόνη, γιὰ τοὺς μαρτυρικοὺς ἀγωνιστὲς τῆς ἐλευθερίας κι' ἀνάμεσα στ' ἀσημοπράσινα φύλλα της ἀκινητοῦσεν ἡ στερνὴ πνοὴ χιλιάδων ἀνθρώπων, ποὺ θυσιάστηκαν στὸ βωμὸ τῆς Πατρίδος!...

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴ μακάβρια λεύκα ὡδηγήθηκε κι' ὁ Πέτρος Χρήστου, μέσ' στὶς ἀμφίβολες σκιὲς τῆς αὐγῆς τῆς 25 Ἰουνίου 1908!... Ἕνας πελώριος βρόχος κρεμόταν ἀπὸ κάποιο κλαδί. Ἕνας βρόχος ποὺ συμβόλιζε, γιὰ τὸν νεαρὸ καπετάνιο, τὸν θάνατο! Πλησίασε μὲ βῆμα σταθερό. Πέρασε ὁ ἴδιος στὸ λαιμό του τὸ τραγικὸ σκοινί! Καί, περίμενε...

«Τὸ θάνατο καὶ τὸν ἥλιο δὲν μπορεῖς νὰ τὰ κυττάξης κατάματα!», συνήθιζε νὰ λέη ὁ Μέγας Ναπολέων. Κι' ὅμως τὰ λόγια του βρῆκαν τὴν πιὸ οἰκτρὴ διάψευσι στὸ πρόσωπο τοῦ εἰκοσάχρονου ξανθόμαλλου ἥρωα! Ἀτάραχος, ἀκίνητος, χωρὶς καθόλου νὰ βουρκώσουν τὰ γαλάζια του μάτια, ἀντίκρυζε τὸν θάνατο, σχεδὸν προκλητικά, σὰν γνήσιος Ἕλληνας...

Ὁ δήμιος τράβηξε τὸ σκοινὶ μὲ δύναμι... Κι' ἔτσι ἔκλεισε ἡ λιγόχρονη ἐκείνη ζωή, ἡ γεμάτη ἀπὸ μιὰ δυσανάλογα μεγάλη δρᾶσι, ποὺ ἀκόμα μέχρι σήμερα μᾶς συγκινεῖ!...

Ἠλίας Μπακόπουλος

Οἱ βαθμοφόροι τοῦ 28ου Ὑποτομέως (Λεοντείου Λυκείου).

Ἡ πρώτη ὁμὰς Φαλαγγιτῶν τοῦ Τάγματος Πόμπιας.

ΧΡΟΝΙΑ

ΠΟΛΛΑ

1) Φαλαγγῖται Ἄστρους μετὰ τῆς διοικήσεώς των.

2) Σκαπανάκια τοῦ χωρίου Καλύβια ἐπαρχ. Κατερίνης

3) Φαλαγγίτισσαι Τρικκάλων εἰς μίαν παρέλασιν.

4) Φαλαγγίτισσαι Μελιγαλᾶ παρελαύνουσαι.

5) Ὁμὰς Φαλαγγιτῶν Πωγωνίου, Ὑποτομέως Βασιλικοῦ

Ἕνα ἐπίκαιρο χρονογράφημα τοῦ Ι. Κονδυλάκη

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Ἄλλοτε τὰ κάλαντα ἐψάλλοντο ἀποκλειστικῶς ἀπὸ παιδιά· καὶ τὰ ἀφελῆ ταῦτα στιχουργήματα διὰ παιδικὰ χείλη φαίνονται προωρισμένα. Ἀλλ' ἀπό τινων ἐτῶν εἰς τὰς ὀξείας καὶ ψελλιζούσας φωνὰς τῶν παιδίων προσετέθησαν αἱ βαρεῖαι φωναὶ ἀνδρῶν πωγωνοφόρων καὶ πολλάκις παρηλίκων καὶ σεβασμίων. Ἐκ τῆς ἐκβολῆς δὲ ταύτης τὰ κάλαντα χάνουν τὸν ἀφελῆ καὶ παιδικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα καὶ λαμβάνουν τροπὴν μουσικῆς ἐπαιτείας, ὡς ἡ καθημερινὴ ἐκείνη τῶν πλανοδίων μὲ τὰ ὄργανά των καὶ τῶν τυφλῶν μὲ τὴν φυσαρμόνικαν, ἡ ὁποία εἶναι τοσοῦτο μᾶλλον ἀηδὴς καθ' ὅσον ἔχει καὶ ἀξιώσεις. Οἱ τραγουδισταὶ τῶν ὁδῶν καὶ τῶν καπηλείων, ἐνθουσιασμένοι μὲ τὴν φωνὴν καὶ τὴν τέχνην των νομίζουν ὅτι ἐξευγενίζουν τὰ κάλαντα ποικίλλοντες αὐτὰ μὲ τοὺς βρυχηθμούς, μὲ τοὺς ὁποίους ταράσσουν κατὰ τὰς χειμερινὰς νύκτας τὸν ὕπνον τῶν φιλησύχων Ἀθηναίων. Ἐνίοτε μάλιστα περιφρονοῦν ἐντελῶς τὰ κάλαντα καὶ μᾶς ψάλλουν Καβαλερίαν ἢ τραγούδια μὲ τὰ ὁποῖα συγκινοῦν τὰς ὑπηρετρίας.

Οὕτω μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς κινητοποιεῖται αὐτὰς τὰς ἡμέρας μὲ μουσικὰ ὄργανα, αὐλούς, τύμπανα καί... δίσκον, ἐναντίον τῶν ἄλλων κατοίκων τῶν δύο πόλεων. Μόλις ἕνας ὅμιλος παύει, ἄλλος ἀρχίζει, καὶ τὸν ἕνα δίσκον διαδέχεται ἄλλος, ὁ δὲ θόρυβος καὶ ὀρυμαγδὸς εἶναι ἀδιάκοπος εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰ καφενεῖα, εἰς τὰ σπίτια. Τὸ πρᾶγμα καταντᾶ ἐφιάλτης, εἰς τὸν ὁποῖον χιλιάδες χειρῶν προτείνονται μὲ δίσκους καὶ χιλιάδες βλεμμάτων σᾶς πολιορκοῦν μὲ μίαν ἱκεσίαν.

— Νὰ τὰ ποῦμε;

Ἔπειτα ἔρχονται τὰ δῶρα τῆς πρωτοχρονιᾶς, οἱ μπουναμάδες. Ἐκτὸς τῶν δώρων τὰ ὁποῖα ἀνταλλάσσομεν μὲ τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς φίλους, εἶναι καὶ τὰ ἄλλα φιλοδωρήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν ἀντάλλαγμα, διότι δίδονται πρὸς κατωτέρους, πρὸς ἀνθρώπους, οἵτινες μᾶς παρέχουν ὑπηρεσίας καθ' ὅλον τὸ ἔτος, χωρὶς πολλάκις νὰ τοὺς γνωρίζωμεν. Καὶ οἱ ἄγνωστοι οὗτοι θεράποντες αὐξάνουν καταπληκτικῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Χωρὶς νὰ τὸ ἐννοοῦμεν, συνομολογοῦμεν καθ' ὅλον τὸ ἔτος πολυαρίθμους μικροϋποχρεώσεις, αἵτινες παρουσιάζονται κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν τοῦ νέου ἔτους ὡς λησμονημένοι λογαριασμοί.

Μία κυρία μοῦ ἔλεγε προχθὲς ὅτι μεταξὺ τῶν ἄλλων παρουσιάσθη καὶ

τῆς ἐζήτησε μπουναμᾶν καὶ ὁ κουβαλητὴς τοῦ κόκ, τὸ ὁποῖον ἀγοράζουν διὰ τὴν θερμάστραν. Ὁ ἄνθρωπος ὑπηρετεῖ ἐπὶ μισθῷ τὸν ἔμπορον τοῦ κόκ, ἀλλὰ νομίζει ὅτι ἐρχόμενος εἰς συνάφειαν μὲ τὸ μαγειρεῖον ἢ τὴν θερμάστραν σας, σᾶς κάνει τιμήν, τὴν ὁποίαν ὀφείλετε ν' ἀμείψητε κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους.

Ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων τῶν ζητούντων πρωτοχρονιάτικα φιλοδωρήματα αἱ ἀξιώσεις δὲν εἶναι περισσότερον δικαιολογημέναι ἀπὸ τὴν ἀξίωσιν τοῦ κομιστοῦ τοῦ κόκ. Οἱ ὑδροκομεῖς, οἱ διανομεῖς, οἱ ὁδοκαθαρισταὶ καὶ λοιποὶ κοινοὶ θεράποντες, ὡς θεωροῦν ἑαυτούς, εἶναι δημόσιοι ἢ ἰδιωτικοὶ ὑπηρέται, μισθωτοὶ ἀμειβόμενοι διὰ ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσφέρουν. Οἱ δὲ ὑπηρέται τῶν ἑστιατορίων καὶ τῶν μεγάλων καφενείων, ἐκτὸς τῶν μισθῶν των, λαμβάνουν καὶ καθημερινὰ φιλοδωρήματα παρὰ τῶν πελατῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν τοὺς ἐμποδίζει νὰ νομίζουν ὅτι μένουν καὶ ἐκκρεμεῖς πρὸς αὐτοὺς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας οἱ πελάται ὀφείλουν νὰ ἐξοφλήσουν κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ νέου ἔτους. Ἅμα εἰσέλθετε εἰς καφενεῖον ἢ ἑστιατόριον, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσέρχεσθε πρώτην φοράν, θὰ σᾶς φέρουν τὸ διπλότυπον τοῦ φόρου, ἀποτελούμενον συνήθως ἀπὸ τετράγωνον χαρτίον, τὸ ὁποῖον σᾶς εὔχεται χρόνια πολλὰ καὶ ἀρκετὰ εὐτυχῆ.

* * *

Ὅπως δὲ εἰς ὅλα εἰσεχώρησεν ἡ κιβδηλία, καὶ εἰς τὸ ἔθιμον τῶν μπουναμάδων εἰσεχώρησεν ἡ πλαστοπροσωπία. Ἐκτὸς τῶν γνησίων ἀπαιτητῶν, παρουσιάζονται εἰς τὰ σπίτια ἰσάριθμοι τοὐλάχιστον, τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα βασίζονται εἰς ἐντελῶς φανταστικὰς ἢ ἀνυπάρκτους ὑπηρεσίας. Εἶναι διανομεῖς ἐφημερίδων, αἵτινες οὐδέποτε ἐξεδόθησαν ἢ τὰς ὁποίας οὐδέποτε εἴδατε καὶ οὐδέποτε ἠκούσατε ἢ παρουσιάζονται ὡς τηλεγραφικοὶ διανομεῖς, διότι ἐλπίζουν νὰ διορισθοῦν εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Ἄλλοι δέ, διὰ νὰ μὴ συμπέσουν μὲ ἄλλους εἰς τὰ ἐπαγγέλματα, εὑρίσκουν τίτλους ὅλως ἰδιαιτέρους. Σᾶς λέγουν π. χ. ὅτι εἶναι πλοίαρχοι ἢ μοῦτσοι τοῦ ὁδοστρωτῆρος.

Καὶ ἡ ἐπαιτεία αὐτή, ἡ ὁποία διαρκεῖ μόνον ὀλίγας ἡμέρας, δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ὀχληρὰ ἀπὸ ἐκείνην, ἥτις διαρκεῖ καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Διότι συμπίπτει εἰς ἡμέρας μετ' ἄλλων δαπανῶν καὶ ἐνοχλήσεων τῶν νεύρων.

† Διαβάτης

Παρ' ὅλην τὴν τελειοποίησιν καὶ τὴν εὐρυτάτην χρησιμοποίησιν μηχανικῶν μέσων διὰ τὴν μετακίνησιν στρατοῦ, τηλεβόλων καὶ πυρομαχικῶν, εἰς τοὺς πολέμους ἐξακολουθοῦν νὰ χρησιμοποιοῦνται ἀκόμη τὰ ζῶα, καὶ ὄχι μόνον διὰ τοὺς σκοποὺς ποὺ ἀναφέραμεν, ἀλλὰ καὶ ὡς μέσα συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων μονάδων, ὅπως αἱ περιστεραί.

Διὰ τὰ περισσότερα ὅμως ζῶα ὁ πόλεμος προκαλεῖ τὸν πανικὸν καὶ μὲ τὴν πρώτην ἐκπυρσοκρότησιν τρέπονται εἰς φυγήν, προβλέποντα ἐγγὺς τὸν θάνατον.

Εἰς τὰ 1870, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας καὶ τοῦ βομβαρδισμοῦ τῶν Παρισίων ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, μὲ τοὺς πρώτους κανονιοβολισμοὺς ὅλαι αἱ περιστεραί, τὰ σπουργίτια, οἱ κόσσυφοι καὶ ἄλλα μικρὰ πτηνὰ ἔσπευσαν ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὴν περιοχὴν καὶ τὰ κατοικίδια ζῶα ἐκρύβησαν εἰς τὰ σκοτεινότερα μέρη τῶν σπιτιῶν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου τοῦ 1914 παρετηρήθη πῶς συμπεριφέρονται τὰ διάφορα ζῶα ὅταν οἱ ἀντίπαλοι πολεμοῦν μεταξύ των. Τὰ πρῶτα ποὺ τρέπονται εἰς φυγὴν εἶναι ὁ ἀγριόχοιρος, ὁ τυφλοπόντικος καὶ ἡ ἀρκούδα, ποὺ ἔχουν πολὺ λεπτὴν ἀκοήν. Ἀκολουθεῖ τὸ ἐλάφι, ἀλλὰ ὁ λαγὸς ποὺ φημίζεται διὰ τὴν δειλίαν του, μένει ἀπαθέστατος. Ἀντιθέτως ὁ λύκος, ποὺ φημίζεται εἰς τοὺς γερμανικοὺς θρύλους ὡς ἀκόλουθος τοῦ Ἄρεως, ἐτράπη εἰς φυγήν, καὶ τὰ μεγάλα πτηνά, ὅπως ὁ ψιττακός, ὁ ἀγριόγαλλος καὶ ἡ ἀγριόπαπια, τὸν ἠκολούθησαν ἐν μέρει περισσότερον ἥσυχα.

Τὰς μεγαλειτέρας ζημίας ἀπὸ τὸν πόλεμον τὰς παθαίνουν τὰ ἀποδημητικὰ πτηνά. Κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ παρελθόντος Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἔφθασαν εἰς τὸ Λονδῖνον πτηνά, τὰ ὁποῖα ὑπὸ ὁμαλὰς περιστάσεις θὰ ἐπήγαιναν εἰς τὴν Νορβηγίαν διὰ μέσου τῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς Γαλλίας, καὶ δὲν ἐθεάθησαν πολλὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἐτράπησαν πρὸς ἄλλας χώρας.

Πολλὰ πτηνὰ προαισθάνονται τοὺς κρότους τοῦ πολέμου κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ποὺ προαισθάνονται τὸν σεισμό. Οἱ φασιανοὶ εἶχαν προαισθανθῆ τέσσαρας ὥρας πρὶν τὴν ναυμαχίαν, ποὺ ἔγινεν εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν τὴν 24ην Ἰανουαρίου 1916.

— Στὸν Αὐστροπρωσσικὸ πόλεμο τοῦ 1866, ἕνα βράδυ, ὁ στρατὸς τοῦ ἀρχιδουκὸς Ἰωσὴφ εὑρίσκετο κατασκηνωμένος ἔξω ἀπὸ ἕνα χωριὸ τῆς Βοημίας. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ὁ ἀρχιδοὺξ ποὺ ἐκοιμᾶτο εἰς ἕνα σπίτι τοῦ χωριοῦ, ἐξύπνησε ἀπὸ τὰς φωνὰς ἑνὸς στρατιώτου, ποὺ ἐζητοῦσεν ἐπιμόνως νὰ τὸν ἰδῆ. Ὁ ἀρχιδοὺξ τὸν ἐδέχθη καὶ ὁ στρατιώτης τοῦ εἶπε:

—Ὑψηλότατε, ὁ ἐχθρὸς πλησιάζει καὶ θὰ μᾶς ἐπιτεθῆ.

— Καὶ ὅμως αἱ προφυλακαὶ δὲν μᾶς εἰδοποίησαν, εἶπεν ἔκπληκτος ὁ ἀρχιδούξ.

— Εἶναι πολὺ φυσικὸ αὐτό, ἐπέμενε ὁ στρατιώτης, διότι δὲν τὸν εἶδαν ἀκόμη τὸν ἐχθρό.

— Καὶ πῶς τὸ ξέρεις ἐσύ;

— Λάβετε τὸν κόπον, Ὑψηλότατε, νὰ πλησιάσετε εἰς τὸ παράθυρον. Βλέπετε αὐτὰ τὰ σμήνη τῶν πουλιῶν ποὺ πετοῦν πρὸς νότον; Τὰ πουλιά, καθὼς γνωρίζετε, τὴν νύκτα κοιμῶνται, καὶ αὐτὴν τὴν ὥραν θὰ εὑρίσκοντο εἰς τὴν φωλεάν τους ἂν εἰς τὸ δάσος ἐβασίλευε ἡ γαλήνη. Ἀλλὰ ὁ ἐχθρὸς προχωρεῖ ὁλοταχῶς, τὰ πουλιὰ ἐτρόμαξαν καὶ τρέπονται εἰς φυγήν.

Ὁ ἀρχιδοὺξ ἐπείσθη, διέταξε συναγερμὸν καὶ μετὰ μίαν ὥραν διεξήχθη κανονικὴ μάχη, χωρὶς ἀπρόοπτα καὶ αἰφνιδιασμούς.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ HECTOR MALOT

Χωρίς οικογένεια

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Δὲν ξέρω τί σκέψεις ἔκαναν οἱ σύντροφοί μου. Μ' ἂν κρίνω ἀπ' τίς δικές μου, βέβαια δὲν θᾶταν φαιδρές....

Μ' ὅλη τὴν πεποίθησι τοῦ Δασκάλου δὲν ἤμουν καθόλου ἥσυχος γιὰ τὴν σωτηρία μας. Φοβόμουν τὸ νερό, τὸ σκοτάδι, τὸν θάνατο...

Δὲν θὰ ξανάβλεπα λοιπὸν τὴ Λίζα, τὴ Στεφανία, τὸν Ἀλέξη, τὸν Βενιαμίν. Καὶ πῶς θὰ μάθαιναν ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον ἂν πέθαινα τώρα ἐγώ;...

Δὲν θὰ ξανάβλεπα οὔτε τὸν Ἀρθοῦρο, οὔτε τὴν Κυρία Μίλλιγκαν, οὔτε τὸ Ματτία, οὔτε τὸν Κάπη; Ἄμ!... ἡ μάνα Μπαρμπερίνα, ἄμ ἡ μάνα Μπαρμπερίνα ἡ καϋμένη;... Ἔτσι οἱ σκέψεις μου ξετυλίγονταν θλιβερές, κι' ὅταν κοίταξα τοὺς συντρόφους μου γιὰ νὰ παρηγορηθῶ, τοὺς ἔβλεπα ὅλους θλιμμένους, ὅλους ἀπελπισμένους σὰν κι' ἐμὲ κι' ἔκανα πάλι σκέψεις ἀκόμα πιὸ πένθιμες. Κι' ὅμως ἐκεῖνοι ἦσαν συνηθισμένοι στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρακωρυχείου καὶ μποροῦσαν νὰ ὑποφέρουν πολὺ περισσότερο ἀπὸ μένα τὴ στέρησι τοῦ ἀέρα, τοῦ ἥλιου, τῆς ἐλευθερίας.

Ἄξαφνα μέσ' στὴ σιωπὴ σηκώθηκε ἡ φωνὴ τοῦ θείου Γάσπαρου.

— Μοῦ φαίνεται, εἶπε, πὼς ἀκόμα δὲν ἄρχισαν τίς ἐργασίες γιὰ τὴ σωτηρία μας.

— Πῶς τὸ συμπεραίνεις;...

— Μὰ δὲν ἀκούγεται τίποτα.

— Θὰ κατεστράφηκε ὅλη ἡ Χώρα. Θᾶταν σεισμός...

— Ἢ θὰ νομίζουν πὼς χαθήκαμε ὅλοι καὶ δὲν ἔχουν νὰ κάμουν τίποτα γιὰ μᾶς...

— Λέτε νὰ μᾶς ἀπαράτησαν;

— Γιατί ἔχετε τόσο κακὴ ἰδέα γιὰ τοὺς συντρόφους σας; εἶπε ὁ Δάσκαλος... Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ τοὺς κατηγορῆτε. Ξέρετε καλὰ πώς, ὅταν συμβαίνη δυστύχημα οἱ ἐργάτες δὲν ἀδιαφοροῦν γιὰ κείνους ποὺ κινδυνεύουν... Εἴκοσι, ἑκατὸ ἄνθρωποι θὰ προτιμοῦσαν νὰ σκοτωθοῦν παρὰ ν' ἀφήσουν ἀβοήθητο ἕνα σύντροφο. Δὲν τὸ ξέρετε αὐτό;...

— Ἀλήθεια.

— Ἀφοῦ εἶναι ἀλήθεια γιατί λέτε πὼς θὰ μᾶς ἀπαρατήσουν;

— Μὰ δὲν ἀκοῦμε τίποτα.

— Μὰ μποροῦμε ν' ἀκούσουμε τίποτα ἀπὸ δῶ μέσα;... Ἔπειτα, γιὰ νὰ κρίνουμε ἔπρεπε νὰ ξέρουμε τί εἶδος καταστροφὴ ἔγινε... Ἂν ἦταν σεισμὸς στὴν πόλι τώρα θὰ ξεπλακώνουν ἀνθρώπους ἀπὸ τὰ ἐρείπια. Ἂν ἦταν μόνον πλημμύρα ὅπως νομίζω ἐγὼ μπορεῖ νὰ καταστράφηκαν τὰ πηγάδια, μπορεῖ νάπεσε ἡ στοὰ μὲ τὸν λυχνοστάτη.

Χρειάζεται καιρὸς γιὰ νὰ διοργανωθῆ ἡ ἐργασία... Δὲν λέω πὼς θὰ σωθοῦμε, εἶμαι βέβαιος ὅμως πὼς θὰ ἐργασθοῦν γιὰ νὰ μᾶς σώσουν.

Τὸ εἶπε αὐτὸ μὲ ζωηρὸ τόνο γιὰ νὰ πεισθοῦν καὶ οἱ πιὸ δύσπιστοι καὶ οἱ πιὸ φοβισμένοι.

Ὁ Μπεργκουνοὺ ὅμως εἶχε ἀντίρρησι:

— Κι' ἂν νομίζουν πὼς πνιγήκαμε ὅλοι;

— Πάλι θὰ ἐργασθοῦν ἀποκρίθηκε ὁ Δάσκαλος. Ἂν φοβᾶσαι ὅμως ἀπ' αὐτὸ ἂς τοὺς δείξουμε πὼς εἴμαστε ζωντανοί, ἂς κτυποῦμε τοὺς τοίχους ὅσο δυνατώτερα μποροῦμε. Ξέρετε πῶς μεταδίδεται ὁ ἦχος διὰ μέσου τῶν στερεῶν;...

Ἂν μᾶς ἀκούσουν, θὰ ἰδοῦν πὼς πρέπει νὰ κάμουν γρήγορα. Κι' οἱ κρότοι μας θὰ τοὺς ὁδηγήσουν.

Χωρὶς ν' ἀκούση περισσότερα ὁ Μπεργκουνού, ποὺ φοροῦσε κάτι χοντροπάπουτσα ἄρχισε νὰ κτυπᾶ τὰ πόδια του στοὺς βράχους μ' ὅλη του τὴ δύναμι. Κι' ὁ κρότος αὐτὸς μᾶς ξύπνησε ἀπ' τὴ νάρκη. Θὰ μᾶς ἄκουγαν; Θὰ μᾶς ἀποκρίνονταν;...

— Ἀλήθεια, Δάσκαλε, εἶπε ὁ θεῖος Γάσπαρος, ἂν μᾶς ἀκούσουν, πῶς θὰ κάμουν γιὰ νὰ μᾶς σώσουν;

— Δυὸ τρόποι ὑπάρχουν κι' εἶμαι βέβαιος πὼς οἱ μηχανικοὶ θὰ μεταχειρισθοῦν καὶ τοὺς δύο: νὰ σκάψουν, νὰ τρυπήσουν τὴ γῆ ὥσπου νὰ βροῦν τὸ ἀνέβασμά μας, ἢ νὰ βγάλουν τὸ νερὸ ν' ἀδειάση τὸ ἀνθρακωρυχεῖο...

— Ὢ πολὺ εὔκολα καὶ τὰ δύο!

— Γιατί τάχα; Βρισκόμαστε σὲ βάθος σαράντα μέτρων. Ἂν τρυποῦν ἔξη ὡς ὀκτὼ μέτρα τὴν ἡμέρα σὲ ἑπτὰ ὀκτὼ ἡμέρες μᾶς φθάνουν.

— Δὲν τρυποῦν ὀκτὼ μέτρα τὴν ἡμέρα!

— Συνήθως ὄχι, ἀλλὰ σὲ τέτοια περίστασι..

— Ἔπειτα πῶς θὰ ζήσουμε ὀκτὼ μέρες;... Ὀκτὼ μέρες γιὰ συλλογίσου Δάσκαλε!...

— Καὶ τὸ νερό; πῶς θὰ μπορέσουν νὰ τρομπάρουν τὸ νερό;...

— Πρῶτο ποὺ δὲν ξέρουμε πόσο εἶναι: Διακόσιες, τριακόσιες χιλιάδες κυβικὰ μέτρα; Ἔπειτα γιὰ νὰ φθάσουν ὡς ἐδῶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ βγάλουν ὅλο: Εἴμαστε στὸ πρῶτο πάτωμα. Θ' ἀδειάζουν κι' ἀπὸ τὰ τρία πηγάδια συγχρόνως. Μπορεῖ νὰ γίνῃ γρήγορα...

Κι' ἡ συζήτησι αὐτὴ ἐξακολούθησε...

Τὸ συμπέρασμα γιὰ μένα ἦταν πὼς καὶ στὴν πιὸ εὐνοϊκὴ περίστασι καὶ στὴ μεγαλύτερη καλοτυχία, θᾆμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ μείνουμε τοὐλάχιστο ὀκτὼ ἡμέρες στὸν τάφο μας...

Ὀκτὼ ἡμέρες!... Αὐτὴ ἡ ἰδέα ἐκυρίευσε τὸ νοῦ μου κι' ἀπ' ὅλη τὴ συζήτησι, ἀπ' ὅλες τίς ὁμιλίες δὲν ἄκουγα πιὰ παρὰ τίς δυὸ αὐτὲς λέξεις: Ὀκτὼ ἡμέρες!!

Δὲν ξέρω ὕστερα ἀπὸ πόσην ὥρα ἡ συζήτησι ἔπαψε.

Ἄξαφνα ὁ Καρρορῆς ποὺ γιὰ νὰ εἶναι σχεδὸν κτῆνος εἶχε τίς ἰδιότητες τοῦ ζώου πιὸ ἀνεπτυγμένες ἀπὸ μᾶς, εἶπε:

— Ἀκοῦτε;

— Τί;

— Κάτι ἀκούγεται στὸ νερό.

— Μὴν ἔρριξες καμμιὰ πέτρα;

— Ὄχι εἶναι ἕνας κρότος ἀλλοιώτικος.

Ἀκροασθήκαμε. Ἐγώ, ἂν καὶ εἶχα καλὸ αὐτί, δὲν μπόρεσα ν' ἀκούσω τίποτα. Οἱ σύντροφοί μου ὅμως πιὸ συνηθισμένοι στοὺς κρότους τοῦ ὑπογείου ἄκουσαν...

— Ἀλήθεια, εἶπε ὁ Δάσκαλος κάτι συμβαίνει...

— Σὰν τί Δάσκαλε;

— Δὲν ξέρω.

— Μὴν πέφτει πάλι νερό;

— Ὄχι' ὁ κρότος δὲν εἶναι ἐξακολουθητικός. Γίνεται μὲ τραντάγματα καὶ μὲ διαστήματα κανονικά.

— Τότε παιδιά, σωθήκαμε φώναξε ὁ Δάσκαλος. Εἶναι τὰ βαγονάκια ποὺ βγάζουν τὸ νερό!

— Τὰ βαγονάκια;!...

Ὅλοι μαζὶ ξανάπαμε αὐτὴ τὴ λέξι καὶ σὰν ἠλεκτρισμένοι τιναχθήκαμε ὀρθοί.

Δὲν ἤμαστε πιὰ σαράντα μέτρα μέσα στὴ γῆ. Ὁ ἀέρας δὲν μᾶς ἐπίεζε, τ' αὐτιά μας δὲν βούϊζαν. Ἀναπνέαμε ἐλεύθερα καὶ οἱ καρδιές μας κτυποῦσαν.

Ὁ Καρρορῆς μοῦ ἔπιασε τὸ χέρι, μοῦ τὄσφιξε καὶ μοῦ εἶπε:

— Γειά σου, εἶσαι καλὸ παιδί!...

— Ὄχι ἐσὺ εἶσαι.

— Ἐσὺ εἶσαι σοῦ λέω.

— Μὰ ἐσὺ πρωτάκουσες τὰ βαγονάκια...

Καλὰ καὶ σώνει πὼς ἐγὼ ἤμουνα καλὸ παιδί! Ἔκανε σὰ μεθυσμένος... Μὰ μήπως ὅλοι μας δὲν ἤμαστε μεθυσμένοι ἀπὸ ἐλπίδα;... Ἡ ἐλπίδα ὅμως αὐτὴ δὲν ἔμελλε νὰ πραγματοποιηθῇ οὔτε τόσο γρήγορα, οὔτε γιὰ ὅλους μας...

Πρὶν ξαναϊδοῦμε τὸ ζεστὸ φῶς τοῦ ἥλιου, πρὶν ξανακούσουμε τὸν ἦχο τοῦ ἀέρα μέσ' στὰ φύλλα, πολλὲς ἡμέρες φοβερές, ἀτέλειωτες θὰ περνούσαμε κλεισμένοι κεῖ-μέσα πολυβασανισμένοι καὶ ρωτιούμενοι μὲ ἀγωνία ἂν πραγματικῶς θὰ ξαναβλέπαμε ποτὲ ἐκεῖνο τὸ φῶς κι' ἂν θὰ ξανακούγαμε τὴ γλυκειὰ ἐκείνη μουσική.

Ἀλλὰ γιὰ νὰ σᾶς διηγηθῶ καλὰ τὴ φοβερὴ αὐτὴ καταστροφὴ τῶν ἀνθρακωρυχείων τοῦ Τρουγέρα, πρέπει νὰ σᾶς εἰπῶ τώρα πῶς ἔγινε καὶ τί μέσα μεταχειρίσθηκαν οἱ μηχανικοὶ γιὰ νὰ μᾶς σώσουν.

⁂

Τὴ Δευτέρα τὸ πρωΐ, ὅταν κατεβήκαμε στὸ ἀνθρακωρυχεῖο, ὁ οὐρανὸς ἦταν σκεπασμένος ἀπὸ μαῦρα σύννεφα ποὺ προμηνοῦσαν θύελλα.

Κατὰ τίς ἑπτὰ ἡ θύελλα ξέσπασε κι' ἔγινε ἀληθινὸς κατακλυσμός. Τὰ σύννεφα ποὺ σέρνονταν χαμηλά, πιάσθηκαν μέσα στὴν κοιλάδα τοῦ Διβόννα, τριγυρισμένη ἀπὸ λόφους καὶ δὲν μπόρεσαν πιὰ νὰ σηκωθοῦν. Ὅσο νερὸ εἶχαν μέσα τους τὸ ἔχυσαν ὅλο στὴν κοιλάδα. Δὲν ἦταν βροχὴ ἐκείνη, ἦταν καταρράκτης, νεροποντή...

Σὲ λίγα λεπτὰ τὰ νερὰ τοῦ Διβόννα καὶ τῶν παραποτάμιων του ἐφούσκωσαν κι' ἐξεχείλισαν. Ὁ Τρουγέρας βρίσκοντας τὸν Διβόννα γεμᾶτο ἄρχισε νὰ ξεχύνεται στὸ ἔδαφος ποὺ σκεπάζει τ' ἀνθρακωρυχεῖα.

Τὸ ξεχείλισμα αὐτὸ ἔγινε σχεδὸν στὴ στιγμή. Μὰ οἱ ἀπέξω ἐργάτες ποὺ καταγίνονταν μὲ τὸ πλύσιμο τοῦ ὀρυκτοῦ, ἀναγκάσθησαν ἀπὸ τὴ θύελλα νὰ ζητήσουν καταφύγιο καὶ δὲν κινδύνεψαν καθόλου.

Δὲν ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ξεχείλιζε τὸ ποτάμι κι' ἐπειδὴ τὰ στόμια τῶν τριῶν πηγαδιῶν βρισκότανε σὲ ὕψη ποὺ τὰ νερὰ δὲν μπορούσανε ν' ἀνέβουν, ἡ μόνη τους ἀνησυχία καὶ φροντίδα ἦταν νὰ προφυλάξουν τοὺς σωροὺς τῆς ξυλείας, ποὺ εἶχαν ἑτοιμάσει γιὰ καινούργιες στοές.

Σ' αὐτὸ καταγίνονταν ὁ μηχανικὸς τοῦ ἀνθρακωρυχείου, ὅταν ἄξαφνα εἶδε τὰ νερὰ νὰ στριφογυρίζουν καὶ νὰ πέφτουν σ' ἕνα βάραθρο ποὺ εἶχαν ἀνοίξει μονάχα τους.

Τὸ βάραθρο αὐτὸ βρίσκονταν στὴν ἀρχὴ ἑνὸς στρώματος ἀπὸ γαιάνθρακα.

Δὲν τοῦ χρειάσθηκε πολλὴ σκέψι γιὰ νὰ καταλάβῃ τί θὰ γίνῃ: Τὰ νερὰ πέφτουν μέσα στὸ ἀνθρακωρυχεῖο. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ στρώματος ἐκείνου τοὺς χρησίμευε γιὰ κοίτη. Ἀπ' ἔξω χαμηλώνουν ὁλοένα. Τὸ ἀνθρακωρυχεῖο πλημμυρίζει. Θὰ γεμίσῃ ὅλο καὶ οἱ ἐργάτες θὰ πνιγοῦν. Τρέχει στὸ πηγάδι τοῦ Ἁγίου Ἰουλιανοῦ καὶ δίνει διαταγὲς νὰ τὸν κατεβάσουν. Ἀλλὰ ἐνῶ εἶναι ἕτοιμος νὰ μπῇ στὸ βαγονάκι, σταματᾶ. Μέσ' ἀπ' τὸ ἀνθρακωρυχεῖο ἀκούγεται ἕνας πάταγος φοβερός. Εἶναι ὁ χείμαρρος.

— Μὴν κατεβῆτε! Τοῦ λέγουν οἱ ἄνθρωποί του προσπαθῶντας νὰ τὸν ἐμποδίσουν.

Ἐκεῖνος τοὺς ξεφεύγει, βγάζει τὸ ρολόγι του καὶ τὸ δίνει σ' ἕναν ἀπ' αὐτούς.

— Πάρ' το, τοῦ λέει, νὰ τὸ δώσῃς τῆς κόρης μου ἂν δὲν ξαναγυρίσω.

Μπαίνει στὸ βαγονάκι καὶ προστάζει:

— Κάτω.

('Ακολουθεῖ)

Ἄρχισε νὰ χτυπᾷ μὲ τὰ χοντροπάπουτσά του τοὺς βράχους.

Τὸ τρομερώτερο ὅπλο

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΒΙΩΝ

Κανένα ἀπὸ τὰ τρομερὰ ὅπλα ποὺ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος χρησιμοποιεῖ ὡς μέσο καταστροφῆς τῶν συνανθρώπων του δὲν προκαλεῖ τόση φρίκη, ὅση ὁ λεγόμενος «πόλεμος τῶν μικροβίων». Εἶναι ἕνα ὅπλο ἄγνωστο, ἕνας ἐχθρὸς ὕπουλος, καὶ εἶναι φυσικὸ ὁ ἄνθρωπος νὰ καταλαμβάνεται ἀπὸ πανικὸ στὸ ἄκουσμα τῆς νέας αὐτῆς συμφορᾶς, ποὺ ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἐξαπολυθῇ ἐναντίον του.

Εἶναι ὅμως πραγματικὰ τόσο φρικτὸ τὸ ὅπλο αὐτό;

Ἂς δοῦμε περὶ τίνος πρόκειται. Ὅταν σήμερα γίνεται λόγος γιὰ τὸν «πόλεμο τῶν μικροβίων», ἐννοεῖται ἡ προσπάθεια ἑνὸς στρατοῦ νὰ ἐξαπολύσῃ ἐναντίον τοῦ ἀντιπάλου του διάφορες θανατηφόρες ἐπιδημίες, ποὺ ὅπως εἶναι γνωστὸ μεταδίδονται μὲ τὰ μικρόβια. Τὰ μικρόβια αὐτὰ θὰ καλλιεργοῦνται ἀπὸ εἰδικοὺς καὶ θὰ ἐξαποστέλλωνται στὸν ἐχθρό.

Ὅταν αὐτὸ εἶναι γνωστό, εἶναι ἀρκετὸ νὰ προκαλέσῃ τὸν πανικό. Χρόνια ὁ ἄνθρωπος ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ περιορίσῃ στὸ ἐλάχιστο τὶς τρομερὲς ἐπιδημίες ποὺ ἀφάνιζαν ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ χῶρες ὁλόκληρες καὶ ἡ τραγικὴ ἀνάμνησις τῶν συμφορῶν ποὺ προκαλοῦσαν ἄλλοτε δὲν ἔσβησε ἀκόμη ἀπὸ τὴ μνήμη τῆς ἀνθρωπότητας.

Ὡς τόσο δὲν εἶναι τόσο φοβερὸς ὁ «πόλεμος τῶν μικροβίων». Δὲν εἶναι δηλαδὴ ὁ χειρότερος πόλεμος. Κι' αὐτὸ γιατὶ ἡ ἴδια ἡ φύσις πρόκειται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ.

Ἂς ἐξετάσωμε ὅμως τὸ ζήτημα τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν μικροβίων στὸν πόλεμο.

Ἀπὸ ἀπόψεως χρησιμοποιήσεως τῶν «μικροβίων» ὡς ὅπλου πολεμικοῦ, τὰ μικρόβια καὶ οἱ θανατηφόρες ἐπιδημίες χωρίζονται σὲ τρεῖς κατηγορίες: α') Στὴ κατηγορία τῶν ἐπιδημιῶν ποὺ τὰ μικρόβιά των μεταδίδονται ἀπὸ ἄνθρωπο σὲ ἄνθρωπο. β') Στὴν κατηγορία τῶν ἐπιδημιῶν ποὺ τὰ μικρόβιά των μεταδίδονται στὸν ἄνθρωπο μὲ ἐνδιάμεσο μέσο, ὅπως π. χ. μὲ ἔντομα, πουλιά, ζῶα, νερό, τροφὲς κλπ. γ') Στὴν κατηγορία τῶν ἐπιδημιῶν ποὺ τὰ μικρόβιά των καὶ ὁ τρόπος μεταδόσεώς των εἶναι ἀκόμα ἄγνωστα.

Ἂς πάρωμε τώρα τὴν πρώτη κατηγορία.

Στὴν κατηγορία αὐτὴ ὑπάγονται οἱ ἐπιδημίες διφθερίτιδος, μηνιγγίτιδος κλπ. Ὡς τόσο οἱ ἐπιδημίες αὐτὲς δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν ἀποτελέσματα. Γιὰ νὰ μεταδοθοῦν πρέπει νὰ βρεθοῦν ἄνθρωποι νὰ ἐμβολιασθοῦν μὲ τὸ θανατηφόρο μικρόβιο, ἔπειτα νὰ κατορθώσουν νὰ εἰσχωρήσουν στὴν ἐχθρικὴ χώρα, νὰ ἔλθουν σ' ἐπαφὴ μὲ ἀνθρώπους ὑγιεῖς καὶ νὰ μεταδώσουν τὸ μικρόβιο. Τὸ πρᾶγμα ὅμως αὐτὸ εἶναι ἐξαιρετικὰ δύσκολο, ἂν ὄχι ἀδύνατο. Ἂς ὑποθέσουμε ὡς τόσο πὼς μερικοὶ τολμηροὶ μπολιάζονται μὲ τὶς ἀσθένειες αὐτὲς καὶ ἄρρωστοι εἰσχωροῦν στὴν ἐχθρικὴ χώρα. Καὶ ἀκόμα πὼς μεταδίδουν σὲ μερικὰ πρόσωπα τὴν ἀρρώστεια τους. Τὸ πρᾶγμα θὰ γίνῃ ἀμέσως γνωστό, οἱ ἄρρωστοι θ' ἀπομονωθοῦν, ἡ ἐπέκτασις τῆς ἐπιδημίας θὰ περιορισθῇ. Τὸ κέρδος θὰ εἶναι πάρα πολὺ μικρὸ καὶ χωρὶς καμμιὰ σημασία.

Ἐρχόμαστε τώρα στὴ δεύτερη κατηγορία. Στὴν κατηγορία αὐτὴ ἀνήκουν οἱ φοβερὲς ἐπιδημίες τῆς πανώλους ποὺ τὸ μικρόβιό της μεταδίδεται μὲ τοὺς ψύλλους, ποὺ πάλιν μποροῦν νὰ μεταφερθοῦν ἀπὸ τοὺς ποντικούς. Ἂς ὑποθέσουμε πὼς ἕνας στρατὸς ἐμβολιάζει ποντικοὺς μὲ πανώλην καὶ τοὺς ἀφίνει γιὰ νὰ μεταδώσουν τὴν τρομερὴ ἐπιδημία μὲ τοὺς ψύλλους. Ὁ στρατὸς αὐτὸς δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ εἶναι βέβαιος πὼς οἱ ἴδιοι ἢ ἄλλοι ποντικοὶ δὲν θὰ μεταδώσουν καὶ σ' αὐτὸν τὴν ἴδια ἐπιδημία. Οἱ ψύλλοι εἶναι γνωστὸ πὼς δὲν ἔχουν... ἐθνικὲς προτιμήσεις. Τὸν κίνδυνο λοιπὸν ποὺ διατρέχει ὁ ἐχθρός, διατρέχει καὶ κεῖνος ποὺ θὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ὅπλο αὐτό. Τὸ συμπέρασμα εἶναι φανερό. Κανένας δὲν ἀνάπτει φωτιὰ ποὺ θ' ἀπειλήσῃ νὰ κάψῃ κι' αὐτὸν τὸν ἴδιο.

Ἄλλη ἐπιδημία, ὁ ἐξανθηματικὸς τύφος, μεταδίδεται μὲ τὶς ψεῖρες. Ἀλλὰ καὶ τὰ παράσιτα αὐτὰ εἶναι... κοσμοπολιτικά. Οὔτε ἡ ἐπιδημία αὐτὴ μπορεῖ λοιπὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ, χωρὶς νὰ διατρέξῃ κίνδυνο κι' ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ τὴν χρησιμοποιήσῃ.

Μένουν λοιπὸν οἱ ἐπιδημίες ποὺ μεταδίδονται μὲ τὰ ζῶα, τὰ πουλιὰ καὶ τὸ νερό. Ὁ ἄνθραξ π. χ. μπορεῖ νὰ μεταδοθῇ μὲ τὰ ζῶα, ἡ ἄγνωστη ἀλλὰ φοβερὰ ψιττάκωσις, μὲ τοὺς παπαγάλους, ἡ χολέρα, ὁ τυφοειδὴς πυρετός, ἡ δυσεντερία, μεταδίδονται μὲ τὸ νερό.

Ὡς τόσο οὔτε αὐτὲς εἶναι τόσο ἐπικίνδυνες. Τὰ ζῶα, ἂν μολυνθοῦν, θὰ γίνουν ἀντιληπτὰ καὶ θὰ καταστραφοῦν, προτοῦ δοθοῦν πρὸς τροφήν. Τὸ νερὸ καὶ οἱ τροφὲς εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ μολυνθοῦν. Καὶ ὅταν ὅμως μολυνθοῦν εἶναι τόσο γνωστὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ τὰ μέσα καταπολεμήσεως τῶν ἐπιδημιῶν αὐτῶν, ὥστε τὸ κακὸ μπορεῖ νὰ χτυπηθῇ στὴν γέννησί του. Μόλις ἐκδηλωθῇ τέτοια ἐπιδημία, οἱ ἀσθενεῖς θ' ἀπομονωθοῦν καὶ οἱ ὑγιεῖς θὰ ἐμβολιασθοῦν.

Ὁ πραγματικὸς κίνδυνος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν τρίτη κατηγορία μὲ ἕνα ἐάν... Ἐὰν δηλαδὴ κάποιο Κράτος κατορθώσῃ ν' ἀνακαλύψῃ τὰ ἄγνωστα μικρόβια τῶν θανατηφόρων ἐπιδημιῶν, ὅπως εἶναι ἡ ὀστρακιά, αὐτὸ τὸ Κράτος θὰ μπορέσῃ νὰ ἐκμηδενίσῃ τὴν γῆν σπέρνοντας τὴ συμφορὰ καὶ τὸ θάνατο. Αὐτὸ ὅμως ἀποτελεῖ ἀπιθανότητα. Πρῶτον γιατὶ εἶναι δύσκολο ν' ἀνακαλυφθοῦν τὰ μικρόβια αὐτὰ καὶ δεύτερον εἶναι δυσκολώτερο νὰ καλλιεργηθοῦν σὲ τόση ποσότητα, ὅση θὰ εἶναι ἀρκετὴ γιὰ τὸν πόλεμο, χωρὶς νὰ γίνῃ γνωστὸ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐμπολέμους. Καὶ ὅταν τὰ μικρόβια εἶναι γνωστά, ἀμέσως εἶναι γνωστὸς καὶ ὁ τρόπος καταπολεμήσεώς των.

Μ' αὐτὰ τὰ λίγα λόγια δὲν θέλουμε νὰ ποῦμε πὼς ὁ κίνδυνος τοῦ πολέμου τῶν μικροβίων δὲν εἶναι σοβαρός. Πάντοτε εἶναι. Τὰ μικρόβια ὅμως δὲν εἶναι τὸ χειρότερο ὅπλο σ' ἕνα πόλεμο.

Ι. Ν. Β—ς

Η ΓΡΙΠΠΗ

Τώρα μὲ τὰ πρῶτα κρύα, ἰδίως μὲ τὶς πρῶτες βροχές, ποιὸς λίγο ποιὸς πολύ, προσβαλλόμεθα ἀπὸ γρίππη καὶ ἐπομένως τὸ θέμα μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἀσχοληθοῦμε εἶναι ἐπίκαιρο καὶ ἐνδιαφέρον. Νὰ σᾶς πῶ δὲ τὴν ἀλήθεια, τὸ πρῶτο μου συνάχι καὶ οἱ πρῶτες ἐνοχλήσεις τῶν φίλων, οἱ ὁποῖοι μᾶς εἰρωνεύονται, καὶ μὲ τὸ δίκηο τους, ὅτι δὲν μπορέσαμε ἀκόμη νὰ βροῦμε ἕνα φάρμακο γιὰ τὸ συνάχι, μοῦ θύμισε τὸ θέμα περὶ γρίππης.

Ἡ γρίππη λοιπὸν εἶναι ἀρχαιοτάτη ἀρρώστεια, ἴσως νὰ ἀριθμῇ τόσους αἰῶνας, ὅσους καὶ ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ πρώτη ὅμως ἐπιδημία ποὺ περιγράφεται ἀπὸ ἐπιστήμονας ἔγινε τὸ 1323 στὴν Ἰταλία. Ἀπὸ τότε μέχρι τοῦ 1918, ποὺ ἐνέσκηψε ἡ πιὸ φοβερὰ ἐπιδημία σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη, ποὺ ἐστοίχισε ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, ἐνέσκηψαν κατὰ μεγάλας περιόδους διάφορες ἐπιδημίες γρίππης μὲ πολυάριθμα θύματα.

Τὴν ὀνομασίαν της τὴν ὀφείλει στοὺς Γάλλους ἀπὸ τὸ ρῆμα gripper=ἁρπάζω. Ἡ παλαιὰ της ὀνομασία «Ἰνφλουέντσα» προήρχετο ἐκ τοῦ influentia=ἐπίδρασις, διότι ἐνόμιζαν τότε ὅτι προήρχετο ἀπὸ ἄγνωστον ἐπίδρασιν ἐξ οὐρανοῦ. Καὶ τώρα τί εἶναι ἡ γρίππη; Δὲν εἶναι ὅπως νομίζουν συνάχι, βρογχίτις ἢ πνευμονία, ἀλλὰ μία ὀξεῖα λοιμώδης νόσος, ὅπως ἡ ἐλονοσία, ἡ ὀστρακιά, καταλαμβάνει δὲ ὁλόκληρο τὸν ὀργανισμὸ καὶ ὕστερα κάνει ὡς ἐπιπλοκὲς τὸ συνάχι, τὴν ἀμυγδαλίτιδα καὶ τὰ διάφορα πνευμονικὰ ἢ κοιλιακὰ νοσήματα. Ἐπειδὴ ὅμως συνήθως κάνει αὐτὲς τὶς ἐπιπλοκές, ὁ κόσμος τὴν νομίζει πνευμονικὸν νόσημα. Πολλὲς μάλιστα φορὲς δύσκολα κατορθώνομε νὰ πείσωμε ἕνα ἄρρωστο πὼς ἔχει γρίππη, χωρὶς ἐπιπλοκὲς μὲ πυρετὸ καὶ γενικὴ ἀδιαθεσία ἢ μὲ πόνους, διότι σοῦ λέγει «δὲν βήχω, γιατρέ μου, θὰ εἶναι δάγκειος ἢ τριήμερος». Μᾶς δικαιολογεῖ δὲ ὅταν τὴν τρίτην ἡμέραν ἀρχίσῃ ὁ βήχας.

Ἀκόμη δὲ μεγαλυτέρα δυσκολία συναντᾶμε ὅταν μὲ τὸν πυρετὸ ἐμφανισθοῦν ὡς πρῶτα συμπτώματα τῆς γρίππης πεπτικαὶ διαταραχαί, ὅπως ὁ ἔμετος καὶ ἡ διάρροια. Τότε δὲν θέλει νὰ πιστέψῃ ὅτι τὸ ἄγνωστον μέχρι τῆς στιγμῆς μικρόβιον τῆς γρίππης, ἀντὶ νὰ κάνῃ βρογχοπνευμονία κάνει διάρροια καὶ πόνους στὴν κοιλιά, δηλ. κοιλιακὴ γρίππη. Ἂς ἐνθυμηθοῦν ὅσοι ἔπαθαν γρίππη ὅτι τὶς πρῶτες ἡμέρες εἶχον μόνον πονοκέφαλον, ἀδιαθεσίαν γενικήν, πυρετό, κομάρες, ἀνορεξία καὶ πόνους διαχύτους καὶ ὕστερα ἄρχισαν ὁ βήχας, τὸ συνάχι καὶ τὰ παρεπόμενα. Αὐτὸ φανερώνει ὅτι τὸ μικρόβιο τῆς γρίππης εἰσέρχεται στὸ αἷμα, προσβάλλει ὅλο τὸν ὀργανισμό, καὶ ὕστερα ἐγκαθίσταται καὶ δημιουργεῖ ἱστορίες ἐκεῖ ποὺ ὑπάρχει ἀδυναμία.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχὲς)

Γ. Μπαμπούρης
Παιδίατρος

ΤΑ ΦΩΤΑ και οι Καλικάντζαροι

Μὲ τὴ γιορτὴ τῶν Θεοφανείων, ποὺ ὁ λαὸς τὴν λέει Φῶτα, γιατὶ ἐκείνη τὴν ἡμέρα «φωτίζονται», ἁγιάζονται τὰ νερά, τελειώνει καὶ τὸ Δωδεκαήμερο, τὸ ὁποῖο ἀρχίζει ἀπὸ τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Αὐτὴ τὴν ἡμέρα στὰ παραθαλάσσια μέρη ρίχνουν τὸ σταυρὸ μέσ' στὰ νερὰ καὶ παραβγαίνουν ποιὸς θὰ τὸν πρωτοβγάλη ἀπὸ κεῖ.

Ἂς δοῦμε τώρα τί ἔθιμα σχετικὰ

ἐπικρατοῦν στὰ διάφορα μέρη τῆς χώρας μας.

* * *

Στὸν Ἁλμυρό, καὶ πρὸ πάντων στὰ χωριά του, ἔχουν τὴν περίεργη συνήθεια νὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων καὶ ὄχι τὰ Χριστούγεννα ἢ τὴν Πρωτοχρονιά, ὅπως γίνεται ἀλλαχοῦ. Μαζεύονται τότε σ' ἕνα σπίτι εἴκοσι ὡς εἰκοσιπέντε παιδιὰ καὶ νέοι ποὺ λέγονται «Καλιντράδες». Ἀπ' αὐτοὺς πέντε εἶναι μεταμφιεσμένοι καὶ παριστάνουν τὰ ἑξῆς πρόσωπα: τὴ νύφη, τὸ γαμπρό, τὴν πεθερά, τὸ γιατρὸ καὶ τὸν ἀράπη. Ἀφοῦ ἑτοιμαστοῦν, γυρίζουν μὲ τὴ σειρὰ τὰ σπίτια τῶν γνωστῶν τους, ἀρχίζοντας ἀπὸ τοῦ παπᾶ, γιὰ νὰ πάρουν τὴν εὐχή του. Σὲ κάθε σπίτι ἀπ' ὅπου περνοῦν ψάλλουν τὸ παρακάτω τραγούδι:

Αὔριο τὰ Φῶτα κι' ὁ φωτισμὸς
καὶ χαρὰ μεγάλη στὸν Κύριο
καὶ στὸν Ἰορδάνη τὸν ποταμό.
Θέλ' ἀνέβω πάνω στοὺς οὐρανοὺς
γιὰ νὰ ρίξω δρόσο, δροσολογιά,
ν' ἁγιαστοῦν οἱ βρύσες καὶ τὰ νερά,
ν' ἁγιαστῆ ἡ Κυρά μας ἡ Παναγιὰ
μὲ τὰ θυμιατήρια στὰ δάχτυλα.
Σπάργανο βασταίνει, Θεοῦ παιδὶ
καὶ τὸν Ἄη-Γιάννη παρακαλεῖ:
—Ἄη-Γιάννη ἀφέντη καὶ Πρόδρομε,
δύνασαι βαφτίσης Θεοῦ παιδί;
—Δύναμαι καὶ θέλω καὶ προσκυνῶ
καὶ τὸν Κύριό μου παρακαλῶ.

Μόλις τελειώση τὸ τραγούδι, οἱ μεταμφιεσμένοι, ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῆς τὴ νύφη, περνοῦν μπρὸς ἀπ' τοὺς μεγαλύτερους τοῦ σπιτιοῦ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι τραγουδοῦν γοργά:

Γιὰ βάλτε τὰ χεράκια σας
στὴν ἀργυρὴ σας τσέπη
κι' ἂν βρῆτε κίτρινο φλουρὶ
δῶστε στὰ παλληκάρια.

Κάθε οἰκογένεια, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ χρήματα, τοὺς δίνει καὶ μιὰ κουλούρα ἢ «φῶτα». Γι' αὐτὸ οἱ καλιντράδες λέγονται ἀλλοιῶς καὶ «κουλουράδες» ἢ «φωτᾶδες».

Τὸ βράδυ τῶν Φώτων μὲ τὰ χρήματα ποὺ μάζεψαν ἀγοράζουν διάφορα φαγώσιμα καὶ διοργανώνουν σ' ἕνα φιλικὸ σπίτι διασκέδασι, τὸ λεγόμενο «ζεῦκι».

* * *

Στὴ Θράκη, τὴν ἡμέρα τοῦ Ἄη-Γιαννιοῦ, ἄντρες καὶ ἔφηβοι γύριζαν δυὸ-δυὸ τὰ σπίτια κρατῶντας ἕνα σκαμνὶ γιὰ ν' «ἀξιώσουν» τοὺς ἐνοίκους. Ἔβαναν δηλ. τὰ παιδιὰ κάθε σπιτιοῦ ἀπάνω καὶ τὰ σήκωναν τρεῖς φορὲς μὲ τὸ σκαμνὶ λέγοντας:

— Ἄξιος, ἄξιος! Κι' ἀπὸ χρόνου!

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Δωδεκαήμερου οἱ γυναῖκες ἀπέφευγαν νὰ ὑφαίνουν, γιατὶ πίστευαν πὼς ἔτσι θἄχαν βροντὲς ὅλο τὸ χειμῶνα. Ἄλλη προφύλαξι ποὺ λάβαιναν ἦταν νὰ μὴ γνέθουν καὶ νὰ μὴ σφυρίζουν τὴ νύχτα, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ τοὺς ἔκαναν κακὸ οἱ καλικάντζαροι.

Τὶς δώδεκα αὐτὲς μέρες πρόσεχαν νὰ μὴ βγάλουν καθόλου στάχτη ἀπ' τὴ γωνιά. Τὴ δωδεκαμερίτικη στάχτη τὴν πετοῦσαν ἔπειτα, γιὰ γιατρικό, στ' ἀμπέλια.

Οἱ κοπέλλες βιάζονταν νὰ τελειώσουν τὰ ἐργόχειρά τους, γιὰ νὰ μὴ μποῦν τὴ νύχτα οἱ καλικάντζαροι καὶ βρίσκοντάς τα μισὰ τὰ πάρουν.

Οἱ καλικάντζαροι εἶχαν τὸ ἰδίωμα νὰ κρύβωνται τὴν ἡμέρα στὸ λόγγο. Τὴ νύχτα ὅμως κατέβαιναν στοὺς μύλους κι' ἔγλυφαν τ' ἀλεῦρι.

Τὴν παραμονὴ ὅμως τῶν Φώτων τοὺς ἔπιανε τρόμος κι' ἔλεγαν ἀναμεταξύ τους:

Φεύγετε νὰ φεύγουμε
κι' ἔρχεται ὁ παπᾶς μὲ τὸν ἁγιασμὸ
κι' ἡ παπαδιὰ μὲ τὸ θερμό.

Θερμὸ στὴ λαϊκὴ γλῶσσα σημαίνει νερὸ ζεματιστό.

* * *

Στὴν Κυνουρία οἱ καλικάντζαροι, ποὺ ἐκεῖ τοὺς λένε «λυκοκαντζαραίους», φωνάζουν τὴ νύχτα μεταξύ τους:

— Μπλικικίκ, μπλικικίκ!

Ὅταν κανεὶς διψάση τὸ Δωδεκαήμερο καὶ θελήση νὰ πιῆ νερὸ τὴ νύχτα, πρέπει νὰ ἔχη ρίξει ἀπὸ πρὶν μέσ' στὸ κανάτι ἕνα κάρβουνο ἀναμμένο. Τὰ δαιμονικὰ φοβοῦνται τότε καὶ δὲν πᾶνε νὰ τὸ μαγαρίσουν.

Οἱ τσοπάνηδες πάλι ἔχουν τὸ ἔθιμο λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ Δωδεκαήμερο νὰ φράζουν τὰ μαντριά τους μὲ ἀγκαθωτοὺς θάμνους. Ἀλλοιῶς ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μποῦν τὴ νύχτα οἱ καλικάντζαροι καὶ τότε θὰ πάη ἄσχημα ἡ χρονιὰ γιὰ τὰ πρόβατα ἢ τὰ γίδια.

Στὸ ἴδιο μέρος φυλάγονται νὰ μὴ καοῦν ἢ πληγωθοῦν τὸ Δωδεκαήμερο, γιατὶ δὲν θὰ μπορέσουν νὰ γιατρευτοῦν παρὰ ἔπειτα ἀπὸ ἕναν ὁλόκληρο χρόνο.

Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἀποφεύγουν ἀκόμα νὰ περνοῦν ἀπὸ ποτάμια καὶ ρεματιές, γιὰ νὰ μὴν παρουσιαστοῦν μπροστά τους καλικάντζαροι.

* * *

Στὴν Ἄνδρο τοὺς καλικάντζαρους τοὺς λένε «καλιβρούσηδες», «μαντρακούκους» καὶ «καλισπούδηδες». Αὐτοί, κατὰ τὴ λαϊκὴ ἀντίληψι, ἔχουν πόδια γαϊδουριοῦ μὲ τσόκαρα καὶ οὐρὰ χοίρου. Κάνουν τὴν ἐμφάνισί τους τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ πρὶν ἀπὸ τὰ Φῶτα γίνονται ἄφαντοι. Λίγο πρὶν χτυπήση ἡ χριστουγεννιάτικη καμπάνα πᾶν ἀπάνω ἀπὸ τὴν καπνοδόχο καὶ φωνάζουν τοῦ νοικοκύρη:

— Κάηκε, μπάρμπα, τὸ λαρδί!

Ἐκεῖνος τότε πρέπει νὰ τοὺς ἀπαντήση:

— Ἄσ' το, γυιόκα μ', κι' ἂς καῆ!

Οἱ καλικάντζαροι τὶς νύχτες τοῦ Δωδεκαήμερου χορεύουν γύρω στὰ σπίτια βγάζοντας ἀπὸ τὸ στόμα τους φωτιές. Φοροῦν πολύχρωμα σαρίκια καὶ συχνάζουν προπάντων στὰ κατώγια. Ἅμα τὰ βροῦν ὅμως καθαρά, δὲν κάνουνε ζημιές. Τοὺς ἀρέσουν πολὺ τὰ σῦκα καὶ ψάχνουν ἐπίμονα νὰ τὰ βροῦν. Οἱ νοικοκυραῖοι ὅμως φροντίζουν νὰ τὰ κρύψουν σὲ ξύλινα δοχεῖα ποὺ τ' ἀλείφουν ἀπέξω μὲ σβουνιές. Τ' ἀφίνουν ἐκεῖ ὡς τὴ Σαρακοστὴ καὶ μονάχα τότε τὰ ξεκουπώνουν λέγοντας:

Πάρε τ' ἀλετρό σου
κι' ἄντε στὸ χωριό σου
κι' ἄνοιξε τὰ σῦκα σου
καὶ δῶσε τῶν παιδιῶν σου.

Τὰ παιδιὰ ποὺ γεννιοῦνται τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων μεταβάλλονται κι' αὐτὰ σὲ καλικαντζάρους. Γιὰ νὰ τ' ἀποφύγουν αὐτό, μονάχα ἕνας τρόπος ὑπάρχει: νὰ τὰ βαφτίσουν τὴν ἡμέρα τῶν Φώτων ἢ τοῦ Ἄη-Γιαννιοῦ.

Οἱ παλαιότεροι πίστευαν πὼς οἱ καλικάντζαροι δὲν εἶχαν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ πριονίζουν ὅλο τὸ χρόνο τὶς τέσσερες κολῶνες ποὺ βαστᾶνε τάχα

τὴ γῆ. Λίγο ἀκόμα τοὺς ἔλειπε γιὰ νὰ συμπληρώσουν τὸ καταστρεπτικὸ ἔργο τους, ὅταν στὸ μεταξὺ ἔφταναν τὰ Χριστούγεννα κι' αὐτοὶ ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ πᾶν ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ τοὺς κάμουν κακό. Ὅσο νὰ περάση ὅμως τὸ Δωδεκαήμερο καὶ νὰ ξαναγυρίσουν στὴ δουλειά τους, οἱ κολῶνες εἶχαν μεγαλώσει πιὰ καὶ δὲν εἶχαν ἀνάγκη.

Οἱ ναυτικοὶ πάλι τῆς Ἄνδρου παραδέχονται πὼς οἱ καλικάντζαροι ἑτοιμάζουν ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τῆς Σαρακοστῆς τὸ καράβι ποὺ θὰ τοὺς φέρη ἀργότερα στὸ νησί. Κόβουν τὰ ξύλα, καρφώνουν τὰ μαδέρια, τὸ καλαφατίζουν, τὸ πισσώνουν καὶ τὸ ρίχνουν στὸ γιαλό. Τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ἀράζει κι' ὅλας στὸ νησί.

* * *

Στὴ Μακεδονία οἱ καλικάντζαροι λέγονται «σκατζάντζαροι» καὶ «σκαντζάρια». Τὴν ὥρα ποὺ ἡ νοικοκυρὰ φκιάνει τηγανίτες, ἐπειδὴ αὐτὲς τοὺς ἀρέσουν πολύ, ὁ οἰκοδεσπότης φορεῖ ἀνάποδα τὸ πουκάμισό του καὶ λέει:

Κι' ἐγὼ σκαντζός
κι' ἐσὺ σκαντζός,
ἔλα νὰ χορέψουμε,
τραχανὰ νὰ βρέξουμε.

Μ' αὐτοὺς τοὺς στίχους πιστεύουν πὼς τὰ δαιμόνια δὲν πλησιάζουν στὸ τηγάνι.

* * *

Στὴν Ἀράχωβα ἔχουν τὴν ἀντίληψι πὼς οἱ καλικάντζαροι εἶναι κουτσοί, στραβοί, μὲ στραβὸ πρόσωπο, στραβὸ στόμα, στραβὴ μύτη, στραβὰ ποδάρια καὶ ξεπλατισμένοι. Ὁ λαὸς δηλ. τοὺς ἔχει φορτώσει μ' ὅλα τὰ σωματικὰ ἐλαττώματα.

Πιστεύουν ἀκόμα πὼς οἱ καλικάντζαροι ψήνουν στὴ φωτιὰ βατράχους καὶ δειπνοῦν. Κουβαλοῦν μαζί τους σακκιὰ μὲ στάχτη, γιὰ νὰ τὰ ρίξουν ἀπάνω σ' ὅποιον ἀπαντήσουν. Γι' αὐτὸ τοὺς λένε καὶ «σταχτιάδες».

Ἄλλη ἰδιότητα τῶν καλικαντζάρων εἶναι πὼς ἐμποδίζουν τὴ νύχτα τὶς γυναῖκες νὰ φέρνουν ξύλα μέσ' στὸ σπίτι.

* * *

Στὴν Ἤπειρο συνηθίζουν τὴν ἡμέρα τῶν Φώτων νὰ ρίχνουν τὸ σταυρὸ στὶς βρύσες. Μὲ τὸ ἁγίασμα ποὺ παίρνουν ἀπὸ κεῖ ραντίζουν τ' ἀμπέλια, τὰ χωράφια καθὼς καὶ τὰ ζωντανά τους. Τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων οἱ καλικάντζαροι ἑτοιμάζονται ν' ἀναχωρήσουν λέγοντας ὁ ἕνας στὸν ἄλλον:

Πάμετε νὰ φύγουμε
κι' ἔρχεται ὁ τραγόπαπας
μὲ τὴν ἁγιαστούρα του
καὶ μὲ τὴ βρεχτούρα του.

* * *

Στὴ Μεσσηνία, ὅποιος καῆ τὸ Δωδεκαήμερο πιστεύουν πὼς τὸν «βούλλώνει ὁ καλικάντζαρος». Τὸ κάψιμο ἐκεῖνο θεωρεῖται ἀθεράπευτο καὶ λέγεται «βοῦλλα τοῦ καλικάντζαρου».

Ἅμα κανεὶς ἀρρωστήση καὶ ἀδυνατίση, λέν:

— Ἀχάμνηνε κι' ἔγινε σὰ λυκοκάντζαρος!

Ὅποιος βγαίνει ἔξω τὸ Δωδεκαήμερο, πρέπει νὰ κρατῆ στὸ χέρι του ἀναμμένο δαυλί. Μονάχα ἔτσι τὸν φοβοῦνται οἱ καλικάντζαροι, ποὺ παίρνουν δρόμο μόλις ἀκούσουν:

(Συνέχεια στὴ σελίδα 448)

ΚΙ' ΟΙ ΟΥΡΑΝΟΙ ΑΝΟΙΞΑΝ...

Ἔχει σκοτωθῆ σήμερα στὶς δουλειὲς ὁ Στάθης. Παραμονὴ Φῶτα, κι' ὁ παπᾶς σὲ λίγο θἄρθη ν' ἁγιάση τὸ σπίτι νὰ φύγουν τὰ καλικαντζαρούδια, οἱ ἀρρώστειες καὶ κάθε κακό. Γι' αὐτὸ ὁ παραγυιὸς συγυρίζει ἀπ' τὰ χαράματα, σφουγγαρίζει, πλένει τζάμια, τακτοποιεῖ κάθε τὶ στὸ σπίτι. Γιατὶ δὲν εἶναι μόνο τὸ σαλόνι ποὺ πρέπει νὰ λάμπη σήμερα ἀπὸ πάστρα, μὰ κι' ἡ κουζίνα, κι' οἱ κρεβατοκάμαρες καὶ τὰ κελάρια ἀκόμη. Ὁ παπᾶς πρέπει ν' ἁγιάση παντοῦ, σὲ κάθε γωνιά. Κι' ἡ κερὰ τοῦ Στάθη, ὅλα κι' ὅλα, τὴ φήμη της σὰν καλὴ νοικοκυρὰ δὲν ἐννοεῖ νὰ τὴ χάση. Δίπλα του, στριφογυρίζει κι' ἐκείνη, ἰσιώνοντας πότε πότε κανένα κάδρο, σαλεύοντας κάποιο ἔπιπλο καὶ κατσαδιάζοντας, ὅλη τὴν ὥρα τὸ Στάθη.

—Ἀνεπρόκοβος θἆσαι πάντα, ἐσύ, παιδί μου. Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ βάλω γνῶσι. Θαρρεῖς πὼς βρίσκεσαι ἀκόμη στὸ σπιτικὸ τοῦ πατέρα σου, ποὺ δὲν ἤξερε τὶ θὰ πῆ τάξι.

Μὰ ὁ Στάθης δὲν ἄκουγε παρακάτω. «Τὸ σπιτικὸ τοῦ πατέρα του» ἀλυσόδενε πάλι τὸ νοῦ του μὲ τὴν ἀπέραντη γλύκα ποὺ κλειοῦσε στοὺς σαραβαλιασμένους τοίχους του.

Πέρυσι τέτοια μέρα ἦταν ἐλεύθερος κι' ἡ μανούλα του ζοῦσε ἀκόμη καὶ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ μπῆ ὑπηρέτης κι' ἂς ἦσαν φτωχοὶ κι' ὀρφανοὶ οἱ δυό τους.

Δούλευε κείνη, παραδουλεύτρα σ' ὅλη τὴ γειτονιά, κι' ὁ Στάθης «τ' ἀγόρι» της, γύριζε μὲ τἄλλα παιδιὰ κι' ἔλεγαν τὰ κάλαντα.

Σήμερ' εἶν' τὰ Φῶτα κι' ὁ φωτισμὸς
καὶ τοῦ Ἰησοῦ μας ὁ Βαφτισμός.

Ὕστερα μοιράζονταν τὰ λεφτὰ κι' ἡ μητέρα τοὔδινε χίλιες εὐχὲς σὰν τῆς ἔφερνε τὸ φτωχικὸ μερτικό του.

Καὶ τὴν ἄλλη μέρα, στὴν τελετὴ τοῦ Σταυροῦ, Θεέ μου, τὶ εὐτυχία! Ὅλος ὁ κόσμος, ντυμένος τὰ γιορτινά του, ξεκίναγε ἀπ' τὴν ἐκκλησσούλα, σὰν τέλειωνε ἡ λειτουργία, μ' ἀναμμένες λαμπάδες, σὰν τὴ Λαμπρή, καὶ τὰ πρόσωπα ἀχτιδοβολοῦσαν ἀπὸ χαρὰ κι' ἀγαλλίασι. Ὁ παπᾶς, χρυσοστόλιστος, καμαρωτός, ἴδιος ὁ Χριστός, ἔλεγε ὁ Στάθης, πήγαινε μπρὸς μπρὸς κι' ἔψελνε μὲ τὴ γιορτινὴ φωνή του κι' οἱ ψαλτάδες πίσω του, σ' ὅλη τὴ δόξα τους κι' ἐκεῖνοι, κρατοῦσαν τὸ ἴσιο. Ὁ Στάθης θυμῶταν ἀκόμη τὰ λόγια τῆς ψαλμωδίας ποὺ πήγαιναν βαθιὰ βαθιὰ στὴν ψυχή του κι' ἂς μὴν ἔφτανε ἀκόμη τὸ νόημά τους στὸ παιδικό του μυαλό.

Ἐπεφάνης σήμερον τῇ οἰκουμένῃ
καὶ τὸ φῶς σου, Κύριε, ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς,
. . . .
ἦλθες, ἐφάνης, τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

Καὶ μὲ κεῖνο «τὸ ἀπρόσιτον», ποὺ τὸ τραβοῦσε πολὺ ὁ Παπαγιάννης στὸ τέλος, ἔφταναν στ' ἀκρογιάλι. Ἐκεῖ μιὰ ἐξέδρα προχωροῦσε στὴ θάλασσα, στολισμένη μὲ μύρτα καὶ δάφνες. Ἀνέβαινε πρῶτος ὁ παπᾶς ,ὕστερα οἱ ψαλτάδες καὶ κατὰ σειρὰ οἱ προυχόντοι κι' ὁ λαός. Ἀνάμεσά τους ὁ Στάθης ἐχώριζε τὸ χαμόγελο τῆς μανούλας του ποὺ τοὔδινε θάρρος.

Γιατὶ ὁ Στάθης δὲν ἦταν στὴν ἐξέδρα. Εἶχε τρέξει μπροστά, μαζὶ μὲ τἄλλα παιδιὰ τοῦ χωριοῦ καί, πετῶντας γρήγορα γρήγορα ὅ,τι φοροῦσε, ριχνόταν στὴ θάλασσα καὶ περίμενε τὸ Σταυρὸ ποὺ σὲ λίγο θἄρριχνε ὁ Παπαγιάννης. Ν' ἁγιάσουν τὰ νερά της, νὰ γαληνέψη κι' αὐτή, νὰ λουφάξουν οἱ χειμωνιάτικες φουρτοῦνες, νὰ μὴν πνίγωνται πιὰ τὰ καράβια. Νἄρθοῦν μὲ τὸ καλὸ πίσω οἱ γολέτες καὶ τὰ καΐκια, νἄρθῆ κι' ὁ Ἀντρέας, ὁ μεγάλος ἀδερφὸς τοῦ Στάθη, ὁ καπετάνιος, ποὺ εἶχε δυὸ χρόνια νὰ φανῆ κι' ἡ μάνα του τὸν ἔκλαιγε γιὰ χαμένο. Νἄρθῆ νὰ τὴν ξεκουράση, νὰ σταθῆ πατέρας στ' ὀρφανεμένο σπιτικό, νὰ πάη κι' ὁ Στάθης στὸ σκολειό, νὰ γίνη ἄνθρωπος.

Κι' ὅταν ἄκουγε τὸ «Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου Κύριε», κάρφωνε τὰ μάτια στὸ χέρι τοῦ παπᾶ ποὔλυνε ἀπὸ τὴν ὁλόχρυση κορδέλα του τὸ Σταυρὸ καὶ τὸν πετοῦσε στὴ θάλασσα. Ὁ Στάθης ἔρριχνε μιὰ ματιὰ στὴ μάνα του ποὺ στεκόταν παραπέρα, βουτοῦσε μὲ τὸ κεφάλι κι' ἅρπαζε τὸ Σταυρὸ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φύκια πού, σὰν βασιλικό, τὸν στεφάνωναν ὁλόλαμπρο στὸν πάτο τῆς θάλασσας. Ὕστερα σκαρφαλώνοντας στὴν ἐξέδρα, τὸν ἔδινε στὸν Παπαγιάννη φιλῶντας τὸ χέρι του.

Κι' ἡ μητέρα τὸν φιλοῦσε περήφανη, καὶ τὸ φιλί της ἦταν τὸ καλλίτερο δῶρο.

— Νὰ μοῦ ζήσης, καπετανόπουλο, τοὔλεγε μὲ καμάρι. Σὰν ἔρθη ὁ ἀδερφός σου θὰ σὲ στείλω μαζί του γιατὶ εἶσαι γεννημένος θαλασσινὸς σὰν τὸν πατέρα σου.

Καὶ ἀντὶς στὰ καράβια μὲ τὸν ἀδερφό του, δούλευε τώρα σ' ἕνα ξένο ἀρχοντικὸ ποὺ τὸν δέχτηκε ἀπὸ ψυχοπόνια, σὰν πέθανε ἡ μανούλα του καὶ τὸν ἄφησε καταμόναχο.

Μὰ δὲ μπορεῖ, θὰ γίνη τὸ θαῦμα! Ἀπόψε ὁ Στάθης θὰ μείνη ξάγρυπνος ὡς τὰ μεσάνυχτα καὶ τὴν ὥρα ποὺ θἀνοίξουν οἱ οὐρανοί, νὰ κατέβη τὸ Ἅγιο Πνεῦμα στὸν Ἰορδάνη, θὰ κάμη τὴν προσευχή του.

— Χριστοῦλη μου, φέρε πίσω τὸν ἀδερφό μου νὰ μὲ πάρη μαζί του στὸ καράβι. Σοῦ κάνω τάξιμο νὰ βουτῶ κάθε χρόνο, ἂς εἶναι καὶ στὴ μέση τοῦ ὠκεανοῦ, νὰ σηκώνω τὸ Σταυρό Σου.

— Στάθη, ἀκούστηκε ἀπὸ τὴν κουζίνα ἡ φωνὴ τῆς κερᾶς του. Πήγαινε νὰ γεμίσης τὴ στάμνα ἀπὸ τὴ βρύση. Σήμερα ἁγιάσανε τὰ νερὰ καὶ μποροῦμε πιὰ νὰ λουστοῦμε.

Ὁ Στάθης ἄφησε τὶς γλυκειὲς θύμησες κι' ἔτρεξε νὰ γεμίση τὴ στάμνα. Μὰ δὲ γίνεται. Τὸ βράδυ θὰ ξενυχτοῦσε. Νὰ δῆ ποὺ θ' ἀνοίξουν οἱ οὐρανοὶ νὰ κάμη τὸ τάμα του.

Καὶ καθὼς πήγαινε στὴ βρύση θυμῶταν τὰ λόγια τῆς μάνας του.

«Χαρὰ σ' ἐκεῖνον, παιδί μου, ποὺ θ' ἀξιωθῆ νὰ δῆ τὰ οὐράνια ν' ἀνοίγουν. Αὐτὸ γίνεται σὰν ἀστραπή. Ἂν προφτάσης νὰ γυρέψης κάτι, πρὶν ξανακλείσουν, σοῦ γίνεται μονομιᾶς».

Μὰ ὁ Στάθης θὰ πρόφταινε. Θἄλεγε μόνο: «Τὸν ἀδερφό μου» κι' ὁ Θεὸς ἤξερε τἄλλα, γιατὶ διαβάζει σὰν ἀνοιχτὸ βιβλίο τὴ σκέψι μας.

Κι' ἀλήθεια ὁ Θεὸς διάβασε, σὰν ἀνοιχτὸ βιβλίο, τὴ σκέψι τοῦ Στάθη. Καὶ καθὼς δὲν ἦταν ἀνάγκη ν' ἀνοίξουν οἱ οὐρανοὶ γιὰ ν' ἀκούση τὴν προσευχή του, τὸ θαῦμα ἔγινε πρὶν ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα.

Στὸ γυρισμὸ βρῆκε τὴν κυρά του νὰ κουβεντιάζη μ' ἕναν ψηλὸ κύριο, ποὺ φοροῦσε ναυτικὸ κασκέτο. Ἡ καρδιὰ τοῦ Στάθη τὸν γνώρισε στὸ λεφτὸ κι' ἂς μὴ θυμῶταν καλὰ καλὰ τὸ πρόσωπό του.

Ἦταν ὁ Ἀντρέας ποὺ γύριζε ἐπιτέλους στὸν τόπο του. Ἔμαθε τὸ θάνατο τῆς μητέρας του κι' ἦρθε νὰ πάρη ἀπὸ τὰ ξένα χέρια τὸν ἀδερφό του. Στ' ἄλλο ταξίδι θὰ τὸν ἔπαιρνε πιὰ μαζί του.

Ἔτσι τὴν ἄλλη μέρα — τὸ ἴδιο γρήγορα ὅπως κι' ὁ Θεὸς εἶχε ἀκούσει τὴν προσευχή του — ὁ Στάθης, συγκινημένος ἔκανε τὸ τάξιμό του. Ὁ Παπαγιάννης δέχτηκε πάλι τὸν ὁλόχρυσο Σταυρὸ ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ μικροῦ παιδιοῦ καὶ τὸ χαμόγελο τοῦ Ἀντρέα στὴν ἐξέδρα ἔμοιαζε τόσο μ' ἕνα ἄλλο ἀγαπημένο χαμόγελο.

ΣΟΦΙΑ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

ΖΩΗΣ ΚΑΠΛΑΝΗΣ

Τὸ μικρὸ Ἑλληνόπουλο ποὺ ἔγινε ἐθνικὸς εὐεργέτης

Ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ φτωχὰ παιδιὰ ποὺ ἐπλούτισαν, ἀπέκτησαν κολοσσιαία περιουσία καὶ κατόπιν τὴν ἐδώρησαν ὅλη στὴν πατρίδα των ἦταν καὶ ὁ Ζώης Καπλάνης.

Πράγματι, ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ὑπῆρξε ἕνα ἀληθινὸ μυθιστόρημα καὶ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τὴν διηγηθοῦμε, γιατὶ δείχνει τί μπορεῖ νὰ ἐπιτύχη ἕνα φτωχό, ἄσημο καὶ ἀνίδεο παιδὶ στὴν ζωή, ὅταν ἔχη θέλησι κι' αὐτοπεποίθησι καὶ καίη μέσα του ἡ φλόγα τῆς δημιουργίας..

Ὁ Ζώης Καπλάνης γεννήθηκε τὸ 1736 στὸ Γραμμένο, ἕνα χωριουδάκι ποὺ βρίσκεται κοντὰ στὰ Γιάννενα.

Σὲ πολὺ μικρὴ ἡλικία ἔχασε τὴν μητέρα του· τότε ὁ πατέρας του ξαναπαντρεύτηκε. Ἀλλὰ δὲν ἔζησε κι' αὐτὸς πολύ. Μιὰ μέρα πέθανε, ἀφίνοντάς τον μόνον μὲ τὴν μητρυιά του, χωρὶς κανένα πόρο...

Ὁ μικρὸς Ζώης βρέθηκε τότε στὴν ἀνάγκη νὰ δουλέψη γιὰ νὰ συντηρήση τὸ σπίτι του. Ποιὰ δουλειὰ ὅμως μποροῦσε νὰ κάμη; Ἦταν τόσο μικρὸς καὶ δὲν γνώριζε καμμιὰ τέχνη...

Ὡστόσο ὁ Ζώης ἦταν ἔξυπνο καὶ ἐργατικὸ παιδί. Γι' αὐτὸ δὲν δείλιασε... Τὸ ἐφευρετικὸ μυαλό του σοφίστηκε μιὰ λύσι. Ἕνας γείτονάς του εἶχε ἕνα γαϊδουράκι ποὺ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦσε σὲ τίποτε.

— Κάνουμε μιὰ δουλειὰ μαζί; πῆγε ἀμέσως καὶ τοῦ πρότεινε. Θὰ μοῦ δώσης τὸν γάϊδαρό σου καὶ θὰ πηγαίνω κάθε μέρα νὰ κόβω ξύλα στὸ δάσος, θὰ τὰ φορτώνω, θὰ τὰ πηγαίνω νὰ τὰ πουλῶ στὰ Γιάννενα καὶ θὰ μοιραζώμαστε τὰ κέρδη.

Ὁ γείτονας δέχθηκε πρόθυμα τὴν πρωτότυπη αὐτὴ ἐπιχείρησι. Κι' ὁ μικρὸς Ζώης ἔβαλε σ' ἐνέργεια τὴν ἰδέα του...

Ἀλλὰ τὰ... κέρδη ἦσαν ἐλάχιστα. Καὶ μόλις κατώρθωνε ὁ φτωχὸς Ζώης νὰ ἐξοικονομῆ τ' ἀπαραίτητα γιὰ τὴν συντήρησι τοῦ σπιτιοῦ του. Ἔτσι μιὰ μέρα ἡ μητρυιά του, ποὺ δὲν τὸν ἀγαποῦσε διόλου, τὸν ἔδιωξε:

— Γκρεμίσου ἀπὸ δῶ, παληόπαιδο! τοῦπε πετῶντάς τον ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι. Δὲν εἶσαι ἄξιος οὔτε τὸ φαΐ σου νὰ βγάλης.

Ἦταν ἀκριβῶς ἡ Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας... Ἡ κακὴ μητρυιὰ οὔτε τὴν μεγάλη αὐτὴ μέρα τῆς Χριστιανωσύνης δὲν σεβάστηκε. Κι' ἔρριξε στοὺς δρόμους τὸν μικρὸ Ζώη. Χωρὶς νὰ τοῦ δώση οὔτε ἕνα ροῦχο, οὔτε κἂν τὰ παπούτσια του...

Τὸ δυστυχισμένο παιδί, μόνο κι' ἔρημο, τράβηξε κατὰ τὰ Γιάννενα μὲ τὰ πόδια. Σὲ λίγο ὅμως ἄρχισε νὰ πεινᾶ, νὰ κρυώνη καὶ νὰ κουράζεται... Τὰ γυμνὰ πόδια του εἶχαν ματώσει, ἀπ' τὰ χαλίκια... Καὶ τουρτούριζε ὁλόκληρος ἀπὸ τὸ κρύο...

Εἶχε νυχτώσει πιά, ὅταν ἀποκαμωμένος ὁ Ζώης ἔφτασε στὰ Γιάννενα. Μὴ ἀντέχοντας περισσότερο κατέφυγε κάτω ἀπ' τὴν θολωτὴ ἐξώπορτα ἑνὸς σπιτιοῦ καὶ ξαπλώθηκε χάμω νὰ κοιμηθῆ... Μὰ ἔκανε ἕνα τόσο διαβολεμένο κρύο καὶ πεινοῦσε τόσο, ποὺ στάθηκε ἀδύνατον νὰ κλείση μάτι. Τὰ ξημερώματα, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ σπιτιοῦ, βγαίνοντας νὰ πάη στὴν ἐκκλησία, εἶδε κατάπληκτος τὸ μικρὸ ὀρφανό, κουλουριασμένο στὸ πεζοῦλι του.

— Ἔ, σύ! Τί ζητᾶς ἐδῶ; Ποιανοῦ παιδὶ εἶσαι; Πῶς βρέθηκες ἐδῶ; τὸ ρώτησε.

Ὁ Ζώης μὲ δάκρυα στὰ μάτια τοῦ διηγήθηκε τὴν βασανισμένη ζωή του.

— Ἔλα, μὴν κλαῖς! τὸ παρηγόρησε ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν πλούσιο γουνέμπορο καὶ εὐσπλαγχνικὸ χριστιανὸ Παναγιώτη Χατζηνίκου.

Ὕστερα ἀμέσως διέταξε τοὺς ὑπηρέτας του νὰ τοῦ δώσουν νὰ φάη καὶ νὰ τὸ βάλουν νὰ κοιμηθῆ.

— Ὅταν ἐπιστρέψω θέλω νὰ τὸ βρῶ εὐχαριστημένο καὶ χαρούμενο, εἶπε.

* * *

Τὴν ἴδια μέρα ὁ Χατζηνίκου κάλεσε τὸ παιδὶ στὸ γραφεῖο του καὶ τοῦ πρότεινε:

— Δέχεσαι νὰ μείνης σπίτι μου ὡς παραμάγειρος; Δὲν εἶναι βαρειὰ δουλειά, κι' ἐσὺ φαίνεσαι ἔξυπνος.

— Ἀφέντη μου, εἶσαι ὁ καλλίτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου! φώναξε συγκινημένος ὁ μικρὸς Ζώης.

Καὶ γονατίζοντας φίλησε τὰ χέρια τοῦ εὐεργέτου του.

Ἀπ' τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ μικρὸς Ζώης περιλήφθηκε στὸ ὑπηρετικὸ προσωπικὸ τοῦ σπιτιοῦ, μπῆκε στὴν κουζίνα κι' ἄρχισε νὰ πλένη πιάτα, νὰ καθαρίζη, νὰ σαπουνίζη... Μὰ ἡ δουλειὰ δὲν τὸν τρόμαζε διόλου. Ἦταν εὐχαριστημένος ποὺ δούλευε κι' ἔτρωγε. Τὰ βράδυα, ἀργά, ὅταν οἱ ἄλλοι ἔπεφταν νὰ κοιμηθοῦν, αὐτὸς κλεινόταν στὸ δωμάτιό του καὶ κάτω ἀπ' τὸ ἀδύνατο φῶς τοῦ λυχναριοῦ προσπαθοῦσε νὰ μάθη γράμματα. Εἶχε ἀγοράσει μὲ τὶς μικρὲς οἰκονομίες του ἕνα ἀλφαβητάριο, μιὰ πλάκα κι' ἕνα μολυβδοκόνδυλο... Καὶ μελετοῦσε...

Ἕνα βράδυ ὁ ἀφέντης του ἐπέστρεψε ἀργὰ σπίτι. Περνῶντας ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιο τοῦ μικροῦ παραμαγείρου, εἶδε φῶς.

— Τί συμβαίνει; διερωτήθηκε. Μήπως ξέχασε τὸ λυχνάρι ἀναμμένο;

Καὶ σπρώχνοντας τὴν πόρτα θέλησε νὰ μπῆ μέσα. Μὰ ἦταν κλειδωμένη. Ὁ μικρὸς Ζώης ἀκούοντας τὸν θόρυβο ταράχθηκε. Ἔσβησε ἀμέσως τὸ λυχνάρι καὶ ἔσπευσε ν' ἀνοίξη τὴν πόρτα.

— Γιατὶ καῖς φῶς τέτοια ὥρα; Τί συμβαίνει; Τί κάνεις; Λέγε ἀμέσως! φώναξε θυμωμένος ὁ Χατζηνίκου.

Ὁ Ζώης γονάτισε, τρέμοντας ἀπὸ τὸ φόβο καὶ κλαίγοντας μὲ λυγμοὺς τραύλισε:

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάμω, ἀφέντη μου... Μά, δὲν ἔκαψα καὶ πολὺ λάδι...

Καὶ τοῦ ὡμολόγησε γιὰ ποιὸ λόγο ἔμενε ξάγρυπνος ὡς τὴν ὥρα ἐκείνη.

Ὁ πλούσιος Γιαννιώτης συγκινήθηκε ἀπὸ τὴν φιλομάθεια τοῦ μικροῦ. Ὡστόσο δὲν τοῦπε τίποτε. Ἔφυγε σοβαρὸς καὶ ἀμίλητος. Ὅλη τὴν νύχτα ἐκείνη ὁ Ζώης ἔμεινε ἄγρυπνος. Ἦταν βέβαιος πιὰ ὅτι ὁ ἀφέντης του θὰ τὸν ἔδιωχνε. Τὸ δυστυχισμένο παιδί! Νόμιζε πὼς εἶχε διαπράξει κάποιο μεγάλο ἔγκλημα...

Ὡστόσο, τὴν ἄλλη μέρα, ὁ Χατζηνίκου τὸν κάλεσε στὸ γραφεῖο του καὶ τοῦ ἀνήγγειλε:

— Φαίνεται ὅτι εἶσαι ἕνα καλὸ παιδὶ καὶ διψᾶς γιὰ μόρφωσι. Γι' αὐτὸ ἀπὸ σήμερα σὲ παίρνω ἀπ' τὴν κουζίνα καὶ σὲ διορίζω ὑπάλληλο στὸ κατάστημά μου.

Ὁ Ζώης ὥρμησε καὶ καταφίλησε τρελλὸς ἀπ' τὴ χαρά του τὰ χέρια τοῦ εὐεργέτου του.

* * *

Ὁ πλούσιος Χατζηνίκου ἐμπορευόταν γουναρικά. Διατηροῦσε ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα καταστήματα γουναρικῶν τῆς σκλάβας Ἑλλάδος καὶ προμήθευε τὸ πολύτιμο ἐμπόρευμά του στοὺς μεγαλύτερους ἡγεμόνας καὶ πασάδες τῆς ἐποχῆς του.

Ὁ μικρὸς Ζώης ἀνέλαβε νὰ μοιράζη τὶς γοῦνες ποὺ ἦσαν γιὰ ράψιμο στὶς διάφορες γυναῖκες ποὺ ἔκαμναν αὐτὴ τὴ δουλειὰ καὶ νὰ περνᾶ κάθε Σάββατο νὰ παραλαμβάνη τὴν ἕτοιμη ἐργασία καὶ νὰ τοὺς πληρώνη τὰ μεροκάματα. Γιὰ ὅλα αὐτὰ κρατοῦσε λεπτομερῆ λογαριασμό, τὸν ὁποῖο παρέδιδε κάθε τέλος τῆς ἑβδομάδος στὸν κύριό του.

Ἀλλά, παρ' ὅλο τὸν φόρτο τῆς ἐργασίας του, εὕρισκε καὶ καιρὸ νὰ μελετᾶ. Μὲ τὸ μικρὸ μισθό του ἀγόραζε συνεχῶς νέα βιβλία..

Ὅσο διάβαζε ὅμως καὶ μελετοῦσε τόσο ἡ δίψα του γιὰ τὴν μάθησι μεγάλωνε. Καὶ μιὰ μέρα ποὺ χρειάστηκε χρήματα γιὰ βιβλία, τὰ ἐξοικονόμησε ράβοντας μόνος του μιὰ γοῦνα, τὴν νύχτα, καὶ κρατῶντας τὰ ραφτικά...

Ἀλλὰ γιὰ κακὴ — ἢ μᾶλλον καλὴ — τύχη του, τὴν νύχτα αὐτὴ πέρασε πάλι ἔξω ἀπ' τὸ δωμάτιό του ὁ κύριός του, εἶδε φῶς, μπῆκε μέσα καὶ τὸν ἔπιασε ἐπ' αὐτοφώρῳ...

Ὁ μικρὸς Ζώης δὲν τοῦ ἀπέκρυψε τὴν ἀλήθεια.

ΚΤΕΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΓΑΛΑ

Σὲ προηγούμενο τεῦχος μας ἀναφέραμε γιὰ τὸ «γάλα ποὺ ντύνει». Γιὰ τὴν παραγωγὴ δηλαδὴ τεχνητοῦ μαλλιοῦ ἀπὸ γάλα. Σήμερα θ' ἀσχοληθοῦμε μὲ μιὰ νέα βιομηχανικὴ χρῆσι τοῦ γάλακτος.

Πρὸ τριάντα περίπου ἐτῶν ἕνας νεαρὸς χημικὸς ἄφησε σ' ἕνα πιάτο γάλα γιὰ τὴν γάτα τοῦ ἐργαστηρίου του καὶ ἔφυγε γιὰ νὰ περάση τὸ Σαββατοκύριακο στὴν ἐξοχή. Ὅταν ἐπέστρεψε βρῆκε τὸ γάλα ἄθικτο, ἀλλὰ ξηραμένο σὲ σκληρὴ διαφανῆ οὐσία. Μετὰ σύντομη ἔρευνα ἀνεκάλυψε ὅτι ἡ γάτα εἶχε ἀνατρέψει ἕνα μπουκαλάκι μὲ φορμαλδεΰδην μέσα στὸ πιάτο μὲ τὸ γάλα. Ἐπανέλαβε τὸ πείραμα καὶ ἐπέτυχε τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα: μιὰν οὐσίαν στερεὰν σὰν κόκκαλο.

Καὶ ἀπὸ τὴν τυχαία αὐτὴ ἀνακάλυψι τῆς γάτας ἐδημιουργήθη μιὰ μεγάλη βιομηχανία, ποὺ χρησιμοποιεῖ δεκάδες χιλιάδες τόννους ἀποβουτυρωμένου γάλακτος ἐτησίως καὶ τὸ μετατρέπει στὰ πιὸ ἀπίθανα ἀντικείμενα.

Καζεΐνη —ἡ τυρίνη— λέγεται τὸ ἀπεξηραμένο, κονιοποιημένο γάλα, ποὺ ἐξάγεται ἀπὸ τὴν Ἀργεντινή, τὴν Γαλλία καὶ ἄλλες χῶρες ποὺ ἔχουν πλεόνασμα γάλακτος. Μόνο στὴν Ἀγγλία χρησιμοποιοῦνται κατ' ἔτος ὑπὲρ τὶς πενήντα χιλιάδες τόννους καζεΐνης γιὰ βιομηχανικοὺς σκοπούς.

Ταυτοχρόνως πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι ἡ τοιαύτη χρησιμοποίησις τοῦ γάλακτος δὲν μειώνει καθόλου τὴν ποσότητα τοῦ γάλακτος ποὺ διατίθεται γιὰ θρεπτικοὺς σκοπούς, διότι ἡ ἀφαιρουμένη καζεΐνη ἀποτελεῖ μόνον τὰ τρία ἑκατοστὰ τοῦ γάλακτος καὶ δὲν ἔχει καμμιὰ θρεπτικὴ ἀξία.

Καὶ ἀπὸ τὴν περίεργη αὐτὴ οὐσία κατασκευάζονται διάφορα ἀντικείμενα κοινοτάτης καὶ καθημερινῆς χρήσεως. Οἱ κτένες ποὺ χρησιμοποιοῦμε καὶ τὰ κουμπιὰ τῶν ἐνδυμάτων μας εἶναι κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ γάλα. Τὰ λευκὰ κουμπιὰ ποὺ χρησιμοποιοῦμε στὰ ἐσώρουχά μας εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ ὄστρακα, ποὺ βρίσκονται στὸν πυθμένα τοῦ Γιαγκτσέ, ἀλλὰ τὰ χρωματιστὰ κουμπιὰ τῶν γυναικῶν εἶναι κατὰ τὰ ἑπτὰ δέκατα ἀπὸ γάλα. Ἑκατομμύρια κατασκευάζονται κατ' ἔτος καὶ πωλοῦνται σ' ὅλο τὸν κόσμο μὲ διάφορα χρώματα καὶ ὑπὸ διάφορα ὀνόματα.

Λαβὲς ἐπιτραπεζίων μαχαιριῶν καὶ πηρουνιῶν, ἠλεκτρικὲς λάμπες, κτένες, βοῦρτσες, καθρέφτες, κορνίζες φωτογραφιῶν, ἡμεροδεῖκτες, στυλογράφοι, κομψοτεχνήματα παντὸς εἴδους ποὺ κυκλοφοροῦν στὸ ἐμπόριο, κατασκευάζον τ α ι ἀπὸ γάλα.

Νεώτερα πειράματα ἀπέδειξαν ἐπίσης ὅτι ἡ καζεΐνη εἶναι ἡ καλυτέρα οὐσία διὰ τὴν κατασκευὴν ἀπομιμήσεων πολυτίμων λίθων. Πλῆθος κοσμημάτων καὶ δακτυλιολίθων, ποὺ κυκλοφοροῦν σήμερα, εἶναι καμωμένα ἀπὸ γάλα. Βραχιόλια ἀπὸ τεχνητὸν ἐλεφαντοστοῦν, κομψοτεχνήματα ἀπὸ αὐτὰ ποὺ κρεμοῦν οἱ γυναῖκες στὴ κομβιοδόχη των, μικροὶ ἐπιτραπέζιοι Βοῦδδες, κατασκευάζονται ἀπὸ κονιοποιημένον γάλα.

Ἐπίσης πλεῖστα χρώματα καλλυντικά, κρέμες καὶ πομάδες ἔχουν κατασκευασθῆ ἀπὸ καζεΐνη. Οἱ σκελετοὶ τῶν γυαλιῶν, οἱ λαβὲς τῶν ὀμβρελλῶν εἶναι ἀπὸ καζεΐνη. Τὰ γυαλιστερὰ χαρτιὰ πολυτελείας ἔχουν ἐπάλειψι γάλακτος μεταβεβλημένου σὲ καζεΐνη. Πολλὰ ἄλλα ἄφλεκτα χαρτιὰ γίνονται μὲ ἀνάμιξι κυτταρίνης καὶ καζεΐνης.

Ἔτσι ἡ συνεργασία ἀγελάδος καὶ χημικοῦ ἔδωσε στὸν κόσμο μιὰ νέα οὐσία ἐξαιρετικῆς χρησιμότητος.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ τοῦ πετρελαίου

Ἡ ἱστορία τοῦ πετρελαίου εἶναι ἀρκετὰ ἀξιοπερίεργη. Τὸ πολύτιμο αὐτὸ ὑγρὸ μόνο κατὰ τὰ τελευταῖα ἑκατὸ χρόνια ἄρχισε νὰ παίζη σπουδαῖο ρόλο στὴν ἀνθρώπινη ζωή. Ὡστόσο τὸ πετρέλαιο δὲν ἦταν ἄγνωστο ὡς τότε, στὸν ἄνθρωπο.

Οἱ Ἀτζέκοι, οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ἀρχαῖοι Ἰνδοί, οἱ κάτοικοι τῆς Βενεζουέλας καὶ οἱ Πέρσαι, γνώριζαν τὸ πετρέλαιο. Ὡστόσο δὲν ἤξεραν τὴ χρῆσι του καὶ ὄχι μόνο τὸ περιφρονοῦσαν, ἀλλὰ καὶ τὸ θεωροῦσαν κάτι ἄχρηστο καὶ καταστρεπτικό, γιατὶ βρωμοῦσε καὶ κατέστρεφε τὴ γονιμότητα τῶν ἀγρῶν.

Ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους λαοὺς μόνον οἱ Κινέζοι φαίνεται πὼς κάτι ἐγνώριζαν ἀπὸ τὴ χρῆσι τοῦ πετρελαίου. Ἀπὸ διάφορες μελέτες ἐξακριβώθηκε πὼς 200 χρόνια πρὸ Χριστοῦ οἱ Κινέζοι χρησιμοποιοῦσαν τὸ πετρέλαιο ὡς φωτιστικὸ μέσο καὶ ὡς φάρμακο. Τὰ πηγάδια ποὺ ἀνέσκαπταν γιὰ νὰ προμηθευθοῦν τὸ πολύτιμο αὐτὸ ὑγρὸ ἔφταναν πολλὲς φορὲς σὲ βάθος 3000 μέτρων. Ὡστόσο ἡ χρῆσις τοῦ πετρελαίου δὲν εἶχε μεταδοθῆ σ' ἄλλους λαούς.

Στὴν Ἀσία οἱ πρῶτες πετρελαιοπηγὲς ἀνεκαλύφθησαν ἀπὸ τὸν Ζαρατούστραν, τὸν ξακουσμένο προφήτη τῶν Περσῶν, στὴ χερσόνησο τοῦ Ἀπσερών, ποὺ βρίσκεται παρὰ τὴν Κασπία θάλασσα. Ὅταν ὁ Ζαρατούστρας ἔφτασε στὴ χερσόνησο αὐτή, εἶδε τεράστιες φλόγες νὰ ξεπηδοῦν ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Δὲν ἐπρόκειτο παρὰ μόνο γιὰ πηγὲς πετρελαίου ποὺ ἦταν ἄγνωστο πὼς εἶχαν ἀναφλεγῆ. Τὸ θέαμα θὰ ἦταν φαίνεται ἐπιβλητικό. Χιλιάδες χρόνια ἡ τρομερὴ ἐκείνη πυρκαϊὰ ἐξακολουθοῦσε. Ὁ Ζαρατούστρας μπροστὰ στὸ ἀνεξήγητο γι' αὐτὸν φαινόμενο ἐκεῖνο στάθηκε μ' ἀπορία καὶ θαυμασμό. Μὴ μπορῶντας νὰ ἐξηγήση τὸ περίεργο φαινόμενο, τὸ ἀπέδωκε σὲ θεϊκὴ δύναμι καὶ ὑπῆρξεν αὐτὸ ἡ ἀφορμὴ νὰ ἱδρύση τὴν περίφημη θρησκεία του, ποὺ στηριζόταν στὴ λατρεία τῆς φωτιᾶς. Ἡ πυρκαϊὰ ἐξακολουθοῦσε ὁλόκληρους αἰῶνες. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Πομπήϊος μετέβησαν στὸ Ἰρὰν γιὰ νὰ θαυμάσουν τὸ ἐπιβλητικὸ αὐτὸ θέαμα. Ἔπειτα ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἡ χώρα περιῆλθε στὴν κυριαρχία τοῦ Χὰν τοῦ Βακοῦ. Ὁ Χὰν αὐτὸς εἶχε μεγάλες οἰκονομικὲς στενοχώριες καὶ ἀναγκάστηκε νὰ ἐξετάση τὸ ἐλαιῶδες αὐτὸ ὑγρὸ ποὺ πήγαζε ἀπὸ τὴ γῆ. Ἔτσι πρὶν ἀπὸ χίλια χρόνια, ὁ Χὰν αὐτὸς κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψη πὼς τὸ βρώμικο αὐτὸ ὑγρὸ μποροῦσε νὰ χρησιμεύση γιὰ φωτισμό.

Τὸ 1805 κατέλαβαν τὸ Βακοῦ οἱ Ρῶσοι.

Τὸ 1808, ὁ Ρῶσος διοικητὴς τοῦ Βακοῦ ζήτησε ἀπὸ τὴν Πετρούπολι ἐπιστήμονες γιὰ νὰ ἐξετάσουν τὸ ὑγρὸ αὐτό, ποὺ τὴν χρῆσι του ἀγνοοῦσαν οἱ Ρῶσοι. Ἡ ἐπιτροπὴ ποὺ πῆγε γιὰ νὰ ἐξετάση τὸ ὑγρὸ στὸ Βακοῦ, ἀπεφάνθη πὼς τὸ ὑγρὸ αὐτὸ ἦταν ἄχρηστο.

Ὡστόσο στὰ 1840, ἕνας Ἀμερικανὸς ἐξετάζοντας τὸ ὑγρὸ αὐτὸ στὴν Ἀμερικὴ ἀνεκάλυψε πὼς τὸ πετρέλαιο εἶχε θεραπευτικὲς ἰδιότητες. Ἡ πετρελαιοπηγὴ ὅμως τῆς Πιτσβούργ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀμερικανὸς αὐτὸς προμηθευόταν τὸ πετρέλαιο στέρεψε καὶ τὸ πετρέλαιο ξεχάστηκε γιὰ κάμποσα χρόνια, ὡς ὅτου ἀνεκαλύφθηκε ὁ κινητὴρ αὐτομάτου καύσεως. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, δηλαδὴ μόλις πρὸ 100 ἐτῶν, ἀρχίζει τὸ παγκόσμιο δρᾶμα τοῦ πετρελαίου.

—Μὰ ἐσὺ παιδί μου ἔχεις μεγάλη φλόγα μέσα σου. Πρέπει νὰ μορφωθῆς... Καὶ τότε φαίνεται πὼς ἀσφαλῶς κάτι θὰ γίνης... Θὰ σοῦ δώσω λοιπὸν ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ συνεχίσης τὶς μελέτες σου... Ἀπὸ τώρα, μπορεῖς νὰ τρῶς καὶ νὰ κοιμᾶσαι σπίτι μου χωρὶς νὰ δουλεύης. Μόνο θὰ μελετᾶς καὶ θὰ μορφώνεσαι.

* * *

Ὁ μικρὸς Ζώης Καπλάνης δὲν ἄργησε ν' ἀναδειχθῆ. Συνεχῶς μορφωνόμενος ἀνέλαβε καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Χατζηνίκου.

Πολὺ γρήγορα μάλιστα ἔγινε καὶ συνεταῖρος του...

Ὕστερα ἀπὸ λίγα χρόνια ἔφυγαν κι' οἱ δυὸ γιὰ τὸ Βουκουρέστι, ὅπου ἵδρυσαν συνεταιρικὸ κατάστημα. Ὁ Ζώης εἶχε μάθει πιὰ καλὰ τὴν δουλειά. Ἔξυπνος καὶ τετραπέρατος καθὼς ἦταν, ἄρχισε νὰ περιοδεύη τὶς διάφορες ἐπαρχίες τῆς Μολδαυΐας, ὅπου διέθετε τὸ ἐμπόρευμά του.

Τὸ 1768 πῆγε στὴν Νίζνα τῆς Ρωσίας, ὅπου καὶ ἐγκαταστάθηκε, τὸ δὲ 1771 ἄνοιξε δικό του κατάστημα στὴ Μόσχα, διαλύοντας τὸν συνεταιρισμὸ μὲ τὸν Χατζηνίκου, ὁ ὁποῖος, ὅταν ὕστερα ἀπὸ λίγο πέθανε, τὸν κατέστησε γενικὸ κληρονόμο του.

Ὁ Ζώης Καπλάνης, συνεχῶς προοδεύοντας, ἔκαμε μιὰ τεράστια περιουσία. Ἀλλὰ δὲν ἦταν ἐγωϊστὴς καὶ σπάταλος. Ἀγαποῦσε τὴν πατρίδα του καὶ πονοῦσε τοὺς ὁμοεθνεῖς του ποὺ ὑπέφεραν κάτω ἀπ' τὸν ζυγὸ τῆς δουλείας.

Ἄρχισε λοιπὸν τὶς δωρεές. Ἵδρυσε τὴν Μαρούτσειον Σχολὴν Ἰωαννίνων καὶ τὴν προίκισε μὲ τὰ μέσα συντηρήσεώς της, ἔχτισε νοσοκομεῖα καὶ ἄλλα ἔργα εὐποιΐας καὶ διαρκῶς προσέφερε τὴν συνδρομή του γιὰ ἀγαθοεργοὺς σκοπούς.

Τὸ 1806, σὲ ἡλικία 70 χρόνων, πέθανε. Ἡ διαθήκη του ὑπῆρξε μιὰ ἀποκάλυψις χριστιανικῆς ψυχῆς. Ὁ μεγάλος Ἕλλην πατριώτης ἄφινε ὅλη τὴν περιουσία του, ἀνερχομένη σὲ 183.000 ρούβλια — ποὺ τότε εἶχαν τὴν ἀξία τοῦ δολλαρίου! — γιὰ φιλανθρωπικοὺς σκοπούς. Ἀπ' αὐτήν, 10.000 ρούβλια γιὰ νὰ παντρεύωνται ἀπὸ τοὺς τόκους των τὰ φτωχότερα κορίτσια τοῦ χωριοῦ του. Ἄλλες 10.000 ρούβλια γιὰ νὰ μοιράζεται ὁ τόκος τους στοὺς φυλακισμένους πατριῶτες του, 5.000 στὴν Ἑλληνικὴ Σχολὴ Ἁγίου Ὄρους, 6.000 γιὰ τὶς ἐκκλησίες τῶν Ἰωαννίνων κ. ἄ.

Νὰ πῶς ἕνας μικρὸς παραμάγειρος, χάρις στὴν θέλησι καὶ τὴν φιλομάθειά του, ἀναδείχθηκε ἐθνικὸς εὐεργέτης...

Μιχ. Χαννούσης

ὁ κῆποι

ΜΙΑ ΩΡΑΙΑ ΙΔΕΑ

Ἐκεῖ καθὼς ἤμαστε μαζεμένοι ὅλοι οἱ Σκαπανεῖς στὸν Τομέα μας, ἀνήμερα τῆς Πρωτοχρονιᾶς, νά σου λοιπὸν μοὔρχεται μιὰ ὡραία ἰδέα:

«Παιδιά, τοὺς λέω, ἐδῶ χαλάει ὁ κόσμος! Ὁ Ἀρχηγὸς εἶναι κάμποσες μέρες ποὺ ζήτησε ἀπὸ ὅλους νὰ δώσῃ ὅ,τι μπορεῖ ὁ καθένας γιὰ τὰ μαθητικὰ συσσίτια. Καὶ νά! Ἔτρεξαν ὅλοι καὶ δίνουν. Πάνω ἀπὸ δεκαπέντε ἑκατομμύρια ἔχουν μαζευθῆ ὡς τώρα σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Τί στεκόμαστε λοιπὸν κι' ἐμεῖς; Ἔχω μιὰ ὡραία ἰδέα! Καθὼς εἴμαστε μαζεμένοι νὰ γυρίσουμε τὰ σπίτια καὶ νὰ ποῦμε τὰ κάλαντα καὶ ὅ,τι μαζέψουμε νὰ τὰ πᾶμε στὴ καλὴ κυρία τοῦ Ἀρχηγοῦ ποὺ ἐπιστατεῖ στὰ μαθητικὰ συσσίτια».

Τί ἔγινε δὲν περιγράφεται. Ὅλοι δέχτηκαν μὲ φωνὲς καὶ χειροκροτήματα τὴν ἰδέα μου καὶ μπροστὰ ἐγώ, ὡς μεγαλύτερος, γυρίσαμε τὰ σπίτια καὶ ποτὲ δὲν τραγουδήσαμε καλύτερα ἀπ' αὐτὴ τὴ φορὰ τὰ κάλαντα.

Μὰ δὲ θὰ ξεχάσωμε ποτὲ καὶ μὲ πόση χαρὰ μᾶς ὑποδεχότανε ὅλοι στὰ σπίτια ποὺ πηγαίναμε καὶ πόσα «μπράβο!» ἀκούσαμε ἀπὸ ὅλους, μικροὺς καὶ μεγάλους.

Αὔριο λοιπὸν θὰ πᾶμε μιὰ Ἐπιτροπὴ στὴν καλὴ κυρία τοῦ Ἀρχηγοῦ τὰ χρήματα ποὺ μαζέψαμε γιὰ νὰ ἰδῆ πὼς κι' ἐμεῖς οἱ Σκαπανεῖς κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε γιὰ ὅσους ὑποφέρουν.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

Τὸ παραμυθάκι μας

ΠΑΕΙ ΓΙΑ ΚΑΛΟΓΡΗΑ

Μιὰ πεινασμένη ἀλεποῦ, γιὰ νὰ βρῆ χωρὶς κόπο τὴν τροφήν της, σκέφθηκε τοῦτο τὸ τέχνασμα: Φόρεσε ἕνα μαῦρο τσεμπέρι καὶ καμώθηκε πὼς πάει νὰ γίνη καλογρηά. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἕνα περιστέρι, μιὰ κόττα κι' ἕνα τσαλαπετεινό, ποὺ μόλις τὴν εἶδαν ἔκαμαν νὰ φύγουν μακρυά.

— Μὴ φεύγετε!... Τ' ἄφησα πιὰ τὰ

παληά μου... Τώρα πάω γιὰ καλογρά...

— Νὰ ρθῶ κι' ἐγὼ μαζί σου; τὴ ρώτησε ἡ κόττα.

— Καὶ δὲν ἔρχεσαι... σάματις θὰ σὲ σηκώνω; ἀπάντησε μὲ πονηριὰ ἡ ἀλεποῦ.

— Νὰ ρθοῦμε κι' ἐμεῖς; εἶπαν τὸ περιστέρι κι' ὁ τσαλαπετεινός.

— Καὶ γιατὶ ὄχι;... Τὸ μοναστῆρι ἔχει χῶρο, ἀποκρίθηκε ἡ ἀλεποῦ γλύφοντας τὰ χείλια της.

Περπάτησαν κάμποση ὥρα, ὥσπου φτάσανε σὲ μιὰ σπηλιά. Ἡ ἀλεποῦ στάθηκε κι' εἶπε:

— Ἔχετε ξομολογηθῆ;

— Ὄχι, ἀπάντησαν τὸ περιστέρι, ἡ κόττα κι' ὁ τσαλαπετεινός.

— Πρέπει λοιπὸν νὰ περάσετε στὴ σπηλιὰ νὰ σᾶς ξεμολογήσω, γιατὶ ἀλλιῶς δὲν εἶναι μπορετὸ νὰ σᾶς πάρουνε στὸ μοναστῆρι.

Μπῆκε πρώτη ἡ κόττα. Μὰ δὲν ξαναβγῆκε. Ὕστερα τὸ περιστέρι, ποὺ κι' αὐτὸ δὲν ξαναβγῆκε ἀπὸ τὴ σπηλιά.

— Ἡ σειρά σου τώρα, εἶπε ἡ ἀλεποῦ, στὸν τσαλαπετεινό.

— Ἐγὼ δὲν ἔχω ἁμαρτίες, ἀπάντησε ὁ τσαλαπετεινὸς μαντεύοντας τί τὸν περίμενε.

— Ἔχεις καὶ παραέχεις... Ἔκλεψες τὴν κορῶνα τοῦ βασιλιᾶ... Ἔλα νὰ σοῦ δώσω συγχώρεσι...

Τὸ μαγικὸ ταξίδι ..

Μυθιστορηματάκι παραμύθι...

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ξέρω πόσο σᾶς ἀρέσουν, ἀγαπητά μου παιδιά, τὰ ταξίδια, οἱ περιπέτειες κι' οἱ περιπλανήσεις σὲ χῶρες ἄγνωστες, σὲ ζοῦγκλες καὶ σ' ὠκεανούς...

Ξέρω πὼς κάθεστε μ' ἀνοιχτὸ τὸ στοματάκι σας κι' ἀκοῦτε τὰ παράξενα παραμύθια, ποὺ σᾶς λέει τώρα τὸν χειμῶνα ἡ καλὴ γιαγιά, καθισμένη πλάϊ στὸ τζάκι...

Τί ὄμορφα ποὺ εἶναι, παιδιά μου!... Τὸ τζάκι ἢ τὸ μαγκαλάκι σας σκορπᾶ τριγύρω στὸ δωμάτιο μιὰ γλυκειὰ ζεστασιά...

Ἔξω βρέχει, βροντᾶ κι' ἀστράφτει... Κι' ἡ καλὴ γιαγιὰ ἀρχινᾶ:

...Κόκκινη κλωστὴ δεμένη
στὴν ἀνέμη τυλιγμένη...
...Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρό...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ζοῦσε λοιπὸν κάποτε σὲ μιὰ πολιτεία μιὰ πλούσια οἰκογένεια, ποὺ εἶχε ἕνα μόνο παιδί, τὸν μικρὸ Λεμονῆ.

Χριστέ μου, τί παράξενο παιδὶ αὐτὸς ὁ Λεμονῆς, ποὺ ἦταν δὲν ἦταν ἕνδεκα χρονῶν.

Πάντα συλλογισμένος, πάντοτε σκεπτικὸς καὶ δὲν ἔκανε ποτὲ παρέες μὲ ἄλλα παιδιά.

Τοῦ ἄρεσε μόνο νὰ διαβάζῃ νύχτα - μέρα τὰ πιὸ παράξενα μυθιστορήματα... Ἡ βιβλιοθήκη του ἦταν γιομάτη ἀπὸ τέτοια:

«Ἡ χώρα τῶν γιγάντων», «Ἡ μυστηριώδης νῆσος», «Στὰ νύχια τῶν θηρίων», «Ὁ Ροβινσῶνας», «Ταξίδι

στὸ φεγγάρι», «Τὰ μυστήρια τῶν νάνων τῆς ζούγκλας» κτλ. κτλ.

Οἱ συνομήλικοί του τὸν εἶχαν πάρει στὴν κοροϊδία.

— Γειά σου, περιηγητή...

των σκαπανέων μας

— Ἡ κορῶνα ποὺ φορῶ, εἶναι δική μου... Ἄφησέ με νὰ πάω νὰ σοῦ φέρω κι' ἄλλους τσαλαπετεινοὺς νὰ τὸ μαρτυρήσουν, ἀποκρίθηκε μὲ πονηριὰ ὁ τσαλαπετεινός.

— Πήγαινε, μὰ μὴν ἀργήσης... Καὶ φέρε ὅσους πιὸ πολλοὺς μπορεῖς, τοῦ εἶπε ἡ ἀλεποῦ καὶ χαμογέλασε χαρούμενα.

Ὁ τσαλαπετεινὸς τότε ἐπέταξε στὸ ψηλότερο κλαδὶ ἑνὸς δέντρου κι' ἀπὸ κεῖ ἄρχισε νὰ κοροϊδεύη τὴν ἀλεποῦ μὲ τὰ λόγια τοῦτα:

Γιὰ νὰ μὴν τὴν ξαναπάθης
θὰ στὸ πῶ καὶ νὰ τὸ μάθης
πῶς γιὰ νὰ καλογερέψης
πρέπει μέρες νὰ νηστέψης.

Ἀπ' τὸ παραπάνω διηγηματάκι μαθαίνουμε ὅτι μποροῦν καμμιὰ φορὰ νὰ τὴν πάθουν κι' οἱ πιὸ ἔξυπνοι, ὅπως τὴν ἔπαθε κι' ἡ ἀλεποῦ.

Ὁ χαριτωμένος Σκαπανεὺς
Γεώργιος Μαρκίδης
ἐκ Θεσσαλονίκης.

ἔξυπνα κουτά

— Πῶς ἤθελα νὰ ἤμουν ἀράπης, λέει ὁ Πετράκης.

— Καὶ γιατί; τὸν ρωτᾶ ἡ ἀδελφή του.

— Νά, γιὰ μὴν ἔχω ἀνάγκη νὰ μὲ πλύνουν....

Ἡ κυρία στὸν ὑπηρέτη:
— Πήγαινε ν' ἀγοράσης μισὸ ἀρνί.
Ὁ ὑπηρέτης:
— Ζωντανὸ ἢ σφαγμένο;

Ἕνα αὐτοκίνητο περνᾶ δίπλα ἀπὸ τὸ Γιάννη μὲ μεγάλη ταχύτητα. Κι' ὁ Γιαννάκης φωνάζει: Ἔπρεπε νὰ μὲ κόψης καὶ θἄβλεπες τί θὰ σοὔκανα!

— Καλημέρα, κύριε ἐξερευνητή...

— Κοίτα μὴ σὲ φᾶνε τά... θηρία!

Ὁ Λεμονῆς ὅμως δὲν σκάμπαζε ἀπὸ κοροϊδίες!

Ἐξακολουθοῦσε νὰ τρελλαίνεται γιὰ ἱστορίες μὲ κατακόμβες καὶ στοιχειά, γιὰ σπίτια μὲ φαντάσματα καὶ μὲ μυστήρια!

Δυὸ φορὲς προσπάθησε νὰ φύγη μὲ καράβι κρυφὰ γιὰ τὴν Ἀφρική. Τὸν ἔπιασαν ὅμως καὶ τὸν γύρισαν στὸ σπίτι του. Κι' ἔφαγε τότε τῆς χρονιᾶς του.

Οὔτε τὸ ξύλο, ὅμως, οὔτε οἱ φοβέρες, ποὺ τοῦ ἔκαναν οἱ γονεῖς του, τοῦ ἔβαλαν μυαλό.

— Θὰ δῆτε, ἔλεγε ὁ Λεμονῆς, θὰ δῆτε ὅταν θὰ πάω στὴ ζούγκλα καὶ στὰ ἐρημόνησα...

Κι' ἔκανε σχέδια, φανταζόταν μαγικὰ βιβλία καὶ βότανα, δράκους καὶ μάγους καὶ χίλιες δυὸ ἄλλες τρέλλες...

Οἱ γονεῖς του πήγαιναν νὰ τρελλαθοῦν ἀπὸ τὴν πίκρα τους!

Ἂν κάποτε στ' ἀλήθεια τὸ χρυσό τους ἀγόρι ἔφευγε;

Γιὰ νὰ καθησυχάσουν τὸ πάθος του γιὰ τὶς περιπέτειες, τοῦ κουβαλοῦσαν κάθε παράξενο βιβλίο ποὺ εὕρισκαν. Κι' ὁ Λεμονῆς τὰ διάβαζε ὅλα ἀχόρταγα!

Ἕνα βράδυ λοιπὸν ὁ πατέρας τοῦ Λεμονῆ τὸν φώναξε:

— Λεμονῆ, ἐδῶ σοῦ ἔχω τὸ πιὸ παράξενο βιβλίο τοῦ κόσμου... Διάβασέ το καὶ θὰ δῆς...

— Ὤ... ὤ, εἶπε ὁ Λεμονῆς ἐνῶ ξεφύλλιζε τὸ βιβλίο. «Τὸ μαγικὸ ταξίδι», τί ὡραῖο ποὺ εἶναι!

Κι' ὁ Λεμονῆς κάθησε μπρὸς στὸ τραπέζι του κι' ἄρχισε τὸ διάβασμα...

— Ἄντε νὰ δοῦμε, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του σὲ μιὰ στιγμή, ἂν θἄθελες νὰ εἶσαι ἐσὺ ὁ ἥρως τοῦ βιβλίου αὐτουνοῦ...

Ὁ Λεμονῆς ὅμως δὲν ἄκουσε καὶ διάβαζε συνεπαρμένος ἀπὸ τὶς περιπέτειες τοῦ βιβλίου...

(Ἡ συνέχεια στὸ προσεχές)

ΠΕΤΕΙΝΟΣ ΚΑΙ ΑΛΕΠΟΥ

Ὁ πετεινὸς ἔπιασε φίλο
τοῦ διπλανοῦ σπιτιοῦ τὸ σκύλο.

Καὶ πᾶν μαζὶ πεζοπορία
γιὰ κάποια ξένη πολιτεία.

Στὸ δρόμο παίρνει νὰ βραδιάση
καὶ σ' ἕνα δέντρο κάνουν στάση.

Κούρνιασε ὁ ἕνας στὰ κλαριά του
κι' ὁ σκύλος πλάγιασε ἀπὸ κάτου.

Σώνεται ἡ νύχτα καὶ χαράζει
κι' ἀρχίζει ὁ πετεινὸς νὰ κράζη.

Κι' ἡ ἀλεποῦ ἀπ' τὴ φωληά της
τρέχει κουνῶντας τὴν οὐρά της:

«Πουλί μου πῶς σ' αὐτὰ τὰ μέρη;
Κατέβα δῶσε μου τὸ χέρι».

Κι' ὁ πετεινὸς τῆς δείχνει κάτου,
ποὺ ὁ σκύλος τέντωνε τ' αὐτιά του:

«Ἂν θὲς νὰ μπῆς στὸ σπιτικό μου
ν' ἀποταθῆς στὸ θυρωρό μου!».
(Ἀνέκδοτον).

Γιά νά μαθαίνετε

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Ἀκροστιχίς

Τὰ ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν κράτος τῆς Εὐρώπης: 1) Ὀνομασία μάχης εἰς τὴν ὁποίαν ἐνίκησεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος. 2) Κράτος τῆς Ν.Α. Εὐρώπης. 3) Μέρος τοῦ λόγου. 4) Περίφημος Ἕλλην ἐμποδιστής. 5) Δὲν λείπει ἀπὸ τὸ τραπέζι. 6) Κράτος τῆς Β.Δ. Εὐρώπης. 8) Ἑλληνικὸν πέλαγος. 8) Πόλις τῆς Πελοποννήσου.

Γ. ΚΑΠΑΚΟΣ

Μαγικὴ εἰκὼν

— Κοκό, Τάκη, ἐλᾶτε νὰ φᾶτε...
— Τί;
— Δὲν ἀκούσατε;

Μ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ

Ναὶ ἢ ὄχι;

1. Τὸ ἔδαφος τῶν Ἀθηνῶν δὲν ὑπόκειται εἰς σεισμούς. Ναὶ ἢ ὄχι;
2. Τὸ ρεκὸρ ταχύτητος τῶν ἀεροπλάνων ὑπερβαίνει τὰ 1100 χιλιόμετρα τὴν ὥραν. Ναὶ ἢ ὄχι;
3. Ὁ ποταμὸς Ἕβρος εἶναι πλωτὸς ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν του μέχρι τῆς Ἀδριανουπόλεως. Ναὶ ἢ ὄχι;

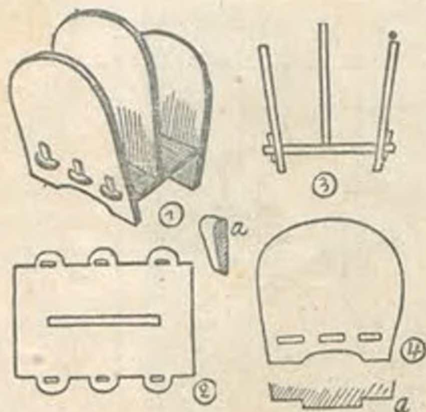
Τετράγωνον

* * * * Πρώτη σειρά: Εὑρίσκεται εἰς τὴν
* * * * γῆν καὶ τὴν θάλασσαν. Δευτέρα σειρά: Ἀπὸ τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς πατρίδος μας. Τρίτη σειρά: Κατοικία τῶν ψυχῶν. Τετάρτη σειρά: Ὄρος τῆς Γραφῆς.

Α. καὶ Π. ΣΙΑΝΝΟΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 13ου ΦΥΛΛΟΥ

Αἱ συλλαβαί: Σηκουάνας, Μηλέα, Κορσική, Πράγα.
Αἴνιγμα: Σκῦρος - Σῦρος.
Στὸ λεπτό: Ὄσλο.
Οἱ ποταμοί: Νιαγάρας, Ἕβρος, Ἰορδάνης, Λείγηρ, Οὐράλης, Σηκουάνας, Νεῖλος.
Αἴνιγμα: (Α) ΔΑΜ—ΑΣΚΟΣ=Δαμασκός.
Κρυπτογραφικόν: Ἡράκλειον, Ρηνανία, Ἀρσανία, Καναρην, Λειρί, Ἕλλην, Ἰόνιον, Ὄρνεα, Νερά.
Ἐλλιποσύμφωνον: Στὴν γλυκειά μας τὴν Πατρίδα...
Ἡ Μαγικὴ εἰκών: Ὁ ὁδηγὸς φαίνεται μεταξὺ τῆς πισινῆς ρόδας καὶ τῶν ποδιῶν τοῦ Φαλαγγίτου ἂν ἀναποδογυρίσωμε τὴν εἰκόνα.
Ναὶ ἢ ὄχι: 1, 2 ναί, 3, 4, 5 ὄχι.

Μὲ λίγη ἐπιτηδειότητα μπορεῖτε νὰ φτιάξετε μιὰ χαριτωμένη χαρτοθήκη, ποὺ θὰ κοσμήσῃ τὸ γραφεῖο σας ἢ τὸ τραπέζι τῆς ἐργασίας σας. Στὴ χαρτοθήκη τοποθετοῦνται φάκελλα, χαρτιὰ κλπ. Ὡς ὑλικὸ ἐργασίας θὰ χρησιμοποιήσετε κόντρα πλακὲ καὶ ὡς ἐργαλεῖο ἕνα λεπτὸ πριονάκι.

Ἐν πρώτοις θὰ φτειάξετε τὴν βάσι τῆς χαρτοθήκης, ὅπως φαίνεται στὴν εἰκόνα 2, καὶ θὰ ἀνοίξετε τὴν ἐγκοπὴ τοῦ κέντρου καὶ τὶς ἔξη τρῦπες ποὺ ὑπάρχουν στὶς ἄκρες. Οἱ δύο κάθετες ἐξωτερικὲς πλευρὲς τῆς χαρτοθήκης θὰ κατασκευασθοῦν ὅπως δείχνει ἡ εἰκόνα 4. Ἰδιαιτέρως, τὸ κάτω μέρος τοῦ καθέτου χωρίσματος τῆς μέσης, θὰ γίνῃ ὅπως τὸ σχέδιο α, ποὺ εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν εἰκόνα 4. Κατασκευάζετε ἐπίσης ἔξη μικρὲς σφῆνες, ποὺ θὰ ἐφαρμόζουν σφιχτὰ στὶς ἔξη τρῦπες τῆς βάσεως.

Ἔπειτα γίνεται ἡ συναρμολόγησις τῆς χαρτοθήκης. Τὸ κάθετο χώρισμα τῆς μέσης τοποθετεῖται, ἀπ' τὸ κάτω μέρος, στὴν ἐγκοπὴ τῆς βάσεως καὶ πιάνεται γερὰ μὲ ψαρόκολλα ἢ καρφάκια. Ἀκολουθεῖ ἡ τοποθέτησις τῶν ἐξωτερικῶν καθέτων πλευρῶν στὶς ἔξη ἐξοχὲς τῆς βάσεως καὶ τὸ δέσιμό τους μὲ τὶς σφῆνες. Ἡ χαρτοθήκη σας εἶναι ἕτοιμη (1).

Τὸ φροῦτο

Ἡ μέλισσα πετοῦσε ἀπὸ δένδρο σὲ δένδρο, γιὰ νὰ βρῇ ἕνα ὥριμο φροῦτο νὰ φάῃ. Στὸ τέλος ἐπέτυχε ἐκεῖνο ποὺ ἤθελε. Ποιὸ ὅμως εἶναι αὐτὸ τὸ φροῦτο;

Γιὰ νὰ τὸ βρῆτε, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἑνώσετε μὲ τὸ μολύβι σας τὶς κουκίδες τοῦ σχεδίου, ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ 1 μέχρι τοῦ 60. Ἐξαιρετικῶς, ὅταν φθάσετε στὸ 18, θὰ τραβήξετε γραμμὴ στὸ 24 καὶ ἔπειτα συνέχεια, 25, 26 κλπ.

Ἀπορίες

Γιατὶ Πηνειὸς καὶ ὄχι Πηνανεψιός;
Γιατὶ Ὄσσα καὶ ὄχι Ὄσμα;
Γιατὶ κανάτι καὶ ὄχι κανάλογο;
Γιατὶ πινέλο καὶ ὄχι τρωγέλο;
— Γιατὶ Λιμὴν (λι - μὴν) καὶ ὄχι Λιχρόνος;

Μαγικὴ εἰκὼν

Μιὰ ὡραία μέρα μὲ λιακάδα, ἡ ἐξοχὴ πανηγύριζε. Χόρευαν τὰ λουλούδια, τὰ πουλιά, τὰ μυρμήκια, ὅλος ὁ κόσμος.

Στὴ μέση τῆς εἰκόνος μας φαίνεται ἕνα χορευτικὸ ζεῦγος. Δεξιά, εἶναι ἕνας χορευτὴς μόνος, γιατὶ ἔχει χάσει τὸ ζευγάρι του. Μήπως τὸ βλέπετε;

Ὀλίγη εὐθυμία

ΝΑ ΜΗΝ ΑΚΟΥΣΗ...

Ὁ Κουφιοκεφαλάκης εἶναι μόνος στὸ δωμάτιο, μὲ τὸ σκυλάκι του. Κάποια στιγμὴ χτυπᾶ ἡ πόρτα καὶ μπαίνει ἕνας φίλος του, ὁ ὁποῖος τοῦ λέγει:

— Φίλε μου, ἔχω νὰ σοῦ πῶ κάτι ἐμπιστευτικῶς. Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὅμως, νὰ μὴ μᾶς ἀκούσῃ ἄλλος κανείς, μόνο σὺ κι' ἐγὼ πρέπει νὰ τὸ ξέρωμε.

— Στάσου μιὰ στιγμή, λέγει ὁ Κουφιοκεφαλάκης, σοβαρός.

Καὶ ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ ἔβγαλε ἔξω τὸ σκυλάκι...

ΕΠΙ ΤΕΛΟΥΣ

Ἡ Μαρίκα κι' ὁ Κωστάκης κάθουνταν στὸ τραπέζι. Ξαφνικά, ἡ Μαρίκα ἔσπρωξε μὲ τὸ χέρι της καὶ ἔπεσε κάτω ἡ καράφα, ποὺ ἔγινε κομμάτια. Κι' ὁ Κωστάκης ποὺ φημίζεται γιὰ τὴν... ρυπαρότητά του, λέγει:

— Ἐγὼ νίπτομαι τὰς χεῖρας...

Κι' ἡ Μαρίκα:

— Αἲ θὰ νιφθῇς τέλος πάντων.

ΑΥΤΟ ΘΑ ΣΥΜΒΗ

Ὁ δάσκαλος, ἀφοῦ ἀνέπτυξε στοὺς μαθητὰς πόσο ἐπικίνδυνα εἶναι τὰ ρεύματα τοῦ ἀέρος, ἐρωτᾶ:

— Ποιὸς ξέρει νὰ μοῦ πῇ πότε σχηματίζεται ρεῦμα ἀέρος μέσα σ' ἕνα δωμάτιο;

Κι' ἐπειδὴ οἱ μαθηταὶ σιωποῦν, ὁ δάσκαλος ἐπαναλαμβάνει:

— Ἂν λόγου χάριν τώρα ποὺ εἶναι ἀνοικτὴ ἡ πρὸς τὰ δεξιά μου πόρτα, θελήσω ν' ἀνοίξω καὶ τὸ ἀπέναντί της παράθυρο τί θὰ συμβῇ;

Οἱ μαθηταί, ὅλοι μαζύ:

— Θὰ σᾶς ἰδοῦν ἀπὸ τ' ἀντικρυνὸ σπίτι, δάσκαλε!

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μιὰ μέρα ρωτᾶ κάποιος τὸν Ἀντωνάκη:

— Ποιὸν ἀγαπᾶς περισσότερο ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀδελφούς σου, τὸν μεγαλύτερον ἢ τὸν μικρότερον;

— Τὸν μεγαλύτερο!

— Γιατί; Μήπως εἶναι πιὸ καλός;

— Ὄχι! Ἀλλὰ τὸν γνωρίζω πιὸ πολλὰ χρόνια...

∴

Ὁ Τοτὸς ἔκλαιε γιατὶ δὲν τοῦ ἔδωσαν γλυκό. Κάποια στιγμὴ σταματᾶ τὰ κλάματα καὶ λέει στὸν ἀδελφό του:

— Νῖκο, κλάψε ἐσὺ μιὰ στιγμή, γιὰ νὰ ξεκουραστῶ!

Διασκεδάζοντας

Γνωρίζετε:

— Πόσοι Ἕλληνες ἐπολέμησαν κατὰ τῶν Περσῶν στὴ μάχη τῶν Θερμοπυλῶν;

— Ποιὸς εἶναι ὁ κάτοχος τῆς Πανελληνίου ἐπιδόσεως τοῦ ἀκοντισμοῦ;

— Σὲ ποιὸ νομὸ ὑπάγεται ἡ κωμόπολις Ἀλιστράτη;

Μαγικὴ εἰκὼν

Καὶ μιὰ εὔκολη μαγικὴ εἰκών, γιὰ τοὺς μικροτέρους ἀναγνώστας μας.

Ἡ μπεμπέκα ἐνῷ ἔπαιζε μὲ τὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρα της, ἔχασε τὴν ἀρκουδίτσα της. Τώρα κρατᾶ τὴ μπάλα της καὶ ζητᾶ τὴν ἀρκουδίτσα, ποὺ εἶναι κάπου ἐκεῖ κοντά.

Τὴ βλέπετε;

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

Ὁριζοντίως: 1 Συμπερασματικὸς σύνδεσμος. 2 Ἀκτὴ τοῦ Πειραιῶς. 3 Ὁ γνωρίζων γραφὴν γνωρίζει καὶ αὐτὴν (ὀνομ.). 4 Τελικὸς σύνδεσμος. 5 Ἄνθος. 6 Ἐρωτηματικὸν (δημ.). 7 Ἐκεῖ εὑρίσκεται ἡ Τουρκία καὶ ἡ Κίνα (ὀνομαστ.). 8 Ὁδηγοῦν τὸν ἵππον. 9 Ἄρθρον. 10 Ἐὰν μεταξὺ τῶν φωνηέντων αὐτῶν τοποθετηθοῦν τὰ κατάλληλα σύμφωνα, θὰ σχηματισθῇ ἔνδοξον κράτος τῆς Εὐρώπης... 11 Εἰδικὸν ἔνδυμα. 12 Ἐπίρρημα τοπικόν. 13 Πρόθεσις (ἀρχ.). 14 Ἀποκτῶ. 15 Τὰ 2)3 ὄρους τῆς Κρήτης. 16 Φυλή. 17 Ἀντωνυμία προσωπικὴ καὶ κτητικὴ (β΄ πρόσ.). 18 Πλέον.

Καθέτως: 3 Πρόθεσις. 11 Μήτηρ θεῶν. 1 Μεγάλη ἑορτὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ. 19 Αἰγυπτιακὴ θεότης τοῦ ἡλίου. 20 Δηλητήριον. 21 Μόριον τοῦ μέλλοντος. 22 Ὑμνεῖται καὶ προσκυνεῖται. 23 Ἡ αἰχμηρὰ κατάληξις ὀργάνου τινός. 24 Ἄρνησις (ξεν.). 25 Ἄρθρον. 2 Χρησιμοποιεῖται ἀπὸ ἐκείνους ποὺ δὲν φοροῦν τιράντες. 12 Τὸ κινητήριον μέσον τῆς λέμβου. 26 Πρόθεσις (ἀρχ.). 27 Τὰ γράφουν οἱ ἐφημερίδες. 28 Τὸ αὐτὸ μὲ τὸ 15 ὁριζοντίως. 29 Μία τῶν πτώσεων. 30 Ναυτικὸν παράγγελμα. 31 Λυρικὸν ποιητικὸν εἶδος.

Μ. Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Αἴνιγμα

«Πολὺ καλά», σημαίνει τὸ πρῶτο μου συνθετικὸ γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου, τὸ δεύτερό μου εἶναι ἄρθρο σὲ κάποια πτῶσι, τὸ τρίτο μου συνθετικό. Σὸ σύνολον ποτάμι, ἱστορικὸ... ἑλληνικό.

Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Κρυπτογραφικὸν

1234567890 = Χάνεσαι
282720690 = Ἅγιος.
32590 = Εἶναι οἰκία.
32540 = Πολλὲς ὀκάδες.
7940 = Μυαλό.
0232797 = Ἔνδυμα νεκροῦ.
023320 = Ἅγιος.
27890 = Εὐωδία.
04562 = Χώρα Δ. Ἀσίας.
2004562 = Ἀρχ. χώρα.
1452 = Ὄργανον.
26790 = Ὕμνος
02552 = Γυν. ὄνομα.

Γ. ΝΑΣΙΩΚΑΣ

Ἀστὴρ

Ὁριζοντίως: Ψάρι. Καθέτως: Περίφημος γεωγράφος καὶ περιηγητὴς τῆς ἀρχαιότητος. Διαγωνίως: Ἱερὸν πλοῖον τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων καὶ βοηθητικὸν τοῦ στόλου μας. Διαγωνίως: Ἐπαρχία τῆς Γαλλίας, ἀποσπασθεῖσα ἐκ τῆς Γερμανίας μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον.

Ὅλαι αἱ λέξεις ἔχουν ἕνα κοινὸν γράμμα, τὸ σημειούμενον διὰ σταυροῦ.

ΔΗΜ. ΜΠΕΝΑΣ

Λίγη εὐθυμία

ΤΟΝ ΕΔΕΡΝΕ...

Μεταξὺ δύο μικρῶν ὑπηρετῶν.

—Ἔ, Γιάννη, πῶς τὰ περνᾶς μὲ τὸν ἀφεντικό σου;

— Σὰν ἴσιοι κι᾽ ὅμοιοι, φίλε μου! Φαντάσου ὅ,τι τοῦ κάμνω ἐγώ, μοῦ κάμνει καὶ ἐκεῖνος. Τοῦ τινάζω ἐγὼ τὸ σακκάκι του, μοῦ τὸ τινάζει κι᾽ αὐτός, μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι ἐγὼ τοῦ τὸ τινάζω ὅταν τὸ ἔχει βγαλμένο, ἐνῷ αὐτός, ὅταν τὸ φορῶ...

ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΩΤΕΡΟ

—Πήγαινε παιδί μου νὰ πῇς τοῦ κὺρ-Γιάννη νὰ ἔλθῃ ποὺ τὸν θέλω.

— Καὶ ποῦ κάθεται;

—Πέρα ἀπ᾽ αὐτὸ τὸ ποταμάκι καὶ δὲν ἔχεις παρὰ νὰ περάσῃς τὸ ποταμάκι γιατὶ αὐτὸ εἶναι τὸ δυσκολώτερο.

Τὸ παιδὶ γύρισε ὕστερα ἀπὸ λίγο.

—Ἔ! τοῦ εἶπες;

—Ὄχι.

— Μὰ τί ἔκαμες λοιπὸν τόσην ὥρα;

—Πῶς τί ἔκαμα! Ἔκαμα τὸ δυσκολώτερο, πατέρα. Ἐπέρασα τὸ ποταμάκι!

ΔΕΝ ΑΣΠΡΙΣΕ...

Νῖκος: Ὥστε ὁ πατέρας σου δουλεύει πενῆντα χρόνια;

Πέτρος: Μάλιστα!

Νῖκος: Θὰ ἔχῃ δυνατὴ κρᾶσι! Γιατὶ δὲν ἄσπρισε οὔτε μιά του τρίχα.

Πέτρος: Ὄχι, δὲν ἔχει σχέσι ἡ κρᾶσις του. Εἶναι καρβουνιάρης!...

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΙΚΩΣ

Ὁ δάσκαλος λέγει στοὺς μαθητὰς νὰ προσέχουν στὸ μάθημα.

—Ὅποιος δὲν προσέχει θὰ τιμωρηθῇ νὰ γράψῃ πενῆντα σειρὲς ἀπ᾽ τὸ μάθημά του.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μαθήματος, ὁ Κωστάκης δὲν προσεχε, ἀλλὰ ἔγραφε κάτι. Ὁ δάσκαλος, ποὺ τὸ ἀντελήφθη, τὸν ἐρωτᾶ ποὺ ἔμειναν στὸ μάθημα.

Καὶ ὁ Κωστάκης μὲ ἀταραξία:

—Πάρετε, κύριε, τὶς πενῆντα σειρὲς ποὺ ἔγραψα γιὰ τιμωρία!

ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΙΣ

Μεταξὺ δύο φίλων:

—Εἶσαι ἀνδρεῖος, Ἀντωνάκη;

—Ὄχι, εἶμαι Κεφαλλήν!

Χρωματίσατε

Χρωματίσατε τὰ μέρη τῆς εἰκόνος ὡς ἑξῆς:

1 μὲ μπλὲ ἀνοικτὸ
2 μὲ μπλὲ σκοῦρο
3 μὲ κόκκινο ἀνοικτὸ
4 μὲ κίτρινο
5 μὲ πράσινο
6 μὲ κόκκινο
7 μὲ βιολετὶ
8 μὲ καστανὸ
9 μὲ μαῦρο

Τὰ μέρη ποὺ ἔχουν 0 θὰ μείνουν λευκά.

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 13ου ΦΥΛΛΟΥ

Σταυρόλεξον: Ὁριζοντίως 1 οἱ—χαλίφης—γά, 2 Καλιφορνία—Φάληρα, 3 ἄν—νέα—τί, 4 τὸ—ὅτι—ἄν, 5 αυ—ΞΟ, 6 ἔλα—ἐς, 7 ΕΡ—ναὶ—τάν, 8 αἱ—ξί, 9 ροδιά—πολεμοχαρὴς (ἀγαπᾶ τὸν πόλεμο), 10 ἀνάσσα—ἄνισος. Καθέτως 1 κατά—ἔαρ, 2 Ἰανουάριος, 4 οἰκογένεια, 5 Ιφ—λά—ἄν, 6 αἱ, 7 χρ(όνια πολλά)—ΠΣ, 8 ἀντίπατρος, 9 Αἱ—λά, 10 Ἰανός—ναί, 11 ἔτ(η πολλά)—μιά, 12 ἡφαίστειον, 13 σά—χί, 14 ἄς, 15 γῆ—ρό, 16 Ἀρταξέρξης, 17 Αἶγος—ἴς.

Τὸ ποδήλατον: Τὸ ἕνα πεντὰλ καὶ τὰ φτερά.

Ὁ «Ἐρυθροδερμος»: Ὁριζοντίως 1 Ἄνδρος, 2 Ρᾶ, 3 αἱ, 4 γάρ, 5 ἄρα, 6 ΚΕ—Νάτ, 7 ὄν, 8 Ἰάσιον. Καθέτως 1 ἀραβικοί, 2 ναὶ—ἕνα, 4 γάντι, 5 ἄρα, 6 Σωκράτης.

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΔΙΟΙΚ. ΑΝΩΤ. ΣΧΟΛΩΝ: α') Ἡ ὁμὰς καλαθοσφαίρας Ὑποδιοικ. Ε.Μ.Π. ἐνίκησεν τὴν ἀνεξάρτητον Φάλαγγα προτύπου Λυκείου διὰ 23—21. β') Ὁμοίως, ἡ ὁμὰς καλαθοσφαίρας, Α' τάξεως Ὑποδιοικ. Ε.Μ.Π. ἐνίκησε τὴν Β' τάξιν τῆς αὐτῆς Ὑποδιοικήσεως μὲ 29—11. γ') Αἱ προπονήσεις εἰς τὴν πετόσφαιραν, ἀνώμαλον δρόμον καὶ σκοποβολὴν συνεχίζονται.

ΧΑΛΚΙΣ. — Κατὰ τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένετο πανηγυρικῶς ἡ ἔναρξις τοῦ Α' Περιφερειακοῦ Πρωταθλήματος τῆς Διοικήσεως Εὐβοίας συμμετεχουσῶν τῶν Ὁμάδων 45ης (Βάκη), 46ης (Βελισσαρίου), 47ης (Λιχαδιώτη) καὶ 354 (Γοβιοῦ).

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν δύο πρώτων συναντήσεων ἔχουσιν οὕτω:

1ος ἀγὼν: μεταξὺ 46ης καὶ 47ης. Κατὰ ταύτην ἡ 47η νικᾷ τὴν 46ην δι' ἑνὸς τέρματος ἔναντι οὐδενός. 2ος ἀγὼν: μεταξὺ 45ης καὶ 353ης. Κατὰ ταύτην ἡ 45η νικᾷ τὴν 353ην διὰ πέντε τερμάτων ἔναντι οὐδενός. Ἐπηκολούθησεν ἀγὼν ἀνωμάλου δρόμου ἐπὶ ἀποστάσεως 3000 μ. μὲ τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

1ος Κοντογιάννης Φρῖξος (45. Φ.) 11',48''. 2ος Μπαλᾶνος Παρ. (353 Φ.) 11',48''. 3ος Παλαιολόγος Ἀναστ. (45ης Φ.) 12'. 4ος Ταυλαρίδης Ἰωάν. (45ης Φ.) 5ος Λέων Χρ. (353ης Φ.). 6ος Τσαγγάρης Χαράλ. (45ης Φ.).

Ἡ Γενικὴ βαθμολογία κατὰ Φάλαγγα ἔχει ὡς ἑξῆς:

Πρώτη: 45η (Βάκη) βαθμοὶ 20.
Δευτέρα: 353η (Μιαούλη) βαθμοὶ 42.
Τρίτη: 354η (Γιοβιοῦ) βαθμοὶ 22.

Τοὺς ἀγῶνας παρηκολούθησαν ἅπασαι αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως καὶ πλῆθος κόσμου.

Εἰς τοὺς νικητὰς ἀπενεμήθησαν διπλώματα ὑπὸ τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐπόπτου.

ΔΡΑΜΑ.—Ἡ ποδοσφ. ὁμὰς τοῦ 1ου Τάγμ. τῆς 244ης Φάλαγγος Δοξάτου τῆς Περιφ. Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Δράμας συνηντήθη εἰς φιλικὸν ἀγῶνα μετὰ τῆς τοιαύτης τῆς 173ης Φάλαγγος Ἐλευθερουπόλεως, Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Καβάλλας, εἰς τὸ Στάδιον Δοξάτου. Ὁ ἀγὼν ὑπῆρξε θεαματικὸς καὶ διεξήχθη μὲ ἀπόλυτον τάξιν παρουσίᾳ τῶν βαθμοφόρων, Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων καὶ τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Δοξάτου. Νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ ὁμὰς τῆς 244ης Φάλαγγος Δοξάτου διὰ τερμάτων 6—1.

— Συνηντήθησαν ἐπίσης ἐν τῷ Σταδίῳ Προσωτσάνης εἰς ἀγῶνα πρωταθλήματος αἱ ποδοσφαιρικαὶ ὁμάδες τῶν Φαλάγγων Δοξάτου καὶ Προσωτσάνης. Νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ ὁμὰς τῆς 244ης Φάλαγγος Δοξάτου διὰ τερμάτων 3—2.

— Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τελικοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς πρωταθλητρίας ὁμάδος Περιφ. Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Δράμας θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὸ προσεχές.

ΧΑΝΙΑ.— Μὲ πρωτοφανῆ ἐνθουσιασμὸν διεξήχθησαν τὴν 3ην ἀπογευματινὴν τῆς προπαρελθούσης Κυριακῆς εἰς τὸ Γυμναστήριον οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες τῆς Ε.Ο.Ν. Θηλέων Χανίων ἐνώπιον τῶν προϊσταμένων της Ἀρχῶν, τοῦ Γενικοῦ Ἐπόπτου τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ Ὑπουργοῦ Γεν. Διοικητοῦ Κρήτης, τῆς Περιφ. Διοικητρίας Κας Σφακιανάκη, τοῦ Στρατηγοῦ, τοῦ κ. Δημάρχου, τοῦ Περιφ. Διοικητοῦ Ἀρρένων κ. Σηφάκη καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπισήμων.

Τὰ τεχνικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγώνων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Α') Δρόμος 60 μ. Φαλαγγιτισσῶν: 1η Πρέβε Μιράντα Ἀνατολ. Τομέως, 2α Βασιλάκη Εὐαγγελία Δυτ. Τομ., 3η Πανταλοῦ Κατίνα Ἀνατ. Τομ.

Β') Ἅλμα εἰς ὕψος Φαλαγγιτισσῶν: 1η Τσαγκαράκη Ἑρμιόνη Δυτ. Τομ., 2α Μανουσάκη Ἑλένη Ἀνατ. Τομ., 3η Πεντάρη Εὐδοκία Δυτ. Τομ.

Γ') Ἅλμα ἁπλοῦν Σκαπανισσῶν: 1η Ἀγγελάκη Στέλλα Δυτ. Τομ., 2α Μαυρογιαννάκη Μαρία Δυτ. Τομ., 3η Κομιτσάκη Μαρία Ἀν. Τ.

Δ') Ἀκοντισμός: 1η Κουτσουμποῦ Εὐαγγελία Δυτ. Τομ., 2α Πεντάρη Εὐθυμία Δυτ. Τομ., 3η Ντιγριντάκη Ἐρασμία Δυτ. Τομ.

Ε') Ἅλμα ἁπλοῦν Φαλαγγιτισσῶν: 1η Πρέβε Μιράντα Ἀνατ. Τομ., 2α Βασιλάκη Εὐαγγελία Δυτ. Τομ., 3η Πεντάρη Εὐθυμία Δυτ. Τομ.

ΣΤ') Δρόμος 50 μ. Σκαπανισσῶν: 1η Γαλάνη Στέλλα Δυτ. Τομ., 2α Ἀγγελάκη Στέλλα Δυτ. Τομ., 3η Σαρικάκη Μαρία Ἀν. Τομ.

Ζ' Βόλεϋ-Μπώλ: Νικήτρια Ὁμὰς ἀνεδείχθη ἡ Ἀνατολικὴ ἀπαρτιζομένη ἀπὸ τὰς Μαραγκάκη Ἀριστέα, Τζεϊράνη Ἐλευθερία, Ἱερωνυμάκη Εἰρήνη, Μανουσάκη Ἑλένη, Πρέβε Μιράντα, Γαλάνη Στέλλα.

Η') Σκυταλοδρομία Σκαπανισσῶν: 1η Ἀγγελάκη Στέλλα, Χαϊδεμενάκη Μαρία, Κανταναλέων Εὐδοκία, Μαθιουδάκη Ἀλεξάνδρα, Δυτικοῦ Τομ., 2α Μαροπουλάκη Σαλβιέτη, Κουμὴ Ἀργυρώ, Γιαννοπούλου Ἰωάννα, Σαρικάκη Μαρία Ἀνατ. Τομέως.

Ἡ γενικὴ δὲ βαθμολογία ἔχει ὡς ἑξῆς:

1ος Δυτικὸς Τομεὺς 25 βαθμούς, 2ος Ἀνατολικὸς Τομεὺς 16 βαθμούς.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἀγώνων πάντες ἔφυγον μὲ τὰς καλυτέρας τῶν ἐντυπώσεων διὰ τὴν ὅλην ἐμφάνισιν καὶ τάξιν τῆς Ε.Ο.Ν. Θηλέων Χανίων.

Ἐξ ἄλλου τὰ ἀποτελέσματα τῶν διεξαχθέντων ἀγώνων ἀνωμάλου δρόμου τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω Περιφερ. Διοικ. Ἀρρένων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Ἀποτελέσματα ἀνωμάλου δρόμου 4 χιλιομέτρων καὶ 2½ χιλιομέτρων.

Α') 4 χιλ. μέτρ. 1ος Φραγγιαδάκης Στυλιανὸς 19',26'', 2ος Μαμιδάκης Ἀνδρέας, 3ος Γαλάνης Χρῆστος.

Β') 2½ χιλ. μέτρ. 1ος Κοτάκης Εὐστράτιος 12',9'', 2ος Πυτίδης Σπυρίδων, 3ος Μηνᾶς Γεώργιος.

Γ') Τομεὺς Καστελλίου:

4 χιλ. μέτρ. 1ος Κουτσαντάκης Γεώργιος 16', 2ος Τερζάκης Ἰωάννης, 3ος Παπαδάκης Ἐλευθέριος.

Γυμνασιακαὶ ἐπιδείξεις Φαλαγγιτισσῶν.

2½ χιλ. μέτρ. 1ος Κουφουγιαννάκης Δημήτριος 8',45'', 2ος Ἀντωνομανωλάκης Κωνσταντῖνος, 3ος Μπονάτος Ἀντώνιος.

Δ') Τομεὺς Παλαιοχώρας:

4 χιλ. μέτρ. 1ος Πεντάρης Εὐάγγελος 18', 2ος Μπολιεράκης Εὐτύχιος, 3ος Τζορμπατζῆς Ἐμμανουήλ.

2½ χιλ. μέτρ. 1ος Μπολιεράκης Δημήτριος 12', 2ος Βαβαγιάκης Εὐτύχιος, 3ος Παπαδερὸς Εὐτύχιος.

Ε') Τομεὺς Βάκου:

4 χιλ. μέτρ. 1ος Τζανουδάκης Δημήτριος 14',20'', 2ος Λιονάκης Ἰωάννης, 3ος Καντεράκης Ἐλευθέριος.

2½ χιλ. μέτρ. 1ος Καντεράκης Εὐστάθιος 12',15'', 2ος Τσινάρης Κων)τῖνος, 3ος Ροδουσάκης Σταμάτιος.

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ.— Ποδόσφαιρον: Ἡ ὁμὰς Ἀγ. Νικολάου Λασηθίου νικᾷ ὁμάδα Ἱεραπέτρας διὰ 2—1 τερμ.

ΣΠΑΡΤΗ.— Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγώνων ποδοσφαίρου ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α') Ὁμὰς Ὑποδιοικ. Λακωνίας νικᾷ ἄνευ ἀγῶνος ὁμάδα Ὑποδιοικ. Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, μὴ κατελθοῦσαν εἰς ἀγῶνα. β') Ὁμὰς Γυθείου νικᾷ ὁμάδα Μάνης, ὡς ἄνω. γ') Ὁμὰς Ὑποδιοικ. Λακεδαίμονος νικᾷ ὁμάδα Ὑποδιοικ. Γυθείου διὰ τερμάτων 3—2.

ΘΕΣ)ΝΙΚΗ.—Ἀγῶνες ποδοσφαίρου: α') Ὁμὰς 135ης Φάλαγγ νικᾷ ὁμάδα 141ης Φάλ. Ναούσης 5—2. β') Ὁμὰς 136ης Φάλαγγ. νικᾷ ὁμάδα 271ης Φάλαγγ. 4—2. γ') Τὴν 26ην τρέχοντος ἐτελέσθη ὁ τελικὸς ἀγὼν διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς νικητρίας, ἥτις θ' ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν Περιφ. Διοίκ. Θεσσαλονίκης.

ΤΡΙΚΚΑΛΑ. — Ἀποτελέσματα ἀνωμάλου δρόμου:

Α' κατηγορία: 1ος Μακρῆς Δημήτριος Ὑποδ. Καλαμπάκας, 2ος Χαριτόπουλος Ν. Ὑποδ. Καλαμπάκας, 3ος Γκόγκος Γ. Ὑποδ. Καλαμπάκας.

Δρομεῖς τοῦ ἀνωμάλου δρόμου Εὐβοίας.

1ος Ζάχος Κωνστ. Ὑποδ. Φανουρίου, 2ος Λαγὸς Ὑποδ. Φανουρίου, 3ος Βαρβᾶτος Ὑποδ. Φανουρίου.

Β' κατηγορία: 1ος Ράπτης Κων)τῖνος Ὑποδ. Καλαμπάκας, 2ος Κυργιάζος Ἀργύρ. Ὑποδ. Καλαμπάκας, 3ος Κεραμίδας Ν. Ὑποδ. Καλαμπάκας.

Ὑποδιοίκησις Φανουρίου: 1ος Νέστορας Σ., 2ος Τοπούζης Λ., 3ος Καλογερογιάννης Π., 4ος Τασιὸς Ε.

ΚΟΖΑΝΗ.— Ποδόσφαιρον: α') Ὁμὰς Ὑποδιοικ. Κοζάνης νικᾷ Ὑποδιοικήσεως Γρεβενῶν 4—1. β') Ὁμὰς Σιατίστης νικᾷ ὁμάδα Πτολεμαΐδος 2—1 καὶ γ') ὁμὰς Κοζάνης νικᾷ ὁμάδα Πτολεμαΐδος 1—0.

ΞΑΝΘΗ.— Τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων διεξήχθη εἰς τὴν πόλιν μας ὁ μετὰ μεγάλης ἀνυπομονησίας ἀναμενόμενος ποδοσφαιρικὸς ἀγὼν μεταξὺ Ἀσπίδος καὶ Ὀρφέως. Ἡ συνάντησις ἔληξε μὲ περιφανῆ νίκην τῆς Ἀσπίδος μὲ τὸ σκὸρ 6—3. Τὸν ἀγῶνα, ὅστις ἐγένετο ὑπὲρ τῆς Ε.Ο.Ν., παρηκολούθησαν ὁ ἀναπληρωτὴς τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ε.Ο.Ν. τῆς πόλεώς μας κ. Τσάντης, ὁ Φαλαγγάρχης κ. Μπάλτας κλπ., εἶχε δὲ ἔτι μεγαλυτέραν σπουδαιότητα, καθ' ὅσον ἦτο ρεβάνς προηγουμένου ἀγῶνος διὰ τὸ Κύπελλον Ἑλλάδος, ὅστις εἶχε λήξει μὲ 3—2 ὑπὲρ τῆς Ἀσπίδος καὶ πάλιν.

Ἡ Α.Ε. «Ὀρφεὺς» κατὰ τὸν ἀνωτέρω ἀγῶνα δὲν μᾶς ἔδωσε τὰ δείγματα τῆς ἀξίας της ποὺ μᾶς ἔδειξε κατὰ τὸν προηγούμενον ἀγῶνα της, καὶ εὐκόλως ὑπέκυψε πρὸ τῶν Ἀσπιδέων, οἱ ὁποῖοι, κρατήσαντες κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἀγῶνος ἐδαφικὴν καὶ τεχνικὴν ὑπεροχήν, ἐπεβλήθησαν ἀνέτως, ἂν καὶ δὲν ἔπαιξαν ἀπὸ τὰ καλύτερά των παιγνίδια. Τὸ ἡμίχρονον ἔληξε μὲ 3—0 ὑπὲρ τῆς Ἀσπίδος. Τὰ τέρματα τῆς Ἀσπίδος ἐσημείωσαν οἱ Κωνσταντινίδης (1), Ζωγράφου (4), Φάνογλου Π (1). Τοῦ δὲ «Ὀρφέως» ὁ νεαρὸς καὶ πλήρης μέλλοντος ἔξω ἀριστερὰ Μπρωκούμης (1), ὁ Γερβάσης κατόπιν φάουλ, καὶ ὁ Ὀρχὰν κατόπιν μελέ.

Τὸ ἀγῶνα διηύθυνεν ἀμερολήπτως ὁ ἐκ Καβάλλας κ. Περδίκης.

Αἱ ὁμάδες παρετάχθησαν ὡς ἑξῆς:

Ἀσπίς: Φάνογλου Ι., Παρτεμιάν, Παπᾶς, Τσίτσος, Βασιλειάδης, Γεωργιάδης (Κωνσταντινίδης), Ζωγράφου, Νεσπεδὶν Ριζᾶ, Μιχαλάκης (Βάλλας), Κωνσταντινίδης, Φάνογλου Π.

Α.Ε. Ὀρφεύς: Ζάμος, Κιουμουρτζὴν Ἀλῆς, Χατζιδάκης (Ζῆκος), Γερβάσης, Πασχαλίδης Ι., Σαλαμπάσης, Ὀρχάν, Σεμιτέλος, (Νετζὶπ), Τοκμακίδης, Πασχαλίδης Π., Μπρωκούμης.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρική Διοίκησις

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΣΧΗΝ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην ὁ Ἀρχηγὸς καὶ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Ἰωάννης Μεταξᾶς ἐπεσκέφθη καὶ ἐπεθεώρησε τὴν Λέσχην τοῦ ἐργαζομένου παιδιοῦ. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ εἰς τὴν Λέσχην ἔλαβε χώραν καὶ ἡ τελετὴ τῆς ἐντάξεως εἰς τὴν Ε.Ο.Ν. τῶν ὑπὸ τοῦ ἱδρύματος προστατευομένων ἐργαζομένων παιδιῶν, εἰς τὴν ὁποίαν παρευρίσκοντο καὶ οἱ ὑπουργοὶ κ. κ. Κριμπᾶς καὶ Ἀποστολίδης, ὁ ἐπιτελάρχης τῆς Ε.Ο.Ν., ἀναπληρωτὴς τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου, κ. Γ. Θεοχαρόπουλος, ὁ νομάρχης κ. Πεζόπουλος, ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γαλανός, τὸ συμβούλιον τοῦ ἱδρύματος καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Μετὰ ταῦτα ἐπηκολούθησε καλλιτεχνικὴ ἐπίδειξις διὰ χορῳδιῶν καὶ διαφόρων σκὲτς ἐκ μέρους τῶν ενταχθέντων Σκαπανέων καὶ ἡ ὡραία ἑορτὴ ἔληξε διὰ τῶν ὕμνων.

ΔΙΑΤΑΓΗ

Ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' ἀριθ. 470/23-11-39/Δ' Διαταγὴν 232 Φάλαγγος Ἀρρένων (Ν. Πετριτσίου Νομοῦ Σερρῶν) καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1725/9-12-39/Δ' ἀναφορὰν τοῦ Περιφερειακοῦ Διοικητοῦ Ἀρρένων Σερρῶν, συγχαίρω τὸν Περιφερειακὸν Διοικητὴν Ἀρρένων Σερρῶν καὶ τὸν Διοικητὴν τῆς 232 Φάλαγγος, καὶ ἐπαινῶ τὸν Ὁμαδάρχην Κυτίδην τῆς ὡς ἄνω Φάλαγγος.

Τοὺς Ἐνωμοτάρχην Κυτίδην Ἰωάννην καὶ τὸν Φαλαγίτην Ἀλεξιάδην Γερ. τῆς 232 Φάλαγγος προάγω τὸν μὲν Κυτίδην Ι. εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ὁμαδάρχου καὶ τὸν Φαλαγγίτην Ἀλεξιάδην Γερ. εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἐνωμοτάρχου ἐπὶ ἀνδραγαθίᾳ.

Ἀμφότεροι, διὰ τῶν διακεκριμένων ὑπηρεσιῶν, ἃς παρέσχον, ἐτίμησαν τὴν Ε.Ο.Ν., καταδείξαντες βαθυτάτην συνείδησιν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν ὡς καὶ τὴν βαθεῖαν πίστιν εἰς τὰς ἀρχάς μας.

Προβάλλω

τούτους ὡς ὡραῖον παράδειγμα εἰς ὅλους τοὺς Συναγωνιστὰς καὶ Συναγωνιστρίας.

Ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπ. Νεολαίας
ΑΛ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ κ. ΚΡΙΜΠΑ

Ἡ σειρὰ τῶν διαλέξεων διὰ τὴν Ε.Ο.Ν., τὰς ὁποίας ὥρισεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκαινιάσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως κ. Κριμπᾶ, ὅστις ὡμίλησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσοῦ» τὴν 22-12-39 «Περὶ τῶν καθηκόντων καὶ ἰδανικῶν τῆς Νεολαίας».

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐξεδήλωσε τὴν χαρὰν καὶ τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται εὑρισκόμενος εἰς τοὺς κόλπους τῆς Νεολαίας, ὡς συνεργάτης αὐτῆς, τονίσας ὅτι τὰ ἰδανικὰ καὶ ὁ προορισμὸς αὐτῆς ἔπαλλεν εἰς τὴν ψυχήν του καὶ προτοῦ ἀποτελέσῃ μέλος τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἔχει πίστιν εἰς τὸν ἀνεκτίμητον θησαυρόν, τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν καὶ τοὺς ὑπερόχους Ἐθνικοὺς σκοπούς, τοὺς ὁποίους ἔχει χαράξει δι' αὐτὴν ὁ Ἀρχηγός.

Συνεχίζων ὁ κ. Κριμπᾶς, ἀνέπτυξε τὸ ζήτημα τῆς πειθαρχίας, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ὡς τὸν ἀπαραίτητον καὶ πολυτιμότερον παράγοντα κάθε σταδιοδρομίας καὶ βάσιν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, διότι χαλιναγωγεῖ τὰς ὁρμάς, τὸν αὐθορμητισμὸν καὶ ἀφήνει τὸ πεδίον τῆς δράσεως ἐλεύθερον εἰς τὸ λογικὸν καὶ τὴν κρίσιν.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Ἡ «Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας Ἑλλάδος» εὐχαριστεῖ ὅλους, ὅσοι εἶχον τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν ἔκκλησίν της καὶ νὰ στείλουν δῶρα διὰ τοὺς γενναίους φρουροὺς τῶν συνόρων μας.

(Ἐκ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως)

Αἱ ἀποστολαὶ τῶν Φαλαγγιτῶν διὰ τὴν διανομὴν δώρων εἰς τοὺς Ἀκρίτας ἀνεχώρησαν διὰ τὰ σύνορα τὴν 28ην Δεκεμβρίου.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΗΣ Ε.Ο.Ν.

Ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῆς Ε.Ο.Ν., ὅστις λειτουργεῖ καθημερινῶς ἀπὸ τῆς 5½—8½ μ. μ.— Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς 10—1 π. μ. καὶ 5½—8½ μ. μ. μεταδίδει καθ' ἑκάστην εἰδήσεις τῆς κινήσεως τῶν Σχηματισμῶν τῆς Ὀργανώσεως καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐπεξηγήσεις τῶν ἐκδιδομένων ἐγκυκλίων.

ΚΥΡΙΑΚΗ.— Ὁμιλίαι τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὰ μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. πλαισιούμεναι ἀπὸ ἐκτελέσεις ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς παρὰ χορῳδίας συνεργατῶν τῆς Ὀργανώσεως. Ὁμιλίαι ἀγροτικαὶ καὶ τοιαῦται πρὸς τὰς ἐργαζομένας.

ΔΕΥΤΕΡΑ.— Ἰατρικὴ ὁμιλία, μὲ ὁδηγίας καὶ συμβουλὰς ἰατρικὰς ἀπὸ ἰατροὺς συνεργάτας τῆς Ὀργανώσεως.

ΤΡΙΤΗ.— Ἐγκυκλοπαιδικαὶ ὁμιλίαι.

ΤΕΤΑΡΤΗ.— Εἰδικὴ ὥρα τῆς Φαλαγγιτίσσης, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκτὸς τῶν ὁμιλιῶν πρὸς τὰς Φαλαγγιτίσσας, μεταδίδονται καὶ ἀπαγγελίαι παρὰ Φαλαγγιτισσῶν, σκὲτς καὶ ὡραιότατα παραμύθια διὰ τὰς Σκαπανίσσας. Δελτία κινήσεως τῶν Σχηματισμῶν Θηλέων καὶ ἐκτέλεσις ἐκλεκτῆς μουσικῆς παρὰ Φαλαγγιτισσῶν.

ΠΕΜΠΤΗ.— Ἐπεξηγήσεις τῶν Οἰκονομικῶν διατάξεων τῶν διεπουσῶν τὴν Ὀργάνωσιν, πρὸς πληρέστερον διαφωτισμὸν τῶν διαχειριστῶν καὶ Νομαρχιακῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Ὀργανώσεως.

Ἀγροτικὴ ὁμιλία μὲ ὁδηγίας εἰς τοὺς ἀγρότας καὶ Φαλαγγίτας διὰ τὴν καλλιέργειαν, ἀναδάσωσιν κλπ.

Μεταδόσεις ἐκλεκτῶν ὁμιλιῶν παρὰ Συναγωνιστῶν τῶν Ταγμάτων Ἐργασίας τῆς Ε.Ο.Ν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.— Ὥρα Φαλαγγιτίσσης, μὲ περιεχόμενον ὡς τὸ προαναφερθὲν τῆς Τετάρτης. Εἰδικὴ ὥρα τῆς ἀνεμοπορίας τῆς Ε. Ο. Ν. μὲ θέματα ἀφορῶντα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνεμοπορίας ἐν τῇ Ὀργανώσει.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ.— Εἰδικὴ ὥρα τῶν Σκαπανέων.— Εὔθυμοι δίσκοι.— Κωμικὰ σκέτς.— Διάλογοι μορφωτικοί.— Ἐκτελέσεις τοῦ Κουκλοθεάτρου τῆς Ε.Ο.Ν.— Ἀπαγγελίες κλπ.— Ἀθλητικὴ ὥρα.— Μετάδοσις ἀθλητικῶν ὁμιλιῶν παρὰ τῶν συνεργατῶν τῆς Ἀνωτάτης Διευθύνσεως Ἀθλητισμοῦ, καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἑβδομαδιαίων ἀθλητικῶν ἀγώνων τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω βασικῶν ἐκπομπῶν, δίδονται καθ' ἑκάστην ἐκλεκταὶ ἱστορικαὶ καὶ ἐγκυκλοπαιδικαὶ ὁμιλίαι παρὰ συνεργατῶν τῆς Ὀργανώσεως. Ἐπίσης καθ' ἑκάστην λαμβάνουν μέρος εἰς τὸ πρόγραμμα αἱ χορῳδίαι τῆς Ὀργανώσεως, Πανεπιστημίου κλπ.— Καλλιτεχνικὰ συγκροτήματα ἀπὸ συνεργάτας τῆς Ὀργανώσεως.— Διῳδίαι καὶ μονῳδίαι ὑπὸ Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν, σπουδαζόντων εἰς τὰ Ὠδεῖα, ὡς ἐπίσης καὶ ἐκτελέσεις παρὰ τῶν ἀνωτέρω διὰ πιάνο, βιολὶ κλπ.

Καθ' ἑκάστην Κυριακὴν μεταδίδεται ἐκλεκτὴ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια.

Ὡσαύτως μεταδίδονται διὰ δίσκων ἐπιλογαὶ κλασσικῶν ἔργων μὲ ἐπεξηγηματικὰς εἰσηγήσεις. Ἐπιλογαὶ ἐκ μελοδραμάτων μὲ σχετικὴν ἐπεξήγησιν τοῦ ἔργου.— Ἐπιλογὴ ἀπὸ παληὲς Βιεννέζικες ὀπερέτες, ὡς καὶ ἀπὸ ἐκλεκτὴν μουσικὴν ξένων Χωρῶν.— Παληὰ Ἑλληνικὰ τραγούδια.— Ἔργα Ἑλλήνων συνθετῶν.— Ἐπτανησιακὲς καντάδες ὡς καὶ ἐπιλογὴ δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ δημοτικῶν χορῶν.— Συνθέσεις μὲ διασήμους ἐκτελεστάς, διὰ βιολί, πιάνο, βιολοντσέλο κλπ., ὡς καὶ στρατιωτικὰ ἐμβατήρια καὶ θούρια.

Δι' οἱανδήποτε πληροφορίαν ἢ ὑπόδειξιν ἀπευθύνεσθε εἰς τὸν ἀριθμὸν τηλεφώνου 34-017 τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῶν βραχέων κυμάτων τῆς Ε.Ο.Ν.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Οἱ Σχηματισμοὶ Πρωτευούσης

ΔΩΡΕΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Πρὸς τὴν Κεντρικὴν

Διοίκησιν τῆς Ε. Ο. Ν.

Σταδίου 28

Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. συντελουμένου ἔργου τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος καὶ τῆς δημιουργίας ἀνωτέρου πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀποστείλωμεν πρὸς ὑμᾶς χιλίους τόμους λογοτεχνικῶν βιβλίων ὡς ὁ συνημμένος κατάλογος, ἐκ τῶν ὁποίων τοὺς πεντακοσίους παρακαλοῦμεν νὰ διαθέσητε δωρεὰν πρὸς πλουτισμὸν τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν σχηματισμῶν ἀρρένων τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοὺς ἑτέρους πεντακοσίους ἐπίσης δωρεὰν διὰ τὰς βιβλιοθήκας τῶν σχηματισμῶν τῶν θηλέων.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ
Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς
Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν

Κωστῆς Μπαστιᾶς

ΔΩΡΕΑΙ

Ἡ Α. Ε. ὁ Ἀρχηγὸς κατέθεσεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν καὶ εἰς λογαριασμὸν τῆς Ε.Ο.Ν. τὰ κάτωθι ποσά, προερχόμενα ἐκ δωρεῶν πρὸς τὴν Ε. Ο. Ν.

Δραχ. 50 χιλιάδας ἐκ δωρεᾶς τοῦ κ. Μ. Πολυμεροπούλου.

Δραχ. 100 χιλιάδας ἐκ δωρεᾶς τοῦ κ. Φ. Μαρκέτου.

Δραχ. 50 χιλιάδας ἐκ δωρεᾶς τοῦ κ. Σ. Κουμαντάρου.

Ἐκτὸς τῶν ἤδη διαβιβασθεισῶν εὐχαριστιῶν τοῦ Ἀρχηγοῦ πρὸς τοὺς εὐγενεῖς δωρητάς, ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις Ε.Ο.Ν. Ἑλλάδος σπεύδει νὰ προσθέσῃ καὶ τὰς ἰδικάς της.

Ὁ Γεωργικὸς Πιστωτικὸς Συνεταιρισμὸς Σιταριᾶς Πωγωνίου προσέφερεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν Νεολαίας εἴκοσι πλήρεις στολὰς Φαλαγγιτῶν.

—Ἡ Ἕνωσις Κρεοπωλῶν Ἀθηνῶν ὁ «Ταξιάρχης» ἐδώρησεν ὑπὲρ τῆς στολῆς τοῦ Φαλαγγίτου δρχ. δύο χιλιάδας (2.000.—).

—Ἐπίσης ὁ Σύνδεσμος Ἐλαιοχρωματιστῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων προσέφερεν ὑπὲρ τῆς στολῆς τοῦ Φαλαγγίτου δρχ. ἑκατὸν πεντήκοντα (150.—).

—Ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Ἀγορανομίας κ. Γεώργιος Ζαφειρόπουλος προσέφερεν ὑπὲρ τῆς στολῆς τοῦ Φαλαγγίτου πεντήκοντα χιλιάδας (50.000.—) δραχμάς, προερχομένας ἐκ συμβάσεως προμηθείας δέκα χιλιάδων πεντακοσίων (10.500) τόννων σίτου Βουλγαρίας.

—Ὁ «Προοδευτικὸς» Σύλλογος Ροδοδάφνης Αἰγίου προσέφερε διὰ τοῦ προέδρου του πέντε στολὰς Φαλαγγιτῶν εἰς τὸν τοπικὸν σχηματισμόν.

—Ὁ ἰατρὸς κ. Χαραλαμπόπουλος ἐκ Ροδοδάφνης Αἰγίου ἐδώρησε τέσσαρας στολὰς Φαλαγγιτῶν εἰς τὸν τοπικὸν σχηματισμόν.

—Ὁ κ. Ἀναστάσιος Σηκουριώτης, κάτοικος Ἀρείας τοῦ Νομοῦ Ἀργολιδοκορινθίας, παρεχώρησε κτῆμα δέκα πέντε (15) περίπου στρεμμάτων πρὸς καλλιέργειαν εἰς τὴν Ε.Ο.Ν Ἀρείας.

— Εἰς τὸ φροντιστήριον τοῦ ἐν ἀποστρατείᾳ Ταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ κ. Ἀτζιοῦ ἐκπαιδεύονται δωρεὰν δέκα ἕξ (16) Φαλαγγῖται, διὰ τὴν εἰσαγωγήν των εἰς Ἀνωτάτας Σχολὰς τοῦ Κράτους.

—Ἡ Ε' Φάλαγξ (Νέας Φιλαδελφείας) κατὰ τὸ τρέχον ἔτος διὰ δωρεῶν ἐκ μέρους τοῦ Διοικητοῦ τῆς Φάλαγγος καὶ συγγενῶν καὶ φίλων του κατέθεσεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν δρχ. 7.000 περίπου διὰ καταρτισμὸν μικρᾶς μπάντας διὰ τοὺς Σκαπανεῖς τοῦ 23ου Ὑποτομέως ἀπὸ πίφερα (μικρὰ φλάουτα). Τὰ ὄργανα παρηγγέλθησαν πρὸ τετραμήνου ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ὑπηρεσίας τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ἧς προΐσταται ὁ Λοχαγὸς κ. Κόλλας.

—Ὁ Διοικητὴς τῆς Ε' Φάλαγγος παρέσχεν ὅλα τὰ ὑλικὰ μέσα εἰς τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Σκαπανεῖς τοῦ 23 Ὑποτομέως διὰ τὴν ἀπαρχὴν μιᾶς κατ' οἶκον ἐργασίας μὲ ρυθμὸν Λαϊκῆς Τέχνης.

—Ὁ ἴδιος Διοικητὴς ἐδώρησε χθὲς περὶ τὰ 100 φυτὰ ἀμυγδαλῶν εἰς τοὺς πλέον τακτικοὺς εἰς τὰς συγκεντρώσεις Φαλαγγίτας καὶ Σκαπανεῖς. Ἐπίσης πέρυσιν ἔδωκεν εἰς ὅλους τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Σκαπανεῖς σπόρους ἀμυγδάλων πρὸς φύτευσιν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐβλάστησαν φυτὰ ἀμυγδαλεῶν, εἰς δὲ τοὺς καλῶς περιποιηθέντας αὐτὰ θὰ ἀπονείμῃ βραβεῖα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως τῆς Ε.Ο.Ν. τὰ κάτωθι διαφωτιστικὰ βιβλία ὑπ' ἀριθ. 34 Κανονισμὸς Ἐσωτερικῆς Ὑπηρεσίας, ὑπ' ἀριθ. 37 Περὶ διδασκαλίας εἰς τὴν βολήν, ὑπ' ἀριθ. 38 Οἰκοκυρικά, ὑπ' ἀριθ. 44 Πρὸς τὰ Ἑλληνόπουλα τοῦ κ. Εὐαγγ. Κατσιμπίρη καὶ ὑπ' ἀριθ. 50 Περὶ Θρησκείας.

Ἀθῆναι

Τὴν 21ην παρελθόντος μηνὸς ἐγένετο εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων.

Παρέστη ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως, ὁ Διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του καὶ ὁ σύλλογος τῶν Καθηγητῶν.

Ὁ Ἀρχηγὸς τόσον κατὰ τὴν ἄφιξίν Του ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἀναχώρησίν Του ἐγένετο ἀντικείμενον ζωηροτάτων ἐκδηλώσεων ἐνθουσιασμοῦ ἐκ μέρους τῶν σπουδαστῶν τῆς Σχολῆς, καθὼς καὶ ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν αὐτῆς συγκεντρωμένου πλήθους.

Λόχος Φαλαγγιτῶν τῆς Ὑπ)σεως Α. Σ. ἀπέδωσε τὰς πρὸς τοὺς ἐπισήμους τιμάς.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην χορῳδία Φαλαγγιτῶν ἔψαλε διάφορα θρησκευτικὰ καὶ ἐθνικὰ ᾄσματα, τὸν Ὕμνον τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ τὸν Ὕμνον τῆς Νεολαίας.

— Εἰς τὴν Ὑπ)σιν Ἀνωτάτων Σχολῶν συνεχίζονται αἱ βάσει εἰδικοῦ προγράμματος καθορισθεῖσαι διαλέξεις.

Οὕτω τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἐγένετο ὁμιλία περὶ Ἔθνους, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ὁμιλητὴς ὑπεγράμμισεν ἰδιαιτέρως τὴν ἐκπολιτιστικὴν δρᾶσιν τοῦ Ἔθνους, συστήσας ἐν τέλει εἰς τοὺς Φαλαγγίτας πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 4ης Αὐγούστου.

— Τὴν 30ὴν παρελθόντος μηνὸς ἐδόθη ὑπὸ τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν ἑορτῶν τῆς Πανεπιστημιακῆς Λέσχης χορὸς ὑπὲρ τῆς Φοιτητικῆς Προνοίας.

Η Δ.Α.Σ ΕΙΣ ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

Πενῆντα Φαλαγγῖται τῆς Δ.Α.Σ. ἀνεχώρησαν πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὰ σύνορα, διὰ νὰ συνεορτάσουν μετὰ τῶν Ἀκριτῶν μας καὶ νὰ τοὺς φέρουν μαζὶ μὲ τὸν χαιρετισμὸν τῆς ἑλληνικῆς σπουδαζούσης νεότητος καὶ τὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρά των.

Θεσσαλονίκη

— Τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Πρωτοχρονιᾶς ἡ Χορῳδία τῆς Δ.Α.Σ.Θ. καὶ ἡ μικρή της ὀρχήστρα ἀπὸ φυσαρμόνικες ἔψαλαν τὰ τὰ Κάλαντα εἰς τὰς Α.Β.Υ. τὸν Διάδοχον Παῦλον καὶ τὴν Πριγκήπισσαν Φρειδερίκην καὶ εἰς τὴν Α.Ε. τὸν Ἀρχηγόν.

Μεγάλην ἐπιτυχίαν ἐσημείωσαν τὰ Κεφαλλωνίτικα Κάλαντα.

— Τὴν 30ὴν Δεκεμβρίου στὴν Πανεπιστημιακὴ Λέσχη μὲ μεγάλη ἐπισημότητα κόπηκε ἡ πῆττα τῆς Δ.Α.Σ.Θ.

Τὸ πρόγραμμα τῆς γιορτῆς ἦταν πρωτότυπο καὶ ὡραῖο. Οἱ Ἑλληνικοὶ χοροί, τὰ τραγούδια καὶ οἱ ἀπαγγελίες ἦσαν ὑπέροχα, ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπιτυχίας ὠφείλετο στὰ καλλιτεχνικὰ ταμπλὼ καὶ στὰ ἔξυπνα δίστιχα, ποὺ γιὰ τὸν καθένα ἔψαλεν ὁ Ἅη - Βασίλης καὶ ποὺ σκόρπισαν ἀρκετὸ κέφι.

Τὴν ἑορτὴν ἐτίμησεν ἡ Α.Ε. ὁ Ἀρχηγός, ὁ ὁποῖος ἔκοψε τὴν πῆττα ἐν μέσῳ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ καὶ χειροκροτημάτων.

Μεγάλην ἐντύπωσιν ἔκανεν ἡ κυκλοφορία τοῦ Α' δελτίου τῆς Δ.Α.Σ.Θ., ποὺ ἐλπίζεται νὰ εἶναι ἡ ἀρχὴ μιᾶς συνεχοῦς μηνιαίας ἐκδόσεως. Ἡ ἔκπληξις αὐτὴ ἦταν πάρα πολὺ εὐχάριστη γιὰ τὶς Φαλαγγίτισσες τῆς Δ.Α.Σ. Θ., ποὺ τόσες φορὲς εἶχαν ἐκφράσει μιὰ τέτοια τους ἐπιθυμία.

Ἡ ἑορτὴ τελείωσε μὲ τὸν Ὕμνο τῆς Νεολαίας καὶ μὲ ἐνθουσιώδεις εὐχὰς καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Ἀρχηγόν.

— Καὶ στὸν «Οἶκο Φοιτητρίας» οἱ ἑορτὲς πέρασαν πολὺ χαρούμενες. Τὸ Χριστουγεννιάτικο τραπέζι, πλούσιο καὶ εὔθυμο, τὰς ἔκανε νὰ ξεχάσουν ὅτι ἦσαν μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς τους καὶ νὰ διασκεδάσουν ἀρκετά.

Ἀλλὰ μεγάλη ἐπιτυχία εἶχε τὸ κόψιμο τῆς πῆττας. Τὸ ὡραῖο στόλισμα τοῦ Οἴκου ἔδειξε τὴν καλαισθησίαν τῶν φοιτητριῶν.

Μὲ μεγάλον ἐνθουσιασμὸν ὑπεδέχθησαν τὴν Α.Ε. τὸν Ἀρχηγόν, ὁ ὁποῖος τὰς ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας Του καὶ ἄλλους ἐκλεκτοὺς καλεσμένους, ὁλόκληρο τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Πρόεδρον Κυρίαν Λέλαν Ι. Μεταξᾶ καὶ τὰ μέλη τῆς Ὀργανώσεως.

Στὸ τέλος τῆς ἑορτῆς οἱ ἐπίσημοι ἐμοίρασαν μικρὰ Χριστουγεννιάτικα δῶρα σὲ ὅλες τὶς Φαλαγγίτισσες.

Τὴν Παρασκευὴ 29 Δεκεμβρίου ἐ-

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

κόπηκε ἡ πῆττα στὰ γραφεῖα τῆς Δ.Α.Σ.Θ., ὅπου συγκεντρωμέναι αἱ ἀνώτεροι βαθμοφόροι ὑπεσχέθησαν στὴν Διοικήτριά τους, ἡ ὁποία στὴν ὁμιλία της τὰς παρώτρυνε νὰ ἐξακολουθήσουν στὸ μέλλον τὴν δρᾶσι των μὲ τὸν ἴδιο καὶ περισσότερον ζῆλον, ὅτι θὰ προσπαθήσουν ὅσο μποροῦν νὰ φανοῦν ἀντάξιες τῶν προσδοκιῶν τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ τῶν κόπων ποὺ καταβάλλει ἡ ἴδια γι' αὐτές.

Τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς αἱ βαθμοφόροι τῆς Δ.Α.Σ.Θ. ἦσαν προσκεκλημέναι στὴν Κ. Διοίκησιν.

Τὰς ἐνθουσίασεν ἡ θερμὴ ὑποδοχὴ καὶ οἱ περιποιήσεις ποὺ τοὺς ἔγιναν.

ΚΙΝΗΣΙΣ Π.Δ.Θ.Π.

Ἡ Περ. Διοικ. Θηλέων Πρωτευούσης ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Ἀκρίτας 178 πουλόβερ, 102 κασκόλ, 37 ζεύγη καλτσῶν, 15 ζεύγη γαντιῶν, 40 φανέλλες, 5 κουκοῦλες, 4 δέματα γλυκίσματα, 5 φιάλας κονιάκ, σιγάρα, σοκολάτες καὶ βιβλία.

Διὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἀνωτέρω δώρων προσέφερον διάφορα εἴδη καὶ ποσὰ αἱ Ὑποδιοικήσεις μας, αἱ ὁποῖαι παρὰ τὴν ἐντατικὴν ἐργασίαν τῶν ἡμερῶν αὐτῶν δὲν ἐλησμόνησαν τοὺς φρουροὺς τῆς Πατρίδος μας.

— Ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων εἰς τοὺς Ὑποτομεῖς τῆς Υ. Θ. Βορρᾶ, ἑωρτάσθη μὲ πρόγραμμα πλῆρες ἐθνικοῦ περιεχομένου εἰς τὸ ὁποῖον περιελήφθησαν ἐθνικοὶ χοροί, ᾄσματα καὶ ἀπαγγελίαι.

— Εἰς τοὺς 6ον καὶ 7ον Ὑποτομεῖς δὲν ἑωρτάσθη λόγῳ πένθους ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς Συναγωνιστρίας Ὑπομεάρχου Παναγιώτας Δαμιανίδου ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Τὴν κηδείαν παρηκολούθησαν ἡ Διοικήτρια τῆς Ὑποδιοικήσεως Θ. Βορρᾶ μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου καὶ δυνάμεως τῶν 6ου καὶ 7ου Ὑποτομέων.

Ὁ Κ.Ε.Ν. μετὰ τῆς Π.Δ.Θ.Π. προέβησαν εἰς ἐπιθεώρησιν τοῦ 2ου Ὑποτομέως τῆς Ὑπ. Θ. Νότου. Αἱ βαθμοφόροι τοῦ τομέως τούτου ἐξέδραμον εἰς Ξυλόκαστρον ὅπου διῆλθον ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ αἱ Συναγωνίστριαι διεσκέδασαν εἰς τὸν Ὑποτομέα των, εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ καθορισθέντος προγράμματος ψυχαγωγίας.

— Εἰς τοὺς 4ον καὶ 7ον Ὑποτομεῖς αἱ κατὰ Τετάρτην συγκεντρώσεις ἐγένοντο κανονικῶς καὶ μὲ μεγάλον ἐνθουσιασμὸν ἐξετελέσθησαν τὰ ὁρισθέντα προγράμματα.

— Εἰς τὸν 8ον Ὑποτομέα ἐγένετο συγκέντρωσις τῆς Τετάρτης εἰς τὴν Παιδικὴν χαράν. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προγράμματος ἐπεσκέφθη τὰς Φαλαγγιτίσσας καὶ Σκαπανίσσας ὁ Κ.Ε.Ν.

— Ἐπίσης εἰς τοὺς τομεῖς 9ον καὶ 10ον ἐγένοντο κανονικῶς αἱ κατὰ Τετάρτην συγκεντρώσεις.

ΠΑΤΡΑΙ.— Εἰς τὴν αἴθουσαν τελετῶν τῆς Περιφερ. Διοικήσεως οἱ Σκαπανεῖς ἐστόλισαν μόνοι των τὸ Χριστουγεννιάτικον δένδρον.

Εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ δένδρου προσῆλθον οἱ γονεῖς τῶν Σκαπανέων, ὁ Νομάρχης Ἀχαΐας ὡς Γενικὸς Ἐπόπτης τῆς Ε.Ο.Ν., οἱ Περιφερ. Διοικηταὶ Ἀρρένων καὶ Θηλέων, ὡς ἐπίσης καὶ ἅπασαι αἱ ἀρχαὶ τοῦ τόπου.

Ἐν ἀρχῇ οἱ Σκαπανεῖς προσευχήθησαν μπροστὰ στὸ χριστουγεννιάτικο δένδρο ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως, τοῦ Διαδόχου καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ, ἐν συνεχείᾳ δὲ ὡμίλησεν ὁ Ὑποδιοικητὴς τῆς Σχολῆς βαθμοφόρων διὰ τὴν σημασίαν τῶν Χριστουγέννων γιὰ τὰ παιδιά, καὶ ἐμοιράσθησαν πρὸς τοὺς Σκαπανεῖς διάφορα δῶρα. Ἐπίσης ὡμίλησε δι' ὀλίγων καὶ εἷς Σκαπανεύς.

Γιὰ τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο ἐδωρήθησαν τὰ κάτωθι εἴδη:

Ὑπὸ τῆς Καλτσοβιομηχανικῆς Ἑνώσεως 120 ζεύγ. κάλτσες, Πειραϊκῆς—Πατραϊκῆς 12 προσόψια, Ἀδελφῶν Νικολοπούλου 4 ὑποκάμισα. Παύλου Τσούνη καὶ Σία ἀντὶ δώρου δρχ. 500, Ἀδελφῶν Χ Ἠλιάδη διάφορα παιγνίδια, ὑπὸ Ἀδελφῶν Λαμπροπούλων 20 ζεύγη κάλτσες καὶ 6 γραβάτες, Λαδοπούλου προϊόντα τοῦ ἐργοστασίου του, Καρατζᾶ—Μουστάκη 48 μανδήλια καὶ 48 ζεύγη κάλτσες, Β. Μαραγκοπούλου 60 ζεύγη κάλτσες, 210 μανδήλια, 48 προσόψια καὶ 36 φανέλλες, ὑπὸ τοῦ κ. Λαμπροπούλου διευθυντοῦ πρατηρίου «Φλόκα», προϊόντα τοῦ Ἐργοστασίου, Α. Ἀναστασοπούλου 12 φανέλλες παίδων, Β. Ρήγα δρχ. 500 ἀντὶ δώρου, Ἀχ. Μπαρτζακλῆ δρχ. 500 ἀντὶ δώρου, Κ. Πανταζῆ 43 μανδήλια καὶ 2 ζεύγη κάλτσες.

ΤΡΙΠΟΛΙΣ.— Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς ἐπεσκέφθη καὶ ἐπεθεώρησε τὰς νέας ὑποδιοικήσεις Ἄστρους καὶ Λεωνιδίου.

— Ἐπίσης Ἐπιτελεῖς τῆς Περιφερ. Διοικήσεως ἐπεθεώρησαν τοὺς Σχηματισμοὺς Τεγέας, Στενοῦ, Ἀγιωργητίκων καὶ Παρθενίου.

— Εἰς τὴν Λέσχην τῆς Περιφερ. Διοικήσεως Τριπόλεως γίνονται τακτικώτατα συγκεντρώσεις. Πρὸς τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Σκαπανεῖς ἀναπτύσσονται διάφοροι μορφωτικαὶ ὁμιλίαι.

ΣΠΑΡΤΗ.— Ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις Ε.Ο.Ν. Λακωνίας ἐκαλλιέργησε συνολικῶς ἐκτάσεις 75 στρεμμάτων εἰς διάφορα σημεῖα.

Οἱ Σχηματισμοὶ Σπάρτης εἰδικῶς ἐκαλλιέργησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἔκτασιν 22 στρεμμάτων, σπείραντες σῖτον.

Κατὰ τὴν σποράν παρέστησαν οἱ κ.κ. Νομάρχης Λακωνίας καὶ Δήμαρχος Σπάρτης.

— Ὁ Σχηματισμὸς Κίττας ἐφύτευσε 300 ἀμυγδαλιὲς προερχομένας ἀπὸ τὸ φυτώριον τοῦ Σχηματισμοῦ.

— Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ δάσους ἅπαντες οἱ Σχηματισμοὶ Γυθείου Ἀρρένων καὶ Θηλέων ἐφύτευσαν εἰς τὸν λόφον Κούμαρος δέκα χιλιάδες μικρὰ πεῦκα. Ἐπίσης οἱ Φαλαγγῖται τοῦ Σχηματισμοῦ Σκουταρίου ἔσπειραν διὰ σίτου ἀγρὸν ἐκτάσεως 6 στρεμμάτων.

ΜΥΤΙΛΗΝΗ.— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ὁ Νομάρχης Λέσβου, ὡς Γενικὸς Ἐπόπτης τῆς Ε.Ο.Ν. τοῦ νομοῦ, ἐπεθεώρησε τοὺς Σχηματισμοὺς Ἀρρένων καὶ Θηλέων. Αἱ 186η καὶ 187η Φάλαγγες Ἀρρένων παρετάχθησαν εἰς τὸ γήπεδον τοῦ Ἄρεως. Μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐπόπτου ὁ Περιφερ. Διοικητὴς ἐπέδωκεν ἀναφορὰν περὶ τῆς δυνάμεως τῶν Φαλάγγων.

Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἐπηκολούθησε παρέλασις, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησεν πολὺ πλῆθος.

— Τμῆμα τῆς Ὑποδιοικήσεως Μυτιλήνης ἐπεσκέφθη δι' αὐτοκινήτων τὸ Πλωμάριον. Οἱ Φαλαγγῖται Μυτιλήνης ἐγένοντο ἐνθουσιωδῶς δεκτοὶ ἀπὸ τοὺς συναγωνιστὰς Πλωμαρίου καὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος, κατέθεσαν δὲ στέφανον δάφνης εἰς τὸ μνημεῖον τῶν πεσόντων. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἐδόθη ὡραιοτάτη Συναλλία εἰς τὴν Λέσχην Πλωμαρίου, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησεν ἀρκετὸς κόσμος.

ΣΥΡΟΣ.— Αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι Σύρου ἐξέδραμον μετὰ τῶν βαθμοφόρων των εἰς τὰ πέριξ τῆς Ἑρμουπόλεως χωρία, ὅπου καὶ παρέμειναν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.

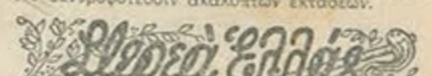
— Τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἡ Ε.Ο.Ν. Θηλέων Σύρου ἐτέλεσεν ἑπτὰ βαπτίσεις βρεφῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν μὲ ἀναδόχους Σκαπανίσσας καὶ Φαλαγγιτίσσας. Κατὰ τὰς βαπτίσεις ὡμίλησαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σύρου καὶ οἱ Θεολόγοι καθηγηταὶ τῶν Γυμνασίων.

— Αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι παρηκολούθησαν ὁμιλίαν βαθμοφόρου μὲ θέμα «Ἡ σημασία τοῦ παραδείγματος».

ΖΑΚΥΝΘΟΣ.— Τὸ Τμῆμα Θηλέων Ζακύνθου ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Τμήματος Ἀρρένων διωργάνωσε μουσικοφιλολογικὴν ἑσπερίδα εἰς τὴν Λέσχην τῆς Ε.Ο.Ν., διὰ τὴν ψυχαγωγίαν τῶν μελῶν τῆς Ὀργανώσεως.

Τὸ πρόγραμμα ἦτο πλουσιώτατον, περιελάμβανε δὲ θεατρικὸν ἔργον, ἐκτελέσεις μουσικῶν τεμαχίων, ἀπαγγελίας ποιημάτων κλπ.

— Οἱ Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι Ζακύνθου ἠσχολήθησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα μὲ τὴν δενδροφύτευσιν ἀκαλύπτων ἐκτάσεων.

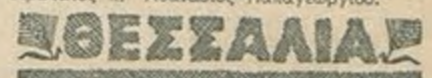

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ.— Ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις Θηλέων Αἰτωλοακαρνανίας διοργανώνει λαχειοφόρον ἀγορὰν ἔργων λαϊκῆς τέχνης κατασκευασθέντων ἀπὸ Φαλαγγιτίσσας καὶ Σκαπανίσσας τῆς Περιφερ. Διοικήσεως.

— Τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ἐδόθη εἰς Ἀγρίνιον θεατρικὴ παράστασις ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Σκαπανισσῶν μὲ τὸ ἔργον «Χριστουγεννιάτικο δένδρο».

Κατὰ τὴν παράστασιν διενεμήθησαν διάφορα δῶρα εἰς ἄπορα μέλη τῆς Ὀργανώσεως.

ΛΑΜΙΑ.— Φαλαγγῖται, Φαλαγγίτισσαι, Ἐκκλησία, Σχολεῖον, Κοινοτικαὶ ἀρχαὶ καὶ ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς τῆς Ἀγραπιδιᾶς, (Δομοκοῦ), μὲ αὐθόρμητον ἐνθουσιασμὸν καὶ πίστιν διὰ τὰ τοπικὰ καὶ γενικὰ ἀποτελέσματα ποὺ θὰ ἔχῃ ἡ καλλιεργητικὴ ἐξόρμησις, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν καλλιέργειαν ἀγροῦ ἐκτάσεως 24 στρεμμάτων. Μετὰ τὸν τελεσθέντα ἁγιασμὸν 22 ζευγάρια ἔσπειραν ἐντὸς δύο ὡρῶν ὁλόκληρον τὴν ἔκτασιν. Τὸν σπόρον ἐξ 100 ὀκάδων διέθεσεν ὁ Ἱερεὺς τῆς Κοινότητος αἰδεσιμώτατος κ. Ἀθανάσιος Παπαγεωργίου.

ΛΑΡΙΣΑ.— Ζωηροτάτη ὑπῆρξεν ἡ κίνησις τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θηλέων Νομοῦ Λαρίσσης.

Αἱ συναγωνίστριαι ὅλων τῶν Ὑποδιοικήσεων τοῦ Νομοῦ ἔλαβον μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ μέρος εἰς τὴν ἐξόρμησιν ὑπὲρ τῆς ἀναδασώσεως. Μετὰ τὸ πέρας τῆς δοξολογίας καὶ τῶν ὁμιλιῶν, αἵτινες ἐγένοντο περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ δάσους κλπ., ἐδόθη τὸ σύνθημα τῆς φυτεύσεως τῶν δενδρυλλίων. Ὅλα τὰ μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. ἀπὸ τῆς Περιφερ. Διοικητρίας μέχρι τῆς μικρᾶς Σκαπανίσσης ἐφύτευσαν τὸ δένδρο τους.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν στὶς γυμνὲς βουνοπλαγιές, στοὺς λόφους, στὶς πλατεῖες ὅλων τῶν Ὑποδιοικήσεων Φαλαγγίτισσες καὶ Σκαπάνισσες ἔσπευδαν νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο τῆς ἀναδασώσεως.

Ὁμὰς ἀποτελουμένη ἐξ 60 Φαλαγγιτισσῶν Ὑποδιοικήσεως Βόλου, ὡδηγήθη ὑπὸ τῆς Ὑποδιοικητρίας κατὰ τὴν 3ην Δεκεμβρίου καὶ τινων ἀξιωματούχων εἰς τὴν θέσιν «Παλαιὰ» (ὄπισθεν Φρουρίου), ἔνθα προέβη εἰς τὴν φύτευσιν 300 περίπου δενδρυλλίων.

Εἰς ὅλας τὰς Ὑποδιοικήσεις καταβάλλεται πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν καλυτέραν χρησιμοποίησιν τῆς Τετάρτης καὶ Κυριακῆς ἑκάστης ἑβδομάδος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκδοθέντων προγραμμάτων τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως.

Ἐπὶ τῇ προβλέψει τῆς προσεχοῦς ἐκθέσεως ἔργων Λαϊκῆς Τέχνης εἰς πλείστας τῶν Ὑποδιοικήσεων αἱ Φαλαγγίτισσαι ἐπιδίδονται εἰς τὴν ὑφαντικήν, ξυλογλυπτικήν, γυψοτεχνίαν, ζωγραφικὴν καὶ ἄλλα χειροτεχνήματα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐκθεμάτων.

— Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ΙΙΙ Γραφείου ἐπεσκέφθη καὶ ἐπεθεώρησε τὴν Ὑποδιοίκησιν Βελεστίνου.

— Ἐπίσης ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς ἐπεθεώρησε τοὺς Σχηματισμοὺς Πυργετοῦ, Ραψάνης καὶ Κραννῶς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΜΙΧ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΝ. Τὸ «Ἐμπρὸς οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος» ἀτελές. Τὸ «λόγια Σκαπανέως» καλὸ ὡς σύλληψις, ἀλλ' ἔχει ἀτέχνους στίχους. Προσπάθησε νὰ τὸ ξαναγράψῃς καλύτερα καὶ στεῖλέ το νὰ τὸ περάσωμε στὸν «Κῆπο τῶν Σκαπανέων». Σημείωσε Σ 118. — ΣΩΤ. ΜΑΡΚΑΝΤΕ. Ὄχι καλό.— ΘΕΟΔ. Ι. ΠΑΡ. Σᾶς εὐχαριστοῦμε καὶ σᾶς συγχαίρομε γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς σας. Μεταξὺ τῶν ἄλλων μᾶς γράφετε: «...Καίτοι τὰ 48 χρόνια τῆς ζωῆς μου βαρύνουν τὸ μεσόκοπο σῶμα μου, ἐν τούτοις μὲ τὸ διάβασμά σου αἰσθάνομαι ὅτι εἰσέρχεται μέσα στὶς φλέβες μου νεανικὸ αἷμα ἀπὸ τὸ πλούσιο πάνθεο τῶν γνωμικῶν σου καὶ ἠθικῶν διδασγμάτων, ποὺ γεμίζει τὰς σελίδας σου. Τὰ σοφὰ ἐκεῖνα λόγια τοῦ Σεβαστοῦ μας Ἐθνικοῦ Ἀρχηγοῦ πρὸς τὴν Νεολαίαν ραγίζουν τὴν καρδιὰ καὶ ἡμῶν ἀκόμη τῶν μεσηλίκων. Ὁποία τέρψις καὶ χαρὰ καταλαμβάνει τὴν ψυχήν μου μὲ τὴν ἀνάγνωσι τῆς ἑρμηνείας τοῦ Εὐαγγελίου δὲν περιγράφεται!». Σᾶς ἀπαντήσαμε ταχυδρομικῶς. — Ν. ΚΑΜΠΟΥΡΟΠΟΥΛΟΝ. Ἡ ἰδέα σας καλὴ καὶ ἐφαρμόσιμος. Στεῖλετέ μας ταχυδρομικῶς ἢ ἂν θέλετε περάσετε μία Παρασκευὴ ἀπὸ τὰ Γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ — 6.30' - 8.30' — νὰ συνεννοηθοῦμε προφορικῶς. — ΑΓΓ. Γ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΝ. Λυπούμεθα, ἀλλὰ καὶ πάλι δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ. Πρόσεξε:

Πάνω στὸ ὄμορφο βουνὸ
τὸ μυριοξακουσμένο
εὑρίσκετ' ὄμορφο χωριὸ
μὲ λεῦκες στολισμένο.

Μᾶς ἔστειλες ἄλλο ἕνα ποίημα κι' ἕνα πεζό, ποὺ κι' αὐτὰ δὲν εἶναι καλύτερα. Μὴ βιάζεσαι νὰ δημοσιεύσῃς. Προσπάθησε νὰ γράψῃς κάτι ἔστω καὶ σχετικῶς καλὸ καὶ στεῖλέ το.— ΝΙΚΟΝ ΣΚΑΡΑΚΗΝ. Ὄχι περισσότερο ἀπὸ 1½ σελίδα δακτυλογραφημένη. — ΠΕΤΡΟΝ ΤΕΡΚΑΝ. Τὸ ποίημα μὲ τὸν τίτλον «Παράπονο μικροῦ ἀμελοῦς» δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευθῇ στὴ «Νεολαία». Σοῦ συνιστοῦμε νὰ μὴ τὸ δημοσιεύσῃς οὔτε σ' ἄλλο ἔντυπο.— ΠΕΤΡΟΝ ΜΑΚΡΗΝ. Ἐδόθησαν στὸν ἁρμόδιον συντάκτην. Θὰ σοῦ ἀπαντήσῃ σχετικῶς.— Π. Κ. Δυστυχῶς ἐλήφθη πολὺ ἀργά. Ἐκτὸς τούτου ἐλάβαμε πολλὲς ἐκθέσεις μὲ τὸ ἴδιο θέμα. Τὶς ἐδιαβάσαμε ὅλες μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ μεγάλο ἐνδιαφέρο. Ἡ δημοσίευσίς των θ' ἀπαιτοῦσε ἑκατοντάδας σελίδων. — ΠΙΤΣΑΝ Θ. ΜΟΣΧΟΥΛΑ. Τὴν παράκλησίν σου διεβιβάσαμε στὴν ὑπηρεσία τῆς διεκπεραιώσεως. Θὰ γίνῃ.— Ι. ΓΕΓΙΟΝ. Ὁ «Ὕμνος τῆς 4ης Αὐγούστου ἐδημοσιεύθη στὸ ὑπ' ἀριθ. 9 τεῦχος τῆς 2)12)39. Ἡ δημοσίευσις τῶν ἄλλων προσεχῶς. — ΒΑΣ. ΑΓΩΓΙΑΤΗΝ. Αἱ ἀνταποκρίσεις πρέπει ν' ἀποστέλλωνται στὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν, Γραφεῖον Τύπου. ΝΙΚ. ΒΑΛΑΚΗΝ. Ὡραῖο. Ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπή. — ΑΘΑΝ ΚΑΤΣΑΟΥΝΗΝ. Πολλά. Παραπολλά. 30 τετράστιχα. 120 στίχοι! Καὶ στίχοι σὰν κι' αὐτούς:

Χρόνια τώρα ἕνας Μάγος
τριγυρνοῦσε ἐδῶ κι' ἐκεῖ
εἰς τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος
κι' εἰς αὐτὴν τὴν Ἀττική.
Ὅταν ἦλθε στὴν Ἀθήνα
κι' ἔμαθε ὅλον τὸν λαὸ
κάθησε ἴσα μ' ἕνα μῆνα
κι' ἔπειτα πῆγε στὸ Θεό.

Ἀφοῦ σ' ἀρέσει νὰ γράφῃς προσπάθησε νὰ ἐπιτύχῃς κανένα μικρὸ ποιηματάκι 2 - 3 τετράστιχα τὸ πολύ, ἀλλὰ καλογραμμένα καὶ μὲ νόημα.— ΙΩΑΝΝΗΝ ΤΟΜΠΡΟΝ. Σὲ συγχαίρομε γιὰ τὴν ἀγάπη σου στὸν Ἀρχηγό μας κ. Ἰ. Μεταξᾶν. Ὡραῖα περιγράφεις τὴν ὁρκωμοσία. — Σ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΝ. Πρωτότυπα, εἰ δυνατόν.— Κ. ΓΙΑΝΝ. Ἐγράψαμε ἐκτεταμένως ἄλλοτε.— Ν. ΜΑΝΤΖ. Πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἡ χειρόγραφος ἐφημερίς. Περάσετε ὅταν εὐκαιρήσετε ἀπὸ τὰ Γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ.— ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ ΣΤ' ΤΑΞΕΩΣ ΠΟΛΥΤΑΞΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ. — Μᾶς διεβιβάσθη τὸ γράμμα ποὺ ἐστείλατε πρὸς τὸν κ. Δ)τὴν τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Πειραιῶς κ. Ν. Κακούρην. Στὸ γράμμα αὐτὸ μεταξὺ τῶν ἄλλων γράφετε: «Ὁλόκληρο τὸ σχολικὸ ἔτος θ' ἀπασχολούμεθα σὲ ὡρισμένη ἡμέρα καὶ ὥρα μὲ τὴν ἀνάγνωσι τοῦ περιοδικοῦ «Νεολαία», ποὺ πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀχώριστος σύντροφος κάθε παιδιοῦ τῆς Ε.Ο.Ν».— ΔΗΜ. ΧΡΗΣΤΟΥ. Ἐκτενές. Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται. Στεῖλε τίποτε ἄλλο πολὺ σύντομο, ὅπως τὰ δημοσιευόμενα στὴ σελίδα «Τὸ βῆμα τῶν νέων».— ΧΡ. ΧΗΝ. Καλό. Ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπή.— ΙΩΑΝΝ. ΤΖΕΛΕΠΗΝ. Ὡραιότατο τὸ γράμμα σου. Εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ποὺ ἐλάβαμε ὡς τώρα. Σ' εὐχαριστοῦμε καὶ γιὰ τὸ ποίημά σου: Στὸ περιοδικὸ «Νεολαία». Ἀπὸ τὸ δεύτερο ποίημα «Φαλαγγῖται» δημοσιεύομε ἐδῶ τὸ 3ο τετράστιχο:

Φαλαγγίτη, μάθε τώρα
πῶς γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶσαι
καὶ πῶς ἔφθασε ἡ ὥρα
νὰ τῆς εἴπῃς: Ξαναζῆσε!

— Ρ. ΤΑΚΗΣ. Ἀπὸ τὸ γράμμα σου «Εἶμαι κι' ἐγὼ ἕνα ἀπὸ τὰ ξενητευμένα παιδιὰ τῆς πατρίδος. Ἀλλ' ἂν μᾶς χωρίζῃ μεγάλη ἀπόστασις μᾶς ἑνώνει τὸ αὐτὸ αἴσθημα, ἡ ἴδια λαχτάρα, ὁ αὐτὸς πόθος. Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ περιγράψω τὴ χαρά μου ὅταν κάθε ἑβδομάδα παίρνω τὸ τεῦχος σου καὶ τὸ διαβάζω ἀχόρταγα. Παρακολουθῶ ὅσα γράφεις. Ὅλα τὰ ὡραῖα λόγια τοῦ μεγάλου Ἀρχηγοῦ, τὰς ὑποδείξεις του, τὰς συμβουλάς του». Τὸ γράμμα σου διεβιβάσθη στὴν Κεντρικὴ Διοίκησι μὲ ὑπογραμμισμένη τὴν περικοπὴ περὶ χαιρετισμοῦ κ.λ.π. — ΑΘΑΝ. ΠΑΠ. Σ' ὅλα ποὺ μᾶς ἔστειλες σημειώνεις ἐπάνω ἀπὸ τὸν τίτλο «ἕνα ὡραῖο διήγημα» ἢ «ἕνα ὡραῖο ποίημα» ἢ «μία διδακτικὴ ἱστορία» κ.ο.κ. Δὲν νομίζεις ὅτι εἶναι προτιμότερο ν' ἀφίνῃς τοὺς ἀναγνώστας σου «ἀνεπηρεάστους» νὰ κρίνουν τὴν ποιότητα τῶν γραφομένων σου; Ἀπὸ τὸ ποίημα τὸ «Λιβάδι» δημοσιεύομε ἐδῶ τοὺς στίχους αὐτούς:

Τὸ Λιβάδι! τὸ ὄνειρο τῆς μέλισσας
καὶ τῆς πεταλούδας πανηγύρι!
Τοῦ πουλιοῦ ἡ λαχτάρα! Τὸ ξαπόσταμα
τοῦ κορμιοῦ μας, ἂν θέλῃ ν' ἀπογείρῃ.

Τὰ πεζά: «Ἡ λίμνη Κωπαΐς», «Ἡ ἐν Βαλτετσίῳ μάχη», «Στὸ χωριό μου», «Ἡ ζωὴ τῶν γεωργῶν τῆς Ἑλλάδος», «Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ προστασία πρὸς τὰ φυτά», «Ὁ ἀλησμόνητος Ἔλατος», «Τὰ καματερά» χρειάζονται ἐπεξεργασία ἀκόμα. Γράφεις πολλὰ καὶ κατὰ συνέπεια τὰ γράφεις πρόχειρα. Περιμένομε νὰ μᾶς στείλῃς ἕνα καὶ καλό, σύντομο καὶ μεστὸ σὲ νόημα καὶ σὲ γλῶσσα ὅσο μπορεῖς πιὸ στρωτή. Θὰ τὸ δημοσιεύσωμε μὲ μεγάλη μας εὐχαρίστησι. Πρόσεξε τὸ «μ ε θ' ἀγάπης». Σὲ μαθητὴ ἀνωτέρας Γυμνασιακῆς τάξεως δὲν συγχωροῦνται παρόμοια σφάλματα. Κι' ἂν ἀκόμη σοῦ διαφεύγῃ ὁ κανόνας, τί κάνουν τὸ «μάτι» καὶ τὸ «αὐτί»;

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΑΠΑΝΕΩΝ

Δημοσιεύομε μερικὲς ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις, ποὺ μᾶς ἔστειλαν Σκαπανεῖς καὶ Σκαπάνισσες στὸ ἐρώτημά μας: Τί ἤθελε νὰ πῇ τὸ παραμυθάκι «Ὁ ἀετὸς καὶ ἡ ἀράχνη»:

ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ τῆς Β' τάξεως Ν. Τ. τοῦ Γυμνασίου Πολυγύρου μᾶς γράφουν: «Στὴν τάξι μας τὴν Τετάρτη τὸ πρωῒ 29 Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ἐργαστήκαμε γιὰ ν' ἀπαντήσωμε τί θέλει νὰ πῇ τὸ παραμυθάκι «Ἀετὸς καὶ Ἀράχνη». Εἴπαμε ὅλοι τὴ γνώμη μας. Ἀπὸ αὐτὲς βρήκαμε καλύτερη τοῦ συμμαθητοῦ μας Γ. ΖΟΓΛΟΠΙΤΗ ποὺ εἶναι ἡ ἑξῆς: Νὰ μὴ περηφανεύεται κανεὶς ὅταν κάνῃ κάποιο κατόρθωμα μὲ ξένη δύναμι, γιατὶ θὰ τὴν πάθῃ ὅπως τὴν ἔπαθε ἡ ἀράχνη. Σᾶς τὴν στέλνομε μαζὶ μὲ τοὺς χαιρετισμούς μας καὶ σᾶς παρακαλοῦμε νὰ φιλήσετε τὸ χέρι τοῦ πατέρα μας κ. Ἰωάννη Μεταξᾶ». —Ὁ ΠΕΤΡΟΣ Κ. ΚΟΛΟΚΟΥΡΗΣ λέγει: «Τὸ παραμυθάκι αὐτὸ θέλει νὰ πῇ πῶς ἐμεῖς οἱ μικροὶ δὲν πρέπει νὰ φανταζώμαστε ὅτι μποροῦμε νὰ τὰ ἔχωμε ἴσα - ἴσα μὲ τοὺς μεγάλους».— Ἡ ΒΕΡΑ ΛΙΓΟΜΕΝΙΔΟΥ καὶ ὁ ἀδελφός της Παναγιώτης μᾶς γράφουν: «...Θέλει νὰ πῇ πῶς δὲν πρέπει νὰ εἴμαστε οὔτε ἀχάριστοι, οὔτε ὑποκριτές, γιατὶ ὁ Θεὸς τιμωρεῖ τοὺς τέτοιους ἀνθρώπους».—Ἡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΒΙΣΤΑΚΗ μᾶς γράφει: «Μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ παραμυθάκι αὐτὸ θέλει νὰ πῇ πῶς ἐκεῖνος ποὺ ἀνεβαίνει ψηλὰ μὲ ξένες δυνάμεις θὰ ρθῇ μιὰ στιγμὴ ποὺ θὰ πέσῃ».—Ὁ ΝΙΚΟΣ ΡΑΖΗΣ: «Ὅποιος ἀντιγράφει ἀπὸ τὰ τετράδια τοῦ διπλανοῦ του, ὅποιος παίρνει βαθμοὺς χωρὶς τὴν ἀξία του, μὰ μὲ κατεργαριές, στὸ τέλος τοῦ χρόνου θὰ τὴν πάθῃ σὰν τὴν ἀράχνη». Τὶ ἴδιες ἢ σχεδὸν τὶς ἴδιες ἀπαντήσεις μᾶς ἔστειλαν οἱ: ΓΕΩΡΓ. ΠΑΝΟΥ, Θ. ΧΡΥΣΑΦΙΔΗΣ, ΧΡ. ΜΑΡΟΥΛΗΣ, ΑΓΓ. ΜΕΛΦΟΣ, ΜΑΙΡΗ ΣΑΜΑΡΙΚΟΥ, ΘΑΝΟΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ, ΑΝΤ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ, ΜΑΝ. ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ, ΘΕΟΔ. ΔΑΜΙΑΝΟΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΣΑΚΩΝΑ, ΜΙΧΑΗΛ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ, ΕΥΑΓΓ. ΑΔΟΣΙΔΗΣ, ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΒΑΨΙΔΟΥ, ΜΙΜΗΣ ΚΟΥΤΕΛΟΣ καὶ ἄλλοι, ποὺ τὰ ὀνόματά των θὰ τὰ δημοσιεύσωμε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ προσεχῆ τεύχη.

ΤΑ ΦΩΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 437)

— Ξύλα, κούτσουρα, δαυλιὰ καμμένα!

Στὴ Μάνη, ἐξ ἄλλου, ὅταν θέλουν οἱ νοικοκυρὲς νὰ διώξουν τοὺς καλικαντζάρους, λέν:

— Ἐβγᾶτε μὲ μιὰ δαύλα φωτιὰ καὶ μιὰ χεριὰ στάχτη!

Οἱ καλικάντζαροι, ἀκούγοντας αὐτό, γίνονται ἄφαντοι.

* * *

Στὴ Ρόδο τὸ βράδυ τοῦ Ἅη-Γιαννιοῦ ἔχουν τὸ ἔθιμο νὰ μαζεύωνται τ' ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια σ' ἕνα σπίτι, οἱ νέοι χωριστὰ ἀπὸ τὶς κοπέλλες, κι' ἐκεῖ τρῶνε καὶ πίνουν ὅλη τὴ νύχτα τραγουδῶντας.

Ἡ διασκέδασι αὐτὴ λέγεται «ρουφενές», γιατὶ γίνεται μὲ συνεισφορὰ ὅλων τῶν συνδαιτημόνων. Καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὴν παρακολουθήσουν οὔτε οἱ ἴδιοι οἱ γονεῖς των, γιὰ νὰ ἔχουν ἀπόλυτη ἐλευθερία τὰ παιδιά.

* * *

Στὴν Κοζάνη τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων ρίχνουν μπόλικα ξύλα στὴ φωτιά. Κι' αὐτὸ τὸ κάνουν γιὰ νὰ καοῦν οἱ καλικάντζαροι!

Στὴ Μάδυτο πιστεύουν πώς, ἅμα ἁγιαστοῦν τὰ νερά, οἱ καλικάντζαροι φεύγουν «στὰ ὄρη, στὰ βουνά, στ' ἄκαρπα τὰ δέντρα».

Στὴν Κύμη καὶ στὴ Λειβαδιὰ τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων σκορπίζουν τὴ δωδεκαημερίτικη στάχτη γύρω ἀπὸ τὰ σπίτια, πιστεύοντας πὼς ἔτσι διώχνουν τοὺς καλικαντζάρους.

Στὴν Κέα τοὺς καλικαντζάρους δὲν τοὺς φαντάζονται σὰν παραμορφωμένα ὄντα, ὅπως ἀλλοῦ, ἀλλὰ σὰν ἄντρες κανονικούς, μελαχροινοὺς καὶ πολὺ διασκεδαστικούς.

Στὴν Ἀδριανούπολι πιστεύανε πὼς ἡ γυναῖκα ποὺ δὲν ἔδειξε τὸν ἀπαιτούμενο σεβασμὸ ἀπέναντι τῶν καλικαντζάρων, ἔθετε μ' αὐτὸ σὲ κίνδυνο τὴ ζωὴ τοῦ συζύγου της, γιατὶ θὰ τὸν ἔτρωγαν μέσα σ' ἕνα χρόνο οἱ λύκοι!

* * *

Ἀλλοῦ πιστεύουν γιὰ τοὺς καλικάντζαρους πὼς ἐκεῖνος ποὺ θὰ τὸν πιάσουν ἀπ' τὸ χέρι μένει παράλυτος. Οἱ ἴδιοι ἔχουν τὴν ἱκανότητα νὰ μεταβάλλουν τὰ φλουριὰ σὲ κάρβουνα.

Στοὺς καλικάντζαρους ἀρέσει ὁ χορός, φοβοῦνται ὅμως πολὺ τὴ φωτιὰ καὶ τ' ἀγκάθια. Μεταχειρίζονται κακάβι γιὰ τὸ μαγείρεμά τους. Ἀλλὰ καὶ τὴ μαμή τους τὴν ὀνομάζουν, ἄγνωστο γιατί, Κακαβίνα.

Τὴν ὀνομασία καλικάντζαρος ἀναφέρει πρῶτος ὁ Λέων ὁ Ἀλλάτιος.

* * *

Ὅπως τὰ Φῶτα σὲ μερικὰ μέρη τὰ λένε Ξέφωτα κι' Ὁλόφωτα, ἔτσι καὶ οἱ καλικάντζαροι ἔχουν ἕνα σωρὸ ὀνόματα στὶς διάφορες περιοχές.

Στὴ Σύμη λέγονται «κάηδες», στὴν Ἤπειρο «καψιούρηδες», στὴ Μακεδονία «κάντζιοι», στὴ Χίο «κατσάγκαροι» καὶ «κατσικάδες», στὰ Καλάβρυτα «κατσιώνια», στὴ Σάμο «κακανθρωπίσματα», στὴν Οἰνόη τοῦ Πόντου «χρυσαφεντάδες», στὴ Σινώπη «καλοί». Ἐπίσης στὴν Ἰκαρία τοὺς λένε «καλιτσάντερους», στὴν Κύμη «σκαλικάντσαρους», στὴν Τῆνο «καλιτσάγκαρους», στὴν Ἀράχωβα «καλκάντζερους», στὴ Σῦρο «καρκάντζαρους», στὴν Κύζικο «καρκάτζαλους», στὴ Σηλυβρία «κατσάγκαρους», στὴν Κρήτη «καρκάντζολους», στὴ Λευκάδα «Παγανά».

Γ. ΑΝ.

Τύποις: «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

